fondată în 1895
bpt
serie nouă

minunatele povești ale animalelor și ale păsărilor

o mie și una de nopți

(4)

Ilustrația copertei : *Anca Vasilescu*

cartea celor
o mie şi una de nopţi

(4)

(NOPŢILE 146—248)

TRADUCERE DE
H. GRĂMESCU ŞI D. MURĂRAŞU
TRADUCEREA VERSURILOR
DE H. GRĂMESCU

1 9 7 0

E D I T U R A M I N E R V A

B U C U R E Ş T I

Le livre des Mille nuits et une nuit, traduction littérale et complète du texte arabe par le dr. J. C. Mardrus, tome IV et tome V, Paris, Éditions de la Revue Blanche, 1900,

și :

Le livre des Mille nuits et une nuit, traduction littérale et complète du dr. J. C. Mardrus, tome deuxième, ed. Eug. Fasquelle, Paris, f.a.

Ci într-a o sută patruzeci și șasea noapte

Șeherezada începu să povestească regelui Șahriar

MINUNATELE POVEȘTI ALE ANIMALELOR ȘI ALE PĂSĂRILOR

POVESTEA GÎȘTEI, A PĂUNULUI ȘI A PĂUNIȚEI

A fost odată, preafericitule rege, în vechimea vremii și-n trecutul vîrstelor, un păun căruia îi plăcea să se ducă împreună cu soața lui pe țărmul mării și să se plimbe amîndoi printr-o pădure ce se întindea pînă acolo, străbătută de ape curgătoare și răsunînd de ciripitul păsărelelor. În timpul zilei, perechea aceasta își căuta cuminte hrana, iar la vremea nopții se aciuia într-un copac stufos, ca să nu stîrnească poftele vreunui vecin prea puțin grijuliu în marea-i dragoste față de frumusețea tinerei păunițe. Și trăiau așa în pace și-n mulțumire, slăvind pe Atoatebinefăcătorul.

Dar într-o zi, păunul își îndemnă soția, spre a mai schimba aerul și priveliștea, să facă împreună o plimbare pe insula ce se vedea de pe țărm. Păunița răspunzîndu-i că ascultă și că se supune, porniră amîndoi în zbor și poposiră pe insulă, în toată strălucirea frumuseții lor, sub ochiul de foc al soarelui.

Era o insulă acoperită de arbori plini cu poame și scăldată de mulțime de rîuri. Păunul și soața lui

rămaseră cu totul încîntați de plăcuta răcoare a locurilor și se opriră un răstimp să guste din toate roadele și să bea din apa aceea așa de bună și de limpede.

Ci tocmai cînd se pregăteau să se întoarcă acasă, văzură venind către ei — plină de spaimă, cu gîtul întins, cu ciocul deschis și bătînd din aripi — o gîscă. Se opri în fața lor și, tremurînd din toate penele, le ceru adăpost și ocrotire. Iar păunul și soața sa o primiră numaidecît cu dragă inimă. Păunița începu cu gingășie și bunăvoință să-i vorbească spunîndu-i :

— Fii binevenită între noi ! Vei găsi aici prieteni și ajutorare.

Atunci gîsca începu să se liniștească, iar păunul, neîndoindu-se o clipă că biata de ea trebuie să fi pățit ceva uimitor, o întrebă cu bunătate :

— Ce ți s-a întîmplat și de ce ești atît de înspăimîntată ?

Și gîsca îi răspunse :

— Încă mă simt bolnavă de ceea ce mi s-a întîmplat și de spaima cumplită pe care mi-a pricinuit-o Ibn-Adam [1]. Oh ! Allah să ne păzească ! Allah să ne apere de Ibn-Adam !

Păunul, foarte înduioșat, o îndemnă :

— Liniștește-te, buna mea gîscă, liniștește-te !

Dar păunița se minună :

— Și cum socoți tu că ar putea Ibn-Adam să ajungă pînă în această insulă din mijlocul mării ? N-are cum să sară de pe țărm pînă aici, iar dinspre mare — cum o să străbată atîta întindere de ape ?

Gîsca răspunse atunci :

— Binecuvîntat fie cel ce v-a scos în calea mea, ca să-mi uit spaimele și să mi se întoarcă liniștea în inimă !

---

[1] Fiul lui Adam, adică Omul.

Păunița îi mai spuse :

— Soră, povestește-ne pricina spaimei pe care ți-a făcut-o Ibn-Adam și năprasna prin care, de bună seamă, vei fi trecut.

Și gîsca povesti :

— Aflați, tu, păune plin de slavă, și tu, blîndă și primitoare păuniță, că locuiesc în această insulă încă din copilărie și că am trăit aici pururea fără de necazuri și griji, și fără de nimic care să-mi fi tulburat sufletul ori să-mi fi mîhnit privirea. Dar alaltăieri noapte, pe cînd dormeam cu capul sub aripă, mi s-a arătat în vis un Ibn-Adam care voi să intre în vorbă cu mine. Eram tocmai pe cale să răspund stăruințelor lui, cînd auzii un glas care-mi striga :

— Ia seama, gîscă, ia seama ! Nu te încrede nici în dulceața vorbelor, nici în viclenia purtărilor lui ! Și nu uita ce-a spus poetul despre el :

Îți dă să guști dulceață
De vorbe cu alean,
Și-odată te înhață
Ca un vulpoi viclean.

Să știi, biată gîscă, să știi că Ibn-Adam a ajuns atît de iscusit în vicleșuguri, încît poate, cînd vrea, să momească la el pînă și viețuitoarele din sînul apelor și pe cele mai crunte făpturi ale mării. Și poate să prăvălească din slăvile văzduhului vulturii care plutesc liniștit, numai aruncînd în ei cu un boboloi făurit din lut uscat. Atîta-i de viclean că poate, așa slab cum e, să supună și-un elefant și să se slujească de el ca de un rob sau să-i smulgă colții și să-și facă din ei lucruri trebuincioase. Vai, gîscă, fugi, fugi !

Atunci sării din somn și, fără să mă mai uit îndărăt, spăimîntată, o luai la fugă, cu gîtul întins

şi cu aripile desfăşurate. Rătăcii aşa, pînă ce simţii că mă părăsesc puterile. Şi cum ajunsesem la poalele unui munte, mă oprii o clipă în dosul unei stînci. Inima mi se zbuciuma de spaimă şi de trudă, iar pieptul mi-era greu de toată neliniştea ce mi-o pricinuise Ibn-Adam. Şi, de-atîta spaimă, nu mai mîncasem şi nu mai băusem nimic, aşa că mă chinuiau şi foamea, şi setea. Nu mai ştiam ce să fac şi nu mai cutezam să mă mişc, cînd iată că zării înaintea mea, la intrarea unei peşteri, un leu tînăr, cu blana roşcată şi cu privirea blîndă, care îmi insuflă numaidecît încredere şi dragoste. La rîndu-i, şi tînărul leu mă zărise şi da toate semnele unei mari bucurii, atîta eram de sfioasă şi-atîta îl cucerise înfăţişarea mea. M-a chemat atunci la el, spunîndu-mi :

— O, drăgălaşo, apropie-te, vino să stăm oleacă de vorbă.

Iar eu, bucuroasă de chemarea lui, mă apropiai ruşinoasă. El mă întrebă :

— Cum te cheamă şi din ce neam eşti ?

Răspunsei :

— Mă numesc gîscă şi-s din neamul păsărilor.

El îmi zise :

— Te văd tremurînd spăimîntată, şi nu ştiu de ce.

Atunci îi povestii ce-am văzut şi ce-am auzit în vis. Şi care nu-mi fu mirarea cînd el îmi răspunse :

— Şi eu am visat un vis la fel şi l-am povestit tatei, care m-a sfătuit să iau seama la Ibn-Adam şi să mă păzesc cu toată grija de răutatea şi de vicleşugurile lui. Pînă acuma n-am avut prilejul să-l întîlnesc pe-acest Ibn-Adam.

La vorbele tînărului leu, spaima mea crescu şi mai tare şi strigai :

— Nu mai e de stat pe gînduri! E vremea să scăpăm de această pacoste, şi numai ţie, fiu al sultanului animalelor, ţi se cuvine cinstea de a-l ucide pe Ibn-Adam. Făcînd aşa, faima ta va creşte în ochii tuturor făpturilor din văzduh, din ape şi de pe pămînt.

Și-l tot îmbărbătai astfel şi-l măgulii pe tînărul leu, pînă ce-l hotărîi să plece în căutarea duşmanului nostru obştesc.

Tînărul leu ieşi, dar, din peşteră şi-mi spuse să-l urmez. Iar eu pornii după el, străduindu-mă să nu rămîn în urmă, pe cînd el păşea mîndru, plesnindu-şi coada pe spinare. Și merserăm noi aşa, împreună, eu tot în urma lui şi abia izbutind să mă ţin de el, pînă ce deodată văzurăm ridicîndu-se un nor de pulbere de sub care, cînd norul se risipi, apăru gol-goluţ, fără samar şi fără căpăstru, un măgar ce ba sărea în sus, zvîrlind din copite, ba se prăvălea la pămînt și se rostogolea prin ţărînă cu picioarele în sus.

Văzînd aceasta, prietenul meu, tînărul leu, fu cuprins de mare mirare, căci pînă atunci părinţii săi nu-l lăsaseră să iasă din peşteră. Făcu un semn măgarului şi-i strigă :

— Hei, tu, ia vino încoace !

Măgarul se supuse numaidecît, iar prietenul meu îi grăi :

— Făptură făr' de minte, de ce faci toate astea ? Și, mai întîi, ce soi de jivină eşti ?

El răspunse :

— O, stăpîne, sînt robul tău, un măgar din neamul măgarilor.

Leul îl întrebă :

— Și ce cauţi pe-aici ?

Măgarul răspunse :

— O, fiu al sultanului, fug de Ibn-Adam !

Tînărul leu începu atunci să rîdă.

— Cum poţi să te temi de Ibn-Adam, cînd eşti atît de mare şi de voinic ?

Măgarul dete din cap în semn că ştie el ce ştie.

— Fiu al sultanului, văd că nu cunoşti deloc fiinţa aceasta răufăcătoare. Mi-e frică de Abn-Adam, nu că mi-ar vrea moartea, ci pentru ceva şi mai cumplit. Află dar că, atîta vreme cît sînt tînăr şi în putere, îi slujesc să mă călărească. Pentru aceasta îmi pune pe spinare ceva ce se cheamă samar ; apoi mă strînge peste pîntece cu ceva ce se cheamă chingă ; iar pe sub coadă îmi petrece un inel, care nu ştiu cum se mai cheamă, dar îmi vatămă rău părţile cele mai gingaşe ; la urmă, îmi bagă în gură o bucată de fier ce se cheamă zăbală şi care-mi sîngerează limba şi cerul gurii. Iar la sfîrşit, se urcă pe mine şi, ca să mă facă să merg mai iute decît pot, îmi împboldeşte gîtul şi dosul cu o strămurare. Şi cînd, spetit, încerc să merg mai domol, îmi aruncă blesteme înspăimîntătoare şi înjurături de se înfioară carnea pe mine, aşa, măgar cum sînt, căci, de faţă cu toată lumea, mă batjocoreşte zicîndu-mi : „Codoşule ! Plod de tîrfă ! Pui de tîrfoştean ! Fund al sor' ti ! Curvarule !“ şi cîte şi mai cîte încă... Iar dacă, din păcate, ca să-mi uşurez oleacă pieptul, mai scap şi eu vreuna — blestemat fie cel rău ! — mînia lui nu mai cunoaşte margini. E mai bine, o, fiu al sultanului, din cinste faţă de măria ta, să nu-ţi mai înşir cîte-mi face şi cîte-mi spune, în împrejurări de-aiestea. Aşa că eu, de spaimă, nici nu-mi îngădui asemenea uşurări, decît atuncea cînd îl ştiu departe de mine, ori cînd n-am nici o îndoială că sînt singur. Dar asta nu e totul ! Cînd oi îmbătrîni, are să mă vîndă vreunui sacagiu,

care-mi va aburca în spinare un samar de lemn, mă va împovăra cu burdufuri grele şi cu găleţi mari de apă, de-o parte şi de alta, şi aşa, pînă ce-ntr-o zi, de trai rău şi de lipsuri, am să crăp în prăpădita mea de piele. Şi-atunci, hoitul meu are să fie aruncat cîinilor în gunoaie. Asta-i mărite fiu al sultanului, soarta blestemată pe care mi-o hărăzeşte Ibn-Adam ! Oh, se mai află oare printre făpturi vreuna tot atît de oropsită ca mine ? Spune şi tu, bună şi gingaşă gîscă !

Atunci eu, stăpînii mei, mă simţii străbătută de un fior de spaimă şi de milă şi strigai, tulburată peste măsură şi tremurînd toată :

— O, leule, măria ta, cu adevărat n-avem de ce să-l învinovăţim pe măgar. Eu, numai auzindu-l, şi-mi vine să mor !

Şi leul cel tînăr, văzînd că măgarul sta gata să se cărăbănească, îi strigă :

— Dar de ce te grăbeşti aşa, prietene ? Mai rămîi o clipă, căci îmi placi, în adevăr, şi-aş fi bucuros să-mi slujeşti de călăuză ca să ajung la Ibn-Adam.

Ci măgarul răspunse :

— Rău îmi pare, doamne, dar eu mai bine aştern între el şi mine depărtare de-o zi, căci numai ieri l-am părăsit, pe cînd se îndrepta încoace. Mă duc să caut un loc mai ferit, unde să fiu la adăpost de răutatea şi de viclenia lui. Şi-apoi, cu voia măriei tale, acuma, cînd ştiu bine că n-are să mă audă, aş vrea să mă uşurez după plac şi să mă bucur de seninul vremii.

Şi, după ce spuse acestea, măgarul începu să zbiere prelung şi-apoi, zvîrlind din copite, slobozi în voie trei sute de bubuituri. Se tăvăli apoi prin iarbă o bună bucată de vreme, se sculă şi, zărind în depărtare un nor de praf, ciuli o ureche, o ciuli şi

pe cealaltă, privi țintă și, întorcîndu-ne dosul, o zbughi grabnic și se pierdu în depărtări.

Cînd pulberea se risipi, văzurăm un cal negru, țintat în frunte cu o stea albă, cît o drahmă de argint, frumos, bine întocmit la trup, mîndru, strălucitor, și cu picioarele împodobite la locul cuvenit cu o cunună de peri albi. Venea către noi nechezînd cu un glas tare plăcut. Iar cînd îl văzu pe leul cel tînăr, prietenul meu, se opri în cinstea lui și voi să se dea cuviincios mai la o parte. Dar leul, încîntat cu totul de mîndrețea și de înfățișarea lui, îi grăi :

— Cine ești, chipeșule ? Și pentru ce alergi așa prin această întinsă pustietate și pari atît de îngrijorat ?

Iar el răspunse :

— O, rege al animalelor, sînt un cal ca toți caii și fug ca să mă feresc de apropierea lui Ibn-Adam.

La aceste vorbe, cuprins de mare mirare, leul îi spuse :

— Nu mai vorbi așa, calule, căci cu adevărat e rușinos să te temi de Ibn-Adam, puternic cum ești și dăruit cu asemenea spete și cu asemenea statură, și cînd l-ai putea trece în lumea de apoi cu o singură lovitură de copită. Ia uită-te la mine ! Eu nu sînt mare ca tine și tot i-am făgăduit acestei gingașe gîște, care tremură, să o scap pentru totdeauna de spaime, înfruntîndu-l și ucigîndu-l pe Ibn-Adam, pe care am să-l mănînc pînă la cea din urmă bucățică. Și-atunci am să o duc cu multă bucurie pe această biată gîscă acasă, între ai ei.

Cînd calul auzi vorbele prietenului meu, îl privi cu un zîmbet și-i grăi :

— Lasă încolo asemenea gînduri, o, fiu al sultanului, și nu te mai amăgi astfel în privința puterii și-a volniciei și-a iuțelii mele, căci toate-s zadar-

nice față de isteția lui Ibn-Adam. Și află că, atunci cînd sînt în mîinile lui, găsește mijlocul să mă domolească cum i-i voia. Îmi pune la picioare niște piedici din funie de cînepă și de păr și-mi leagă capul de un stîlp înfipt în zid mai sus de mine. Și nu mai pot nici să mă mișc, nici să stau jos, nici să mă culc. Dar asta nu e tot ! Cînd vrea să mă încalece, îmi pune pe spinare ceva ce el numește șea, și-mi sugrumă pîntecele cu două chingi tari care mă rod ; îmi bagă în gură o bucată de oțel de care trage cu niște curele, îndreptîndu-mă încotro i-i placul ; și, odată urcat în spinarea mea, mă îmboldește și-mi găurește coastele cu vîrfurile unor lucruri pe care el le numește pinteni, și îmi umple, așa, tot trupul de sînge. Dar n-am sfîrșit ! Cînd îmbătrînesc și spinarea mea nu mai este destul de mlădioasă și în stare să îndure toate, iar picioarele mele nu mai pot să-l ducă atît de repede cît ar voi el, mă vinde vreunui morar, care mă pune să învîrtesc zi și noapte roata morii, pînă mă prăpădesc cu totul. Atunci mă dă vreunui casap, care mă înjunghie, îmi jupuiește pielea și o vinde la tăbăcar, iar coada și coama le vinde meșterilor de ciururi și de site. Asta-i soarta mea la Ibn-Adam !

Tînărul leu rămase tare tulburat de ce auzi și-i grăi calului :

— Văd că trebuie neapărat să scap vietățile de această pacoste pe care toți o numiți Ibn-Adam. Ia spune-mi, calule, unde și cînd l-ai văzut pe Ibn-Adam ?

Calul răspunse :

— L-am părăsit pe la amiază, și acuma-i pe urmele mele, alergînd încoace.

Nici nu sfîrșise calul vorba, că se și ridică un nor de praf nu departe, în zare. Și-l cuprinse o asemenea spaimă, că, fără să-și mai piardă vremea

spre a-şi cere iertăciune, ne părăsi în cel mai mare galop. Iar noi zărirăm ivindu-se din norul de praf şi înaintînd către noi cu paşi spornici, înspăimîntată, cu gîtul întins şi mugind deznădăjduită, o cămilă.

Văzînd animalul acesta peste măsură de mare, leul fu încredinţat că nu putea fi decît însuşi Ibn-Adam şi, fără să mă mai întrebe, se năpusti către el, gata să-l sfîşie. Eu îi strigai cît putui de tare :

— O, fiu al sultanului, opreşte-te ! Nu-i Ibn-Adam, ci o cămilă de treabă, cel mai paşnic dintre animale ! Neîndoielnic că şi ea fuge de Ibn-Adam !

Atunci tînărul leu se opri şi, buimăcit cu totul, o întrebă pe cămilă :

— În adevăr, şi ţie, namilă ce eşti, ţi-i teamă de acea făptură ? La ce ţi-s bune, dar, picioarele cele uriaşe, de nu ştii să-l zdrobeşti sub ele ?

Cămila clătină încetişor din cap şi, cu ochii pierduţi ca-ntr-un vis rău, îi răspunse tristă :

— O, fiu al sultanului, ia priveşte la nările mele ! Vezi-le cumu-s găurite şi despicate de juvăţul pe care Ibn-Adam mi l-a petrecut prin ele ca să mă supuie şi să mă stăpînească. Şi de acest inel era prinsă o funie pe care Ibn-Adam o da în mîna şi a celui mai mărunţel dintre copii, iar acesta putea, aşa, urcat pe un măgăruş, să mă ducă după buna lui voie şi nu numai pe mine, ci o întreagă turmă de cămile, legate şir unele lîngă altele. Ia te uită şi la spinarea mea ! A rămas cocoşată de sodomul poverilor cu care mă tot încarcă de-atîtea veacuri. Uită-te şi la picioarele mele ! Mi s-au bătucit şi mi s-au umflat de goanele cele lungi şi de drumurile cele silnice prin nisipuri şi prin pietre. Dar asta nu e tot ! Află că la bătrîneţe, după atîtea nopţi fără de somn şi atîtea zile fără de odihnă,

nici vorbă nu-i să-mi deie vreun strop de bunăvoință pentru bătrînețele și suferințele mele, ci tot mai vrea să scoată foloase pînă și din pielea și din oasele mele prăpădite, vînzîndu-mă casapului, de la care cei săraci cumpără carnea, tăbăcarii pielea, iar țesătorii părul. Iată ce trebuie să îndur de obicei din partea lui Ibn-Adam !

După ce ascultă și spusele cămilei, tînărul leu fu cuprins de o mînie fără de margini. Răcni, clănțăni din fălci, bătu pămîntul cu labele, apoi spuse cămilei :

— Hai și arată-mi degrabă unde l-ai lăsat pe Ibn-Adam !

Cămila răspunse .

— E pe urmele mele și acuși-acuși are să se ivească. De-aceea, o, fiu al sultanului, mă rog măriei tale, lasă-mă să plec din țara mea și să mă ascund ca un fugar prin țări străine ! Căci nici singurătățile pustiului, nici cotloanele cele mai tăinuite nu m-ar putea ascunde îndeajuns de căutările lui.

Atunci leul grăi :

— O, cămilă, crede-mă ! Așteaptă numai oleacă și-ai să vezi cum am să mă năpustesc asupra lui Ibn-Adam și am să-l dobor la pămînt și am să-i sfărm oasele și-am să-i beau sîngele și-am să mă ospătez din carnea lui.

Cămila însă, pe cînd fiorii îi zbuciumau în valuri pielea toată, răspunse :

— Mă iartă, o, fiu al sultanului, eu mai degrabă socotesc să mă duc, căci, vorba poetului :

Cînd chiar sub cortul ce te-adăpostește
Și chiar în țara care-i țara ta
Ți se strecoară-un ticălos hoțește,

Atîta mai rămîne partea ta :
Să-i lași și cort, și țară, și nădejde,
Și să fugi încotro vei mai putea !

După ce rosti aceste stihuri, blajina cămilă sărută pămîntul în fața leului, se ridică și plecă zguduind din copite. Și-i zărirăm îndată spinarea săltînd și coborînd în depărtare.

Ci abia dispăru cămila, și deodată, ieșind ca de neunde, se ivi un bătrînel pipernicit la stat, cu chipul viclean, cu obrazul sfrijit, ducînd pe umeri un coș plin cu unelte de dulgher, iar pe cap purtînd opt scînduri late.

Cînd îl văzui, oh, stăpînii mei, nu mai avui putere nici măcar să dau un strigăt ca să-l prevestesc pe tînărul meu prieten, și căzui înlemnită la pămînt. Tînărul leu însă, tare înveselit de înfățișarea acelei făpturi caraghioase, se duse s-o cerceteze mai de-aproape. Atunci dulgherul se întinse la pămînt dinaintea lui și, zîmbindu-i, îi spuse cu glas smerit :

— O, rege puternic și preaslăvit, o, tu, cel carele domnești pe cea mai înaltă treaptă a firii, îți urez o seară dulce ca laptele și mă rog lui Allah să te ridice și mai sus întru fala lumii și să-ți sporească și mai mult puterile și virtuțile ! Sînt un biet asuprit și vin să-ți cer ajutor și ocrotire în nenorocirile pe care le îndur din partea vrăjmașului meu.

Și începu să plîngă, să se vaiete și să suspine.

Atunci tînărul leu, înduioșat de lacrimile și de înfățișarea lui nenorocită, își îndulci glasul și-l întrebă :

— Cine te asuprește ? Și cine ești tu, cel mai iscusit la vorbă dintre toate jivinele pe care le cunosc, și cel mai dăruit cu purtări alese, măcar că ești slut mai dihai decît oricare alta ?

Și acela răspunse :

— O, doamne al animalelor, apoi eu, de felul meu, sînt din neamul dulgherilor ; cît privește pe asupritorul meu, acela-i Ibn-Adam ! Ah, doamne leule, ferească-te Allah de vicleniile lui Ibn-Adam ! În fiecare zi, de cu zori, mă silește să trudesc pentru folosul lui, fără să mă plătească vreodată. Și-așa, crăpînd de foame, n-am mai voit să ostenesc în slujba lui și-am fugit departe de cetățile în care locuiește el.

La aceste vorbe, tînărul leu fu cuprins de o mînie nemăsurată. Răgi, țopăi, forăi și spumegă ; ochii-i scăpărară scîntei ; și răcni :

— Ci unde-i oare ticălosul acesta de Ibn-Adam, ca să-l zdrobesc în dinți și să-i răzbun pe toți cei pe care-i năpăstuiește ?

Omul răspunse :

— Ai să-l vezi ivindu-se numaidecît, căci gonește pe urmele mele, mînios că nu mai are cine să-i construiască lui casele.

Leul îl mai întrebă :

— Dar tu, animal dulgher, care calci cu pași atît de mărunței și abia te ții pe cele două labe, încotro mergi ?

Omul răspunse :

— Mă duc drept la vizirul tatălui tău regele, la măritul leopard, care a trimis după mine un sol dintre jivinele lui, să vin să-i clădesc o așezare trainică, în care să se adăpostească și să se apere de năvala lui Ibn-Adam, de cînd s-a răspîndit zvoana despre venirea lui nezăbavnică pe aceste meleaguri. De aceea mă și vezi ducînd în spinare scîndurile și sculele astea.

Cînd tînărul leu auzi aceste vorbe, spuse dulgherului :

— Pe viaţa mea ! e o cutezanţă fără de seamăn din partea vizirului tatălui meu să pretindă a i se împlini astfel de aşezări înaintea noastră ! Ai să rămîi aici pe loc şi ai să întocmeşti pentru mine mai întîi o casă ! Iar jupîn vizir n-are decît să mai aştepte.

Dulgherul însă se prefăcu a pleca şi spuse tînărului leu :

— O, fiu al sultanului, îţi făgăduiesc că am să mă întorc de îndată ce isprăvesc lucrul poruncit de leopard, căci mi-i tare frică de mînia lui. Şi-atunci am să-ţi clădesc nu doar o colibă, ci un palat.

Leul însă nu voi să audă de nimic şi, cuprins iar de mînie, se aruncă asupra dulgherului şi-i puse laba în piept. Şi doar sub mîngîierea asta uşoară, omul cel mărunţel se clătină pe picioare şi se răsturnă la pămînt, cu toate scîndurile şi cu toate sculele de-a valma. Iar leul izbucni în hohote de rîs, văzînd spaima şi înfăţişarea jalnică a omuleţului. Iar acela, măcar că-n sinea lui era topit cu totul, nu lăsă să se vadă nimic, şi se aşternu numaidecît pe treabă. Căci tocmai aceasta şi ţintea, şi tocmai de-aceea şi venise acolo.

Luă, dar, măsura leului pe toate părţile şi, într-o clipită, dulgheri o ladă straşnic încheiată, la care nu lăsă decît o intrare strîmtă. Bătu apoi pe dinăuntrul ei nişte piroane cu vîrful îndreptat dinspre intrare către fund, şi mai făcu pe ici, pe colo şi nişte găuri nu prea mari. După care îl pofti smerit pe leu să-şi ia în stăpînire casa. Ci leul şovăi la început şi spuse omului :

— Îmi pare cam strîmtă şi nu văd cum aş putea izbuti să intru în ea.

Omul răspunse :

— Apleacă-te şi intră tîrîş ; iar odată înlăuntru, ai să te simţi tare bine.

Atunci leul se apleca, şi trupul lui mlădios se strecură înlăuntru, rămîindu-i afară numai coada. Dulgherul însă se grăbi să o răsucească şi s-o bage repede şi pe ea înlăuntru, apoi, cît ai clipi, astupă intrarea şi o bătu vîrtos în cuie.

Leul încercă să se mişte şi să se tragă îndărăt, dar vîrfurile ascuţite ale cuielor îi intrară în carne şi-l sfîşiară din toate părţile. Începu atunci să răgească de durere şi strigă :

— Dulgherule, ce-i cu casa aceasta atît de strîmtă şi cu vîrfurile piroanelor acestora care mă sfîşie cumplit ?

Omul, la vorbele lui, scoase un strigăt de biruinţă şi se porni să ţopăie şi să rînjească, spunînd leului :

— Sînt cuiele lui Ibn-Adam ! Cîine al pustiului, ai să înveţi pe spinarea ta că eu, Ibn-Adam, măcar că sînt atît de slut, de mişel şi de neajutorat, izbîndesc a birui asupra curajului, a puterii şi a mîndreţii !

Şi rostind asemenea vorbe cumplite, ticălosul aprinse un şomoiog de paie, grămădi o mulţime de vreascuri împrejurul lăzii şi le dete foc. Iar eu, împietrită de spaimă şi de neputinţă, priveam cum sărmanul meu prieten arde de viu şi moare aşa, de cea mai cruntă moarte. După care, Ibn-Adam, fără a mă fi zărit cum stam întinsă ca moartă la pămînt, se îndepărtă biruitor.

Într-un tîrziu, izbutii şi eu să mă ridic şi să plec, cu spaima în suflet, departe de acele locuri. Şi aşa ajunsei aici, unde soarta mă aduse să vă întîlnesc, o, stăpînii mei cu inima plină de milă !

După ce păunul şi soaţa sa ascultară istorisirea gîştei...

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ea urmă :

După ce păunul și soața sa ascultară istorisirea gîștei, rămaseră nespus de tulburați, iar păunița spuse gîștei :

— Soră, aici n-avem a ne teme de nici o primejdie. Rămîi, dar, cu noi cît vei vrea și pînă cînd Allah îți va dărui iarăși liniștea inimii, bunul cel mai de preț, după sănătate. Rămîi și vom împărtăși laolaltă aceeași soartă, fie bună, fie rea.

Dar gîsca răspunse :

— Tare mi-i teamă, tare mi-i teamă !

Păunița iară grăi :

— Dar nu ai de ce să te temi. Cînd ții cu orice preț să scapi de ceea ce ți-a fost scris, ispitești soarta. Și ea este mai tare decît noi, iar ce ni-i scris în frunte, aceea ni-i dat. Ce-i de plătit, trebuie a fi plătit. Iar de ni s-a hotărît sorocul, nu-i putere care să poată a-l înlătura. Ci mai cu seamă se cade a te liniști și a te mîngîia cu încredințarea că nici un suflet nu poate muri mai nainte de-a fi cheltuit toate cîte i-au fost menite lui de către Împărțitorul-cel-drept.

Pe cînd stăteau ei așa de vorbă, deodată crengile din jur trosniră și se auzi un zgomot de pași care atîta o tulburară pe sperioasa de gîscă încît își întinse aripile ca ieșită din minți și se avîntă către mare țipînd :

— Păziți-vă ! Păziți-vă !

Dar toată spaima fu deșartă, căci dintre ramurile date la o parte se ivi capul unui drăguț de căprior cu ochii verzi. Și păunița strigă gîștei :

— Soră, da nu te mai speria așa ! Vino degrabă îndărăt ! Avem un oaspe nou, un drăguț de căprior din neamul animalelor, așa cum ești tu din cel al păsărilor, și nu mănîncă pic de carne, doar iarbă și buruienile pămîntului. Vino, și nu te pierde cu firea, căci nimic nu istovește trupul și sufletul ca spaima și grijile.

Gîsca se întoarse atunci legănîndu-și șoldurile ; și la fel i se legănau și gîndurile ; iar căpriorul, după plecăciunile de cuviință, le grăi :

— Vin pentru întîia oară prin părțile acestea și n-am mai văzut vreodată pămînt atît de roditor, nici ierburi mai proaspete și mai ispititoare ! Îngăduiți-mi, dar, să vă țin tovărășie și să mă bucur cu voi de darurile Atoatefăcătorului !

Tustrei îi răspunseră :

— Pe ochii și pe viața noastră, cu tot dragul, o, căprior cu purtări atît de alese ! Vei afla aici belșug, prietenie și bunăvoință.

Și așa se bucurară laolaltă o bună bucată de vreme de aerul cel îmbălsămat al acelor locuri, fără a uita vreodată să-și facă rugăciunile de dimineață și de seară. Toți, afară de gîscă. Aceasta, știindu-se scăpată de griji, își uită îndatoririle către cel dătător de tihnă. Dar avea să plătească în curînd cu viața nerecunoștința-i față de Allah.

În adevăr, iată că, într-o dimineață, o corabie cu pînzele sfîșiate fu aruncată pe țărmul insulei, iar oamenii din ea coborîră la mal. Cînd zăriră pe păun, pe păuniță, pe gîscă și pe căprior stînd acolo laolaltă, se repeziră către ei. Atunci păunii zburară hăt departe, în vîrful unor copaci, țipînd ascuțit ; căpriorul își luă vînt și din cîteva sărituri ajunse în afară de orice primejdie ; numai gîsca rămase ca

o zăpăcită ce era, tot dînd să fugă în toate părţile şi neştiind încotro să se hotărască. Aşa că fu încercuită numaidecît şi înhăţată pentru a fi gătită la cel dintîi prînz pe insulă.

Păunul şi păuniţa, înainte de-a părăsi insula şi a se întoarce în pădurea lor de baştină, veniră pe ascuns spre a-şi da seama de soarta gîştei şi o văzură chiar în clipa cînd îi tăiau gîtul. Căutară apoi mai peste tot pe prietenul căprior şi, după temenelile de cuviinţă şi după împărtăşirea bucuriei că izbutiseră să scape de primejdie, povestiră şi căpriorului soarta nenorocită a gîştei. Şi tustrei o plînseră şi-o jeliră, iar păuniţa grăi :

— Era tare blîndă şi tare sfiicioasă şi-atîta de gingaşă !

Căpriorul spuse :

— Aşa-i, dar în vremea din urmă nu prea îşi împlinea datoriile faţă de Allah.

Atunci păunul spuse şi el :

— O, fiică a unchiului meu, şi tu, cuviosule căprior, să ne înălţăm sufletul către Domnul nostru !

Şi tustrei sărutară pămîntul dinaintea lui Allah şi strigară :

Mărire celui drept-răsplătitor,
Domnul puterii şi stăpînul firii,
Cel preaînalt şi-atoateştiutor,
Cel care-n taina sfîntă-a zămislirii
Ne-a dăruit suflare tuturor !

Mărire lui, că stă şi priveghează
Pe cei cărora le-a fost dat fiinţă,
Ocrotitor precum un turn de pază,
Şi, răsplătind virtute şi credinţă,
Alungă în pustiuri neagra piază !

În veci de veci să fie lăudat,
Că a-ntocmit și slăvile mărețe,
Le-a rotunjit și-apoi le-a luminat !
Mărire lui, că-a-ntins în lung și-n lat
Pămîntul plin de rod, ca la ospețe,
Și-n țărmi de mări albastre l-a scăldat
Și l-a împodobit cu frumusețe !

După ce povesti acestea, Șeherezada se opri o clipă. Atunci regele Șahriar grăi :

— Frumoasă rugăciune și înțelepte animale ! Ci ia spune, Șeherezada, asta-i tot ce știi despre animale ?

Șeherezada răspunse :

— Aceasta nu-i nimic măria ta, pe lîngă ce-aș mai ști eu să-ți povestesc.

Șahriar întrebă iar :

— Atunci ce mai aștepți de nu începi ?

Șeherezada răspunse :

— Nainte de-a urma poveștile animalelor, aș vrea să-ți istorisesc, măria ta, o istorioară care întărește învățătura scoasă din aceea pe care tocmai am isprăvit-o și arată cît de plăcută este Domnului nostru rugăciunea.

Regele Șahriar încuviință :

— Spune-o, dară !

Atunci Șeherezada începu să povestească :

CIOBANUL ȘI FECIOARA

Cică a fost odată, într-un munte din munții țărilor musulmane, un cioban tare înțelept și plin de o evlavie fierbinte. Și ciobanul acela ducea o viață liniștită și singuratică, mulțumit de soartă și trăind din laptele și lîna ce i le da turma lui. Era atît de blînd la fire, și pe fruntea lui strălucea atîta binecuvîntare, că pînă și fiarele sălbatice nu se

atingeau de turma lui, și-atît îl cinsteau, încît, văzîndu-l de departe, îl întîmpinau dîndu-i bineţe, cu ţipetele și cu urletele lor. Și trăi așa ciobanul acela lungă vreme, fără să-i pese de tot ce se petrecea prin cetăţile pămîntului.

Dar, într-o zi, Allah preaînaltul voi să-i pună la încercare tăria cumpătării și preţul adevărat al virtuţilor lui, și nu găsi o altă ispită mai strașnică, pentru a-l încerca, decît aceea de a-i trimite o mîndreţe de femeie. Porunci, dar, unuia dintre îngerii săi să se schimbe într-o fetișcană și să nu precupeţească nimic spre a-l duce în ispită pe sfîntul cioban.

Și așa, într-o zi, pe cînd ciobanul, bolind de-o vreme, zăcea în peștera lui și slăvea în suflet pe Creator, văzu deodată intrînd la el, zîmbitoare și gingașă, o codană cu ochi negri, ce putea foarte bine a trece și drept un copilandru. Și pe dată peștera se umplu de miresme, iar ciobanul simţi bătrînu-i trup înfiorîndu-se. Ci își încruntă deodată sprîncenele, se ghemui în cotlonul lui și spuse celei nechemate :

— Ce cauţi tu aici, o, femeie necunoscută ? Nu te-am chemat și nu am trebuinţă de tine.

Fetișcana se apropie atunci, se așeză lîngă bătrîn, aproape, și-i grăi :

— Omule, privește-mă ! Nu-s încă femeie, ci sînt fecioară, și vin să mă dau ţie, așa, pentru plăcerea mea, și pentru ceea ce am auzit despre virtutea ta cea atît de veche.

Dar bătrînul strigă :

— O, ispită a iadului, pleacă și lasă-mă să mă cufund în preamărirea celui fără de moarte !

Ci tînăra își legănă domol mijlocul mlădiu, privi la bătrînul care se trudea să se tragă îndărăt și suspină :

— Spune : de ce nu mă vrei ? Ți-aduc un suflet supus și-un trup gata a se topi de dorință. Uită-te de nu mi-i gîtul mai alb decît laptele oilor tale, și goliciunea de nu mi-i mai proaspătă decît apa de izvor. Atinge-mi pletele, o, păstorule ! Sînt mai mătăsoase la pipăit decît puful mielului în pîntecele mamei sale. Șoldurile-mi sînt calde și unduioase și-abia se rotunjesc în pîrga lor dintîi. Iar sînii mei cei mici, care acum încep să se coacă, de i-ai atinge numai cu un deget, s-ar cutremura. Vino ! Buzele mele au să ți se topească în gură, iar mușcătura dinților mei dă viață și bătrînilor în pragul morții. Vino !

Bătrînul însă îi strigă, măcar că toate firele din barbă îi tremurau :

— Pici, diavole, ori te alung cu bățul ăsta noduros !

Atunci, cu o mișcare pătimașă, codana cea venită din ceruri își aruncă brațele în jurul gîtului lui și-i murmură la ureche :

— Sînt un fruct încă acrișor, abia dat în pîrgă : mănîncă-l și te vei lecui ! Cunoști mireasma iasomiei ? Ți s-ar părea searbădă, de-ai amirosi fecioria mea.

Ci bătrînul strigă iar :

— Singură mireasma rugăciunii nu se trece în veci ! Pici, ademenitoareo !

Și o împinse îndărăt cu amîndouă mîinile.

Atunci tînăra se ridică și, sprintenă, se dezbrăcă de tot și rămase așa, dreaptă și goală, în vălurile părului ei. Și chemarea tăcerii ei, în singurătatea acelei peșteri, era mai cumplită decît toate țipetele nălucirilor nebuniei. Bătrînul nu se putu opri de a geme și, ca să nu mai vadă acel crin viu, își acoperi capul cu haina și strigă :

— Du-te, du-te, femeie cu ochi înşelători ! De la zămislirea lumii, tu eşti pricina nenorocirilor noastre. Tu ai dus la pierzare pe cei dintîi oameni, tu arunci zîzania între fiii pămîntului. Cel ce ţi se închină pierde pe veci toate nesfîrşitele bucurii pe care nu le pot gusta decît cei ce te alungă din viaţa lor.

Şi bătrînul şi-afundă şi mai tare capul sub poalele hainei lui.

Dar fetişcana grăi iarăşi :

— Ce tot vorbeşti tu despre oamenii de demult ? Cei mai înţelepţi mi s-au închinat, iar cei mai aspri m-au cîntat. Frumuseţea mea nu i-a abătut de pe calea cea dreaptă, ci le-a luminat drumul şi le-a îndulcit viaţa. Adevărata înţelepciune, ciobanule, este să uiţi totul la sînul meu. Întoarce-te la înţelepciune. Sînt gata să mă deschid ţie şi să te adăp cu adevărata înţelepciune.

Atunci bătrînul se întoarse cu totul către perete şi ţipă :

— Piei, tu, cea plină de viclenie ! Mi-e silă de tine şi te scuip. Pe cîţi bărbaţi fără de prihană i-ai vîndut şi pe cîţi ticăloşi i-ai mîntuit ! Frumuseţea ta este mincinoasă. Iar cel ce ştie să se roage, vede o frumuseţe nevăzută celui ce are ochi pentru tine. Piei !

La aceste vorbe, tînăra îi strigă :

— O, sfinte cioban ! Bea laptele oilor tale şi îmbracă-te cu lîna lor, şi roagă-te Domnului tău, în singurătatea şi-n tihna inimii tale !

Şi copila-înger pieri în zbor, fîlfîind din aripi.

Atunci, de prin toate coclaurile muntelui alergară către cioban toate fiarele cele sălbatice, sărutară pămîntul dinaintea lui şi-i cerură binecuvîntarea.

Cînd povestea ajunse aici, Șcherezada se opri, iar regele Șahriar, întristîndu-se deodată grăi :

— O, Șcherezada, în adevăr, pilda ciobanului mă pune pe gînduri. Și nu știu de nu mi-ar fi mai bine să mă afund într-o peșteră, fugind pentru totdeauna de grijile împărăției, și să nu mai fac nimic altceva decît să mîn oile la pășune. Dar, mai întîi, vreau să aud urmarea poveștilor animalelor și ale păsărilor.

Și într-a o sută patruzeci și opta noapte

Șcherezada urmă :

POVESTEA BROAȘTEI-ȚESTOASE ȘI A PESCĂRUȘULUI

În una din cărțile de demult se povestește, o, preafericitule rege, că un pescăruș sta într-o zi pe malul rîpos al unui rîu și, cu gîtul întins, scruta cu băgare de seamă pînza apelor. Aceasta era îndeletnicirea lui zilnică și ea îi îngăduia să-și cîștige viața și să-și hrănească puii, iar el o săvîrșea cinstit, îndeplinindu-și cu hărnicie îndatoririle menirii sale.

Odată, pe cînd scruta așa fiecare vîrtej și fiecare unduire de apă, văzu un leș omenesc adus de valuri oprindu-se tocmai în pieptul stîncii pe care sta el la pîndă. Îl cercetă cu luare aminte și băgă de seamă că era plin peste tot de răni adînci, pricinuite de lovituri de sabie și de lance. Și gîndi în sinești : „Trebuie să fie vreun hoț pedepsit pentru tîlhăriile lui !“ Își întinse apoi aripile și-l binecuvîntă pe Cel Atoatetrăsplătitor, spunînd :

— Binecuvîntat fie acela care a orînduit ca răufăcătorii, după ce mor, să slujească drept hrană slujitorilor lui !

Și se pregăti să se arunce asupra hoitului și să smulgă cîteva bucăți din el, ca să le ducă puilor și să le mănînce cu toții împreună, cînd văzu deodată cerul întunecîndu-se deasupra lui de un nor de păsări mari de pradă, vulturi și ulii, ce începură a se roti în cercuri largi, coborînd tot mai aproape.

Pescărușul, atunci, fu cuprins de spaimă să nu ajungă el însuși a fi sfîșiat de acei lupi ai văzduhului și se grăbi să fugă, bătînd din aripi, cît mai departe. Și, după mai multe ceasuri, se opri în vîrful unui copac ce se afla în mijlocul rîului, aproape de gura lui, ca să aștepte acolo pînă ce apele, în curgerea lor, vor aduce în dreptul lui hoitul plutitor. Și, plin de mîhnire, începu să cugete la amărăciunile și la nestatornicia soartei. Și-și spunea :

„Iată-mă nevoit a fugi departe de țara mea și de țărmul pe care m-am născut și unde mi se află copiii și soața. Oh, ce deșertăciune mai e și lumea aceasta ! Și cu cît este încă și mai plin de deșertăciune cel ce se lasă amăgit de nălucirile ei și care, bizuindu-se pe noroc, trăiește de pe o zi pe alta, fără a lua aminte la ziua de mîine ! De-aș fi fost mai chibzuit, mi-aș fi pus deoparte merinde pentru zile de lipsuri ca aceea de azi ; și lupii văzduhului ar fi putut să vină atunci și să-mi răpească agonisita, fără a-mi pricinui prea mari necazuri. Dar cel înțelept ne sfătuiește să avem răbdare la vremuri de restriște. Să fim, dară, plini de răbdare !“

Și, pe cînd depăna așa asemenea gînduri, văzu ieșind din apă o broască-țestoasă ce înota domol

către copacul în care era cocoţat. Broasca, ridicîndu-şi capul, îl zări şi ca pe pescăruş, îi ură bună pace şi-l întrebă :

— Cum se face, pescăruşule, că ţi-ai părăsit ţărmul pe unde hălăduiai de obicei ?

Pescăruşul răspunse :

— Cînd chiar sub cortul ce te-adăposteşte
Şi chiar în ţara care-i ţara ta
Ţi se strecoară-un ticălos hoţeşte,

Atîta mai rămîne partea ta :
Să-i laşi şi cort, şi ţară, şi nădejde,
Şi să fugi încotro vei mai putea !

Aşa şi eu, cinstită broască-ţestoasă, mi-am văzut ţărmul gata de a fi năpădit de lupii văzduhului şi, ca să nu-mi amărăsc sufletul privindu-le înfăţişarea hîdă, mai degrabă am plecat părăsind totul, pînă ce va voi Allah să se îndure de soarta mea.

Cînd broasca-ţestoasă auzi acestea, grăi către pescăruş :

— Devreme ce aşa stau lucrurile, iată-mă dinainte-ţi gata să te ajut cu toată credinţa şi să-ţi ţin tovărăşie în bejenia şi-n izbeliştea în care te găseşti, căci ştiu cît este de jalnică viaţa unui străin departe de ţara lui şi de ai săi, şi cît îi pare de bine cînd află un strop de căldură sufletească şi-oleacă de bunăvoinţă din partea unor necunoscuţi. Eu nu te cunosc decît din vedere, dar am să-ţi fiu o tovarăşă plină de grijă şi de dragoste.

Atunci pescăruşul îi răspunse :

— O, broască-ţestoasă cu inimă mare ! O, tu, cea aspră pe dinafară şi-atît de dulce pe dinăun-

tru ! Simt că-mi vine să și plîng de mișcat ce sînt de îmbietoarea ta bunăvoință. Îți mulțumesc din suflet ! Multă dreptate ai în ce spui despre omenia față de cei pribegi și despre dragostea față de cei ajunși în nenorocire, dacă, de bună seamă, nu sînt niște oarecari. Căci, cu adevărat, ce-ar fi viața fără de prieteni, fără de vorba lor cea dulce și fără de rîsul și de cîntecul împreună cu ei ? Cel înțelept știe să-și afle prieteni după firea lui, dar nu poți să socoți numaidecît prieteni pe cei cu care ești nevoit a sta alături datorită meseriei pe care o ai, așa cum stam eu cu pescărușii din neamul meu, care toți mă pizmuiau și mă zavistuiau pentru ceea ce pescuiam și agoniseam. Iar acuma tare bucuroși trebuie să mai fie că sînt departe, acești tovarăși nevolnici și mișei, ce nu știu vorbi decît despre interesele lor mărunte, fără a cugeta vreodată să-și nalțe sufletele către Cel Atoatedătător. Stau pururea cu pliscul întors către pămînt și, dacă au aripi, nu le au ca să se slujească de ele ! Cei mai mulți dintre ei nici n-ar mai ști să zboare, de-ar vrea : nu mai pot decît să se cufunde în valuri și adesea rămîn acolo, în adîncul apelor.

Auzind acestea, broasca-țestoasă, care-l ascultase tăcută, strigă :

— O, pescărușule, coboară să te îmbrățișez !

Pescărușul coborî din copac, iar broasca-țestoasă îl sărută între ochi și-i spuse :

— În adevăr, frate drag, tu nu ești făcut să trăiești laolaltă cu păsările din neamul tău, care-s cu totul lipsite de gingășie și n-au nimic ales în purtările lor. Rămîi, dar, cu mine, și viața ne va fi ușoară în acest colț de pămînt pierdut în mijlocul apelor, la umbra acestui copac și în șopotul valurilor.

Dar pescăruşul îi răspunse :

— Îţi mulţumesc, bună broască-ţestoasă, soră dragă ! Dar... copiii ? Dar soaţa mea ?

Broasca spuse :

— Allah este mare şi plin de îndurare. Ne va ajuta să-i aducem aici şi vom petrece încă zile liniştite, la adăpost de orice nevoi.

După ce hotărîră să facă astfel, pescăruşul grăi :

— O, broască-ţestoasă, să mulţumim împreună Celui Prea Bun, care a îngăduit să ne întîlnim.

Şi strigară laolaltă :

Mărire celui Domn întru vecie !
El dă averea multă la bogaţi,
Iar altora doar neagra sărăcie.
Ci tîlcu-i drept, de staţi să cugetaţi
(Mărire celui Domn întru vecie !) :
Cîţi sînt săraci — şi-n zîmbete bogaţi ?
Şi cîţi bogaţi — săraci de bucurie ?

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Regele Şahriar îi spuse atunci :

— O, Şeherezada, vorbele tale nu fac alta decît să mă întărească în hotărîrea mea de a mă întoarce către gînduri tot mai puţin crunte. De aceea aş vrea să aflu de nu cumva ştii şi poveşti cu lupi, de pildă, ori cu alte animale crunte.

Şeherezada răspunse :

— Tocmai poveşti de-acestea ştiu cel mai bine !

Atunci regele Şahriar îi spuse :

— Grăbeşte-te, dar, să mi le povesteşti !

Iar Şeherezada făgădui că are să i le spună noaptea următoare.

Şi într-a o sută patruzeci şi noua noapte

Şeherezada povesti :

POVESTEA LUPULUI ŞI A VULPII

Află, o, preafericitule rege, că vulpea, sătulă, într-un sfîrşit, de mîniile neîncetate ale stăpînului ei, lupul, ca şi de cruzimea lui necurmată şi de încălcarea pînă şi a celor mai mărunte drepturi ce i se cuveneau şi ei, se aşeză într-o zi pe un trunchi de copac şi începu să cugete. Deodată sări în sus, plină de bucurie, la un gînd care-i trecu prin cap şi care-i păru că i-ar aduce izbăvirea. Porni degrabă să-l caute pe lup şi-l găsi pînă la urmă cu părul zburlit, cu faţa încruntată şi tare îmbufnat. Atunci, de cum îl zări, din depărtare, sărută pămîntul şi veni dinaintea lui sfioasă, cu ochii plecaţi şi aşteptînd să fie întrebată. Şi lupul răcni către ea :

— Ce vrei, plod de cîine ?

Vulpea răspunse :

— Stăpîne, iartă-mi cutezanţa, dar am a-ţi înfăţişa un gînd al meu şi a-ţi face o rugăminte, dacă binevoieşti a-mi acorda o audienţă.

Lupul se răsti :

— Zi cît mai pe scurt ce ai de zis, apoi întoarce fără de zăbavă coada şi şterge-o de-aici, că de nu, îţi sfărm oasele.

Atunci vulpea grăi :

— Am băgat de seamă, stăpîne, că, de la o vreme, Ibn-Adam ne poartă un război fără de răgaz. În toată pădurea nu se mai văd decît capcane, şi curse, şi laţuri de tot soiul. Dacă treaba mai ţine aşa, în curînd nu vom mai putea locui în pă-

dure. Ce-ai zice, dar, de-o tovărăşie între toţi lupii şi toate vulpile, ca să ne împotrivim laolaltă silniciilor lui Ibn-Adam şi să-l împiedecăm a se mai apropia de pămînturile noastre ?

La aceste vorbe, lupul urlă către vulpe :

— Zic că eşti o neruşinată fără de pereche, cînd rîvneşti la tovărăşia şi prietenia mea, vulpe spurcată, vicleană şi nevolnică ! Na, ţine, pentru obrăznicia ta !

Şi lupul îi plesni vulpii o labă care o întinse la pămînt, mai mult moartă decît vie.

Vulpea se ridică şonticăind, dar se feri a-i arăta cumva pică ; ba, dimpotrivă, luă înfăţişarea ei cea mai zîmbitoare şi mai plină de căinţă, şi grăi către lup :

— Stăpîne, iartă roabei tale că-i nepricepută şi neîndemînatică. Îşi recunoaşte greşelile, care sînt foarte mari. Şi chiar de le-a uitat, năprasnica lovitură, binemeritată, cu care ai blagoslovit-o şi care ar fi ucis şi-un elefant, i le-a adus degrabă aminte.

Lupul, mai domolit oleacă de umilinţa vulpii, îi spuse :

— Bine ! Dar asta să te înveţe minte să nu te mai bagi altădată în ce nu te priveşte.

Vulpea răspunse :

— Foarte drept ! În adevăr, înţeleptul a spus : „Nu vorbi şi nu povesti nimic, cîtă vreme nu ţi se cere, şi nu răspunde, cîtă vreme nu vei fi întrebat ! Şi, mai cu seamă, fereşte-te a da sfaturi celor ce nu le-ar pricepe, ori răilor, care s-ar mînia pentru binele ce vrei a li-l face !“

Aşa grăi vulpea în faţa lupului, dar în sine gîndea : „Are să vie ea şi vremea mea, iar lupul va plăti toate datoriile, pînă la cea din urmă para, căci trufia, dispreţul, samavolnicia, cruzimea şi îngîmfarea prostească îşi capătă pedeapsa, mai

curînd ori mai tîrziu. Să ne plecăm, dară, pînă ce vom ajunge puternici !"

Şi vulpea spuse iarăşi lupului :

— Stăpîne al meu, tu ştii că dreptatea este virtutea celor puternici şi că bunătatea şi bîndeţea sînt darurile celor tari şi podoaba lor. Allah însuşi iartă pe vinovatul care se căieşte. Fărădelegea mea, ştiu bine, este foarte mare ; dar nici căinţa mea nu-i mai mică ; năprasnica lovitură cu care, în bunătatea ta, ai binevoit a mă răsplăti, mi-a zdrobit, e-adevărat, trupul, dar pentru sufletul meu a fost ca un leac şi ca o pricină de bucurie. Căci bine ne învaţă înţeleptul : „Gustul dintîi al pedepsei pe care ţi-o dă mîna dascălului pare amărui, dar mai pe urmă vezi că-i mai dulce pînă şi decît lamura mierei !"

Atunci lupul răspunse :

— Primesc scuzele tale şi-ţi iert pasul greşit şi supărarea ce mi-ai pricinuit, silindu-mă să te plesnesc. Ci trebuie să te aşezi şi în genunchi, cu capul plecat în ţărînă.

Iar vulpea, fără a şovăi, se aşeză în genunchi, cu fruntea în ţărînă, şi înălţă slavă lupului, grăind :

— Allah ajute-ţi să birui pururea şi întărească-ţi în veci stăpînirea !

Atunci lupul spuse :

— Bine ! Acuma mergi înaintea mea şi slujeşte-mi de cercetaş. De zăreşti cumva vreun vînat, întoarce-te grabnic şi dă-mi de veste.

Vulpea răspunse că ascultă şi că se supune, şi porni de sîrg înainte.

Ajunse, aşa, într-o vie, unde nu peste mult băgă de seamă, în calea ei, un loc cam ciudat, ce părea, după toate semnele, a fi o capcană. Făcu un ocol mare, ca să se ferească, spunîndu-şi : „Cel ce umblă fără a lua seama la gropile din cale este menit a

cădea în ele. De altmintrelea, învățămintele ce le-am tras de pe urma tuturor capcanelor pe care mi le tot întinde de amar de vreme Ibn-Adam mă îndeamnă să umblu cu luare aminte. Aşa, de pildă, dacă zăresc în vreo vie un fel de chip de vulpe, o iau repede la sănătoasa, în loc să mă apropii, căci neîndoielnic că acolo-i pusă vreo momeală de-a vicleanului de Ibn-Adam. Acuma, iată, văd în mijlocul viei ceva ce nu mi se pare a bine. Să umblu cu grijă ! Și ia să mă întorc oleacă să cercetez ce-i, dar cu băgare de seamă, căci băgarea de seamă prețuieşte cît jumătate de vitejie !"

Și, cugetînd astfel în sine, vulpea înaintă încet, încetişor, dînd îndărăt din cînd în cînd, şi adulmecînd la fiecare pas. Se tîra, ciulea urechea, iar înainta, iar da înapoi, pînă ce, într-un sfîrşit, izbuti să ajungă, fără necaz, la locul ce-i da de bănuit. Și făcu bine, căci putu vedea că acolo era o groapă adîncă, acoperită cu crengi subțirele, peste care fusese presărat oleacă de pămînt. Cînd văzu totul, strigă : „Slavă lui Allah că m-a dăruit cu chibzuință și cu ochi pătrunzători !" Apoi, la gîndul că în curînd crîncenul lup are să cadă cu capu-n jos în groapă, începu să joace de bucurie, parcă beată de toți strugurii din vie, cîntînd voioasă :

Iată-ți lupule, mormîntul !
Cald te-aşteaptă subpămîntul.
Lupule, tîlhar spurcat,
Spaimă-a fetelor din sat,
Mulți copii ai mai mîncat !
Da de-acum ai să mănînci,
Prăvălit colea pe brînci,
Numai murdăria mea
Cînd pe bot te-oi bălega.

Făcu apoi cale întoarsă şi, ieşind în întîmpinarea lupului, spuse :

— Ţi-aduc o veste bună. Eşti binecuvîntat de noroc, iar fericirile plouă asupră-ţi, fără să te osteneşti. Fie-ţi casa pururea plină de bucurii şi de desfătare deplină !

Lupul întrebă :

— Ce veste mi-aduci ? Spune-mi-o, şi nu mai lungi vorba !

Vulpea răspunse :

— Via-i minunată astăzi şi totul se veseleşte, căci stăpînul podgoriei a murit şi zace întins în mijlocul pămînturilor sale, acoperit cu crengi.

Lupul răcni :

— Ce mai aştepţi, codoaşă puturoasă, de nu mă duci acolo ? Hai, mişcă-te !

Vulpea se grăbi să-l ducă în mijlocul viei şi, arătîndu-i locul cu pricina, îi spuse :

— Acolo-i !

Lupul scoase atunci un urlet şi dintr-o săritură fu pe crengile ce se surpară sub greutatea lui. Iar el se prăbuşi în fundul gropii, urlînd cumplit.

Văzînd prăbuşirea duşmanului ei, vulpea fu cuprinsă de o bucurie atîta de mare încît, nainte de-a alerga la groapă ca să se desfete de biruinţă, începu să sară şi, în culmea fericirii, îşi spuse stihurile acestea :

Suflete, cîntă ! Darurile-mi toate
Mi s-au fost împlinit, iar soarta-mi pare
Surîzătoare şi strălucitoare.
Stăpînă-s a pădurilor bogate.
Dregătorii şi volnicii visate
Sînt ale mele-acum, din zare-n zare.

Podgorii mari cu strugurii gustoşi,
Belşugul de vînat : vătui destui,
Şi creste roşii de cocoşi frumoşi,
Şi tîrtiţi moi şi fragede de pui,
Dulci gîşte şi copane moi de raţe,
Toate mi-aşteaptă gura, să le-nhaţe.

Şi alergă îndată la marginea gropii, cu inima bătîndu-i înfiorată. Şi care nu-i fu bucuria cînd îl văzu pe lup scîncind şi plîngînd din pricina căzăturii şi jeluindu-şi deznădăjduit neîndoielnica pieire ! Vulpea atunci începu să plîngă şi ea şi să geamă, ceea ce văzînd lupul, ridică ochii către ea şi grăi :

— O, prietenă vulpe, ce bună eşti că plîngi aşa laolaltă cu mine ! Iată, văd acuma că am fost adesea aspru faţă de tine, dar, fie-ţi milă, lasă lacrimile şi aleargă de veseşte pe soaţa şi pe copiii mei de primejdia în care mă aflu şi de moartea care mă paşte.

Atunci vulpea îi spuse :

— Ah, tîlharule, plod de tîrfoştină, atîta de nătărău să fii, oare, de socoţi că pentru tine vărs eu lacrimi ? Vino-ţi în minţi, blestematule ! Dacă plîng, plîng că ai trăit în tihnă pînă azi şi-mi pare amar de rău că nu te-a lovit mai demult pacostea de-acum ! Piei, dară, lup-piază-rea ! Să pot în sfîrşit să-ţi spurc groapa şi să trag o horă cu toate vulpile peste ţărîna care are să te acopere !

Auzind acestea, lupul îşi zise în sine : „Nu mai e potrivit acuma s-o ameninţ, căci numai ea mă mai poate scoate de-aici !“ Aşa că-i grăi :

— O, prietenă, adineauri îmi jurai credinţă şi-mi arătai mii de semne de supunere ! De ce te-ai schimbat ? Dreptu-i că te-am cam repezit,

dar nu-mi păstra pică şi adu-ţi aminte ce-a spus poetul :

Seamănă pe pămînturile toate
Al bunătăţii tale bob curat.
Curînd ori mai tîrziu vei strînge roade
Bogate cum nici n-ai fi fost visat.

Dar vulpea, rînjind, îi răspunse :

— O, tu, cel mai smintit dintre toţi lupii şi dintre toate sălbăticiunile pămîntului, au uiţi toată ticăloşia purtărilor tale ? Şi de ce n-ai vrut să înveţi sfatul cel plin de înţelepciune al poetului :

Nu asupri, că orice asuprire
Vrea răzbunare, şi-orice nedreptate
Pretinde pururi cruntă ispăşire.

Căci tu, de-ai săvîrşit acestea toate,
Şi-adormi apoi, cel asuprit nu doarme
Decît c-un ochi, celaltul veşnic şade,
Pîndind prileju-anume, să te sfarme.

M-ai asuprit destulă vreme, ca să mă pot bucura acuma pe bună dreptate de nenorocirile tale şi să mă desfăt de decăderea ta.

Atunci lupul zise :

— O, vulpe înţeleaptă, dăruită cu atîta deşteptăciune, cu atîta isteţime şi cu minte atît de născocitoare, tu eşti mai presus de vorbele acestea şi, de bună seamă, nici nu le crezi. Le spui numai aşa, ca să glumeşti. Ci nu-i vreme de glumă, cum vezi ! Ia, rogu-te, o frînghie de pe undeva şi încearcă s-o legi cu un capăt de vreun copac, iar pe celălalt întinde-mi-l încoace, ca să mă caţăr, ţinîndu-mă de el cu dinţii, şi să ies din groapă !

Vulpea pufni în rîs şi răspunse :

— Mai domol, lupule, mai domol ! Mai întîi are să-ţi iasă sufletul, şi-abia după aceea trupul ! Iar pietrele şi bolovanii ce vor fi zvîrliţi asupra-ţi au să împlinească întru totul această despărţire ! O, jivină nesăţioasă, greu de cap şi slab de minte, mult îmi pare că ţi se asemuie soarta cu cea a şoimului şi a potîrnichei !

Auzind acestea, lupul strigă :

— Nu pricep nicicum ce vrei să spui. De ce poveste-i vorba ?

Vulpea îl lămuri :

— Află, lupule, că mă dusesem odată să mănînc cîteva boabe de struguri într-o vie. Pe cînd stam acolo, la umbra frunzişului, văzui deodată un şoim mare prăvălindu-se din înălţimea văzduhului asupra unei potîrnichi mărunţele. Ci potîrnichea izbuti să scape din ghearele şoimului şi să alerge cît putu de repede şi să se adăpostească în cuibul ei. Atunci şoimul, care-o urmărise fără a izbuti s-o prindă, se opri dinaintea micii intrări ce ducea la cuib şi spuse potîrnichei : „Proastă mai eşti că fugi aşa de mine ! Au nu cunoşti tu grija pe care ţi-o port şi binele ce ţi-l doresc ? Eu nu voisem să te prind decît că te ştiam înfometată de multă vreme şi voiam să-ţi dau nişte grăunţe pe care le strînsesem anume pentru tine. Haide, o, gingaşă şi mărunţică potîrniche, ieşi fără sfială din cuibul tău şi vino de mănîncă. Şi să-ţi fie masa cît mai dulce şi mistuirea cît mai plăcută, o, potîrniche, tu, ochiul şi sufletul meu !" Cînd auzi asemenea vorbe, potîrnichea ieşi credulă din ascunzătoarea ei, iar şoimul o înhăţă pe dată, îşi înfipse ghearele în carnea ei şi o spintecă, dintr-o lovitură, cu pliscul. Iar potîrnichea, pînă a-şi da sufletul, îi spuse : „O, viclean blestemat, facă Allah ca în pîntecele tău carnea mea să se schimbe în otravă !"

Și-și dete sufletul. Iar șoimul, cît ai clipi, o și înfulecă. Ci pe dată veni și pedeapsa lui, prin voința lui Allah. Căci nici nu ajunsese bine potîrnichea în gușa șoimului, că ticălosul și văzu cum toate penele încep să-i cadă, ca sub puterea unei flăcări lăuntrice, și se prăbuși fără de suflare la pămînt. Și tu, o, lup al pierzaniei, spuse vulpea mai departe, ai căzut în groapă, drept pedeapsă că mi-ai făcut viața povară și că mi-ai umilit sufletul peste măsură !

Atunci lupul zise iar către vulpe :

— O, tovarășă, fie-ți milă ! Lasă odată pildele pe care mi le tot amintești și să dăm uitării trecutul ! Sînt destul de pedepsit că mă vezi în această groapă, în care am căzut cu primejdia de a-mi rupe vreun picior ori de a-mi învineți vreun ochi, de nu chiar pe amîndoi ! Caută să mă scapi din năprasna de-acum, căci știi și tu că prietenia cea mai trainică se naște din ajutorul dat la nenorocire și că prietenul care te-a ajutat îți este mai aproape de inimă decît un frate ! Ajută-mă să ies de-aici, și-ți voi fi cel mai bun prieten și cel mai înțelept sfetnic !

Vulpea se porni pe un rîs în hohote și spuse lupului :

— Văd că n-ai auzit niciodată pildele înțelepților !

Lupul, mirat, întrebă :

— Care pilde și care înțelepți ?

Vulpea răspunse :

— Înțelepții, o, lup puturos, ne învață că cei de teapa ta, cei cu hidoșenia pe chip, cu înfățișare necioplită și cu trupul rău clădit au și sufletul tot atît de necioplit și lipsit de orice gingășie. Și cît de adevărat este acest lucru în privința ta ! Ceea ce mi-ai spus despre prietenie este foarte adevărat

și nu are cum fi tăgăduit ; ci te amăgești amarnic voind să potrivești cu sufletul tău de tîlhar vorbe atît de frumoase ! Căci, lup nătărău, de ești cu adevărat atît de iscusit în sfaturi cuminți, de ce nu-ți găsești singur mijlocul de-a ieși din groapă ? Și de ești în adevăr așa de puternic precum spui, încearcă să-ți scapi sufletul de la pieirea cea neîndoielnică ! Oh, cum îmi amintești de povestea doftorului !

— Care doftor ? strigă iarăși lupul.

Și vulpea spuse :

— A fost odată un țăran căruia i se umflase mîna dreaptă și nu mai putea să lucreze. Așa că ajungînd la capătul răbdării, chemă la el pe unul despre care se zicea că-i priceput în științele doftoricești. Învățatul acela veni la țăran ; ci avea o legătură peste un ochi. Bolnavul întrebă : „Dar ce ai la ochi, doftore ?“ Iar el îi răspunse : „O umflătură care mă împiedică să văd !“ Atunci bolnavul strigă : „Ai umflătură și nu ți-o lecuiești ? Și vii să mă lecuiești pe mine de umflătură ? Ia șterge-o, și să nu-ți mai văd decît tălpile !“ Și tu, o, lup al răului, înainte de-a gîndi să-mi dai mie sfaturi și să mă înveți pe mine isteția, fii atît de isteț și ieși din groapă, ca să scapi de ce are să-ți plouă în cap ! De nu, rămîi pe veci acolo unde ești, pînă ce ți-o crăpa pîntecul !

Lupul se porni atunci pe plîns și, pînă a nu deznădăjdui de-a binelea, mai spuse vulpii :

— O, prietenă, îndură-te și scoate-mă de aici, apropiindu-te de marginea gropii și întinzîndu-mi, de pildă, vîrful cozii tale. Eu m-aș agăța de ea și aș ieși afară. Și-ți făgăduiesc înaintea lui Allah că mă voi căi de toate cruzimile din trecut, că am să-mi pilesc ghearele și-am să-mi sfărm colții cei mari, ca să nu mai fiu nici măcar ispitit a-mi mai

ataca vecinii. După care, am să îmbrac haina cea aspră a schimnicilor şi am să mă afund în sihăstrie, ca să-mi ispăşesc păcatele, nemaimîncînd decît iarbă şi nemaibînd decît apă.

Ci vulpea, nici gîndind a se lăsa înduioşată, spuse lupului :

— Au de cînd o fi aşa de uşor să-şi schimbe cineva firea ? Eşti lup, şi lup ai să rămîi ; şi nu pe mine ai să izbuteşti a mă face să cred în căinţele tale ! Şi mare prostănacă ar trebui să fiu ca să-mi dau coada pe seama ta ! Vreau să te văd cum mori ! Căci înţelepţii au spus : „Moartea celui ticălos este un bine pentru omenire, căci curăţă pămîntul"...

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a o sută cincizecea noapte

Ea urmă :

— „Moartea celui ticălos este un bine pentru omenire, căci curăţă pămîntul." Iar cu coada mea e altceva. Ai să vezi numaidecît !

La vorbele astea, lupul îşi muşcă laba de deznădejde şi de mînie stăpînită ; dar îşi îndulci şi mai mult glasul şi zise :

— O, vulpe, neamul tău este vestit printre toate jivinele pămîntului pentru purtările lui alese, pentru gingăşia, pentru harul vorbirii şi pentru blîndeţea firii lui. Conteneşte, dară, cu jocul acesta care nu-ţi şade bine şi adu-ţi aminte de datinele neamului tău.

Vulpea, auzindu-l ce spune, se porni pe un rîs de mai-mai să leșine. Dar repede își veni în fire și zise către lup :

— Bag de seamă, bădărane fără de pereche, că ești cu totul lipsit de orice educație. N-am însă vreme să iau asupră-mi asemenea sarcină, și nu vreau decît, nainte ca să crapi, să-ți bag în cap cîteva pilde ale înțelepților. Află, dar, că se găsește leac la orice, afară de moarte ; că orice poate să putrezească, afară de diamant ; și, în sfîrșit, că de toate poți scăpa, numai de ce ți-i ursit, ba ! Iar tu, adineauri, îmi vorbeai parcă despre răsplata și despre prietenia pe care ai să mi le arăți cînd ai să ieși din groapă. Ci mie îmi pare că tare te mai asemui cu șarpele cel din povestea despre care de bună seamă că, neștiutor cum ești, habar n-ai.

Și cum lupul recunoscu că nu știe acea poveste, vulpea grăi :

— Așa, lup puturos, a fost odată un șarpe care izbutise să scape din mîinile scamatorului. Și șarpele acela, dezvățat a se mai mișca, după atîta ședere încolăcită în sacul scamatorului, se tîra anevoie pe pămînt și de bună seamă că ar fi fost iară prins de către scamator ori zdrobit, de nu l-ar fi zărit un trecător milos care, crezîndu-l bolnav, l-a ridicat de pe jos și l-a încălzit la sînul lui. Dar cea dintîi grijă a șarpelui, de cum și-a căpătat iar vioiciunea, a fost să caute locul cel mai gingaș de pe trupul binefăcătorului său și să-și înfigă acolo dintele înveninat. Și omul a căzut îndată mort. Că, de altminteri, spusese poetul :

Nu te juca, ia seama ! Cînd vipera se-ndoaie
Și pare să se-alinte frumos, atunci păzea :
Cu-o scurtă fulgerare, deodată, se dezdoaie
Și-și varsă ucigașul venin în carnea ta !

Şi-apoi, o, lupule, mai sînt şi alte stihuri ce se potrivesc de minune împrejurării de-acum. Ia ascultă :

Cînd blîndul copilandru
Atîta cinste-ţi poartă,
Şi tu-l repezi cîţ colo
Trufaş şi încruntat,
Să nu te miri că-n suflet
Pe veci nu te mai iartă
Şi că-ntr-o zi, cînd braţu-i
Va deveni bărbat,
Mai crîncen răsplăti-va
Mîndria ta deşartă !

Aşa şi eu, afurisitule, începînd pedepsirea ta, şi ca să-ţi servesc o gustare din bunătăţurile care te aşteaptă şi din drăguţele de pietre ce au să-ţi mîngîie căpăţîna în fundul gropii, în aşteptarea clipei cînd mă voi nevoi să-ţi stropesc cît mai din belşug mormîntul, iată ce-ţi dăruiesc. Ridică-ţi capul şi priveşte !

Şi spunînd acestea, vulpea îşi întoarse dosul, se sprijini cu picioarele dindărăt pe marginea gropii şi slobozi peste nasul lupului tot ce se cuvenea, ca să-l ungă şi să-l înmiresmeze pînă la ceasul lui cel mai de pe urmă.

După care, vulpea urcă în vîrful grămezii de pămînt şi începu să chelălăiască lung, ca o turbată, pentru a stîrni pe stăpînii viei şi pe paznici, ce se iviră în goana mare. La ivirea lor, vulpea o zbughi pe undeva pe-aproape, unde se piti, ca să vadă cum oamenii aruncau voioşi cu pietroaie în groapă şi ca să audă urletele de moarte ale lupului, duşmanul ei.

Aici Șeherezada se opri ca să bea un pahar de sorbet, pe care i-l întinse micuța Donizada, iar regele Șahriar spuse cu glas tare :

— Ah, ardeam de nerăbdare să văd moartea lupului. Acuma, că treaba s-a făcut, aș vrea să-mi povestești ceva despre încrederea oarbă și nechibzuită, și despre urmările ei.

Șeherezada răspunse :

— Ascult și mă supun !

POVESTEA ȘOARECELUI ȘI A NEVĂSTUICII

A fost odată, o, preafericite rege, o femeie a cărei meserie era de-a descoji susanul. Într-o zi i se aduse o baniță de susan de cel mai bun soi și i se spuse :

— Doftorul i-a hotărît unui bolnav să nu mai mănînce decît susan. Iată acest susan, pe care trebuie să-l alegi și să-l descojești cu grijă !

Femeia îl luă, se apucă de treabă și pînă la sfîrșitul zilei îl alese și-l descoji. Era o plăcere să privești susanul acela alb, descojit și îmbietor !

Așa că o nevăstuică ce tot da tîrcoale pe-acolo fu grozav de ispitită de acest susan și, de îndată ce se înnoptă, începu să-l care de pe tava pe care se afla, în ascunzătoarea ei. Și-așa de cu sîrg trudi, că dimineața nu mai rămăsese pe tavă decît un pumnișor, doi, de susan.

Apoi, ascunsă în gaura ei, nevăstuica stete să privească uimirea și mînia femeii cînd găsi tava aproape goală. Și o auzi strigînd :

— Ah, de-aș pune mîna pe hoți ! Aceștia nu pot fi decît tot afurisiții de șoareci care mi-au năpădit casa de cînd mi s-a prăpădit pisica ! De-aș prinde

măcar unul, l-aș face să plătească pentru toate păcatele neamului lui întreg.

Auzind acestea, nevăstuica își zise: „Ca să mă pun la adăpost de supărarea femeii, e musai să-i întăresc presupunerile cu șoarecii. Altmintrelea, ar putea să se ia de mine și să-mi rupă spinarea." Și se duse degrabă să-l caute pe șoarece și să-i spună:

— O, frate dragă, vecinii se îndatorează între ei! Și nimica nu-i mai neplăcut decît un vecin egoist căruia puțin îi pasă de cei ce locuiesc în preajma lui, și care, la prilejuri de bucurie, nu le trimite nimic din bunătățile pe care le-au gătit femeile din casă, și nimic din plăcintele și dulciurile pregătite la sărbători!

Șoarecele răspunse:

— Foarte-i adevărat, scumpă prietenă! De-aceea mă și bucur atîta de vecinătatea ta și de bunele gînduri ce mi le arăți, măcar că nu te afli pe-aici decît de cîteva zile! Deie Allah ca toți megieșii mei să fie la fel de cinstiți și de îndatoritori ca tine! Dar ce veste mi-aduci?

Nevăstuica zise:

— Vrednica femeie de colo din casă a primit o baniță de susan proaspăt și gustos cum nu se mai află. Ea și copiii ei au mîncat de s-au ghiftuit și n-au mai lăsat decît un pumn, doi. Te înștiințez, dară, despre aceasta, întrucît m-aș bucura de o mie de ori mai mult să-l mănînci tu, decît gămanii ei de copii.

Auzind știrea, șoarecele fu cuprins de o veselie așa de mare, că începu să zburde și să-și tremure codița. Fără a mai sta pe gînduri, fără a băga de seamă la glasul prefăcut al nevăstuicii, fără a lua aminte că femeia sta nemișcată la pîndă și fără măcar a se întreba ce pricină o îndemna pe ne-

văstuică să fie atît de mărinimoasă, alergă cît îl ţineau picioarele şi se repezi în mijlocul tăvii pe care susanul strălucea alb şi descojit. Îşi umplu lacom gura, dar, într-o clipită femeia sări de după uşă şi cu o lovitură de băţ îi zdrobi capul.

Şi iacă-aşa, bietul şoarece, din pricina încrederii lui nechibzuite, plăti cu viaţa ticăloşia altuia.

Regele Şahriar spuse :

— O, Şeherezadă, ce învăţătură plină de înţelepciune îmi dă această povestire ! De-aş fi cunoscut-o mai demult, n-aş mai fi avut atîta încredere oarbă în soţia cea desfrînată pe care am ucis-o cu mîna mea, şi nici în eunucii arapi, acei vicleni care au sprijinit vînzarea !... Dar nu mi-i şti spune şi vreo povestire despre prietenia adevărată ?

Şeherezada începu atunci :

POVESTEA CORBULUI ŞI A ZIBETEI

Cică odată un corb şi o zibetă legaseră o prietenie de nezdruncinat şi îşi petreceau ceasurile de răgaz cu tot soiul de zbenguieli şi de jocuri. Într-o zi, pe cînd tăifăsuiau despre niscaiva lucruri de bună seamă minunate, căci nu luau aminte la nimic din cîte se petreceau în jurul lor, fură pe neaşteptate treziţi la realitate de răgetul înspăimîntător al unui tigru ce cutremură pădurea. Într-o clipită, corbul, care stătuse aşezat jos pe un trunchi, alături de prietena lui, zori să ajungă pe crengile cele mai de sus. Zibeta, însă, buimăcită, nu ştia unde să se ascundă, mai ales că nici nu se lămurea dincotro venise răgetul prădalnicei fiare. În acea nedumerire, îl întrebă pe corb :

— Prietene, ce să fac? Spune-mi, n-ai a-mi da vreun sfat ori vreun ajutor folositor acuma, la nevoie?

Corbul răspunse:

— Cum să nu te ajut, dulce prietenă? Stau gata să înfrunt orice, ca să te scot din încurcătură. Dar, nainte de-a zbura după vreun ajutor, lasă-mă să-ţi spun ce-a zis poetul în legătură cu aceasta:

Prietenie-adevărată-i
Aceea care te împinge
Să-nfrunţi primejdie şi moarte,
Fără a şti de vei învinge,
Doar ca să-l scapi,
În ceasul greu,
Pe cel ce ţi-a fost drag mereu —
Prietenia pentru care
Laşi bunurile tale toate,
Şi neamuri, şi părinţi, şi, grabnic,
Te duci la cel ce ţi-e ca frate.

După ce rosti acele stihuri, corbul se grăbi să zboare bătînd vîrtos din aripi către o turmă ce păştea pe-acolo, păzită de nişte dulăi mai vînjoşi ca leii. Se duse de-a dreptul la unul dintre dulăi, se abătu peste capul lui şi-i dete o lovitură zdravănă cu ciocul. Se abătu apoi asupra altui cîine şi făcu la fel. Şi după ce-i întărîtă aşa pe toţi dulăii, porni să zburătăcească înaintea lor, la o depărtare tocmai atîta cît trebuia ca să-i momească şi să-i facă să se ţină pe urma lui, dar să nu fie ajuns de colţii lor. Şi croncănea cît putea de tare, ca să-i îndîrjească.

Şi-aşa, dulăii, tot mai mînioşi, porniră ţală după el, pînă ce îi ispiti în dricul pădurii. Atunci, cum lătratul lor umpluse toată pădurea, corbul gîndi că

tigrul, înfricoşat, trebuie să fi fugit. Atunci se aşternu la zbor întins, lăsînd departe în urmă dulăii care, mîrîind ciudoşi, se întoarseră la oile lor. Şi veni să se întîlnească iar cu prietena lui zibeta, pe care o scăpase de la mare primejdie, şi trăiră laolaltă în pace şi la adăpost de orice nevoie.

Dar să nu zăbovesc, o, preafericitule rege, adăugă Şeherezada, şi să-ţi istorisesc şi istoria corbului şi a vulpoiului.

POVESTEA CORBULUI ŞI A VULPOIULUI

Cică un vulpoi bătrîn, al cărui cuget era împovărat de o groază de fărădelegi şi de nenumărate prădăciuni, se retrăsese într-o văgăună bogată în vînat, luîndu-şi cu el şi soaţa. Şi-acolo, atîta jaf porni să facă prin vînatul mărunt, că pustii cu totul întregul munte. După care, ca să nu moară de foame, sfîrşi prin a-şi mînca mai întîi puii, care erau destul de grăsulii, şi pe urmă îşi sugrumă şi soaţa mişeleşte, înfulecînd-o într-o clipită. După ce săvîrşi şi ticăloşia aceasta, nu-i mai rămase nimic de pus în gură.

Acuma ajunsese prea bătrîn ca să se mai mute în alte locuri şi nici nu mai era destul de sprinten ca să vîneze iepuri ori să prindă potîrnichi din zbor. Pe cînd sta cufundat în gînduri ca acestea, ce-l făceau să vadă negru înaintea ochilor, zări oprindu-se în vîrful unui copac un corb ostenit. Cugetă atunci : „De-aş izbuti să-l hotărăsc pe corbul ăsta să lege prietenie cu mine şi să mi-l iau tovarăş, straşnic chilipir ar mai fi ! Are nişte aripi numai bune să împlinească treaba pentru care bătrînele mele picioare betege au rămas neputincioase. Mi-ar

aduce hrană şi, pe deasupra, mi-ar ţine şi de tovărăşie în pustietatea asta care începe să mă apese."

Zis şi făcut : ca să poată fi mai bine auzit, veni binişor pînă la poalele copacului în care sta corbul şi, după cele mai adînci şi mai cuviincioase temenеli, grăi :

— O, vecine, ştii şi tu că orice musulman de treabă are două însuşiri cu care se poate mîndri faţă de alt musulman vecin cu el : unu-i că e musulman, şi celălaltu-i că e vecin ! Or, eu văd, fără de şovăială, că tu ai aceste două însuşiri faţă de mine ; mai mult încă, simt colea, în coşul pieptului, un imbold nestăpînit pentru firea ta delicată şi-mi descopăr înclinaţiile de netăgăduit ale unei prietenii frăţeşti faţă de tine ! Dar tu, corbule, ce simţi oare faţă de mine ?

La aceste vorbe, corbul izbucni într-un asemenea hohot de rîs, încît era mai-mai să se prăbuşească din copac. Apoi spuse vulpoiului :

— Cu adevărat, mare mi-e mirarea ! De cînd, vulpane, atîta prietenie năvalnică ? Şi de cînd ţi-i inima plină de atîta sinceritate cîtă n-ai avut vreodată decît pe vîrful limbii ? Şi de cînd neamuri aşa de osebite ca ale noastre — tu, din neamul animalelor, iar eu din cel al păsărilor — pot să se lege între ele atîta de strîns ? Şi mai cu seamă, mi-ai şti tu spune, dibaciule la vorbă, de cînd cei din neamul tău au încetat a fi cei ce înfulecă, iar cei din neamul meu cei ce sînt înfulecaţi ?... Te miră vorbele mele, ai ? Ci n-au de ce să te mire. Hai, vulpane, taică al vicleşugurilor, pune-ţi la loc în traistă mîndrele-ţi cugetări şi izbăveşte-mă de-o prietenie nedovedită în vreun chip !

Vulpoiul răspunse atunci :

— O, chibzuitule corb, judeci cu dreptate ! Ci să ştii că nimic nu-i cu neputinţă pentru Cel ce-a

izvodit inimile făpturilor sale şi-a stîrnit deodată în a mea o simţire atît de curată faţă de tine ! Şi, ca să-ţi arăt că făpturi de neam osebit pot prea bine să se înţeleagă, precum şi ca să-ţi aduc dovezile ce, pe bună dreptate, mi le pretinzi, socot că lucrul cel mai potrivit e să-ţi povestesc o istorie, pe care-am auzit-o şi eu de la alţii, povestea puricelui şi a şoarecelui, dacă, de bună seamă, vrei s-o asculţi.

Corbul răspunse :

— De vreme ce e vorba despre dovezi, stau gata să ascult acea poveste pe care n-am mai auzit-o.

Şi vulpoiul începu :

— Prietene drag, atît de negru pe dinafară, dar atît de alb pe dinlăuntru, învăţaţi cei cunoscători ai tuturor cărţilor vechi şi noi povestesc că un purice şi un şoarece îşi aleseseră lăcaşul în casa unui negustor bogat, fiecare în cotlonul pe care-l socotise cel mai potrivit.

Într-o noapte, puricele, scîrbit să tot sugă sîngele acru al pisicii din casă, sări în patul în care era culcată soţia negustorului, se furişă printre rochiile ei, de acolo se strecură sub cămaşă, ajunse la şold şi de-aici la stinghea piciorului, drept în locul cel mai gingaş, pe care-l găsi foarte molcuţ, dulce şi alb şi cît se poate de neted : nici o sbîrcitură, nici un firicel de păr supărător, ba, dimpotrivă, corbule, dimpotrivă ! Ce mai vorbă, puricele se instăpîni bine acolo şi începu să sugă sîngele plăcut al femeii, în acel cotlon al milosîrdiei. Ci puricele se înfruptase cu-atîta lipsă de măsură, încît tînăra femeie se trezi de usturimea pişcăturii şi-şi duse repede mîna la locul cu pricina. Şi negreşit că puricele ar fi fost strivit, dacă nu s-ar fi furişat sprinten în pantalonaş, printre creţii nenumăraţi ai acestui veşmînt femeiesc, şi de aci n-ar

fi sărit jos alergînd să se adăpostească în cea dintîi gaură din cale. Asta făcu puricele !

Tînăra femeie, însă, scoase un strigăt de durere la care toate roabele sale veniră la ea într-un suflet şi, aflînd pricina necazului stăpînei lor, îşi suflecară numaidecît mînecile şi se apucară să caute puricele peste tot : două cercetau rochiile, una cămaşa, altele două pantalonaşul cel larg, căutînd creţ cu creţ, în vreme ce tînăra stăpînă, goalăgoluţă, îşi cerceta, la lumina lămpilor, partea de dinainte a trupului, iar roaba ei de taină îi cerceta cu de-amănuntul binecuvîntatul şezut. Dar, cum bine poţi să-ţi dai seama şi tu, corbule, nu găsiră nimic-nimic. Asta făcu femeia !

Corbul strigă :

— Dar unde-s aci dovezile de care pomeneai ?

Vulpoiul răspunse :

— Ajungeam numaidecît şi la ele !

Şi urmă :

— Or, gaura în care se ascunsese puricele era tocmai cotlonul şoarecelui...

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a o sută cincizeci şi una noapte

Ea urmă :

— Or, gaura în care se ascunsese puricele era tocmai cotlonul şoarecelui. Acesta, cînd văzu că intră la el un purice, aşa, fără pic de ruşine, se mînie şi-i strigă :

— Ce cauți în casa mea, purice, tu, care nu ești nici de soiul, nici de neamul meu, și de la care, dălcăuc cum te știu, nu mă pot aștepta decît la neplăceri ?

Dar puricele răspunse :

— O, șoarece primitor, să știi că, dacă am năvălit atît de nepotrivit în cuibul tău, am făcut-o fără de voia mea, ca să scap de moartea cu care mă amenința stăpîna casei, pe motiv că m-am zavistuit a-i suge și eu olecuță de sînge. Dreptu-i că era un sînge de cel mai bun soi, gustos și călduț de-ți lua mințile, și minunat de mistuit. Vin, dară, încrezător în bunătatea ta, să-ți cer adăpost și să te rog să mă lași să stau la tine pînă trece primejdia. Și nu numai că n-am să te supăr și n-am să-ți dau nici o pricină să te scarpini, ci am să-ți fiu atît de recunoscător, încît ai să înalți mulțumire lui Allah că a îngăduit să ne întîlnim.

Atunci, șoarecele, căpătînd credință în vorbele spuse din suflet ale puricelui, răspunse :

— Dacă așa-i în adevăr, purice, poți împărți cu mine culcușul fără de nici o teamă și poți trăi aici liniștit, ca un tovarăș al meu și la bine și la rău. Cît despre sîngele pe care l-ai supt din coapsa tinerei femei, nu te mai îngrijora. Mistuie-l în tihnă, după placul inimii, căci fiecare își agonisește hrana de unde poate ; iar dacă Allah ne-a dăruit viața, apoi n-a făcut-o ca să ne lăsăm a muri de foame și de sete. Despre aceasta, iată ce-am auzit cîntînd un schimnic hoinar :

Nu duc grijă, pe pămînt,
Nici de bunuri, nici de gînd.
N-am nici casă,
N-am nici masă,
Nici soție mînioasă

Ca să-mi ţipe-n bobote.
Voile mi-s slobode.

Un fărîm de pită sură,
Oleacă de apă-n gură,
Un zgrăbunţ de sare mic —
Şi nu mai rîvnesc nimic :
Mi-e destul şi prea destul,
Îmi ajunge şi-s sătul.

Jarchila cu părul ros
Parcă-mi pare de prisos.
Cum i-i placul, maica soartă
Grija zilelor mi-o poartă.
Nimenea n-are ce-mi lua !
Pe la masa altora
Curg, prisoase, milele,
De-mi duc şi eu zilele,
Fără hai şi bobote,
Cu voile slobode !

Auzind mărturisirile şi cîntecul şoarecelui, puricele rămase tare mişcat şi grăi astfel :

— Frate şoarece, ah, ce viaţă frumoasă avem a duce noi de-acum nainte împreună. Deie Allah să vină cît mai degrabă vremea a-ţi răsplăti şi cu bunătatea !

Şi vremea nu zăbovi să vină. Chiar în aceeaşi seară, şoarecele, care plecase să mai ronţăie cîte ceva prin odaia negustorului, auzi un zăngănit de metal şi-l văzu pe negustor numărîndu-şi unul cîte unul dinarii dintr-o pungă. Cînd isprăvi, îi ascunse sub pernă, se întinse pe pat şi adormi.

Şoarecele alergă numaidecît la purice, îi povesti ce văzuse şi-i spuse :

— Iată, s-a şi ivit prilejul de a-mi veni în ajutor, şi anume să cari împreună cu mine dinarii de aur din patul negustorului la cuibul meu.

Puricele, auzind una ca asta, mai-mai să leşine de tulburare, căci lucrul i se păru peste măsură de greu. Spuse, dar, cu tristeţe :

— Au nu-ţi dai seama ce-mi ceri, şoarece ? Nu vezi cît de mărunţel sînt ? Cum să duc eu în spinare un dinar, cînd o mie de purici la un loc n-ar izbuti nici să-l miște ? Pot totuși să-ţi fiu de mare ajutor, luîndu-mi sarcina ca, aşa mărunţel cum sînt, un biet purice, să-l scot pe negustor afară din odaie, ba chiar şi din casă. Atunci, ai rămîne numai tu stăpîn aci și ai putea în tihnă și fără de nici o grabă să cari dinarii în bîrlogul tău !

Şoarecele strigă :

— Ai dreptate, îndatoritorule purice, și chiar că mă gîndisem la asta ! În ce privește bîrlogul, apoi acela-i destul de mare ca să încapă în el tot aurul de-aici şi, pe deasupra, mi-am mai săpat și vreo şaptezeci de uşi de ieşire, în caz că m-ar închide ori m-ar zidi acolo înlăuntru. Grăbește-te, dară, de îndeplineşte cele ce ai făgăduit !

Atunci puricele, din cîteva sărituri, ajunse în patul în care dormea negustorul şi se duse drept către şezutul acestuia. Și acolo, după ce alese cu pricepere încreţitura cea mai gingașă, se înțepeni vîrtos şi pişcă odată, aşa cum nu s-a mai pomenit să piște vreun purice șezutul unui om. Trezit de pişcătura cumplită, negustorul sări din somn, ducînd iute mîna la preacinstitul loc, de unde însă puricele o zbughise demult, și se porni să sloboadă mii de afurisenii de răsuna casa. Apoi, după ce se tot suci și răsuci, încercă să adoarmă iar. Dar nu ţinuse seama de vrăjmaşul lui ! În adevăr, puricele, văzînd că negustorul se încăpăţîna să rămînă în

pat, se întoarse iar la atac, cumplit de mînios și, de data aceasta, îl pișcă din toate puterile lui în locul cel atît de simțitor, aflat între preaonorabilul și afacerea de jos.

Negustorul sări în sus ca ars, urlînd și zvîrlind de pe el și păturile, și veșmintele, și alergă la cișmeaua din fundul curții unde se spălă cu apă rece. După care hotărî să nu se mai întoarcă în odaie și se întinse pe o laviță din curte, să-și petreacă acolo restul de noapte.

Iar șoarecele putu astfel să care pe îndelete în cuibul lui tot aurul negustorului. În zori nu mai rămăsese nici măcar un dinar în pungă.

Și așa își plăti puricele găzduirea dată de șoarece, despăgubindu-l însutit.

— Nădăjduiesc că și tu, corbule, urmă vulpoiul, ai să poți vedea în curînd măsura credinței mele față de tine, pentru legatul de prietenie pe care-ți cer să-l pecetluim între noi.

Dar corbul răspunse :

— Pe mine, jupîn vulpane, drept să-ți spun, istoria asta nu m-a convins. Și-apoi, la urma urmei, fiecine-i slobod să facă ori să nu facă un bine, mai cu seamă cînd binele acela poate a-i fi pricină de nenorociri. Or, aici, tocmai așa-i potriveala. Că s-a dus buhul despre vicleșugurile și despre hainlîcurile tale. Cum, dar, să mă încred într-un zavistnic de neamul tău, care, iaca — nu-i mult de cînd ați dibăcit cum să-l vicleniți și să-l pierdeți pe cumătru vostru lupul ? Căci să știi, mișelule, că a ajuns și la urechile mele fărădelegea a cărei poveste a făcut ocolul tuturor semințiilor de jivine de pe pămînt. Dacă, dar, n-ați șovăit a da pierzării pe însuși unul din neamul vostru, de nu chiar din familia voastră, după ce l-ați lingușit și v-ați gudurat atît pe lîngă el, nu prea-mi pare că nu ți-ar

fi ca o joacă picirea unuia de neam osebit de-al vostru ! Îmi vine în minte o poveste tocmai potrivită împrejurării de față.

Vulpoiul strigă :

— Ce poveste ?

Corbul spuse :

— Aceea a vulturului !

Dar vulpoiul răspunse :

— Nu cunosc deloc povestea asta a vulturului. Despre ce-i vorba ?

Și corbul istorisi :

— A fost odată, o, tătîne al vicleniilor, un vultur a cărui samavolnicie trecuse orice închipuire. Nici o pasăre, fie mare, fie mică, nu scăpase nejignită de el. Semănase atîta spaimă printre toţi lupii văzduhului şi cei ai pămîntului, că la ivirea lui pînă şi fiarele cele mai crude părăseau pe dată tot ce-nhăţaseră şi se furișau care pe unde izbuteau, de frica ciocului lui năprasnic și a penelor lui zburlite. Ci veni şi sorocul cînd anii grămădiţi pe capul lui îl jumuliră cu totul, îi tociră ghearele, îi ferfeniţiră pliscul cel aprig şi, laolaltă cu ploile şi cu vînturile, îi betejiră trupul şi-i nevolniciră aripile. Şi nu mai rămase din el decît ceva atît de jalnic încît pînă şi vrăjmașii lui de odinioară socotiră nevrednic de ei să-l mai răsplătească după măsura ticăloșiilor sale şi nu-i mai arătară decît dispreţ. Iar el, ca să-şi ţie zilele, era silit a se mulţumi numai cu rămăşiţele de pe la mesele păsărilor şi dihăniilor celorlalte. Aşa şi tu, vulpoiule, ţi-ai pierdut puterile, dar văd că încă nu ţi-ai pierdut vicleniile. Şi-ai vrea acuma, rămîind fără vlagă, să te întovărăşeşti cu mine, care, din mila Celui Atoatedătător, păstrez încă neştirbită puterea aripei, agerimea ochiului şi luciul pliscului ? Crede-mă, nu te ispiti să faci ca vrabia.

Și vulpoiul întrebă :

— De ce vrabie pomenești ?

Corbul îi spuse :

— Ascultă ! Cică o vrabie se afla odată într-o pajiște în care păștea o turmă de oi. Și-și trecea vremea scormonind pămîntul cu ciocul, pe urma oilor, cînd zări deodată un vultur mare năpustindu-se asupra unui miel, luîndu-l în gheare și pierind cu el în depărtări. Văzînd aceasta, vrabia se umflă în pene, își întinse făloasă aripile și-și zise în sine : „Păi și eu știu să zbor și pot chiar să înhaț o oaie cît de mare". Și numaidecît puse ochii pe oaia cea mai voinică din turmă, una cu lîna atît de stufoasă și-atît de bătrînă încît pe sub pîntece-i, din pricina udului de peste noapte, nu mai era decît un fel de clisă. Vrabia se repezi în spinarea acelei oi, vrînd numaidecît s-o răpească și mai multe nu ! Dar, de la întîia opintire, gheruțele ei se încurcară în cîrlionții de lînă și se trezi, biata de ea, prinsă de oaie. Veni apoi în goană ciobanul, o înhăță, îi legă un piciorus cu sfoară și-o dete copiilor lui să se joace cu ea, spunîndu-le : „Luați aminte la păsărica aceasta ! A voit, spre prăpădul ei, să se asemuie cu unul mai puternic decît ea, și-a fost pedepsită să cadă roabă !" Așa și tu, vulpoi prăpădit, ai vrea acum să te asemui cu mine, devreme ce ai cutezanța să-mi ceri a mă întovărăși cu tine ! Haide, viclean bătrîn, crede-mă și fă stînga-mprejur cît mai repede !

Și vulpoiul pricepu că era de prisos a se mai trudi să viclenească un ins atît de iscusit ca acest corb. De mînie, începu să scrîșnească atît de tare din fălci de-și rupse un colț. Atunci corbul îi grăi în zeflemea :

— Sînt copleșit de mîhnire, vulpane, că ți-ai pierdut colțul din pricina refuzului meu.

Dar vulpoiul îl privi cu adîncă prețuire și-i răspunse :
— Nu din pricina refuzului tău mi-am rupt eu un colț, ci de rușine că am dat peste unul mai șiret decît mine !
Și, spunînd acestea, vulpoiul puse coada-ntre picioare și se cam mai duse să-și roadă necazul.

— Asta-i, o, preafericitule rege, spuse Șeherezada, povestea corbului și a vulpoiului. Poate o fi fost lungă, dar, dacă Allah îmi mai lasă suflarea pînă mîine, și dacă vei binevoi și măria ta, aș istorisi povestea frumoasei Șamsennahar și a prințului Ali Ben-Bekar.

Regele Șahriar grăi :

— O, Șeherezada, nu gîndi că poveștile animalelor și ale păsărilor nu m-au fermecat ori că mi-au părut prea lungi, dimpotrivă ! De mai știi și altele, nu m-aș mînia să le ascult, fie și numai pentru folosul pe care aș putea să-l trag de pe urma lor. Și, devreme ce-mi vestești o poveste care, doar spunîndu-i numele, și mi se și pare cu totul minunată, iată-mă-s gata a te asculta.

Dar Șeherezada văzu zorii mijind și se rugă măriei-sale să aștepte pînă noaptea cealaltă.

Și într-a o sută cincizeci și doua noapte

Ea începu :

POVESTEA LUI ALI BEN-BEKAR ŞI A FRUMOASEI ŞAMSENNAHAR

Mi s-a povestit, o, preafericitule rege, că la Bagdad, sub domnia ce-a fost şi s-a depănat a califului Harun Al-Raşid, trăia un tînăr neguţător, chipeş şi tare bogat, cu numele de Abulhasan Ben-Taher. Era, fără nici o îndoială, cel mai frumos, cel mai arătos şi cel mai scump îmbrăcat dintre toţi negustorii din sukul cel mare. Drept care şi fusese ales de către căpetenia eunucilor palatului pentru a aduce cele de trebuinţă — stofe ori giuvaericale — cadînelor de la palat. Iar cadînele se încredeau întru totul în bunul lui gust şi mai ales în iscusinţa lui de a şti să tacă şi să vadă numai ceea ce se cuvenea, iscusinţă dovedită de multe ori cu prilejul a osebite însărcinări ce i se dedeau adesea.

Şi nici el nu pregeta vreodată a-i cinsti cu tot soiul de băuturi răcoritoare pe eunucii care veneau la el după cumpărături şi nici să le dăruiască de fiecare dată cîte un peşcheş potrivit rangului ce-l ocupau pe lîngă stăpînele lor. Şi aşa, tînărul Abulhasan era preţuit şi îndrăgit în întregul serai, şi

însuşi califul sfîrşi prin a-şi opri ochii asupra lui şi a-l iubi pentru bunele lui purtări, pentru chipu-i frumos şi prietenos, ca şi pentru firea-i cea blajină. Şi-i îngădui să poată intra slobod la palat, cînd va vroi, la orice ceas din zi ori din noapte.

Şi cum tînărul Abulhasan adăuga la însuşirile lui şi darul cîntecului şi al stihuirii, califul, care nu punea nimic mai presus de un glas frumos şi de o vorbire aleasă, îl chema adesea să-i ţină tovărăşie la masă şi să-i alcătuiască stihuri iscusite.

Şi-aşa, prăvălia lui Abulhasan era cea mai cunoscută din tot Bagdadul de către toţi tinerii frumoşi, fii de emiri şi de veliţi ai cetăţii, precum şi de către toate soţiile de înalţi dregători şi de sfetnici.

Unul dintre cei mai zeloşi oaspeţi ai prăvăliei lui Abulhasan era un tînăr de neam, care ajunsese prietenul de suflet al acestuia, fiind nespus de frumos şi de atrăgător. Îl chema Ali Ben-Bekar şi se trăgea din regii de odinioară ai Persiei. Avea mijlocul fermecător, faţa cu obrajii fragezi şi rumeni, sprîncenele desăvîrşite, dinţii zîmbitori şi vorba ca de miere.

Într-o zi, pe cînd tînărul prinţ Ali Ben-Bekar sta în prăvălie, lîngă prietenul său Abulhasan, tăifăsuind şi rîzînd, văzură venind zece fetişcane frumoase ca luna şi care înconjurau pe-o a unsprezecea, ce călărea pe un catîr împodobit cu fotaze scumpe şi cioltar de culoarea penelor de sturz. Şi-această a unsprezecea fată era învăluită într-un izar de mătase trandafirie, strîns peste mijloc cu un brîu lat de cinci degete şi bătut cu mărgăritare şi cu nestemate. Faţa îi era acoperită cu un iaşmac străveziu, prin care se zăreau nişte ochi fără seamăn. Pielea mîinilor ei părea moale ca mătasea şi

de-o albeață odihnitoare, iar degetele-i păreau încă și mai subțiri, sub podoaba lor de diamante. Iar mijlocul ei și formele trupului se bănuiau a fi minunate, judecînd după puținul ce se putea vedea.

Cînd alaiul acela de frumuseți ajunse la ușa prăvăliei, tînăra, sprijinindu-se de umerii roabelor ei, descălecă de pe catîr și intră în prăvălie. Ură bună pace lui Abulhasan, care-i întoarse salamalecul cu temenelile celui mai adînc respect și se repezi să orînduiască pernele și divanul, poftind-o să ia loc ; după care se trase mai la o parte, așteptîndu-i poruncile. Tînăra alese, cam într-o doară, niște stofe aurite, niște giuvaieruri și cîteva sticluțe cu parfumuri de trandafir. Apoi, întrucît n-avea de ce se sfii în prăvălia lui Abulhasan, își ridică o clipă vălul de pe obraz lăsînd astfel să scînteieze întreaga-i frumusețe nesulemenită.

Dar tînărul prinț Ali Ben-Bekar, ce din cuviință se trăsese mai către fundul prăvăliei, de cum zări obrazul acela atît de frumos, fu cuprins de admirație, și dragostea se aprinse în adîncul inimii lui. Și cum părea a voi să se depărteze, frumoasa fată, ce și ea îl băgase de seamă, și în sufletul ei fusese la fel de tulburată ca și el, grăi către Abulhasan cu glasul ei minunat :

— Nu vreau să fiu pricina plecării mușteriilor tăi. Poftește-l, dar, pe acel tînăr să rămînă.

Și zîmbi cu zîmbetul ei cel mai dulce.

Auzind-o ce spune, prințul Ali Ben-Bekar fu în culmea fericirii ; și, nevoind a rămîne mai prejos în curtenie, spuse tinerei :

— Pe Allah, stăpîna mea, voiam să plec nu numai de teama de a nu stînjeni, ci și fiindcă, văzîndu-te, mi-au venit în minte versurile poetului :

O, tu, cel ce privești mărețul soare,
Nu-l vezi cum arde-n slava-i stătătoare
Pe care ochi de om nu-i s-o măsoare?
Crezi tu că, fără aripi, ai fi-n stare
S-ajungi la el, naive, sau crezi, oare,
Că el pînă la tine-o să coboare?

După ce tînăra ascultă aceste stihuri rostite cu un glas deznădăjduit, se simți ca fermecată de iubirea pe care o pricinuise și deveni și mai subjugată de chipul frumos al îndrăgostitului ei. Îi aruncă o privire surîzătoare, apoi făcu semn negustorului să se apropie și-l întrebă pe șoptite :

— Abulhasan, cine-i tînărul acesta și de unde este ?

El răspunse :

— Este prințul Ali Ben-Bekar, coborîtor din spița regilor Persiei, om tot atît de ales pe cît e de frumos. Și-i cel mai bun prieten al meu.

— Îmi place, adăugă tînăra. Să nu te miri, așadar, Abulhasan dacă, nu mult după plecarea mea, are să ți se înfățișeze o roabă ca să vă poftească, pe tine și pe dînsul, să veniți la mine. Căci aș voi să-i arăt că se află în Bagdad palate mai frumoase, femei mai încîntătoare și almee mai iscusite decît la curtea regilor persani.

Și Abulhasan, căruia nu-i trebuia mai mult ca să priceapă, se înclină și răspunse :

— Pe capul și pe ochii mei !

Atunci tînăra își trase iarăși peste față iașmacul și ieși lăsînd în urma-i mireasmă de rochii păstrate în santal și în iasomie.

Iar Ali Ben-Bekar, după plecarea acelei domnițe a frumuseții, rămase un răstimp atît de pierdut, încît Abulhasan se văzu silit a-i atrage luarea aminte că mușteriii au început să-i bage de seamă

tulburarea şi-şi dau coate şuşotind a mirare. Ali Ben-Bekar răspunse :

— O, prietene, cum n-aş fi tulburat şi uimit eu însumi, cînd văd că sufletu-mi se zbate să-mi fugă din trup şi să se ducă după acea lună care-mi sileşte inima să i se dăruiască fără a mai cere şi sfatul minţii ? Apoi adause : O, Ben-Taher, fie-ţi milă şi spune-mi cine-i această tînără pe care pari a o cunoaşte ? Haide, spune-mi !

Abulhasan răspunse :

— Este aleasa inimii emirului dreptcredincioşilor. O cheamă Şamsennahar şi-i preţuită de calif aproape la fel ca şi Sett-Zobeida însăşi, soţia sa legiuită. Are un palat întreg al ei, unde porunceşte ca singură stăpînă, fără a fi pusă sub paza hadîmbilor, căci marele calif are o încredere nemărginită în ea, şi pe drept cuvînt, întrucît dintre toate cadînele de la palat, măcar că-i cea mai frumoasă, despre ea şuşotesc cel mai puţin şi roabele şi eunucii.

Abia isprăvi Abulhasan să-i dea lămuririle acestea prietenului său Ali Ben-Bekar, că şi intră o roabă măruntică, se apropie de Abulhasan şi-i şopti la ureche :

— Stăpîna mea Şamsennahar vă pofteşte la palat, pe tine şi pe prietenul tău.

Abulhasan se ridică numaidecît, făcu semn lui Ali Ben-Bekar şi, închizînd uşa prăvăliei, urmă împreună cu Ali pe roaba cea micuţă, care mergea înaintea lor, îndrumîndu-i chiar către palatul califului Harun Al-Raşid.

Şi de cum intrară, prinţul Ali crezu că a pătruns în vreun lăcaş al zînelor unde totul este atît de frumos încît ar creşte părul pe limba omenească înainte de-a izbuti să-l descrie. Ci micuţa roabă

fără a le da răgaz să-și mărturisească încîntarea, bătu din palme și, cît ai clipi, se și înfățișă o arăpoaică purtînd o mare tavă încărcată cu bucate și cu fructe pe care-o așeză pe o sofra. Și numai mirosul ce-l răspîndea ar fi fost ca un balsam pentru nări și pentru inimă. Roaba cea măruntică se grăbi să-i îmbie și să-i îndemne cu cele mai adînci semne de respect. Iar după ce se săturară, le aduse un lighean și un vas de aur cu apă aromată, ca să-și spele mîinile. Apoi le aduse un ibric împodobit în rubine și-n diamante, plin cu apă de trandafiri, din care le turnă, și într-o mînă și-n cealaltă, ca să se spele pe barbă și pe obraz. După care aduse o cățuie micuță de aur cu parfum de aloe și le înmiresmă hainele, cumu-i obiceiul.

Cînd sfîrșiră toate acestea, roaba deschise o ușă și-i pofti s-o urmeze. Intrară într-o sală mare, frumoasă ca-ntr-un vis. Deasupra se arcuia o boltă sprijinită pe optzeci de coloane străvezii, din alabastrul cel mai curat, cu soclurile și capitelurile sculptate cu mare măiestrie și împodobite cu păsări de aur și cu dihănii cu patru picioare. Și întreaga boltă era zugrăvită, pe un fond auriu, cu desene viu colorate, ce le reproduceau întocmai pe cele de pe marele covor așternut pe jos. Iar în locurile dintre coloane se aflau vase mari cu flori sau numai cupe mari și goale, frumoase însă prin ele însele și prin jaspul, agatul și cleștarul din care erau făcute. Această sală da de-a dreptul într-o grădină ce avea pe jos, la intrare, dale de faianță colorată, care imitau și ele desenele de pe covor ; ceea ce făcea ca bolta, sala și grădina să pară a se continua pînă sub cerul albastru și senin.

Și-n vreme ce prințul Ali Ben-Bekar și Abulhasan se minunau de îmbinările acestea iscusite,

zăriră, așezate roată, zece fecioare cu sîni dolofani, cu ochi negri și cu obraji trandafirii, ținînd fiecare în mînă cîte-o lăută.

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ci într-a o sută cincizeci și treia noapte

Ea urmă :

...zece fecioare, cu sîni dolofani, cu ochi negri și cu obraji trandafirii, ținînd fiecare în mînă cîte-o lăută.

Și la un semn al micuței roabe de taină, ele începură toate deodată un cîntec atît de duios, că prințul Ali, a cărui inimă era plină de amintirea frumoasei Șamsennahar, simți cum lacrimile îi năpădesc sub pleoape. Și-i mărturisi prietenului său Abulhasan :

— Ah, frate, simt că mi se topește sufletul ! Sunetele acestea îmi vorbesc într-o limbă care-mi înlăcrimează inima, fără să știu anume de ce.

Abulhasan răspunse :

— Tinere stăpîne al meu, liniștește-ți sufletul și ia aminte la muzica aceasta ce făgăduiește a fi minunată.

În adevăr, abia isprăvi Abulhasan aceste cuvinte, că cele zece tinere se și ridicară toate deodată și,

acompaniindu-se din lăute, înălţară un cînt vestitor :

Ochilor, iată, vine mîndră lună !
Căci ne e oaspe mîndrul, craiul Soare,
Venit la noi acum să se supună
Către Şamsennahar cu închinare !

Privind atunci în cealaltă parte, prinţul Ali văzu venind douăsprezece tinere arăpoaice, care purtau pe umeri un jeţ cu totul şi cu totul de argint, acoperit cu polog de catifea. Şi-n jeţ sta o tînără ce nu se vedea încă, ascunsă cum era sub zaimful de mătase uşoară ce se unduia peste partea din faţă a jeţului. Arăpoaicele, cu sînii goi, cu picioarele goale, şi peste mijloc cu o eşarfă de mătase şi aur ce le scotea în evidenţă rotunjimea şoldurilor, cînd ajunseră lîngă cîntăreţe lăsară jos încetişor jeţul de argint şi se traseră deoparte sub copaci.

Atunci, o mînă dete în lături vălul de mătasă şi doi ochi străluciră pe un obraz ca luna. Era Şamsennahar, îmbrăcată cu o mantie largă de stofă uşoară, albastră pe un cîmp de aur, înstelată cu mărgăritare şi rubine, nu multe — doar cîteva — numai că toate erau de o frumuseţe şi de un preţ fără asemuire. Cînd perdeaua se dete cu totul la o parte, Şamsennahar îşi ridică iaşmacul de pe faţă şi privi surîzătoare către prinţul Ali, înclinînd uşor capul. Iar prinţul Ali o privi suspinînd ; şi fără cuvinte, amîndoi îşi spuseră în cîteva clipe mai multe decît ar fi putut să-şi spună într-o lungă bucată de vreme.

Într-un sfîrşit, Şamsennahar izbuti să-şi desprindă ochii de la Ali Ben-Bekar, ca să porun-

cească femeilor să cînte. Atunci una dintre ele se grăbi să-și instrune lăuta și cîntă :

Ursită, tu ! cînd doi îndrăgostiți,
Bătuți de-același dor, stau și suspină,
Privindu-se-ndelung și ispitiți
De-mbrățișări — au nu tu ești de vină ?

Iubita spune : „Încă un sărut,
Mai dă-mi, iubite, ah, pe viața-mi toată !
Ți-l voi înapoia de ți-a plăcut,
La fel de cald, odată, și-ncă-odată !“

Șamsennahar și Ali Ben-Bekar scoaseră un suspin ; apoi, la un semn al frumoasei cadîne, o a doua cîntăreață începu să murmure :

Iubite, dulcea mea lumină
Pe floarea ochilor, pe gură !
O, trup prin care se filtrează
A buze-i mele băutură !
Iubitul meu, cînd te-am zărit
Întîia oară, ca-n povești,
Surd, frumusețea mi-a șoptit :
„Privește-l ! Mîini dumnezeiești
L-au izvodit ! Și ca alintu-i,
Al unor horbote crăiești —
Să-l cauți pururi și să-l jindui !“

Auzind aceste versuri, prințul Ali Ben-Bekar și frumoasa Șamsennahar se priviră îndelung ; dar o a treia cîntăreață și începuse :

Clipele de fericire
Trec ca repezile ape.
Grabnic trista vestejire

Peste noi așterne pleoape.
Nu mai stați în șovăire,
Cînd iubirea e aproape.

Soarbeți bucuria-ntreagă,
Căci nădejdea-n ea-i deșartă.
Anii tineri iute pleacă,
Frumusețea se deșartă.
Clipa care-acum vă leagă,
N-o lăsați în van să ardă.

După ce cîntăreața sfîrşi cîntecul, prinţul Ali scoase un lung oftat şi, nemaiputînd să-și stăpînească tulburarea, izbucni într-un plîns cu suspine. Văzîndu-l așa, Șamsennahar, la fel de tulburată, începu și ea să plîngă şi, nemaiputînd să-şi înfrîne pornirea, se ridică din jeţ şi se îndreptă repede către uşă. Ali Ben-Bekar alergă şi el într-acolo şi se întîlni cu iubita lui îndărătul marii perdele ce acoperea intrarea. Bucuria îmbrăţişării le fu atît de mare, iar tulburarea sufletească atît de adîncă, încît leşinară unul în braţele celuilalt. S-ar fi prăbuşit pe jos, de bună seamă, de nu i-ar fi sprijinit femeile ce-şi urmau îngrijorate stăpîna și care se grăbiră să-i ducă pe amîndoi pe un divan, unde-i ajutară să-și vină în fire stropindu-i cu apă de flori şi dîndu-le să miroase parfumuri întremătoare.

Cum se dezmetici, Șamsennahar privi în juru-i şi surîse fericită, văzîndu-l alături pe iubitul ei Ali Ben-Bekar. Nevăzîndu-l însă şi pe Abulhasan Ben-Taher, întrebă îngrijorată ce-i cu el. Or, Abulhasan, din cuviință, se trăsese ceva mai la o parte, cam neliniștit la gîndul urmărilor ce-ar fi putut avea întîmplarea de-acum, dacă ar fi răzbătut niscaiva șoapte la palat. Dar, cînd o auzi pe cadînă

întrebînd de el, înaintă cuviincios și se ploconi dinainte-i, iar Șamsennahar grăi :

— O, Abulhasan, cum aș putea să-ți prețuiesc vreodată binele ce mi-ai făcut ! Datorită ție am cunoscut tot ce are lumea mai vrednic de iubit, și trăiesc aceste clipe de neasemuit, cînd sufletul meu se topește de atîta fericire. Fii încredințat, o, Ben-Taher, că Șamsennahar nu va fi nerecunoscătoare.

Abulhasan făcu o temenea adîncă dinaintea cadînei, rugîndu-se lui Allah pentru împlinirea tuturor bucuriilor pe care și le-ar fi dorit sufletul ei. Atunci, Șamsennahar se întoarse către prietenul ei Ali Ben-Bekar și-i spuse :

— Stăpîne al meu, nu mă mai îndoiesc de dragostea ta, cu toate că a mea întrece în tărie toate simțămintele pe care le-ai putea încerca tu vreodată. Ci, vai, soarta mea este legată de palatul acesta și nu-mi îngăduie să dau frîu liber iubirii mele !

Ali Ben-Bekar răspunse :

— Stăpînă, în adevăr, dragostea ta m-a pătruns într-atîta încît s-a unit cu sufletul meu așa de tare, că și după moartea mea sufletu-mi o va păstra, fiind totdeauna unit cu ea. Vai, ce nefericiți sîntem că nu ne putem iubi după voie !

Și lacrimile porniră să curgă șiroaie pe obrajii prințului Ali și, la fel, și pe cei ai frumoasei Șamsennahar, topită de dragul lui. Atunci Abulhasan se apropie înduioșat de ei și le spuse :

— Pe Allah, nu pricep pentru ce plîngeți, de vreme ce sînteți împreună ! Ce-ați mai face, oare, de-ați fi despărțiți ? În adevăr, nu-i vremea acum să vă mîhniți, ci să vă bucurați și să vă petreceți clipele în desfătare și în bucurie.

La vorbele lui Abulhasan, ale cărui sfaturi se deprinsese să le prețuiască, frumoasa Șamsennahar

își șterse lacrimile și făcu semn unei roabe, care ieși repede și se-ntoarse numaidecît, urmată de mai multe slujnice, purtînd pe capetele lor tăvi mari de argint, pline cu tot felul de bucate îmbietoare. Și după ce așezară tăvile între Ali Ben-Bekar și Șamsennahar, slujnicele se traseră îndărăt și, cu spatele lipit de perete, rămaseră nemișcate.

Șamsennahar îl pofti pe Abulhasan să se așeze alături de ea și de Ali Ben-Bekar, dinaintea tăvilor de aur bătut, încărcate cu poame și cu plăcinte aburinde. Apoi cadîna cu degetele ei începu să facă dumicaturi din bunătățile de pe tăvi și să le pună ea însăși între buzele prietenului ei Ali Ben-Bekar. Și nu-l uita nici pe Abulhasan Ben-Taher. După ce mîncară, tăvile de aur fură ridicate și se aduse un ibric de aur într-un lighean de argint, în care tustrei își spălară mîinile cu apa înmiresmată ce le-o turna o slujnică.

După care se așezară iarăși, pe cînd tinerele arăpoaice le puseră dinainte niște cupe de agată colorate, așezate pe farfurioare de argint suflat cu aur și pline cu un vin de soi, a cărui vedere umplea ochii de bucurie, iar sufletul se înviora. Și goliră pe îndelete acele cupe, privindu-se lung ; iar cînd isprăviră, Șamsennahar porunci roabelor să plece, oprind lîngă sine numai cîntărețele.

Atunci, simțindu-se dornică să cînte, Șamsennahar porunci unei cîntărețe să sune cîteva acorduri, ca să-i dea tonul ; și cîntăreața își acordă pe dată lăuta și cîntă încetișor acest preludiu :

Suflete-al meu, ești sfîrșit !
Mîinile dragostei grele
Te-au răvășit și-au zvîrlit
Vîntului tainele mele !

Suflete, unde te duci?
Eu te păstram în veghere.
Şi-acuma, iată-te, fugi
Spre cel care ţi-este durere.

Curgeţi, voi, lacrimi, şuvoi
Spre cruntul ce mi-e izbăvire!
Ah, lacrimi de flăcări, şi voi,
Aprinse de-aceeaşi iubire!

Atunci, Şamsennahar întinse mîna, umplu o cupă, bău jumătate şi-apoi o dete prinţului Ali, care o luă şi sorbi cealaltă jumătate, punîndu-şi buzele chiar pe locul atins de buzele iubitei lui...

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a o sută cincizeci şi patra noapte

Ea urmă:

...sorbi cealaltă jumătate, punîndu-şi buzele chiar pe locul atins de buzele iubitei lui, pe cînd strunele lăutelor răsunau drăgăstos sub degetele cîntăreţelor. Iar Şamsennahar făcu încă un semn uneia dintre ele, cerîndu-i să cînte ceva cu glas cît mai stins. Şi tînăra roabă murmură ca-ntr-o şoaptă:

Dacă lacrimile grele
Scaldă faţa mea într-una,
Dacă-n fundul cupei mele
Dau de lacrimi totdeauna,

Dacă pururi pentru mine
E izvorul lor mai darnic
Decît olurile pline
Dintr-o mînă de paharnic —
Inimă, pe-Allah, ia, soarbe
Băutura mult amară :
E prisos de doruri oarbe
Ce se-ntoarce-n tine iară.

Atunci, Şamsennahar se simţi cu totul ameţită de duioasele armonii ale cîntecelor şi, luînd lăuta din mîna uneia dintre femeile din spatele ei, închise ochii pe jumătate şi cîntă din adîncul inimii aceste strofe minunate :

Lumină-a ochilor mei, dor,
Gazelă dintr-un plai ceresc —
Cînd pleci de lîngă mine mor,
Cînd te apropii, ameţesc.
Trăiesc arzînd — şi-n bucurie
Mă sting apoi ca o făclie.

De răsuflarea gurii tale
Se umple-al serii blînd zefir
Ca de-o mireasmă de petale.
Într-al pustiului ceair,
Înfiorezi blajine seri
Cu freamăt surd de palmieri.

Ia seama, vînt de seară lin !
Prea-i umbli împrejur pribeag,
Şi-nfiorat de lung suspin,
Tu buzele-i săruţi cu drag,
Şi-ntr-o prea caldă-mbrăţişare
Gropiţele-i ispititoare.

Ah, mirosul de iasomie
Al frumuseții-mbătătoare,
Prin moalea pînză străvezie
A hainei albe și ușoare ;
Ah, trupul tînăr, de argint,
Ca piatra-n lună strălucind !

Ah, gustul gurii-amețitor,
Și-ai buzei trandafiri de foc;
Și dragi obrajii-i sclipitori,
Și mlădiosu-i scump mijloc,
Ah, ochii-i ca pierduți în vise
Pe după pleoapele închise !

Of, inimă, cum te vor pierde
Ispitele acestea toate,
Făcute-anume să dezmierde,
Comori adînci de nestemate !
Ia seama : cu săgeata-i blîndă,
Stă dragostea mereu la pîndă !

Ascultînd acest cîntec, Ali Ben-Bekar și Abulhasan pluteau ca-ntr-un vis, cînd lăcrimînd, cînd surîzînd ; iar prințul Ali, fermecat cu totul, apucă o lăută, o întinse lui Abulhasan și-l rugă să-l acompanieze în ce avea să cînte. Închise ochii și, cu capul sprijinit pe mînă, cîntă încetișor un cîntec din țara lui :

Paharnice, ascultă !
Atîta-i de frumos îngeru-mi drag,
Că de-aș fi domn al lumii-ntregi, pe toată,
Cu mîndrele-i cetăți i-aș pune-o-n prag,
Doar să mă lase să-i sărut odată
Obrazul pentru care gem și tac.

Chiar benghii frumuseții-s de prisos
Pe chipu-i plin de vis și strălucire ;
Nu-i trandafir pe lume mai frumos,
Nici catifeaua unui puf subțire —
Față de chipu-i, totu-i mai prejos.

Ci chiar în clipa cînd prințul Ali Ben-Bekar sfîrșea de cîntat cu glasu-i minunat acest cîntec, micuța roabă de taină a frumoasei Șamsennahar veni în grabă și-i spuse speriată :

— O, stăpînă, Massrur, și Afif, și alți eunuci de la palat sînt la poartă și cer să-ți vorbească !

Auzind acestea, prințul Ali, Abulhasan și roabele toate se tulburară, tremurînd pentru viața lor. Dar Șamsennahar rămase liniștită, surîse dulce și spuse :

— Păstrați-vă firea și lăsați totul în seama mea!

Apoi șopti roabei ei de taină :

— Du-te și-i ține de vorbă pe Massrur, pe Afif și pe ceilalți, spunîndu-le să ne dea răgaz ca să-i primim așa cum se cuvine rangului lor !

Pe urmă porunci roabelor să închidă toate ușile sălii și să tragă cu grijă perdelele cele mari. După care pofti pe prințul Ali și pe Abulhasan să rămîie în sală și să n-aibă nici o teamă. Însoțită apoi de cîntărețele toate ieși din sală pe ușa ce da spre grădină, și pe care o închise în urmă-i, se așeză sub arbori, în jețul pe care avusese grijă să poruncească a fi dus acolo. Prefăcîndu-se suferindă, porunci unei fete să-i frece picioarele, iar celorlalte le spuse să se tragă mai la o parte, în vreme ce o tînără arăpoaică alergă să deschidă ușa de intrare lui Massrur și celorlalți.

Atunci Massrur și Afif, împreună cu douăzeci de eunuci cu iataganele în mînă și cu sileafuri late la brîu, înaintară și, cum deteră ochii cu ea, se

ploconiră la pămînt și se închinară dinaintea cadînei, cu cel mai adînc respect. Șamsennahar grăi :

— O, Massrur, deie Allah să-mi fii aducător de vești bune !

Și Massrur răspunse :

— Inșallah, stăpîna mea !

Se apropie de jețul preafrumoasei și adăugă :

— Marele emir al dreptcredincioșilor îți trimite bună pace și-ți spune că arde de dorința de a te vedea. Și-ți vestește că ziua de azi i-a fost plină de veselie și binecuvîntată întru toate ; și vrea s-o sfîrșească lîngă tine, ca să-i fie pe deplin minunată. Ci vrea mai întîi să afle și părerea ta, și dacă ți-ar plăcea să mergi tu la palat, ori să-l primești mai degrabă aici la tine.

La aceste vorbe, frumoasa Șamsennahar se ridică, își plecă genunchii și sărută pămîntul, ca semn că dorința califului era pentru ea poruncă. Și răspunse :

— Sînt roaba fericită a emirului dreptcredincioșilor. Binevoiește, dară, o, Massrur, să spui stăpînului cît sînt de bucuroasă să-l primesc și cît de luminat va fi palatul acesta la venirea lui.

Atunci căpetenia eunucilor și cei ce-l însoțeau nu mai zăbovină să plece, iar Șamsennahar alergă numaidecît în sala unde se afla iubitul ei și, cu lacrimi în ochi, îl strînse la piept și-l sărută cu drag, și tot așa făcu și el. Apoi ea îi mărturisi cît se simțea de mîhnită că trebuie să-și ia rămas bun de la el mai curînd decît s-ar fi așteptat. Și amîndoi se îmbrățișau și suspinau. Prințul Ali izbuti într-un sfîrșit să spună iubitei lui :

— O, stăpîna mea, fie-ți milă ! lasă-mă să te strîng la pieptul meu, căci vremea grelei despărțiri este aproape ! Voi păstra în carnea mea atingerea

aceasta scumpă, și în sufletu-mi amintirea ei. Aceasta îmi va fi mîngîiere în singurătate, și alinare în tristețe.

Ea răspunse :

— O, Ali, pe Allah ! numai pe mine mă va mistui tristețea, căci eu rămîn în acest palat singură, numai cu amintirea ta ! Pe cînd tu, o, Ali, vei avea ca să te veselești toate sukurile și toate fetele din cetatea Bagdadului; nurii și ochii lor prelungi te-or ajuta s-o uiți pe mîhnita Șamsennahar, cea care te iubește. Și clincătul de cleștar al brățărilor lor are să spulbere din ochii tăi, poate, pînă și cea mai de pe urmă umbră a chipului meu. O, Ali, cum am să mai pot îndura de-acum nainte zbuciumul durerii mele și cum voi mai înăbuși gemetele din pieptul meu, schimbîndu-le în cîntecele ce mi le va cere stăpînul peste toți dreptcredincioșii ? Cum va mai izbuti glasul meu să îngîne dulcile isoane și cu ce zîmbet voi mai putea eu să-l primesc pe el, acum, cînd numai tu poți să-mi însenineziو sufletul ? Ah, ce priviri voi ațînti, fără a mă putea împotrivi, către locul pe care ai stat tu lîngă mine, o, Ali ! Și mai cu seamă, cum voi putea să duc la buze, fără să mor, cupa ce-am împărțit-o cu tine, atunci cînd mi-o va întinde emirul credincioșilor ? De bună seamă, bînd-o, o crîncenă otravă are să mi se verse în vine. Și-atunci, ce ușoară îmi va fi moartea, Ali !

În acea clipă, pe cînd Abulhasan Ben-Taher tocmai se pregătea să-i îndemne a avea răbdare, roaba cea de încredere veni într-un suflet să-și vestească stăpîna că sosește califul. Șamsennahar, cu ochii umezi, nu mai avu vreme decît să-și îmbrățișeze pentru ultima oară iubitul și porunci roabei :

— Călăuzește-i cît mai degrabă la hruba ce dă din grădină către malul Tigrului. Cînd se va lăsa

întunericul, ai să le arăţi să iasă pe nesimţite la ţărmul apei.

După ce rosti acestea, Şamsennahar îşi înăbuşi suspinele care-o sugrumau şi alergă în întîmpinarea califului ce sosea din cealaltă parte.

Tînăra roabă călăuzi pe prinţul Ali şi pe Abulhasan la hrubă şi apoi se retrase, închizînd cu grijă uşa după ea. Cei doi rămaseră în cea mai neagră întunecime. După un scurt răstimp zăriră însă răzbătînd prin ochiurile unor ferestruici o lumină care, apropiindu-se, le îngădui să vadă un alai de o sută de tineri eunuci arapi ce purtau în mîini făclii aprinse. Şi aceşti o sută de eunuci tineri erau urmaţi de o sută de eunuci bătrîni, din straja de toată ziua a femeilor din serai, fiecare ţinînd în mînă cîte un iatagan. Iar la douăzeci de paşi îndărătul lor, precedat de căpetenia eunucilor şi înconjurat de douăzeci de tinere roabe albe ca luna, călca măreţ califul Harun Al-Raşid.

Califul sosea, dară, avînd înainte-i pe Massrur, la dreapta pe cea de a doua căpetenie a eunucilor, Afif, iar la stînga pe cealaltă a doua căpetenie a eunucilor, Vasif. Şi, în adevăr, califul era cum nu se poate mai măreţ şi mai frumos. Înaintă aşa, în sunetul de dairale, pînă la Şamsennahar, care se ploconi la picioarele lui. El se grăbi s-o ridice, întinzîndu-i dreapta, pe care ea o duse la buze. Apoi, bucuros de a o vedea, îi grăi :

— O, Şamsennahar, grijile împărăţiei nu mi-au dat răgaz să-mi odihnesc ochii pe faţa ta de multă vreme ! Dar Allah mi-a dăruit această seară binecuvîntată, ca să-mi bucur întru totul ochii cu farmecele tale.

Merse apoi să se aşeze în jeţul de argint, în vreme ce cadîna lua loc dinaintea lui, iar celelalte douăzeci de fete stăteau roată împrejurul lor pe jil-

ţuri frumos orînduite. Lăutarele şi cîntăreţele din gură şedeau în preajma frumoasei cadîne, pe cînd hadîmbii, atît cei tineri cît şi cei bătrîni, se împrăştiară mai încolo pe sub arbori, după obicei, ţinînd mereu făcliile aprinse, pentru ca marele calif să se poată bucura în voie de reveneala serii.

După ce se aşeză, iar toţi ceilalţi îşi luară locurile, califul făcu semn cîntăreţelor. Şi numaidecît una dintre ele, acompaniată de celelalte, începu să cînte un cînt pe care califul îl preţuia mai presus de oricare altul, pentru frumuseţea ritmului şi pentru dibăcia cu care erau îmbinate stihurile lui suave:

Copilo,
Zorii-n rouă scaldă
Frumosul florilor alai,
Şi toate florile tresaltă
Sub adierile de rai.
Dar ochii tăi,

Iubito,
Ochii-ţi sînt izvoare
De tihnă sfîntă şi de dor -
Aprinsa gurii mele floare
O scald în limpezimea lor.
Dar gura ta,

Frumoaso,
Gura-ţi luminată
De-al perlelor şirag ceresc
Mi-e stup de miere fermecată
Pe care-albinele-l rîvnesc,
Lumina mea !

După ce cîntă cu glas pătimaş aceste minunate stihuri, cîntăreaţa tăcu. Atunci Şamsennahar făcu

semn către roaba ei de taină, care-i înțelegea dragostea pentru prințul Ali, și aceasta cîntă un altfel de cîntec, niște stihuri ce se potriveau simțămintelor inimii cadînei față de Ali Ben-Bekar :

Cînd o fată beduină
Întîlnește-n drum vreodată
Un frumos flăcău călare,
Se-nroșește dintr-o dată
Și obrazul i se face,
Intr-o singură clipită,
Ca o floare de leandru
Din Arabia-nsorită.

Stinge-n sufletul tău focul,
Beduino fără minte !
Dragostea îți arde viața,
Ia aminte, ia aminte,
Și trăiește liniștită
În pustiile natale !
Călăreții mîndri lasă,
După ei, doar dor și jale.

Ascultînd aceste stihuri, frumoasa Șamsennahar fu cuprinsă de-o tulburare atît de puternică încît se răsturnă din jeț și căzu fără simțire în brațele slujnicelor sale.

Văzînd aceasta, prințul Ali, care, ascuns dindărătul ferestrei, privise, împreună cu Abulhasan, tot ceea ce se petrecuse, se simți cuprins de-o suferință atît de năprasnică, încît...

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ci într-a o sută cincizeci și cincea noapte

Ea urmă :

...se simți cuprins de-o suferință atît de năprasnică, încît se prăbuși și el, fără cunoștință, în brațele prietenului său Abulhasan Ben-Taher. Iar Abulhasan rămase cum nu se poate mai încurcat, din pricina locului unde se aflau. Și pe cînd căuta zadarnic în întunecime niște apă cu care să stropească fața prietenului, văzu deodată deschizîndu-se una din ușile hrubei și, intrînd cu sufletul la gură, pe roaba de taină a frumoasei Șamsennahar, care grăi cu glas spăimîntat :

— O, Abulhasan, ridicați-vă degrabă, tu și tovarășul tău, și haideți să vă scot cît mai iute de-aici, căci totul este într-o vălmășeală care nu vestește nimica bun pentru noi, ba aș crede că asta-i ziua cea de pe urmă a noastră. Urmați-mă, dar cît mai iute, ori sîntem pierduți cu toții.

Ci Abulhasan îi spuse :

— O, fecioară îndatoritoare, au nu vezi în ce stare este prietenul meu ? Apropie-te și privește !

Cînd roaba îl văzu pe prințul Ali prăbușit pe covor, alergă la o masă, unde știa că se află fel de fel de sticluțe, alese una cu apă de flori și se grăbi să răcorească obrajii tînărului ce-și veni numaidecît în simțiri. Apoi Abulhasan, apucîndu-l de subțiori, iar tînăra roabă de picioare, îl scoaseră din hrubă pe țărmul Tigrului. Acolo îl puseră cu grijă pe o bancă, tînăra bătu din palme și numaidecît se ivi pe fluviu o luntre cu un singur vîslaș, care trase grabnic la țărm și veni la ei. Apoi, fără a scoate o vorbă, la un semn al roabei, luă pe prințul Ali în

brațe și-l duse în luntrea în care sui, fără de zăbavă, și Abulhasan, pe cînd tînăra roabă își ceru iertare că nu-i poate însoți mai departe, le ură bună pace, cu glas plin de jale, și porni în fugă îndărăt la serai.

Cînd luntrea ajunse la celălalt mal, Ali Ben-Bekar, venindu-și de-a binelea în fire, mulțumită răcoarei nopții și a apei, izbuti acum ca, sprijinit de prietenul lui, să pună piciorul pe pămînt. Dar fu nevoit să se așeze numaidecît pe o piatră, simțind că-și pierde răsuflarea. Abulhasan, nemaiștiind cum să iasă din încurcătură, grăi :

— O, prietene, fă-ți curaj și ia-ți inima-n dinți, căci locul acesta nu este fără de primejdii, iar malurile apei sînt bîntuite de hoți și de răufăcători. Un pic de curaj numai, și avem s-ajungem la adăpost, nu departe de aici, în casa unui prieten al meu, care locuiește acolo, unde se vede lumina aceea.

Și rostind : „În numele lui Allah", își ajută prietenul să se ridice și, încetișor, luară calea către casa arătată, la poarta căreia ajunseră îndată. Cu toate că era la ceas tîrziu, bătură în poartă și numaidecît veni cineva care le deschise. Abulhasan își spuse numele și pe dată fură primiți înlăuntru cu dragă inimă, el și prietenul lui. Născoci repede o pricină oarecare ce i-ar fi abătut pe-acolo, în acea stare și la acel ceas atît de nepotrivit. În casa aceea, găzduiți cu cea mai aleasă cinstire, își petrecură restul nopții, nesupărați de întrebări nelalocul lor. Amîndoi, totuși, petrecură o noapte tare grea : Abulhasan pentru că nu era deprins să doarmă în case străine și se gîndea la îngrijorarea ce le-o pricinuia alor lui, iar prințul Ali pentru că vedea mereu în fața ochilor chipul frumoasei Șamsennahar, palidă de durere și prăbușindu-se în brațele roabelor, la picioarele califului.

De aceea, cum miji de ziuă, își luară rămas bun de la gazdă și se îndreptară către oraș. Și nu peste mult, măcar că Ali Ben-Bekar pășea tare anevoie, ajunseră pe ulița unde se aflau casele lor. Ci întrucît întîia poartă la care ajunseseră era cea a casei lui Abulhasan, acesta-și pofti cu stăruință prietenul să intre și să se hodinească mai întîi la el, nevoind să-l lase singur într-o stare atît de grea. Spuse slugilor să pregătească odaia cea mai bună și să aștearnă saltelele cele mai alese, păstrate cu dichis în dulapuri, pentru prilejuri ca acesta. Prințul Ali, ostenit ca după un drum de zile întregi, nu mai avu putere decît să se trîntească pe saltele, unde izbuti, în sfîrșit, să închidă ochii pentru cîteva ceasuri.

Cînd se trezi, se spălă, își făcu rugăciunea și se îmbrăcă să iasă. Abulhasan însă nu-l lăsă să plece, spunîndu-i :

— O, stăpîne al meu, mai bine-i să rămîi încă o zi și noaptea ce vine în casa mea, ca să-ți țin tovărășie și să te fac să mai uiți necazurile.

Și-l sili să rămîie. Iar cînd se înseră, Abulhasan, după ce își petrecuse ziua întreagă stînd la taifas cu prietenul său, trimise să vină cîntărețele cele mai vestite din Bagdad. Ci nimic nu izbuti să-l abată pe Ali Ben-Bekar de la gîndurile lui triste ; dimpotrivă, cîntărețele îi stîrniră o amărăciune și o suferință și mai mari. Iar noaptea și-o trecu în și mai neagră zbuciumare decît noaptea dinainte. La ziuă, starea lui era așa de rea, încît prietenul său Abulhasan socoti că era mai bine să nu-l mai oprească la el. Hotărî, dar, să-l însoțească pînă acasă și după ce-l ajută să urce pe un catîr, pe care robii prințului îl aduseră de la grajduri, îl dete în seama alor săi, încredințat că deocamdată nu-i mai putea ajuta cu nimic ; își luă rămas bun de la prinț, spunîndu-i cuvinte de îmbărbătare și făgăduindu-i

că are să treacă să afle vești de la el cît mai curînd cu putință. După care plecă, se îndreptă către piață, unde-și deschise iarăși prăvălia ce rămăsese închisă în tot acest răstimp.

Nici n-apucă să sfîrșească bine de pus rînduială în prăvălie și să se așeze în așteptarea mușteriilor, că și zări venind...

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ci într-a o sută cincizeci și șasea noapte

Ea urmă :

...zări venind tînăra roabă de credință a cadînei Șamsennahar, care-i ură bună pace. Abulhasan îi întoarse salamalecul, nu fără a băga de seamă cît arăta de tristă și de îngîndurată ; și își simți inima bătînd mai tare ca de obicei. Îi grăi atunci :

— Cît mi-i de prețioasă venirea ta, o, tînără plină de suflet ! Ah, binevoiește și spune-mi degrabă ce face stăpîna ta !

Ea îi răspunse :

— Începe tu, rogu-te, prin a-mi da vești despre prințul Ali, pe care am fost nevoită să-l las, așa cum știi că l-am lăsat.

Abulhasan îi povesti totul despre durerea și despre mîhnirea fără de leac a prietenului său. Cînd sfîrși, roaba rămase și mai necăjită și, suspinînd amarnic, spuse lui Abulhasan cu glas tulburat :

— Ce nenorocire pe noi ! Află, o, Abulhasan, că starea bietei mele stăpîne este și mai jalnică. Ci

să-ţi povestesc întocmai ce s-a petrecut de cînd ai ieșit din sală cu prietenul tău, atunci cînd stăpîna mea s-a prăbuşit fără de simţire la picioarele califului care, adînc mîhnit, nu mai ştia pe seama cărei pricini să pună bolnăvirea aceasta neaşteptată. Iată. După ce v-am lăsat pe amîndoi în grija luntrașului, m-am întors cît mai grabnic şi plină de spaimă lîngă Șamsennahar. Am găsit-o zăcînd tot leşinată şi galbenă la chip, cu lacrimile curgîndu-i una după alta în păr. Iar emirul credincioşilor, mîhnit peste măsură, sta lîngă ea şi, cu toate îngrijirile pe care el însuşi i le dădea, nu izbutea s-o aducă în simţiri. Noi toate eram într-o jale cum nici n-ai putea să-ţi închipui. Şi la toate întrebările pe care ni le punea califul îngrijorat, ca să afle pricina bolii neaşteptate, noi răspundeam cu plînsete şi aruncîndu-ne cu faţa la pămînt dinaintea lui. Starea aceasta de spaimă ţinu aşa pînă la miez de noapte. Atunci, tot răcorindu-i tîmplele cu apă de trandafiri şi de alte flori, şi tot făcîndu-i vînt cu evantaiul, avurăm în sfîrşit bucuria de-a o vedea venindu-şi încet-încetişor în simţire. Dar îndată începu să verse şuvoaie de lacrimi, spre marea mirare a califului, care pînă la urmă începu şi el să plîngă. Şi totul era numai o jale şi o uluire.

Cînd califul, în sfîrşit, văzu că poate vorbi cu cadîna lui cea mai dragă, îi spuse :

— Şamsennahar, lumină a ochilor mei, spune-mi, povesteşte-mi pricina bolii tale, ca să pot să-ţi fiu de vreun folos ! Iată, sufăr cumplit că nu ştiu ce să fac pentru tine.

Şamsennahar făcu o sforţare ca să îmbrăţişeze picioarele califului, dar acesta nu-i îngădui, ci o prinse de mîini şi o întrebă mai departe blînd, pînă ce, cu glas pierit, ea îi spuse :

— O, emire al dreptcredincioşilor, răul de care sufăr este trecător! Este pricinuit de cele ce am mîncat astăzi şi care, de bună seamă, nu mi-au priit!

Califul întrebă:

— Au ce-ai mîncat, Şamsennahar?

Ea răspunse:

— Două lămii tari, şase mere cam crude, o căniţă de iaurt, o bucată mare de kenafa şi, pe deasupra — atîta de foame mi-era — o oca de fistici săraţi şi de seminţe de dovleac, şi o mulţime de năut, gătit cu zahăr, şi cald încă, abia scos din cuptor.

Califul strigă atunci:

— O, nesocotită mai eşti! Cu adevărat că mă minunezi! De bună seamă că astfel de bunătăţi sînt cît se poate de gustoase şi de îmbietoare, dar s-ar cuveni să fii şi tu mai cu măsură şi să nu te arunci fără de cumpăt la tot ce-ţi ispiteşte inima. Pe Allah, nu te mai lăsa să ajungi în asemenea stare!

Şi califul, care de obicei este atît de puţin darnic la vorbă şi la dezmierdări cu celelalte femei, vorbi aşa mai departe cadînei scumpe inimii lui, cu grijă şi cu duioşie, şi rămase de veghe lîngă ea pînă dimineaţa. Văzînd însă că starea ei nu părea a se îmbunătăţi, porunci să fie chemaţi toţi doftorii de la serai şi din oraş, care, după obiceiul lor, se feriră a ghici pricina adevărată a bolii de care suferea stăpîna mea. Învăţaţii aceia îi scriseră o reţetă atîta de încurcată, încît, o, Ben-Taher, oricîtă bunăvoinţă aş avea, nu ţi-aş şti spune nici măcar un cuvînt din cîte au înşirat ei. Pînă la urmă, califul, urmat de doftori şi de ceilalţi, plecă, şi putui atunci şi eu să mă apropii în tihnă de stăpîna mea. Îi acoperii mîinile cu sărutări şi-o încredinţai că iau asupră-mi grija de a o ajuta să-l vadă iară pe

prinţul Ali Ben-Bekar. Îi adusei să bea un pahar de apă rece amestecată cu apă de flori, care-i făcu tare bine. După care, uitîndu-şi suferinţele, îmi porunci s-o las pe ea deocamdată şi să alerg la tine, ca să aflu veşti despre iubitul ei, de a cărui durere fără de margini îi povestisem cu de-amănuntul.

Auzind cele spuse de roabă, Abulhasan îi grăi :

— O, fată bună, acuma cînd nu mai am nimic a adăuga despre starea prietenului nostru, întoarce-te degrabă la stăpîna ta şi du-i din parte-mi urări de bună pace. Spune-i cîtă durere am încercat şi eu, aflînd cîte i s-au întîmplat, şi că socot a fi fost o prea grea încercare, dar că o îndemn să aibă multă stăpînire de sine şi mai ales multă măsură în vorbe, ca nu cumva să răzbată vreo şoaptă la urechile califului. Mîine vino iarăşi la prăvălia mea şi, dacă vrea Allah, veştile ce vom avea a ni le împărtăşi or fi poate mai îmbucurătoare.

Tînăra roabă îi mulţumi pentru aceste vorbe şi pentru bunăvoinţa arătată, după care plecă. Abulhasan îşi petrecu restul zilei în prăvălie, dar, mai de vreme ca de obicei, trase obloanele şi zbură la casa prietenului său Ben-Bekar...

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a o sută cincizeci şi şaptea noapte

Ea urmă :

...zbură la casa prietenului său Ben-Bekar, bătu la poartă şi numaidecît veni portarul să-i deschidă. Intră şi-şi găsi prietenul înconjurat de tot soiul de

doftori, de rude şi de prieteni. Unii îi pipăiau bătăile inimii, alţii îi scriau fel de fel de leacuri, fiecare cu totul altceva ; iar femeile cele bătrîne nu se lăsau mai prejos în această privinţă şi aruncau către doftori priviri chiorîşe, pînă ce tînărul simţindu-şi sufletul cuprins de mînie şi ajungînd la capătul puterilor, ca să nu mai vadă şi să nu mai audă nimic, îşi înfundă capul sub pătură, astupîndu-şi urechile cu mîinile.

Atunci Abulhasan se apropie de căpătîiul lui, îl strigă pe nume, îl mişcă încetişor şi, zîmbindu-i a veste bună, îi spuse :

— Pacea fie cu tine, ya Ali !

Ali răspunse :

— Şi cu tine fie pacea, ya Abulhasan, şi toate binefacerile şi binecuvîntările lui Allah. Deie Atotputernicul să-mi aduci veşti tot atît de luminoase ca şi obrazul tău, prietene !

Abulhasan, nevoind să-i vorbească faţă de toată lumea aceea, se mulţumi a-i face un semn cu ochiul lui Ben-Bekar. Şi numai după ce toţi plecară, îl îmbrăţişă, îi povesti cele aflate de la roaba de taină şi adăugă :

— Să nu te îndoieşti vreodată, o, frate, că nu-ţi voi fi întru totul credincios şi că sufletul meu nu este în întregime dăruit ţie şi nu voi avea tihnă pînă ce nu-ţi voi readuce liniştea inimii.

Ali Ben-Bekar fu atît de mişcat de iscusinţa dovedită de prietenul său, încît începu să plîngă din toată inima şi grăi :

— Mă rog ţie, desăvîrşeşte-ţi binefacerea, petrecîndu-ţi noaptea aceasta alături de mine pentru ca să-mi pot alunga gîndurile cele negre, stînd de vorbă amîndoi.

Și Abulhasan se învoi fără de cîrtire și rămase acolo lîngă el, să-i spună versuri și să-i cînte imnuri de dragoste, cu glas domol. Și ba-i spunea stihuri pe care poetul le adresa iubitului, ba stihuri despre iubită. Iată, mai întîi, cîteva dintre o mie altele făcute în cinstea iubitei :

Albă-ntru totu-n față-mi se ivi
C-un bob de mosc, drept benghi, prins în mijlocul
Bărbiei ca de camfor, străvezii.
Așa, mîhnită-adînc, își sprijini
Cu mîna pieptul. Ochi ai mei, ca focul,
Hai, povestiți voi ce puteți privi !

Privim, spun ei, o pînză luminoasă,
Pe care, blînd, cinci trestii se așează,
Și fiecare poartă drept podoabă
Cîte-un mărgean rozalb, ca pe o nadă.

Viteazule, în crunta-ți spadă grea
Să nu te-ncrezi. De-aceste blînde pleoape,
Nu-i spadă-n stare a te mai scăpa.
Ea n-are lance, dar mîndrețea sa,
Și talia-i, de le privești de-aproape,
În crîncenă robie te vor lua.

I-i trupul ca un ram de aur ; sînii-i
Potire răsturnate-i par, păgînii ;
Și buzele-i sînt două dulci granate,
De răsuflarea ei înmiresmate.

Văzindu-și prietenul tulburat peste măsură de aceste stihuri, Abulhasan spuse :

— O, Ali, am să-ți cînt acuma cîntecul pe care-ți plăcea atît de mult să-l îngîni stînd lîngă

mine, în prăvălia mea din suk. Fie-ți el ca un balsam pentru sufletul greu rănit !

Paharnice, hai, toarnă vin !
De aur e suava cupă —
Hai, umple-mi-o cu-acel rubin
Ce toată grija o astupă !

Alungă-mi gîndul prea amar
Și spaima zilei care vine ;
Ia cupa și mi-o umple iar,
Și-mbată-mă, să uit de mine !

Doar tu, din cîți în preajmă-mi stau,
Pricepi ce alții nu știu încă.
Doar tu știi ce durere beau
Și toată taina mea adîncă.

Nu zăbovi ! Hai, adu-mi-l,
Balsamul de uitare, iară,
Cu albi obraji ca de copil,
Mai dulci ca gura de fecioară !

Cînd mai auzi și acest cîntec, prințul Ali, și-așa slăbit, rămase atît de zdrobit de amintirile răscolite în sufletul lui, încît se porni iarăși pe suspine. Abulhasan își petrecu astfel întreaga noapte la căpătîiul lui, veghindu-l fără a da geană în geană. Spre zori, se hotărî însă a pleca să-și deschidă prăvălia, de care nu se mai îngrijise de o bucată de vreme, și rămase acolo pînă seara. Dar cînd, după ce sfîrși de vîndut și de cumpărat, tocmai își strînsese stofele și se pregătea să plece, văzu venind, cu iașmacul peste obraz, tînăra roabă de taină, trimisă de Șamsennahar. După temenelile de cuviință, fata spuse :

— Stăpîna mea vă trimite, ție și lui Ben-Bekar, urările ei de pace, și m-a însărcinat să vin așa cum a fost înțelegerea să aflu vești despre sănătatea lui. Cum îi mai merge ? Spune-mi !

El răspunse :

— O, preabuno, nu mă mai întreba ! Căci răspunsul meu, în adevăr, tare ar fi trist. Starea prietenului nostru nu e deloc strălucită. Nu mai doarme, nu mai mănîncă, nu mai bea nimic. Stihurile, doară, de-l mai scot oleacă din lîncezeală. Oh, de-ai vedea ce pălit i-i obrazul !

Roaba spuse :

— Mare necaz pe noi ! Ci iată : stăpîna mea, căreia nu-i e întru nimic mai bine, m-a însărcinat să dau iubitului ei o scrisoare, pe care-o am aici, în plete. Și mi-a poruncit să nu mă întorc fără de răspuns. Vrei să mă însoțești pînă la prietenul nostru ? Căci nu știu unde stă.

Abulhasan răspunse :

— Ascult și mă supun !

Și închizînd în grabă prăvălia, porni la zece pași înaintea roabei, care venea după el.

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă cum era, nu vru să mai spună nimic.

Ci într-a o sută cincizeci și opta noapte

Ea urmă :

...porni la zece pași înaintea roabei, care venea după el. Cînd ajunse la casa lui Ben-Bekar, îi spuse tinerei, poftind-o să se așeze pe covorul de la intrare :

— Aşteaptă-mă aici. Vreau mai întîi să mă încredinţez că nu este nici un străin la el.

Intră apoi la Ben-Bekar şi-i făcu un semn din ochi. Ben-Bekar înţelese şi spuse celor din jur :

— Nu vă fie cu supărare — mi-e cam rău de la stomah !

Cei de faţă pricepură şi, după salamalecurile obişnuite, plecară lăsîndu-l singur cu Abulhasan. Cum ieşiră oaspeţii, Abulhasan alergă la tînăra pe care-o aduse înlăuntru. La vederea ei, ce-i aducea aminte de Şamsennahar, Ben-Bekar se simţi înseninat dintr-odată şi-i grăi :

— O, ce oaspete binevenit !

Tînăra se plecă dinaintea lui mulţumindu-i şi-i înmînă de îndată scrisoarea stăpînei ei. Ben-Bekar o luă, o duse la buze, apoi la frunte şi, cum era prea slăbit ca s-o poată citi, o întinse lui Abulhasan. Acesta văzu dintr-o privire că acolo, scrise de mîna iubitei lui, erau o mulţime de stihuri, în care se zugrăveau, cu o duioşie fără seamăn, toate suferinţele ce i le pricinuia dragostea. Şi socotind că citirea lor ar înrăutăţi starea prietenului său, Abulhasan se mărgini să-i arate cît mai frumos, dar cît mai pe scurt, cuprinsul. Adăugă apoi :

— Acuma, o, Ali, am să scriu îndată şi răspunsul, pe care tu ai numai a-l semna la sfîrşit.

Şi scrise numaidecît răspunsul, cu o iscusinţă desăvîrşită şi întocmai după gustul lui Ben-Bekar, care voi ca tîlcul întregii scrisori să fie acesta : „Dacă dragostea ar fi lipsită de suferinţă, îndrăgostiţii n-ar mai gusta bucuria de a-şi scrie". Îndemnă apoi pe roabă, înainte de a o lăsa să plece, să povestească stăpînei tot ce-a văzut cu privire la durerea lui. După care, îi înmînă scrisoarea de răspuns, stropind-o cu lacrimi ; iar roaba de credinţă

fu și ea, la rîndu-i, atît de tulburată, încît izbucni de-a binelea în hohote și plecă, în sfîrșit, urînd pace inimii lui. Abulhasan ieși și el ca să însoțească tînăra roabă pe ulițe și nu o părăsi decît în fața prăvăliei lui, de unde, luîndu-și rămas bun, se întoarse acasă.

Ajungînd acasă, Abulhasan începu să cugete pentru întîia oară la situația lui, și așezîndu-se pe divan, își vorbi astfel sie-însuși : „O, Abulhasan, iată că povestea începe să fie tare primejdioasă ! Ce s-ar întîmpla dacă treaba ar ajunge să fie cunoscută de către calif ? Hotărît, Ben-Bekar mi-e tare drag și sînt oricînd gata să-mi scot și-un ochi și să i-l dau. Dar tu, Abulhasane, ai o familie, ai o mamă, ai surori și frați mai mici. În ce belea îi bagi prin nesocotința ta ! Căci lucrurile nu pot ține așa multă vreme. Mîine am să mă duc la Ben-Bekar și-am să încerc a-l smulge din această dragoste cu prea grele urmări. Dacă n-are să mă asculte, Allah are să mă învețe ce-mi rămîne de făcut."

Cu inima apăsată de asemenea gînduri, a doua zi, pe mînecate, Abulhasan plecă la prietenul său Ben-Bekar. Îi ură bună pace și-l întrebă :

— Ya Ali, cum îți mai este ?

Ali răspunse :

— Mai rău ca oricînd !

Abulhasan grăi :

— Zău că-n viața mea n-am auzit de vreo întîmplare ca a ta și nici n-am cunoscut vreun îndrăgostit așa de ciudat ca tine. Tu, măcar că știi de Șamsennahar că te iubește tot atîta cît o iubești și tu pe ea, suferi și starea ți se înrăutățește de la o zi la alta. Ce s-ar întîmpla, oare, dacă aceea pe care-o iubești atîta n-ar împărtăși dragostea ta și

dacă, în loc de a fi sinceră în dragostea ei, ar fi asemenea celor mai multe dintre femeile îndrăgostite, cărora le place, înainte de toate, să mintă și să se prefacă? Dar, o, Ali, gîndește-te mai cu seamă la prăpădul ce s-ar abate asupra capetelor noastre, dacă această poveste ar ajunge la urechile califului. Și n-ar fi de nici o mirare să se întîmple așa. Căci nu se poate ca aceste du-te-vino ale roabei de taină să nu bată la ochi eunucilor și celorlalte roabe. Și-atunci, singur Allah ar mai putea ști grozăvia prăpădului nostru al tuturora. Crede-mă, o, Ali, stăruind în dragostea aceasta fără nici o cale de ieșire, primejduiești viața ta mai întîi, și totodată și pe a bunei Șamsennahar. Ca să nu mai pomenesc și de mine, care, fără îndoială, cît ai clipi, aș fi șters dintre cei vii, laolaltă cu toți ai mei.

Dar Ben-Bekar, mulțumindu-i prietenului pentru sfat, îi mărturisi totodată că voința lui nu mai atîrnă de el și că, oricum, și oricîte necazuri ar putea să i se întîmple, el n-are să se cruțe devreme ce Șamsennahar nu se teme a-și primejdui viața din dragoste pentru el.

Abulhasan, văzînd, dar, că toate vorbele lui ar fi zadarnice, își luă rămas bun de la prieten și porni îndărăt către casă, pradă grijilor sale negre.

Ci printre cei ce veneau cel mai des pe la Abulhasan, era și un tînăr giuvaergiu, tare de treabă, numit Amin, a cărui discreție o putuse prețui adesea. Și iată că tocmai giuvaergiul Amin veni să-i bată la ușă, în ceasul cînd, răzimat pe perne, Abulhasan sta cufundat în nedumerire. După temenelile obișnuite, Amin se așeză pe divan lîngă el și, cum el era singurul care mai știa cîte ceva despre dragostea lui Ali, îl întrebă :

— O, Abulhasan, ce mai este cu dragostea dintre prințul Ali și Șamsennahar ?

Abulhasan răspunse :

— O, Amin, aibă-ne Allah întru mare mila lui ! Mă bat nişte presimţiri ce nu-mi vestesc nimic a bine...

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ci într-a o sută cincizeci și noua noapte

Ea urmă :

...Mă bat niște presimţiri ce nu-mi vestesc nimic a bine. Cum te știu om de temei şi prieten de credinţă, iată, am să-ţi dezvăluiesc planul la care gîndesc a mă hotărî, pentru a ieși, eu și ai mei, din primejdia în care mă aflu.

Tînărul giuvaergiu grăi :

— Poţi vorbi cu toată încrederea, Abulhasan. Ai în mine un frate, gata să facă orice ca să te ajute.

Abulhasan răspunse :

— Mă gîndesc, o, Amin, să mă scutur de toate cîte mă leagă de Bagdad, să strîng totul de pe la datornici, să-mi plătesc datoriile, să vînd cum oi ști mărfurile, să adun banii ce-oi putea s-adun, și să plec cît mai departe, la Bassra, de pildă, unde am să aştept în tihnă sfîrşitul întîmplării. Pentru că, o, Amin, nu mai pot îndura starea aceasta, iar viaţa aici nu-mi mai e cu putinţă, de cînd mă mun-

ceşte spaima că am să fiu pîrît califului ca fiind amestecat şi eu în povestea asta de dragoste. Căci, de bună seamă, povestea are să ajungă a fi cunoscută, pînă la urmă, de către calif.

Auzind acestea, tînărul giuvaergiu grăi :

— În adevăr, o, Abulhasan, hotărîrea ta este o hotărîre foarte înţeleaptă, şi planul tău este singurul pe care-l poate lua un om cuminte şi chibzuit. Allah să te lumineze şi să-ţi arate cea mai bună cale pentru a ieşi din belea ! Şi dacă ajutorul meu te poate hotărî să pleci fără remuşcări, stau gata să fac totul în locul tău, ca şi cum ai fi tu aici, şi să-l slujesc pe prietenul tău Ben-Bekar cu preţul ochilor mei.

Şi Abulhasan îl întrebă :

— Dar cum ai să faci, devreme ce nu-l cunoşti pe Ali Ben-Bekar şi nu ai nici o legătură cu seraiul ori cu Şamsennahar ?

Amin răspunse :

— În ce priveşte palatul, am avut prilejul să vînd acolo nişte giuvaericale, chiar prin mijlocirea tinerei roabe de taină a cadînei Şamsennahar ; iar cît despre Ben-Bekar, nimic nu mi-i mai lesne decît să-l cunosc şi să-i capăt încrederea. Fie-ţi, dară, inima liniştită şi, de ai gînd să pleci, nu te mai îngrija de celelalte, căci Allah, cînd vrea, este chelarul priceput a deschide orişice poartă.

Şi cu aceste vorbe, giuvaergiul Amin îşi luă rămas bun de la Abulhasan şi-şi căută de drumul lui.

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a o sută șaizecea noapte

Ea urmă :

...giuvaergiul Amin își luă rămas bun de la Abulhasan și-și căută de drumul lui. După trei zile însă, se întoarse ca să afle vești proaspete și găsi casa cu desăvîrșire goală. Întrebîndu-i pe vecini, aceștia îi răspunseră :

— Abulhasan a plecat la Bassra cu negustoriile lui și ne-a spus că n-are să lipsească multă vreme, și că, de îndată ce va căpăta banii pe care i-i datoresc mușteriii săi de pe-acolo, se va întoarce la Bagdad.

Amin pricepu că Abulhasan, copleșit de temeri, chibzuise că era mai bine să-și piardă urmele, de s-ar întîmpla ca povestea aceea de dragoste să ajungă la urechile califului. Dar nu știa ce să facă mai întîi. Pînă la urmă, se îndreptă către locuința lui Ben-Bekar.

Acolo rugă pe unul dintre robii acestuia să-l ducă pînă la stăpînul său. Robul îl îndrumă într-o sală unde tînărul giuvaergiu îl găsi pe Ben-Bekar întins pe perne și cu totul pălit la chip. Îi ură bună pace, iar Ben-Bekar îi răspunse la fel. Atunci Amin grăi :

— Stăpîne, măcar că ochii mei n-au avut pînă în ceasul de-acum bucuria a te cunoaște, mă rog mai întîi de iertare că am pregetat atîta pînă a veni să aflu știri despre sănătatea ta. Apoi am a-ți vesti un lucru ce, de bună seamă, îți va pricinui oare-

care mîhnire. Totodată, însă, aduc cu mine și leacul ce va face să uiți totul.

Și Ben-Bekar, tremurînd de gînduri, îl întrebă :

— Pe Allah, ce necaz, oare, mi se mai poate întîmpla ?

Tînărul giuvaergiu răspunse :

— Află, stăpîne, că mie prietenul tău Abulhasan îmi spunea totdeauna toate tainele lui, fără a-mi ascunde vreodată ceva din cele cîte i se întîmplau. Și iată că, de trei zile, Abulhasan, care avea obiceiul să vină să mă vadă în fiecare seară, a dispărut. Și cum știu, din mărturisirile ce mi le-a făcut, că și tu îi ești prieten, vin să te întreb de nu cumva știi unde se află și care-i pricina pentru care a plecat așa, fără a spune nimic prietenilor lui.

Auzind acestea, Ben-Bekar păli și mai tare, gata aproape să-și piardă cunoștința. Întru sfîrșit, izbuti să îngîne :

— Nici eu n-am știut nimic pînă acum. Și nu știam nici care să fie pricina lipsei lui Ben-Taher de trei zile încoace. Dar dacă aș trimite un rob de-al meu să capete vești despre el, poate că am afla care-i adevărul.

Și porunci unui rob :

— Du-te degrabă acasă la Abulhasan Ben-Taher și întreabă dacă mai este aici în oraș ori a plecat undeva. De ți se va spune că este plecat, nu uita să întrebi unde e dus.

Robul plecă numaidecît și, după cîtva timp, se întoarse și spuse stăpînului său :

— Vecinii lui Abulhasan mi-au povestit că Abulhasan a plecat la Bassra. Am mai dat însă acolo și peste o tînără care și ea voia să afle știri despre

Abulhasan și care m-a întrebat : „Fără îndoială că ești unul dintre oamenii prințului Ben-Bekar ?“ Și răspunzîndu-i că da, ea a adăugat că are să-ți spună ceva și m-a însoțit pînă aici. Așteaptă s-o primești.

Ben-Bekar grăi :

— Adu-o înlăuntru numaidecît !

Îndată tînăra intră, și Ben-Bekar o recunoscu pe roaba de taină a frumoasei Șamsennahar. Ea se apropie și, după salamalec, îi șopti la ureche cîteva cuvinte ce-i luminară și-i întunecară, rînd pe rînd, fața lui Ben-Bekar.

Atunci tînărul giuvaergiu socoti că era clipa cea mai potrivită să-și spună cuvîntul și grăi :

— O, stăpîne al meu, și tu, frumoasă fată, aflați că, nainte de-a pleca, Abulhasan mi-a destăinuit totul și mi-a mărturisit toată spaima pe care-o trăia la gîndul că lucrurile ar putea ajunge la urechea califului. Eu însă, care n-am nici nevastă, nici copii, nici rude, sînt gata să-l înlocuiesc din tot sufletul pe lîngă voi, căci am fost tare mișcat de cele ce mi-a povestit Ben-Taher despre dragostea voastră fără de noroc. Dacă binevoiți în adevăr a-mi primi serviciile, vă jur pe sfîntul nostru Profet — rugăciunea și pacea fie cu el ! — că am să vă slujesc cu tot atîta credință ca și prietenul Ben-Taher — ba cu mai multă hotărîre și statornicie. Și chiar dacă propunerea mea nu vă va părea potrivită, să nu socotiți cumva că n-aș avea sufletul destul de cinstit încît să nu știu a păstra o taină.

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și tăcu sfioasă.

Ci într-a o sută șaizeci și una noapte

Ea urmă :

...să nu socotiți cumva că n-aș avea sufletul destul de cinstit încît să nu știu păstra o taină. Dacă, dimpotrivă, vorbele mele au izbutit să vă încredințeze, sînt gata de orice spre a vă fi de folos ; ba, mai mult, stăpîne : voi face din casa mea locul tău de întîlnire cu frumoasa Șamsennahar.

Auzind cele spuse de către tînărul giuvaergiu, prințul Ali fu cuprins de o asemenea revărsare de bucurie, încît simți dintr-o dată că puterile îi reînvie sufletul, se ridică în capul oaselor, îl îmbrățișă pe giuvaergiul Amin și-i spuse :

— Allah mi te-a trimis, o, Amin ! Mă încred cu totul în tine și nu-mi mai aștept mîntuirea decît din mîinile tale.

Și iar îi mulțumi îndelung și-și luă rămas bun de la el, lăcrimînd de bucurie. Giuvaergiul plecă apoi împreună cu tînăra roabă, căreia îi arătă casa lui, spunîndu-i că, de aci nainte, acolo vor avea loc întîlnirile dintre el și ea, cît și întîlnirea pe care o plănuia dintre prințul Ali și Șamsennahar. Iar tînăra, cunoscînd astfel drumul către casa giuvaergiului, nu mai vru să zăbovească deloc, ci plecă să-i spună stăpînei sale mersul lucrurilor, făgăduind totodată lui Amin să se întoarcă a doua zi cu un răspuns.

În adevăr, a doua zi veni acasă la Amin și-i spuse :

— O, Amin, stăpîna mea Șamsennahar a fost cum nu se poate mai bucuroasă, aflînd despre bunăvoința ta față de noi. M-a trimis anume ca să

te iau şi să te duc la ea, la serai, vrînd a-ţi mulţumi ea însăşi, pentru neaşteptata-ţi mărinimie şi pentru grija ce-o porţi unor oameni faţă de care nu aveai nici o îndatorire să-i slujeşti.

La aceste vorbe, tînărul giuvaergiu, în loc să se arate grăbit a da ascultare dorinţelor cadînei, dimpotrivă, fu cuprins de un tremur ce-i zguduia tot trupul, păli la faţă şi abia îngăimă către tînăra roabă :

— O, soră a mea, văd bine că Şamsennahar şi cu tine n-aţi cugetat deloc la ceea ce-mi cereţi să fac. Voi aţi uitat că nu sînt decît un om de rînd, fără trecerea de care se bucură Abulhasan şi fără prieteniile pe care şi le-a făcut el printre eunucii de la serai, unde putea să umble în voie, spre a duce la îndeplinire orice sarcină i se încredinţa. Eu n-am nici încrederea în sine, nici minunata lui iscusinţă de om umblat prin lume. Cum să cutez, dară, a merge la palat, eu, care tremuram numai cînd îl auzeam pe Abulhasan povestind vizitele lui la Şamsennahar ? Credeţi-mă, n-am curaj să înfrunt asemenea primejdie. Poţi să spui însă stăpînei tale că locuinţa mea este, fără îndoială, cel mai potrivit loc pentru întîlniri şi că, dacă primeşte a veni aici, vom putea vorbi în voie, fără teamă de nimic.

Şi, cum tînăra încerca totuşi să-l îndemne a o urma şi chiar izbutise să-l hotărască a se ridica, fu cuprins deodată de un asemenea tremur, încît se clătină pe picioare, iar tînăra roabă fu nevoită să-l sprijine şi să-l ajute a se aşeza iară şi să-i dea să bea un pahar de apă rece, ca să-l liniştească.

Văzînd, aşadar, că era de prisos a mai stărui, tînăra îi spuse lui Amin :

— Ai dreptate ! Este mai bine şi-i mai de folos pentru noi toţi s-o hotărăsc pe Şamsennahar să vină ea aici. Am să-mi dau silinţa pentru aceasta şi o

voi aduce, fără doar și poate. Așteaptă-ne, dar, aici.

Și, în adevăr, de îndată ce roaba de taină o înștiință pe stăpînă-sa că tînărul giuvaergiu nu putea veni la serai, Șamsennahar, fără a mai șovăi o clipă, se ridică și, acoperindu-se cu marele ei văl de mătase, porni în urma roabei, uitînd de slăbiciunea ce pînă atunci o țintuise pe perne.

Intră în casă mai întîi roaba, ca să se încredințeze că nu-i nici o primejdie ca stăpînă-sa să fie văzută de vreun rob ori de vreun străin ; și-l întrebă pe Amin :

— Ai avut grijă să trimiți slugile de acasă ?

El răspunse :

— Locuiesc singur aici, numai cu o arăpoaică bătrînă, care m-a crescut de cînd m-am născut.

Roaba grăi :

— Oricum, să n-o lași să intre aici !

Închise toate ușile pe dinlăuntru și-apoi alergă s-o aducă pe stăpînă-sa.

Șamsennahar intră în casă și, pe unde trecea, sălile și coridoarele se umpleau de mireasma fermecată a veșmintelor ei. Fără a scoate o vorbă și fără a arunca o privire împrejur, se așeză pe divan și se rezemă de pernele pe care giuvaergiul se repezi să le aranjeze la spatele ei. Rămase așa, nemișcată, un lung răstimp, cuprinsă de slăbiciune și abia mai răsuflînd. Într-un sfîrșit, după ce se odihni de truda acelui drum neobișnuit, putu să-și dea jos iașmacul și să-și dezbrace marele izar. Atunci tînărului giuvaergiu, uluit, i se păru că vede soarele însuși la el în casă. Și pe cînd el sta sfios la cîțiva pași de ea, Șamsennahar îl cercetă o clipă cu privirea și șopti la urechea roabei sale :

— E în adevăr acela de care mi-ai vorbit ?

Tînăra răspunse :

— Da, stăpînă !
Atunci ea îl întrebă pe tînăr :
— Cum îţi merge, ya Amin ?
El răspunse :
— Slavă lui Allah ! sînt bine sănătos — ocrotească-te şi păstreze-te Allah, aşa cum aurul păstrează miresmele !
Ea îi spuse :
— Eşti însurat ori nu ?
El răspunse :
— Pe Allah, sînt neînsurat, stăpînă ! Şi nu am nici tată, nici mamă, nici vreo rudă. Drept care, nu am altă grijă decît a-ţi sluji cu credinţă, iar pentru cele mai mici dorinţe ale tale îmi pun capul şi ochii...

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi tăcu sfioasă.

Ci într-a o sută şaizeci şi doua noapte

Ea urmă :

...pentru cele mai mici dorinţe ale tale, îmi pun capul şi ochii. Şi să mai ştii că pun cu totul la îndemîna ta, spre a te întîlni cu Ben-Bekar, casa mea de peste drum, în care nu locuieşte nimeni. Am s-o gătesc numaidecît cu toate cele de trebuinţă spre a vă primi în chip vrednic şi spre a nu vă lipsi nimic.
Şamsennahar îi mulţumi din toată inima şi-i spuse :
— Ya Amin, ce noroc am avut să dau de un prieten atît de credincios ca tine ! Ah, simt acum şi eu

cît este de folositor sprijinul unui prieten de inimă, şi, mai cu seamă, cît este de bine să dai peste o oază de tihnă, după un deşert de amărăciuni şi de suferinţe. Fii încredinţat că Şamsennahar va şti cum să-ţi dovedească într-o zi că ea cunoaşte preţul prieteniei. Ia te uită, o, Amin, la roaba aceasta a mea. E tînără, duioasă şi gingaşă ; poţi fi încredinţat că, în curînd, cu toată mîhnirea ce mi-o va pricinui despărţirea de ea, am să ţi-o dăruiesc, spre a-ţi petrece cu ea nopţi de lumină şi zile de răcoare.

Amin privi la tînăra roabă şi o găsi tare atrăgătoare, în adevăr, cu ochii desăvîrşit de frumoşi şi, în totului tot, cum nu se poate mai minunată.

Şamsennahar urmă :

— Am în ea o încredere fără de margini. Să nu pregeţi, dară, nici tu a-i încredinţa tot ce-ţi va spune prinţul Ali. Şi s-o iubeşti, căci roaba aceasta are în ea însuşiri ce înviorează inima.

Şamsennahar mai spuse giuvaergiului şi alte lucruri plăcute, şi plecă apoi urmată de tînăra roabă care, cu ochii zîmbitori, îşi luă rămas bun de la noul ei prieten.

După ce plecară, giuvaergiul Amin alergă la prăvălia sa, luă de acolo toate vasele de preţ, toate cupele măiestrit dăltuite şi toate ceştile de argint, şi le duse în casa unde gîndea să-i primească pe cei doi îndrăgostiţi. Merse apoi pe la toţi cunoscuţii lui şi împrumută de la unii covoare, de la alţii perne de mătase, de pe la alţii fel de fel de farfurii, de tăvi şi de ibrice. Şi, în felul acesta, izbuti să împodobească întreagă casa cu lucruri dintre cele mai de preţ.

Apoi, tocmai cînd isprăvise de pus totul în rînduială şi se aşezase o clipă să arunce o ultimă privire peste toate, o văzu intrînd încetişor pe prietena

lui, tînăra de încredere a frumoasei Şamsennahar. Ea se apropie legănîndu-şi gingaş şoldurile şi-i spuse după salamalecuri :

— O, Amin, stăpîna mea îţi trimite urări de bună pace, dimpreună cu multe mulţumiri, şi-ţi mărturiseşte că, datorită ţie, se simte acuma împăcată de plecarea lui Abulhasan. Şi mi-a mai poruncit a-ţi spune să-l înştiinţezi pe iubitul ei că în seara aceasta califul lipseşte de la palat şi că ea va putea să vină aici. Trebuie, dară, să-l vesteşti numaidecît pe prinţul Ali, şi nu mă îndoiesc că ştirea aceasta va izbuti să-l pună iară pe picioare, redîndu-i puterile şi sănătatea.

După ce spuse acestea, tînăra scoase din sîn o pungă plină cu dinari şi o întinse lui Amin, grăind :

— Stăpîna mea te roagă să cumperi tot ce se cuvine, fără a lua seama la preţ.

Amin însă nu voi să primească punga, spunînd :

— Oare atît de puţin preţuiesc eu în ochii stăpînei tale, o, fată dragă, încît îmi dă bani drept răsplată ? Spune-i că Amin este plătit peste măsură cu aurul vorbelor şi cu privirile ochilor ei !

Atunci tînăra, foarte bucuroasă de nelăcomia lui Amin, alergă să spună acest lucru stăpînei sale şi să-i ducă ştirea că în casă totul este pregătit. O ajută apoi să se îmbăieze, să se pieptene, să se deie cu parfumuri şi să se îmbrace cu veşmintele ei cele mai frumoase.

La rîndu-i, giuvaergiul Amin se grăbi a merge la prinţul Ali Ben-Bekar, după ce mai întîi pusese în oluri flori proaspete, pregătise tăvi cu tot soiul de bunătăţi, cu prăjituri, cu dulceţuri şi cu băuturi, şi orînduise cum se cuvine lîngă perete lăutele, ghitarele şi alte instrumente de cîntat. Intră, dară, la prinţul Ali, pe care îl găsi oleacă mai întremat de nădejdea cu care-i umpluse în ajun

inima. Iar bucuria tînărului fu fără de margini cînd află că, peste puţină vreme, are să-şi revadă iubita, pricină şi a lacrimilor şi a fericirii lui. Îşi uită pe loc de toate necazurile, obrazul i se lumină şi se făcu încă şi mai frumos decît altădată, de o gingăşie şi mai ispititoare.

Ajutat de prietenul său Amin, se îmbrăcă în hainele lui cele mai strălucitoare şi, zdravăn de parcă nicicînd n-ar fi fost aproape cu un picior în groapă, plecă împreună cu giuvaergiul către casa acestuia. După ce intrară în casă, Amin îl pofti pe prinţ să ia loc, îi aşeză perne moi la spate, îi puse, şi la dreapta şi la stînga, cîte-o frumoasă vază de cristal plină cu flori. Şi-i dete în mînă un trandafir mai înmiresmat decît o întreagă grădină. Şi rămaseră împreună tăinuind voios, în aşteptarea cadînei.

Şi nu trecu multă vreme, că se şi auziră bătăi la uşă. Amin alergă să deschidă şi se întoarse numaidecît urmat de două femei, dintre care una era în întregime învăluită într-un izar des de mătase neagră...

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a o sută şaizeci şi treia noapte

Ea urmă :

Era la vreme de asfinţit, cînd răsunau din minarete chemările la rugăciune. Şi pe cînd afară, limpede, glasul cucernic al muezinului se revărsa în

cele patru zări, Șamsennahar își ridică vălul dinaintea ochilor lui Ali Ben-Bekar.

Iar cei doi îndrăgostiți, cînd se văzură se prăbușiră fără de simțire și rămaseră așa vreme de un ceas, pînă să-și poată veni iar în fire. Cînd, în sfîrșit, deschiseră ochii, se priviră tăcuți, neizbutind încă să-și mărturisească dorul. Iar cînd fură îndeajuns de stăpîni pe ei ca să poată vorbi, își spuseră vorbe atît de dulci, încît în colțul unde ședeau, tînăra roabă și Amin nu-și mai putură stăpîni plînsul.

Dar giuvaergiul Amin își aduse numaidecît aminte că era vremea să-și servească oaspeții și, ajutat de tînăra roabă, se grăbi să le aducă mai întîi fel de fel de miresme plăcute, care să le deschidă pofta să guste din bucatele, din fructele și din băuturile alese ce se aflau acolo din belșug. După care, Amin le turnă în palme apă dintr-un ibric și le aduse ștergare cu ciucuri de mătase. Și-abia atunci, înviorați cu totul și liniștiți sufletește, putură gusta cu adevărat bucuria întîlnirii lor. Iar Șamsennahar, fără a mai zăbovi, spuse tinerei roabe :

— Dă-mi lăuta de colo, ca s-o fac să spună geamătul dorului ce mă sugrumă.

Roaba îi aduse lăuta, pe care Șamsennahar o luă, o puse pe genunchi și, după ce îi acordă repede strunele, începu mai întîi un cîntec fără cuvinte. Sub degetele ei, lăuta suspina și rîdea, iar sufletu-i se revărsa în sunetele dulci și pătimașe. Atunci începu vraja lor. Și-atunci de-abia, cu ochii pierduți în ochii iubitului ei, Șamsennahar cîntă :

Ah, trup al meu, de-ndrăgostită,
Tot așteptîndu-l în zadar
Pe cel ce-mi este-acum ispită,
Te-ai străvezit ca un cleștar.

E-aici ! Pe fața mea, arsura
Atîtor lacrimi ce-am vărsat
E răcoroasă-acum, ca bura,
Sub ochii celui așteptat.

O, noapte darnică și dragă,
La pieptul lui îmi dăruiești,
Ceea ce viața mea întreagă
Am tot visat, fără nădejdi.

O, noapte-a mea, demult rîvnită,
Sub brațul drept al lui mă strîng,
Iar eu, la rîndu-mi, fericită.
Îl țin la piept, cu brațul stîng.

Și gura-mi soarbe în tăcere
Sărutul dulce-al gurii lui,
Ca pe un fagure de miere
Ce-abia așteaptă să-l descui.

După ce ascultară cîntecul acesta, tustrei rămaseră atît de fermecați, încît strigară din adîncul piepturilor lor : „Ya leil ! Ya salam ! Ah, ah, ce cuvinte, ce desfătare !"

Apoi, giuvaergiul Amin, socotind că nu mai era nici o nevoie de el și, mulțumit întru totul că-i vedea pe cei doi îndrăgostiți strîngîndu-se fericiți în brațe, plecă pe nesimțite. Ajunse acasă cu sufletul acum liniștit, se întinse pe pat și, cu gîndul la fericirea prietenilor lui, dormi dus, pînă dimineața.

Trezindu-se, văzu lîngă patul lui pe bătrîna-i arăpoaică, cu chipul strîmbat de spaimă, bătîndu-se cu palmele peste obraji și văicărindu-se. Dînd să deschidă gura s-o întrebe ce s-a întîmplat, ară-

poaica speriată arătă cu mîna către un vecin ce sta în pragul ușii.

La îndemnul lui Amin, vecinul se apropie și, după salamalec, îi spuse :

— O, vecine, am venit ca să te îmbărbătez în marea nenorocire ce s-a abătut noaptea asta peste casa ta !

Giuvaergiul strigă :

— Pe Allah, despre ce nenorocire vorbești ?

Omul răspunse :

— De vreme ce nu știi încă, află că, azi-noapte, doar ce te-ai întors acasă, niște hoți, care nu sînt la întîia lor ispravă și care pesemne că te văzuseră în ajun ducînd în cealaltă locuință a ta atîtea lucruri de preț, au așteptat să ieși de-acolo, ca să năvălească înlăuntru, cu credința că n-au să întîlnească pe nimeni. Au dat însă peste oaspeții pe care i-ai găzduit acolo, și tîlharii, de bună seamă, trebuie să-i fi omorît și să-i fi ascuns cine știe pe unde, căci nu s-a putut afla de ei nici o urmă. Cît despre casa ta, hoții au prădat-o de n-au mai lăsat nici măcar o rogojină ori o pernă ; așa că acuma-i curățată și goală cum n-a mai fost ea niciodată.

La această știre, tînărul giuvaergiu strigă ridicînd brațele cu deznădejde :

— Ya Allah ! ce nenorocire ! Bunurile mele, ca și cele împrumutate de la prieteni, sînt pierdute pentru totdeauna ; dar aceasta nu-i nimic față de pierderea oaspeților mei !

Și alergă ca un nebun, desculț și în cămașă, pînă la cealaltă locuință a lui, urmat de vecinul care-l căina pentru nenorocirea cumplită. Cînd văzu cu ochii lui că, în adevăr, toate odăile răsunau a gol, se prăbuși plîngînd în hohote și întrebînd printre suspine :

— Oh, acuma ce-i de făcut, vecine ?
Vecinul răspunse...

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ci într-a o sută șaizeci și patra noapte

Ea urmă :

Vecinul răspunse :
— O, Amin, eu socotesc că hotărîrea cea mai bună este să primești nenorocirea cu sufletul răbdător și s-aștepți prinderea hoților, care, mai curînd ori mai tîrziu, au să fie prinși. Căci paznicii valiului sînt pe urmele lor, nu numai pentru hoția de-acum, ci și pentru multe alte răutăți săvîrșite în vremea din urmă.
Și bietul giuvaergiu strigă :
— O, Abulhasan Ben-Taher, om înțelept ! Ce gînd bun ai avut să te adăpostești liniștit la Bassra ! Dar ceea ce-i scris trebuia să se întîmple!
Și Amin se întoarse trist la locuința lui, trecînd prin mulțimea de oameni care aflaseră întreaga pățanie și care-i plîngeau de milă văzîndu-l așa.
Cînd ajunse acasă, iată însă că giuvaergiul zări la intrare un om pe care nu-l cunoștea și care-l aștepta. Omul îi ură bună pace, iar Amin îi întoarse urarea. După care omul grăi :
— Am a-ți spune o taină, între patru ochi.
Amin îl pofti în casă, dar străinul zise :
— Este mai bine să fim cu totul singuri. Hai mai degrabă la cealaltă casă a ta.

Amin îl întrebă cu mirare :

— Eu nu te cunosc, pe cînd tu văd că mă cunoşti şi-mi ştii şi toate locuinţele.

Necunoscutul zîmbi şi grăi :

— O să te lămuresc numaidecît şi, dacă Allah va vroi, poate că am să-ţi uşurez întrucîtva sufletul.

Atunci Amin ieşi cu necunoscutul şi se duseră la cealaltă casă. Acolo însă străinul îi arătă lui Amin uşa spartă de hoţi şi, drept urmare, îi spuse că nici acolo n-ar fi la adăpost de urechile unora şi altora. Apoi îi zise :

— Vino după mine şi am să te duc într-un loc ferit, ştiut numai de mine.

Omul porni înainte, iar Amin pe urma lui, din ulicioară în ulicioară, dintr-un suk în alt suk, de la o poartă la alta, pînă la căderea nopţii. Şi cum, în felul acesta, ajunseră la ţărmul Tigrului, omul îi spuse lui Amin :

— Eu socotesc că vom fi mult mai la adăpost pe celălalt mal.

Şi îndată, ieşind ca de neunde, se apropie de ei un luntraş şi, mai nainte ca Amin să apuce a gîndi să nu primească, se şi afla cu necunoscutul în luntrea care, din cîteva bătăi zdravene de vîslă, îi şi duse pe ţărmul celălalt. Acolo omul îl ajută pe Amin să coboare pe mal şi, luîndu-l de braţ, îl călăuzi prin nişte uliţe strîmte şi întortocheate. Iar Amin, plin de nelinişte, gîndea în sine-şi : „În viaţa mea n-am pus piciorul pe aici ! Ce întîmplare mi-e dat să păţesc !“

Dar omul ajunse, în sfîrşit, la o poartă joasă de fier, scoase de la brîu o cheie mare şi ruginită, o vîrî în încuietoare şi cu un scîrţîit cumplit deschise poarta. Străinul intră şi-l îndemnă şi pe

Amin să intre. Pe urmă, închise poarta la loc. Se strecură apoi într-un coridor, prin care trebuiră să meargă bîjbîind cu mîinile și cu picioarele. La capătul coridorului, se treziră deodată într-o sală luminată de-o făclie, așezată chiar în mijlocul sălii. Iar în jurul făcliei, Amin văzu așezați pe jos și nemișcați zece oameni îmbrăcați la fel și atît de asemănători unul cu altul încît i se păru a nu avea dinainte-i decît un singur chip răsfrînt în zece oglinzi.

La această priveliște, Amin, istovit de cît umblase în acea zi, fu cuprins de o mare slăbiciune și se prăbuși la pămînt. Atunci, omul care-l adusese acolo îl stropi cu oleacă de apă, înviorîndu-l. Apoi, cum masa era pusă, cei zece inși gemeni se așezară să mănînce, după ce toți odată și cu același glas îl poftiră și pe Amin să se înfrupte din bucatele lor. Iar Amin, văzînd că cei zece mîncau din toate mîncărurile, își zise : „Dacă ar fi otravă în ele, n-ar mînca din toate !“ Și, cu toată spaima lui, se apropie și mîncă, se hrăni pînă la saț, flămînd cum era încă dis-de-dimineață.

Cînd masa se isprăvi, același glas, înzecit, îl întrebă :

— Ne cunoști ?

Amin răspunse :

— Nu, pe Allah !

Cei zece adăugară :

— Noi sîntem hoții care, în noaptea trecută, ți-am jefuit casa și ți-am răpit oaspeții : pe tînărul și pe tînăra care cînta. Dar, din nenorocire, mai era acolo și slujnica aceea, care a izbutit să scape, fugind peste terasă.

Atunci Amin strigă :

— Fie numele lui Allah cu voi cu toți, stăpînii mei ! Fie-vă milă și arătați-mi unde se află cei doi

oaspeți ai mei. Ajutați-mă, oameni mărinimoși, să-mi potolesc sufletul chinuit, așa cum mi-ați potolit foamea. Și ajute-vă Allah să vă bucurați în tihnă de tot ce mi-ați luat ! Nu vă cer decît să mi-i arătați pe prietenii mei.

Hoții întinseră brațul, toți deodată, către o ușă zăvorită și grăiră :

— De-acuma fii fără teamă pentru soarta lor ! Aici, la noi, sînt mai la adăpost decît chiar și în casa valiului. Și la fel și tu ! Află că te-am adus aici anume ca să aflăm de la tine adevărul despre acești doi tineri, a căror înfățișare frumoasă și aleasă ne-a minunat într-atîta, de nici n-am cutezat măcar a-i întreba nimic, de îndată ce-am băgat de seamă cu cine aveam a face.

Giuvaergiul Amin se simți atunci mult mai ușurat și, nemaigîndindu-se decît cum să-i cîștige pe hoți de partea sa, grăi :

— O, stăpîni ai mei, văd acuma limpede că, dacă omenia și buna-cuviință ar pieri de pe pămînt, ele ar putea fi găsite, iarăși, nepătate, în casa voastră. Și tot așa de bine văd că, atunci cînd ai a face cu oameni atît de mărinimoși ca voi, cea mai potrivită cale spre a le cîștiga încrederea este să nu le ascunzi nimic. Ascultați, dară, povestea mea și a prietenilor mei, căci este așa de nemaipomenită, că întrece tot ce se poate închipui !

Și giuvaergiul Amin le povesti hoților întreaga istorie a lui Ali Ben-Bekar și a frumoasei Șamsennahar, precum și legăturile lui cu ei, cu de-amănuntul, de la început pînă la sfîrșit.

După ce hoții ascultară ciudata poveste, rămaseră, ce-i drept, uluiți cu totul și strigară :

— În adevăr, mare-i cinstea pentru casa noastră a adăposti pe prințul Ali Ben-Bekar și pe frumoasa

Șamsennahar. Ci, giuvaergiule, nu cumva îți rîzi de noi ? Sînt ei, cu adevărat ?

Amin strigă la rîndu-i :

— Pe Allah, stăpînii mei ! Ei sînt, ei sînt !

Atunci hoții, toți ca un singur om, se ridicară, deschiseră ușa aceea, se închinară pînă la pămînt și scoaseră de acolo pe prințul Ali și pe Șamsennahar, cerîndu-le de mii de ori iertare și spunîndu-le:

— Ne rugăm măriilor voastre a ierta necuviința purtării noastre, că de unde puteam noi cugeta a răpi din casa unui giuvaergiu oameni de așa de ales cin.

Se întoarseră apoi către Amin și-i grăiră :

— În ce te privește, îți vom da îndărăt toate lucrurile de preț pe care ți le-am luat, și ne pare rău că nu-ți mai putem înapoia și mobilele pe care le-am răzlețit, vînzîndu-le pe unde am putut !

Mai tîrziu, Amin povestea astfel cele ce se mai întîmplară cu ei :

— Și numaidecît îmi și înapoiară lucrurile cele de preț, înfășurate într-o legătură mare ; iar eu, uitînd de toate celelalte, le-am mulțumit din suflet pentru fapta lor mărinimoasă. Atunci ei au grăit către noi trei :

— Nu vrem să vă mai ținem aici, afară numai dacă nu socotiți voi să ne faceți cinstea fără de seamăn de a mai rămîne în mijlocul nostru.

Și pe dată, începură a ne sluji, cerîndu-ne numai să le făgăduim că nu-i vom da în vileag și că vom uita clipele neplăcute, prin care trecusem.

Ne călăuziră pe urmă la țărmul fluviului. Iar noi, cu sufletul încă la gură din pricina spaimei și părîndu-ni-se că totul era numai un vis, nici nu ne gîndeam a pomeni despre zbuciumul din sufletele noastre. Apoi, cu multe semne de cinstire, cei zece ne ajutară să coborîm în luntrea lor și începură

cu toții să vislească așa de năprasnic, că într-o clipită și ajunserăm la celălalt țărm. Ci cum puserăm piciorul pe pămînt, care nu fu groaza noastră cînd ne văzurăm deodată înconjurați din toate părțile și prinși cît ai clipi de către străjile valiului. Hoții însă, întrucît rămăseseră în luntre, avură timp să se pună în afară de orice primejdie, cu cîteva bătăi de vîslă.

Atunci căpetenia străjilor se apropie de noi și ne întrebă cu glas cumplit :

— Cine sînteți voi și de unde veniți ?

Noi însă, cuprinși de spaimă, rămaserăm înmărmuriți, lucru ce spori și mai mult neîncrederea căpeteniei de caraulă, care răcni :

— Răspundeți limpede la ce vă-ntreb, că de unde nu, vă leg numaidecît de mîini și de picioare și vă duc pe sus cu oamenii mei. Spuneți, dară : unde locuiți, pe ce uliță, în ce mahala ?

Atuncea eu, voind să salvez cu orice preț situația, socotii că trebuia să vorbesc și răspunsei :

— Stăpîne, sîntem niște lăutari, iar femeia aceasta este cintăreață de meserie. Am fost astăseară la un zaiafet în casa celor ce ne-au adus pînă aici. Numele lor nu vi le-am ști spune, căci în meseria noastră nu întrebăm niciodată de nume, ci ni-i destul a fi bine plătiți !

Dar căpetenia caraulei mă privi mînios și-mi spuse :

— Nu aveți deloc înfățișarea unor lăutari ; îmi păreți chiar prea tulburați și prea spăimîntați, pentru niște oameni ce se întorc de la zaiafet ! Iar tovarășa voastră, cu giuvaericalele ei atît de frumoase, n-are nicidecum înfățișare de almee ! Hai, străjeri, ia înșfăcați-i pe oamenii ăștia și duceți-i numaidecît la închisoare !

La aceste vorbe, Șamsennahar se hotărî să intervină ea însăși și, înaintînd către mai-marele caraulei, îl trase la o parte și-i șopti la ureche cîteva vorbe ce-l uluiră atît de tare că se dete cîțiva pași îndărăt și se ploconi pînă la pămînt, îngăimînd o mulțime de vorbe de cinstire. Și numaidecît porunci oamenilor lui să aducă două luntri și o ajută pe Șamsennahar să se suie într-una, pe cînd mie îmi spuse să mă sui în cealaltă, împreună cu prințul Ben-Bekar. După care porunci luntrașilor să ne ducă unde le vom cere. Și-ntr-o clipă, luntrile apucară pe căi osebite : Șamsennahar către seraiul ei, iar noi doi către mahalaua noastră.

În ceea ce ne privește mai întîi pe noi, abia ajunserăm acasă la prinț, că-l și văzui pe acesta, la capătul puterilor și topit de-atîtea spaime necurmate, prăbușindu-se deodată în brațele slugilor și ale femeilor lui de casă...

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ci într-a o sută șaizeci și cincea noapte

Ea urmă :

...acasă la prinț, îl și văzui pe acesta, la capătul puterilor și topit de-atîtea spaime necurmate, prăbușindu-se deodată în brațele slujitorilor și ale femeilor lui de casă. Iar din cele ce-mi dase a înțelege pe drum, la întoarcere, își pierduse, după

toate cîte se petrecuseră, orice nădejde că se va mai întîlni vreodată cu iubita lui Șamsennahar.

Și-atunci, în vreme ce femeile și slugile se străduiau să-l facă pe prinț să se trezească din leșin, rudele lui, închipuindu-și că eu aș fi pricina atîtor nenorociri pe care ei nu le înțelegeau, vrură a mă sili să le spun totul. Ci eu mă ferii a le destăinui ceva și zisei :

— Oameni buni, ceea ce s-a întîmplat cu prințul este un lucru atît de nemaipomenit, că numai el ar ști să vă povestească.

Norocul meu fu că tocmai atunci prințul își veni în fire, iar rudele lui nu mai cutezară a stărui să mă descoase. Eu, temîndu-mă de alte întrebări și liniștit întrucîtva de starea lui Ben-Bekar, îmi luai lucrurile și plecai de sîrg către casa mea.

Cînd ajunsei acolo, o găsii pe arăpoaica mea țipînd cu deznădejde sfîșietoare și bătîndu-se cu mîinile peste obraji, înconjurată de toți vecinii, veniți s-o căineze pentru pierderea mea, pe care-o socoteau neîndoielnică. Așa că, dînd cu ochii de mine, arăpoaica se aruncă la picioarele mele și vru să mă mai supună și ea la o nouă cercetare. Ci eu îi curmai scurt pretențiile, spunîndu-i că, pînă una alta, am chef să dorm. Mă prăbușii istovit pe-o saltea și dormii buștean, cu nasu-n perne, pînă dimineața.

Atunci arăpoaica veni iar să mă întrebe ; iar eu îi răspunsei :

— Dă-mi degrabă o ceașcă să beau !

Îmi aduse o ceașcă pe care-o sorbii dintr-o înghițitură ; și cînd arăpoaica se porni iar cu întrebările ei, îi spusei :

— S-a întîmplat ce s-a întîmplat !

Ea plecă, iar eu mă cufundai iarăşi în somn şi nu mă mai trezii decît după două zile şi două nopţi.

Atunci izbutii să mă ridic în capu oaselor şi să-mi spun : „Trebuie să mă duc la hamam să fac o baie“. Şi plecai numaidecît într-acolo, măcar că mă îngrijora gîndul la starea lui Ben-Bekar şi a frumoasei Şamsennahar, despre care nimenea nu-mi adusese nici o ştire. Mă dusei dar la hamam, mă îmbăiai, plecai pe urmă către prăvălia mea. Şi, pe cînd scoteam cheia din buzunar ca să deschid uşa, o mînă mică de dindărătul meu mă atinse pe umăr şi un glas îmi spuse :

— Ya Amin !

Mă întorsei şi o văzui pe prietena mea, tînăra roabă a cadînei Şamsennahar.

Dar pe mine, în loc de bucurie, la vederea ei, mă cuprinse deodată o spaimă cumplită să nu fiu cumva zărit de vecinii mei stînd de vorbă cu ea. Aşa că băgai pe dată cheia la loc în buzunar şi, fără a mă mai uita îndărăt, mă repezii drept încotro vedeam cu ochii. Şi cu toate strigătele fetei ce alerga după mine rugîndu-mă să mă opresc, gonii mai departe, urmat de aproape de tînăra roabă, pînă ce ajunsei la uşa unei moschei mai lăturalnice. Năvălii înlăuntru, lăsîndu-mi din fugă la intrare papucii, şi mă repezii către colţul cel mai întunecos, unde îngenuncheai pe dată ca pentru rugăciune. Şi-atunci, mai mult ca oricînd, cugetai cît de înţelept fusese prietenul meu Abulhasan Ben-Taher, care ştiuse să se ferească de toate aceste belele, aciuindu-se în tihnă la Bassra. Şi-mi ziceam în mine : „Eh, de-ar da Allah să scap cu faţa curată din nacafaua de-acum, fac jurămînt că nu mă mai bag în viaţa mea în tărăşenii de-aiestea

şi pînă-oi muri nu-mi mai iau asemenea sarcini pe cap".

Dar nici n-ajunsesem bine în acel colţ întunecos, că se şi aşeză lîngă mine tînăra roabă...

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a o sută şaizeci şi şasea noapte

Ea urmă :

...se şi aşeză lîngă mine tînăra roabă cu care, de astă dată, mă hotărîi a vorbi în tihnă, devreme ce nu ne vedea nimenea.

Ea începu prin a mă întreba :

— Cum te simţi ?

Îi răspunsei :

— Bine sănătos ! Dar moartea îmi pare mai bună decît spaimele astea fără de sfîrşit pe care le trăim cu toţii !

Ea oftă :

— Of, da ce-ai mai avea de spus, dacă ai şti în ce stare se află sărmana stăpînă-mea ? Of, Ya rabbi ! Simt că mă sfîrşesc, numai amintindu-mi cum arăta atunci cînd s-a întors la serai. Eu izbutisem să ajung acolo înaintea ei, fugind din casa ta, de pe o terasă pe alta. Ya Amin ! De-ai fi văzut-o ! Cine-ar mai fi zis că obrazul acela pălit ca al unui întors din mormînt este obrazul de lumină al frumoasei Şamsennahar ? Eu, cînd am văzut-o, am început să plîng în hohote şi m-am aruncat la picioarele ei să le sărut. Ci ea, uitînd zbuciumul, s-a gîndit mai întîi la barcagiul care-o adusese,

și-mi porunci să-i duc numaidecît o mie de dinari de aur pentru osteneala lui. După care, părăsită de puteri, s-a prăbușit în brațele noastre. Am luat-o și am așezat-o degrabă în patul ei, iar eu am început să-i răcoresc fața cu apă de flori, i-am șters ochii, i-am spălat picioarele și mîinile, și-am îmbrăcat-o cu alte haine. Și tare m-am bucurat cînd am văzut-o că-și vine în simțiri și că începe să răsufle. Îndată i-am aduș să bea șerbet de trandafiri și să miroasă miresme de iasomie. La urmă i-am spus : „O, stăpînă, Allah fie cu tine ! cruță-te, cruță-te ! Ce-are să se aleagă de noi dacă ține tot așa ?“ Dar ea îmi răspunse : „O, roabă de credință, eu nu mai am nimic care să mă lege de pămînt. Pînă a muri însă, vreau să aflu ce-i cu iubitul meu. Du-te, dar, și caută-l pe giuvaergiul Amin, dă-i punga asta cu aur și roagă-l a o primi ca despăgubire pentru toate necazurile pe care le-a îndurat din pricina noastră.“

Și tînăra roabă îmi întinse o pungă plină, ce trebuie să fi cuprins mai mult de cinci mii de dinari aur. După care adăugă :

— Șamsennahar mi-a mai spus să-ți cer, ca o rugăminte a ei, cea de pe urmă, să ne dai vreo veste, fie bună, fie rea, despre prințul Ali Ben-Bekar.

Eu atunci nu mai avusei inimă să mă împotrivesc acestui lucru, pe care mi-l cerea ca pe o favoare și, cu toată hotărîrea mea nestrămutată de-a nu mă mai băga într-o poveste atît de primejdioasă, îi spusei să vină pe seară la mine acasă, unde am să-i aduc fără de zăbavă știri cu de-amănuntul.

Ieșii din moscheie, după ce o rugai pe tînără să treacă mai întîi pe la locuința mea și să lase punga ce mi-o dăruise Șamsennahar, și mă îndreptai către casa lui Ben-Bekar. Acolo-i găsii pe toți, și slujitori

și slujnice, așteptîndu-mă de trei zile în șir și nemaiștiind ce să facă spre a-l potoli pe prințul Ali, care mă chema necontenit, tot suspinînd cu amar. Pe el îl găsii cu ochii aproape stinși și cu un chip mai degrabă de mort decît de om viu. Atunci eu mă apropiai de el, cu ochii în lacrimi, și-l strînsei la piept...

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ci într-a o sută șaizeci și șaptea noapte

Ea urmă :

...îl strînsei la piept și-i grăii vorbe pline de dragoste, anume ca să-l mai mîngîi, dar nu izbutii să-l alin nicicum, căci îmi spuse :

— O, Amin, simt că sufletul meu e gata de ducă și vreau, pînă a muri, să-ți las o dovadă de recunoștință de la mine, pentru prietenia ce mi-ai purtat. Și dete poruncă robilor :

— Aduceți-mi *cutare* și *cutare* lucru !

Robii aduseră și puseră numaidecît dinaintea mea o sumedenie de coșuri pline cu tot felul de lucruri scumpe, vase de aur și de argint, și giuvaeruri de mare preț. Și prințul îmi spuse :

— Primește-le, în locul celor ce ți-au fost furate !

Și porunci pe dată robilor să mi le ducă acasă. După care grăi :

— O, Amin, află că-n lumea asta orice lucru are un rost. Vai de cine-și pierde rostul iubirii lui ! Aceluia nu-i mai rămîne decît moartea. De n-aș cinsti atîta legea Profetului nostru — cu el fie

pacea și slava ! — demult mi-aș fi grăbit ceasul morții pe care-l simt aproape. Of, de-ai ști, Amin, ce suferințe înăbușite se ascund sub coastele mele ! Nu cred să mai fie om pe lume care să fi îndurat durerile de care mi-e inima plină.

Eu, atunci, ca să-i mai abat gîndurile, îi spusei că trebuie să plec spre a duce vești despre el tinerei roabe ce mă așteaptă acasă și pe care Șamsennahar o trimisese anume în acest scop. Îl lăsai, dar, ca să mă întîlnesc cu fata și să-i povestesc despre deznădejdea prințului, care-și presimțea sfîrșitul și care avea să plece de pe pămînt cu singura părere de rău că e despărțit de iubita lui.

La puțină vreme după ce ajunsei acasă, o văzui, în adevăr, pe tînăra roabă intrînd la mine, dar era într-o stare de zbucium și de tulburare cum nu se poate închipui, și cu lacrimile curgîndu-i șiroaie din ochi. Iar eu, tot mai speriat, o întrebai :

— Pe Allah, poate fi ceva încă și mai rău decît cele ce s-au întîmplat pînă acum ?

Ea îmi răspunse tremurînd :

— Lucrul de care ne temeam atît s-a abătut asupra noastră. Sîntem pierduți cu toții, fără de nici o scăpare. Califul a aflat totul. Stai să-ți povestesc. Din pricina unei vorbe scăpate de-o roabă de-a noastră, căpetenia eunucilor a intrat la bănuieli și s-a apucat să le cerceteze una cîte una pe toate slujnicele bunei Șamsennahar. Și măcar că toate au tăgăduit, el a oblicit cum stă treaba, din nepotriveala spuselor lor. Așa că a adus totul la cunoștința califului, care pe dată a pus să vie la el Șamsennahar, poruncind totodată, altminterea ca de obicei, s-o însoțească douăzeci de eunuci de la palat. Atunci ne-a cuprins pe toate o spaimă fără de nădejdi. Eu am izbutit să mă strecor pe furiș și să alerg să-ți vestesc năprasna ce ne pîndește.

Du-te, dar, şi dă de ştire şi prinţului Ali, ca să rostuiască ce va socoti de cuviinţă întru scăparea lui.

După ce-mi spuse vorbele acestea, tînăra roabă porni în fugă îndărăt la palat.

Mie, într-o clipă, lumea întreagă mi se înnegură în faţa ochilor şi strigai : „Nu este alt mijloc de izbăvire şi altă putere decît întru Allah cel preaînalt şi atotputernic !" Ce alta aş mai fi putut spune dinaintea ursitei ? Mă hotărîi, dară, să mă întorc la Ali Ben-Bekar, cu toate că nu mă despărţisem decît de puţină vreme de el — şi fără a-i da răgaz să mă întrebe ceva, îi strigai :

— O, Ali, trebuie să mă urmezi numaidecît, altmintrelea te paşte ocara şi moartea ! Califul a aflat totul şi are să trimită fără de zăbavă după tine. Să plecăm degrabă, să fugim dincolo de hotarele ţării!

Şi pe loc, în numele prinţului, poruncii robilor să încarce pe trei cămile lucruri cît mai de preţ şi merinde de drum, şi-l ajutai pe prinţ să urce pe altă cămilă, eu însumi încălecînd dindărătul lui. Apoi, fără a mai pierde vremea, prinţul îşi luă rămas bun de la maică-sa şi pornirăm de sîrg pe drum către pustie...

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi nu-şi îngădui să mai scoată o vorbă.

Ci într-a o sută şaizeci şi opta noapte

Ea urmă :

...pornirăm de sîrg pe drumul pustiei.

Dar ceea ce-i scris trebuie să se întîmple, iar sorţii, sub orice zodie ar fi, trebuie să se împli-

nească ! Și-așa, nenorocirile noastre aveau să urmeze, și, fugind de o năpastă, aveam să dăm de alta, încă și mai năprasnică.

Și-așa, pe la scăpătat, cum mergeam prin pustie și ne apropiam de-o oază ce-și arăta minaretul dintre palmieri, deodată răsări la stînga noastră o ceată de tîlhari care ne impresurară numaidecît. Știind prea bine că altă cale de-a scăpa cu zile nu era decît să nu încercăm nici o împotrivire, îi lăsarăm să ne ia armele și să ne prade în voie. Așa că tîlharii ne luară toate vitele și tot ce era încărcat pe ele, și ne despuiară pînă și de hainele ce le aveam pe noi, nemailăsîndu-ne decît cămașa. După care pieriră, fără să le mai pese de soarta noastră.

Sărmanul meu prieten rămase ca o zdreanță în mîinile mele, într-atîta îl topiseră șirurile de năpaste necurmate. L-am dus, tîrîș-grăpiș, pînă la moscheia ce-o zărisem în oază și intrarăm acolo ca să ne petrecem noaptea. Prințul Ali se prăbuși la pămînt și-mi spuse :

— Aici, în sfîrșit, am să mor, căci Șamsennahar, la ceasul acesta, nu mai poate fi în viață.

Estimp, în moscheie,un om își făcea rugăciunea. Cînd sfîrși, se întoarse, ne privi îndelung, se apropie de noi și ne grăi blajin :

— O, tinerilor, pesemne că sînteți străini și-ați venit să vă petreceți noaptea aici.

Și îi răspunsei :

— O, șeice, sîntem, în adevăr, străini. Și niște tîlhari din pustie ne-au despuiat de toate, nemailăsîndu-ne alt bun decît cămașa de pe noi.

Auzind acestea, bătrînul se arătă tare înduioșat de soarta noastră și ne spuse :

— O, sărmani flăcăi, așteptați-mă oleacă aici, căci mă-ntorc.

Și ne părăsi, ca să se întoarcă urmat de un băiat ce ducea o boccea, din care bătrînul scoase niște haine și ne rugă să ne îmbrăcăm. Apoi ne spuse :

— Veniți acasă la mine, unde aveți să vă simțiți mai bine decît aici în moschee, căci trebuie să vă fie foame și sete.

Și ne îndemnă să mergem la el acasă, unde prințul Ali nu mai ajunse decît pentru a se prăbuși fără de suflare pe covor. Și-atunci, departe, adus de vîntul serii ce adia peste oază, se auzi glasul cine știe cărei sărmane femei cîntînd jalnic :

Plîngeam sfîrșitul tinereții mele.
Ci mi-am curmat suspinul, ca să plîng
Durerea doar, a despărțirii grele
De cel ce-aș vrea mereu la piept să-l strîng.

Ah, sufletului meu, de-i pare-amară
Clipita morții, nu-i că părăsesc
O viață de dureri, ci că plec iară
De lîngă ochii celui ce-l iubesc.

De-aș fi știut că despărțirea vine
Și că pe veci voi bate-un drum pribeag,
Aș fi luat drept hrană-atunci cu mine
Doar frumusețea ochilor lui dragi.

Ali Ben-Bekar, auzind cînteccul, își ridică anevoie capul și ascultă pierdut. Iar cînd glasul se stinse, îl văzurăm cum deodată cade îndărăt, scoțînd un suspin adînc : își dăduse sufletul.

•

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada, văzînd zorii mijind, tăcu, sfioasă.

Ea urmă :

...cînd glasul se stinse, îl văzurăm cum deodată cade îndărăt, scoțînd un suspin adînc : își dăduse sufletul.

Bătrînul și cu mine izbucnirăm în hohote de plîns și șezurăm așa întreaga noapte. Și-i povestii printre lacrimi bătrînului toate întîmplările noastre amare. La ziuă, îl rugai să binevoiască a ține la el trupul celui săvîrșit, pînă ce voi vesti rudele sale ca să vină să-l ia. Îmi luai rămas bun de la omul acela de treabă și mă îndreptai degrabă către Bagdad, prilejuindu-mă de trecerea unei caravane ce tocmai pornea într-acolo. Ajuns la Bagdad, fără a-mi mai schimba hainele, mă dusei de-a dreptul acasă la Ben-Bekar, mă înfățișai mamei lui și, cu glas sfîrșit, îi urai bună pace.

Cînd mă văzu că vin singur, fără fiul ei, și cînd băgă de seamă amărăciunea de pe chipul meu, mama lui Ben-Bekar începu a tremura de o presimțire rea. Îi grăii :

— O, preacinstită maică a lui Ali, Allah poruncește, iar omul nu are alta decît a se supune ! Și cînd unui suflet i s-a scris sorocul, sufletul acela, fără de zăbovire, trebuie să se înfățișeze dinaintea stăpînului lui !

La vorbele mele, maica lui Ali scoase un țipăt amarnic de durere și mă întrebă, prăbușindu-se cu fața la pămînt :

— O, nenorocire ! Mi s-a prăpădit copilul ?

Atunci eu lăsai ochii în jos și nu putui să mai rostesc o vorbă. Și-o văzui pe biata mamă, înăbușită de plîns, leșinînd de-a binelea. Și mă pornii

să plîng cu toate lacrimile din inima mea, pe cînd femeile umpleau casa cu bocetele lor cumplite.

Cînd, în sfîrşit, mama lui Ali putu să mă asculte, îi povestii amănuntele morţii şi-i spusei :

— Răsplătească-te Allah pentru multele tale virtuţi, o, mamă a lui Ali, şi miluiască-te cu binefacerile şi cu îndurarea lui !

Ea mă întrebă :

— Au nu ţi-a lăsat cumva o vorbă pentru mine, ca mamă ?

Eu răspunsei :

— Ba, de bună seamă ! Mi-a cerut să-ţi spun că singura-i dorinţă e să-i aduci aici la Bagdad trupul.

Ea începu atunci să plîngă iar, îşi sfîşie hainele şi-mi spuse că avea să plece de îndată către oaza aceea şi are să aducă trupul fiului ei, cu o caravană.

Iar eu, la rîndu-mi, îi lăsai să se gătească de călătorie şi mă dusei la mine acasă, gîndind : „O, Ali Ben-Bekar, nefericitule îndrăgostit, ce păcat de tinereţea ta, secerată în plină floare !"

Aşa ajunsei acasă la mine şi, tocmai cînd băgam mîna în buzunar ca să scot cheia de la uşă, simţii că mă bate uşurel cineva pe umăr. Mă întorsei şi o văzui pe tînăra roabă a frumoasei Şamsennahar, îmbrăcată în haine cernite şi cu obrazul mohorît. Vrusei să fug, dar ea mă opri şi mă sili să intru împreună cu ea în casă. Şi cu toate cîte se întîmplaseră, începui şi eu, măcar că nu-mi spusese încă nici o vorbă, să plîng laolaltă cu ea. O întrebai apoi :

— Ai aflat vestea cea tristă ?

Ea îmi răspunse :

— Care veste, ya Amin ?

Îi spusei :

— Moartea lui Ali Ben-Bekar.

Şi, văzînd că începe să plîngă şi mai amarnic, înţelesei că nu ştia încă nimic şi-i povestii totul, suspinînd într-una de jale, laolaltă cu ea.

După ce eu îi spusei totul, îmi zise la rîndu-i şi ea :

— Nici tu, ya Amin, văd că nu ai aflat nimic despre nenorocirea mea.

Eu strigai atunci :

Nu cumva Şamsennahar a fost ucisă din porunca emirului califilor ?

Ea îmi răspunse :

— Şamsennahar a murit, dar nu aşa cum ţi-ai putea închipui tu. Oh, stăpîna mea !

Şi se opri, ca să plîngă iar ; în sfîrşit, îmi spuse :

— Ascultă, dar, Amin ! Cînd Şamsennahar, însoţită de cei douăzeci de eunuci, a ajuns dinaintea califului, califul, cu un semn, i-a izgonit pe toţi, s-a apropiat de Şamsennahar, a aşezat-o lîngă el şi i-a grăit cu glas muiat de duioşie : „O, Şamsennahar, ştiu că ai mulţi duşmani în seraiul meu, şi-aceşti duşmani au încercat să te ponegrească naintea mea, răstălmăcind faptele tale şi arătîndu-mi-le într-o înfăţişare nevrednică de mine şi de tine. Să ştii, însă, că îmi eşti mai dragă ca orişicînd şi că, anume ca să arăt aceasta întregului serai, am poruncit să se sporească cele necesare întreţinerii casei tale, precum şi numărul roabelor şi cheltuielile tale. Te rog, dar, să nu mai păstrezi înfăţişarea aceasta mîhnită care mă mîhneşte şi pe mine. Şi, spre a te ajuta să te înveseleşti, am să poruncesc pe dată să fie aduse aici cîntăreţele din seraiul meu şi tăvi încărcate cu fructe şi cu băuturi.“ Şi numaidecît intrară cîntăreţele. Şi veniră şi robii încărcaţi cu tăvi grele de bunătăţi. Şi cînd fu gata totul, califul, stînd lîngă Şamsennahar, ce se simţea tot mai slabă, cu toată bunăvoinţa ce i

se arăta, porunci cîntăreţelor să înceapă. Atunci, una dintre ele, în zvonul lăutelor ce răsunau sub degetele tovarăşelor sale, începu acest cîntec :

Oh, lacrimilor ! Voi daţi în vileag
Amara taină-a sufletului meu
Şi nu-mi lăsaţi al jalei vălmăşag
Să-l port ascuns adînc în piept, mereu.

Ah, l-am pierdut pe cel care-l iubea,
Inima cu-atîta...

Deodată, mai nainte de-a se sfîrşi strofa începută, Şamsennahar scoase un suspin slab şi se prăvăli pe spate. Califul, tulburat peste măsură, se aplecă îndată către ea, crezînd-o leşinată ; dar o ridică moartă. Atunci, el zvîrli cît colo cupa pe care-o ţinea-n mînă şi răsturnă toate tăvile. Şi, cum noi ţipam cît ne ţinea gura, ne alungă pe toate de-acolo, după ce ne porunci să sfărîmăm lăutele şi ghitarele aduse pentru ziafet. Şi nu mai lăsă pe nimeni în sală, afară de mine. O luă pe Şamsennahar pe genunchi şi plînse asupra ei noaptea întreagă, poruncindu-mi să nu îngădui nimănuia să intre în sală. A doua zi de dimineaţă, califul dete trupul în seama bocitoarelor şi a scăldătoarelor, şi porunci să se facă pentru cadîna dragă inimii lui o înmormîntare ca pentru o soţie legiuită, ba chiar şi mai frumoasă. După care s-a dus şi s-a închis în iatacurile lui. Şi de-atunci nimeni nu l-a mai văzut în sala de judecăţi şi în jilţul domnesc...

Eu, atunci, după ce mai jelii o vreme, laolaltă cu tînăra roabă, moartea celor doi îndrăgostiţi, hotărîi împreună cu ea să îngropăm pe Ali Ben-Bekar alături de Şamsennahar. Şi aşteptarăm să i se aducă trupul, pe care mama lui se dusese să-l ia

din oază, îi făcurăm o înmormîntare frumoasă şi izbutirăm să-l îngropăm alături de mormîntul frumoasei Şamsennahar.

Şi de-atunci, nici eu, nici tînăra roabă, care acuma-i soţia mea, n-am încetat să ne ducem mereu la cele două morminte şi să-i plîngem pe cei doi îndrăgostiţi ai căror prieteni am fost.

— Aceasta-i, o, preafericitule rege, trista poveste a frumoasei Şamsennahar, cadîna scumpă inimii califului Harun Al-Raşid.

Atunci, micuţa Doniazada nu mai putu să se stăpînească şi izbucni în hohote de plîns, înfundîndu-şi capu-n covor. Iar regele Şahriar spuse :

— O, Şeherezada, povestea aceasta m-a umplut de tristeţe.

Şeherezada zise :

— Aşa-i, măria ta ! Ţi-am povestit-o, însă, măcar că nu-i la fel cu celelalte, anume pentru versurile frumoase pe care le cuprinde, şi mai cu seamă pentru a te face mai dornic de toată veselia pe care nu va întîrzia să ţi-o stîrnească povestea pe care mă pregătesc să ţi-o istorisesc, dacă vei binevoi să-mi îngăduieşti !

Şi regele Şahriar strigă :

— O, da, Şeherezada ! Fă să-mi treacă mîhnirea şi spune-mi degrabă cum se cheamă povestea ce mi-o făgăduieşti !

Şeherezada spuse :

— Este minunatul basm al domniţei Budur, cea mai frumoasă lună dintre lunele toate.

Micuţa Doniazada strigă, ridicînd capul :

— O, Şeherezada, soră scumpă, ce dulce ai fi dacă ai începe să ni-l povesteşti chiar acuma !

Dar Şeherezada spuse :

— Cu dragă inimă şi ca pe o cinstire datorată acestui rege binecrescut şi dăruit cu purtări atît de alese. Dar numai în noaptea ce vine !

Şi, văzînd că mijesc zorii, Şeherezada, sfioasă cum era, tăcu.

Ci într-a o sută şaptezecea noapte

Micuţa Doniazada, nemaiputînd de nerăbdare, se ridică de pe covorul unde sta ghemuită şi grăi Şeherezadei :

— O, surioară, te rog, spune-ne numaidecît povestea făgăduită, al cărei nume m-a şi înfiorat de plăcere.

Şeherezada surîse către sora ei şi-i zise :

— Fără îndoială ! Dar, ca să încep, aştept învoirea regelui.

Atunci regele Şahriar, care în acea noapte se zori să mîntuie treaba lui obişnuită cu Şeherezada, aşa de dornic fiind să asculte povestea îndată, spuse :

— O, Şeherezada, fără îndoială că poţi începe minunata poveste prin care mi-ai făgăduit multă desfătare.

Şi Şeherezada povesti.

POVESTEA DOMNIȚEI BUDUR

Mi s-a povestit, o, preafericitule rege, că a fost odată, în vremile cele de demult, în binecuvîntata țară Khaledan, un rege numit Șahraman, domn peste oștiri puternice și peste bogății nenumărate. Dar regele acesta, măcar că era norocit întru toate și avea șaptezeci de cadîne, fără a le mai socoti și pe cele patru soții legiuite, suferea în inima lui, fiind sterp și fără de copii ; ajunsese demult la o vîrstă înaintată, măduva începuse a i se muia și Allah tot nu-l dăruia cu un fecior care să-i poată urma în scaunul de domnie.

Or, într-o zi, regele Șahraman se hotărî a destăinui marelui său vizir suferințele-i tainice și, chemîndu-l, îi spuse :

— O, vizire, nu mai știu, zău, pe ce să dau vina sterpiciunii acesteia de care atîta sufăr înlăuntrul sufletului meu.

Marele vizir cugetă vreme de un ceas ; după care ridică fruntea și grăi regelui :

— O, măria ta, în adevăr, aceasta-i o treabă tare anevoioasă și n-o poate descurca decît numai Allah

cel atotputernic. Iar eu, după ce m-am gîndit bine, nu găsesc decît un singur chip de îndreptare a necazului.

Şi regele îl întrebă :

— Care-i ?

Vizirul răspunse :

— Iată ! În noaptea aceasta, nainte de-a intra în harem, ia seama să-ţi împlineşti cu grijă toate datoriile orînduite de regulile credinţei noastre : spală-te cu evlavie şi roagă-te cu inimă supusă stăpînului zămislirii, zicînd : „O, Zămislitorule, o, Părinte al izvoarelor vieţii şi al vieţuitoarelor, pogoară binecuvîntarea ta asupra seminţei mele !“ Şi-n acest chip, unirea ta cu soţia ce-o vei alege va deveni rodnică prin binecuvîntarea lui.

La aceste vorbe ale vizirului său, regele Şahraman grăi :

— O, vizir al vorbelor înţelepte, tu îmi arăţi un leac minunat !

Şi tare-i mulţumi marelui vizir pentru sfat şi-l dărui cu o haină de sărbătoare. Pe urmă, cînd se lăsă noaptea, după ce-şi împlini cu de-amănuntul toate îndatoririle cerute de sfintele datini şi se rugă Zămislitorului, intră în iatacul femeilor. Alese apoi pe cea mai tînără dintre soţiile sale, cea care avea şoldurile cele mai voinice, o fecioară de soi ales, şi se iubi cu ea în acea noapte. Şi o şi lăsă însărcinată, pe clipă, pe dată. Şi, după nouă luni, zi cu zi socotite, ea născu un băieţel în binecuvîntările tuturora, în mijlocul bucuriei şi-n sunete de clarinete, de fluiere şi de ţimbale.

Iar băiatul care se născuse era atît de frumos şi aşa de asemuitor cu luna, încît tatăl său, fericit, îl numi Kamaralzaman.

Şi chiar că băiatul era cea mai frumoasă dintre făpturi. Aceasta s-a văzut mai cu seamă atunci

cînd a ajuns flăcău și cînd frumusețea și-a scuturat peste cei cincisprezece ani ai lui toate florile care farmecă ochii muritorilor. Cu vîrsta, în adevăr, desăvîrșirile s-au împlinit întru totul, ochii-i erau mai plini de vrajă decît cei ai îngerilor Harut și Marut, privirile-i mai ademenitoare decît cele ale lui Tagut, obrajii mai fermecători decît bujorii. Iar mijlocul lui era mai mlădios ca tulpina de bambus și mai subțire ca firul de mătase. Iar spatele lui era așa de legănător și de fermécător, încît privighetorile, văzîndu-l, începeau să cînte.

Așa că nu e de mirare că mijlocul lui, atît de delicat, s-a plîns de atîtea ori de greutatea care-l urma și că, așa de des, obosit de sarcina lui, se-ncrunta spre această povară.

Și-așa, Kamaralzaman era fraged ca petala de trandafir în zori de zi și suav ca adierea serii. Pe drept cuvînt, poeții vremii lui s-au străduit să pună în cadențe frumusețea ce-i tulbura și l-au cîntat în mii de versuri ca acestea :

Cînd oamenii îl văd ; „Ah, ah !“ oftează ;
Cînd fruntea i-o privesc, ei pot citi :
„El însăși frumusețe însemnează,
Și e cel mai frumos, din cîți pot fi !“
Buzele-i, cînd zîmbesc, sînt cornaline ;
Miere-i saliva-i ; dinții-i perle sînt ;
Ca scorpionii-n suflet mușcă-adînc.
Luna e însăși unghia-i sidefie ;
Ci boiul lui întreg, și dosul lui,
Și mijlocelu-i care se mlădie —
O, grai pe lume să le spună nu-i !

Și regele Șahraman atît de mult își iubea feciorul, încît nu putea sta o clipă despărțit de el. Și cum se temea să nu-l vadă irosindu-și în depra-

vări alesele însuşiri şi frumuseţea, rîvnea să-l însoare mai nainte de-a se săvîrşi din viaţă, şi să se bucure astfel de cei care-i vor duce spiţa mai departe.

Într-o zi, pe cînd asemenea gînduri îl frămîntau mai mult ca de obicei, îşi deschise sufletul către marele său vizir, care-i răspunse :

— Gîndul măriei tale-i minunat ! căci însurătoarea îndulceşte toanele.

Atunci regele Şahraman grăi căpeteniei eunucilor :

— Du-te degrabă şi-i spune fiului meu Kamaralzaman să vină să vorbească cu mine.

Şi de îndată ce eunucul îi spuse porunca dată, Kamaralzaman se înfăţişă tatălui său şi, după ce-i ură cuviincios bună pace, se opri dinaintea lui, cu ochii cuminţe plecaţi, aşa cum se cade din partea unui fiu ascultător faţă de părinte.

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a o sută şaptezeci şi una noapte

Ea urmă :

...cu ochii cuminte plecaţi, aşa cum se cade din partea unui fiu ascultător faţă de părinte.

Atunci regele Şahraman îi spuse :

— O, Kamaralzaman, copilul meu, mult mi-ar plăcea să te însor nainte de-a mă săvîrşi din viaţă,

ca să mă bucur de tine și ca să-mi umflu băierile pieptului la binecuvîntata-ți nuntă.

La aceste vorbe ale tatălui său, Kamaralzaman se schimbă cu totul la față și, cu glas topit, răspunse :

— Să știi, tată, că nu simt cu adevărat nici o înclinare pentru căsătorie, iar sufletul meu nu cunoaște nici un fel de chemare către femei. Căci, pe lîngă sila ce din fire o nutresc față de ele, am citit în cărțile înțelepților atîtea dovezi despre răutățile și despre vicleșugurile lor, de-am ajuns acuma să-mi doresc mai degrabă moartea decît apropierea de ele. Și, de altminterea, tată, iată ce spun în privința lor poeții noștri cei mai prețuiți :

Vai de cel cărui Soarta-i dă o soață !
Pe veci pierdut e, chiar de și-ar clădi
Cetate, să se apere, măreață,
Legată-n fier, cu munții temelii.
Ca trestia-i oricare fortăreață
Naintea muiereștii viclenii.

Ah, vai de el ! Vicleana îl supune
Cu ochii-i alungiți cu negrul khol,
Cu pletele-mpletite, o minune
De coade lungi, pe lîngă gîtul gol ;
Și-i dă să bea potop de-amar, vîscos,
Pînă ce-i face viața de prisos.

Altul a spus :

Chiar și tînăra fecioară,
Căreia abia-i dau nurii,
Tot un hoit e, bunăoară,
De la care fug vulturii.

Sub a nopţii neagră haină
Crezi că e a ta pe veci,
Pentrucă-ţi şopteşte-n taină
Lucruri ce mai nu-nţelegi.

Amăgire-i ! Mîine altul
Se va bucura la fel,
Ca şi tine-acum, de caldul
Trup şi tot ce-ascunde el.

Ea-i, prieten drag, un rateş,
Larg deschis, la orice ceas,
Găzduind pe-oricine-abate-şi
Pasul, la un scurt popas.

Intră-n el, de vrei. Dar pleacă,
De cu zori, a doua zi !
Nici nu te gîndi să-ţi placă,
Nici în urmă-ţi nu privi !

Fă loc altora, cuminte,
Care vor pleca şi ei,
Dacă au un dram de minte
Şi sînt volnici la femei.

Aşa că, tată, măcar că fapta mea are să te îndurereze mult, n-am să şovăi a-mi pune capăt zilelor dacă vrei să mă însori cu de-a sila.

Cînd regele Şahraman auzi aceste vorbe ale fiului său, rămase uluit şi mîhnit peste măsură, iar lumina se prefăcu în negură dinaintea ochilor lui. Dar, cum ţinea tare mult la fecioru-său şi nu dorea să-i pricinuiască amărăciune, se mărgini a-i spune :

— O, Kamaralzaman, nu vreau să mai stăruiesc nicicum asupra acestui lucru ce nu ţi-i deloc pe plac. Dar, cum eşti încă tînăr, ai vreme să cugeţi şi

să te gîndești la bucuria ce-aș avea-o să te văd însurat și tată de copii.

Și-n acea zi nu mai pomeni nimic despre aceasta, ci-l alintă și-i dărui multe daruri frumoase. Și așa se purtă cu el un an întreg.

După un an însă îl chemă, ca și întîia dată, și-i grăi :

— Oare îți mai aduci aminte, Kamaralzaman, de sfatul meu și-ai cugetat la ce ți-am cerut și la bucuria pe care mi-ai dărui-o însurîndu-te ?

Kamaralzaman se închină pînă la pămînt dinaintea tătîne-său, regele, și-i spuse :

— O, tată, cum aș putea să uit sfaturile tale și să ies de sub ascultarea ta, cînd însuși Allah îmi poruncește ascultare și supunere ? Cît despre însurătoare, mereu am cugetat la ea și, mai mult ca oricînd, cărțile celor de demult și ale celor de azi mă învață să mă feresc de femei, cu orice preț, căci sînt niște viclene, niște proaste și niște scîrbavnice. Allah păzească-mă de ele, fie și prin moarte, de-o trebui !

La aceste vorbe, regele Șahraman înțelese că, și de data aceasta, ar fi lucru cu primejdie să stăruiască mai mult și să-l silească la ascultare pe fiul lui drag. Durerea-i, însă, fu atît de mare, încît se ridică amărît și porunci să vină la el marele său vizir, căruia îi grăi, între patru ochi :

— O, vizire al meu, nebuni mai sînt părinții care doresc să aibă copii ! Nu culeg decît necaz și dezamăgire ! Kamaralzaman, iată, este încă și mai hotărît decît anul trecut să fugă de femei și de însurătoare. Ce năpastă pe capul meu, vizirule ! Și cum s-o înlătur ?

Atunci vizirul își plecă fruntea și cugetă îndelung ; după care, ridicînd capul, spuse regelui :

— O, rege al veacului, iată leacul potrivit : mai ai răbdare vreme de un an ; şi-atunci, în loc să-i mai vorbeşti în taină, adună pe toţi emirii, pe toţi vizirii şi pe toţi mai-marii de la curte, precum şi pe toţi musaipii seraiului şi, în faţa tuturora, spune-i hotărîrea ta de a-l însura fără zăbavă. Şi-atunci dinaintea acelui ales divan, n-are să mai cuteze a nu te asculta, şi are să-ţi răspundă că ascultă şi că se supune !

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a o sută şaptezeci şi doua noapte

Ea urmă :

...şi are să-ţi răspundă că ascultă şi că se supune !

La acest sfat al marelui vizir, regele fu într-atît de mulţumit, încît grăi :

— Pe Allah, acesta-i un lucru ce se poate înfăptui !

Şi îşi arătă bucuria dăruind vizirului una dintre cele mai frumoase mantii de sărbătoare. Aşteptă apoi să treacă vremea hotărîtă, şi-atunci porunci să se strîngă divanul plănuit şi să vină fecioru-său, Kamaralzaman. Şi flăcăul intră în sala pe care o umplu de lumină ; şi ce aluniţă frumoasă avea el pe bărbie ! şi ce uimire stîrnea, ya Allah, pe unde trecea ! Cînd ajunse dinaintea tătîne-său, sărută de trei ori pămîntul şi rămase în picioare, aşteptînd ca părintele său să vorbească întîi.

Regele îi zise :

— O, fiul meu, află că nu te-am poftit în mijlocul acestui divan decît pentru a-ți arăta hotărîrea mea de a te însura cu o domniță vrednică de rangul tău și ca să mă bucur astfel de urmașii mei înainte de a muri !

Cînd Kamaralzaman auzi aceste vorbe ale tatălui său, fu cuprins deodată ca de un fel de nebunie ce-l făcu să dea un răspuns atît de necuviincios, încît toți cei de față, tulburați, lăsară ochii în jos, iar regele se simți umilit, cum nu se mai poate ; și, cum era de datoria lui să osîndească o asemenea neobrăzare făcută de față cu toată lumea, strigă către feciorul-său cu glas cumplit :

— Ai să vezi tu cît îi costă pe copiii neascultători lipsa de respect față de părinții lor !

Și porunci pe dată străjerilor să-l lege cu mîinile la spate și să-l ducă de dinaintea ochilor lui, să-l închidă în turnul unei vechi cetățui în ruină, de lîngă palat. Porunca fu împlinită numaidecît și unul dintre străjeri rămase să steie de veghe la ușă și să răspundă la chemarea prințului, în caz de nevoie.

Kamaralzaman, cînd se văzu închis așa, fu amărît tare și-și zise : „Poate că ar fi fost mai bine să mă supun tatei și să mă însor împotriva dorinței mele, numai ca să-i fiu pe plac. În felul acesta, nu l-aș mai fi supărat și nici eu n-aș sta întemnițat în vîrful acestui turn bătrîn. Ah, muieri blestemate, tot voi sînteți pricina dintîi a nenorocirii mele !" Asta păți Kamaralzaman.

La rîndu-i, regele Șahraman se duse în iatacurile sale și, la gîndul că fiul său drag era în acea clipă singur, întemnițat și mîhnit, ba poate chiar

deznădăjduit, începu să ofteze şi să lăcrimeze. Căci dragostea lui pentru feciorul-său era mult prea mare şi-l făcea să uite obrăznicia de care se făcuse vinovat faţă cu atîta lume. Şi se mînie cumplit pe vizir, cel care născocise planul de a se aduna divanul. Aşa încît porunci să vie la el, şi-i zise :

— Tu eşti vinovat ! Fără pacostea ta de sfat, nu m-aş fi văzut silit să-mi năpăstuiesc copilul iubit. Vorbeşte ! Ce mai ai de zis ? Şi ce-i de făcut, hai, spune ! Căci nu mă pot deprinde nicicum cu gîndul pedepsei pe care fiul meu, flacăra inimii mele, o îndură acum.

Atunci vizirul îi răspunse :

— Ai răbdare, măria ta ! şi lasă-l închis cincisprezece zile, şi-ai să vezi cum se va grăbi să dea ascultare dorinţelor tale.

Regele întrebă :

— Aşa să fie, cu-adevărat ?

Vizirul răspunse :

— Neapărat !

Atunci regele scoase un şir de suspine şi se duse să se culce în patul lui, unde petrecu o noapte de nesomn, într-atîta i se zbuciuma inima din pricina acestui singur fecior ce-l avea şi care era toată bucuria sa. Şi nu izbuti nicicum să se hodinească, mai ales că se deprinsese să doarmă cu el alături, în acelaşi pat, ţinîndu-i braţul ca o pernă sub cap, veghindu-i somnul astfel. Aşa că, oricît se răsuci în toate părţile, nu izbuti în acea noapte să închidă ochii defel. Asta păţi regele Şahraman.

În ce-l priveşte pe prinţul Kamaralzaman, iată. La căderea nopţii, robul însărcinat să steie de strajă la uşa lui intră cu o făclie aprinsă, pe care-o aşeză la picioarele patului ; căci, negreşit, avusese grijă

să așeze în acea încăpere un pat frumos orînduit, ca pentru feciorul regelui. Și cînd isprăvi totul, se retrase. Atunci Kamaralzaman se ridică, se spălă după datină, rosti cîteva surate din *Coran*, și începu să se dezbrace ca să se culce. Se dezbrăcă, dară, cu totul, rămîind numai în cămașă, și își legă în jurul frunții o fîșie albastră de mătase. Și era, așa, mai frumos ca oricînd, cum e luna în cea de a paisprezecea noapte. Se întinse apoi în pat și, măcar că era nemîngîiat gîndind că-și mîhnise tatăl, fu cuprins, în curînd, de un somn adînc.

Or, el habar n-avea despre ceea ce urma să i se întîmple în acea noapte, în acel turn bătrîn bîntuit de duhurile din văzduh și de pe pămînt.

Căci...

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și tăcu, sfioasă.

Ci într-a o sută șaptezeci și șasea noapte[1]

Ea urmă :

Căci turnul în care sta întemnițat Kamaralzaman era părăsit de amar de ani și dura încă de pe vremea păgînilor romani. Iar la piciorul turnului era un puț, tot atît de bătrîn, săpat de meșterii de

[1] Întrucît povestirile din nopțile precedente 173—175 nu reprezintă, în textul arab, decît cîteva rînduri, am suprimat împărțirile în nopți spre a nu întrerupe prea des șirul povestirii. La fel vom proceda și mai încolo, ori de cîte ori se vor ivi situații similare (n. ed. fr.).

la Rîm. Și era tocmai puțul ce slujea de sălaș anume unei tinere efrite, Maimuna pe nume.

Efrita Maimuna se trăgea din vestitul Eblis și era fata puternicului efrit Domriat, căpetenia cea mai de seamă a duhurilor subpămîntene. Maimuna era o efrită tare de treabă, o dreptcredincioasă vestită între toate fiicele duhurilor, atît prin virtuțile sale, cît și prin cele ale strămoșilor ei, de mare faimă pe meleagurile de pe celălalt tărîm.

Or, pe la miezul acelei nopți, efrita Maimuna ieși din puț, ca de obicei, să ia aer, și zbură ușoară către înaltul cerului, pentru ca de acolo să se îndrepte către zările spre care o îmboldea inima. Și, cum tocmai trecea pe lîngă vîrful turnului, se minună văzînd lumină acolo unde, de atîta amar de ani, nu zărise nimic niciodată. Gîndi, dar : „De bună seamă că acea lumină nu-i acolo fără de pricină ! Trebuie să intru și să văd ce-i !“ Făcu, așadar, un ocol și intră în turn. Văzu robul culcat la ușă, dar trecu peste el, fără a se opri, și intră în odaie. Și care nu-i fu încîntata mirare la vederea tînărului ce dormea aproape gol în patul lui ! Se opri mai întîi în vîrful picioarelor ; apoi, ca să-l privească mai bine, se apropie încetișor, după ce-și strînse aripile care o cam stinghereau în odaia aceea strîmtă. Pe urmă ridică învelitoarea ce-l acoperea pe fecior și rămase uluită de frumusețea lui. Și încetă să respire vreme de un ceas, de teamă să nu-l trezească nainte de-a se fi săturat să admire în voie toată gingășia din care era plămădit.

Căci, cu adevărat, farmecul ce se răspîndea din făptura lui încîntătoare, rumeneala suavă a obrajilor, dulceața pleoapelor adumbrite de genele-i lungi, arcul minunat al sprîncenelor, totul, ca și

mireasma îmbătătoare a pielii sale și strălucirea așa de dulce a trupului lui nu se putea să n-o tulbure pe Maimuna, care, în toată viața ei de călătoare de-a lungu-ntregului pămînt, nu mai văzuse asemenea frumusețe nicicînd!... Și negreșit, numai lui i s-ar fi potrivit acest suspin al unui poet:

Doar ce l-am sărutat cu jind,
Și-am și văzut înnegurind
Frumoșii-i ochi: beția-mi grea;
Și-obrajii-i — care-s viața mea.
Și-am zis: „Poți, inimă, să spui
Celor care te rîd, oricui:
«Hai, cîrtitori, grăiți anume
De-i ceva mai frumos pe lume,
De-i alt flăcău asemenea
Cu cel ce e iubirea mea!»“

Așadar, după ce efrita Maimuna, fiica efritului Domriat, își sătură ochii cu acea priveliște minunată, îl preamări pe Allah, grăind: „Binecuvîntat fie Atoatecreatorul care plămădește desăvîrșirea“. Apoi gîndi: „Oare cum de pot tatăl și mama acestui flăcău să se despartă de el și să-l închidă singur-singurel în turnul acesta ruinat? Oare ei nu se tem de vrăjile rele ale duhurilor din neamul meu, care sălășluiesc prin dărîmături și-n locuri pustii? Dar, pe Allah, dacă lor nu le pasă de odrasla lor, jur că eu, Maimuna, am să-l iau sub ocrotirea mea și am să-l apăr împotriva oricărui efrit care, ispitit de frumusețea lui, ar vrea să se lăcomească la el!“

Se apleacă apoi peste Kamaralzaman și, cu multă gingășie, îl sărută pe buze, pe pleoape și pe obrajii

amîndoi, trase învelitoarea peste el, fără să-l trezească, se întoarse spre marginea ferestrei, își întinse aripile și zbură către cer.

Or, cum ajunsese pe la mijlocul văzduhurilor, pentru a se răcori, și plutea pe-acolo liniștit, cu gîndurile la flăcăul adormit, auzi deodată, nu departe de ea, un fîlfîit de aripi grăbit, care-o făcu să se întoarcă într-acolo. Și recunoscu numaidecît că fîlfîitul acela era al unui efrit, pe nume Dahnaș, unul din răzvrătiții fără credință și care nu vor să se supună puterii lui Soliman Ben-Daud. Acest Dahnaș era fiul lui Șamhuraș, un duh care era cel mai iute dintre efriți la alergările lor prin văzduh.

Cînd îl zări pe blestematul de Dahnaș, Maimuna, temîndu-se ca nu cumva ticălosul să vadă lumina din turn și să se ducă acolo să săvîrșească cine știe ce, se repezi asupra-i ca un uliu, gata să-l sfîșie și să-l nimicească. Dahnaș însă îi făcu semn că se supune voinței ei și-i spuse tremurînd de spaimă :

— O, puternică Maimuna, fiică a regelui duhurilor, mă rog ție, pe Nume și pe Talisman, nu te folosi de tăria ta ca să mă prăpădești ! Iar eu, la rîndul meu, mă jur să nu săvîrșesc nimic rău.

Atunci Maimuna grăi lui Dahnaș, feciorul lui Șamhuraș :

— Bine, fie ! Am să te cruț. Dar să-mi spui numaidecît de unde vii la ceasul acesta, ce faci pe-aici și unde ai de gînd să te duci. Și nu care cumva să-ncerci să mă minți, o, Dahnaș, căci sînt gata să-ți smulg, cu mîinile mele, toate penele din aripi, să te jupoi de piele, să-ți sfărîm oasele și, la urmă, să te zvîrl în vreo genune a văzduhului. Să nu crezi, așadar, că ai putea să scapi prin vreo minciună, Dahnaș !

Atunci efritul grăi :

— O, Maimuna, stăpîna mea, află că mă întîlnești cum nu se poate mai potrivit, ca să auzi un lucru cu totul și cu totul nemaipomenit ! Ci făgăduiește-mi, o, tu, cea plină de farmec, că mă vei lăsa să plec în pace, dacă îți împlinesc dorința, și că ai să-mi dai o scrisoare de slobodă trecere, care de aci nainte să mă pună la adăpost de reaua voință a tuturor efriților vrăjmași ai mei, din văzduhuri, din ape și de pe pămînt, o, tu, cea care ești fiica regelui nostru al tuturor, Domriat cel înfricoșător !

Așa grăi efritul Dahnaș, fiul sprintenului Șamhuraș.

Atunci Maimuna, fiica lui Domriat, zise :

— Făgăduiesc, pe gema încrustată a pecetei lui Soliman Ben-Daud — rugăciunea și pacea fie cu ei amîndoi ! Dar vorbește odată, căci simt că întîmplarea trebuie să fie tare ciudată.

Atunci, efritul Dahnaș își domoli zborul, se răsuci-n loc și veni lîngă Maimuna. După care începu să-i povestească așa, în vreme ce amîndoi călătoreau prin văzduh mai departe :

— Mai întîi, o, slăvită Maimuna, trebuie să-ți spun că eu vin acuma tocmai din afundul cel mai îndepărtat, de la hotarele Chinei, țară peste care domnește marele Ghaiur, stăpînul din El-Buhur și din El-Kusur, unde fără de număr și fără cusur se-nalță turnuri de jur-împrejur ; unde se află seraiul în care soțiile lui trăiesc în huzur și străjile multe stau la cotituri, pretutindenea-n acel înconjur. Și, cu ochii mei, acolo văzui cea mai minunată făptură din cîte făpturi am văzut pe unde-am umblat și-am trecut, pe singura-i fată, pe El-Sett Budur.

Dar cum limba mea n-ar putea, chiar de-ar fi să-mi crească şi păr pe ea, să-ţi zugrăvească frumuseţea aceea crăiască, am să-ncerc a-ţi înşira, cum oi putea, cîte ceva din mîndreţea sa. Ascultă, dar, o, Maimuna !

Am să-ţi povestesc despre părul ei. Pe urmă-am să-ţi spun cum i-i chipul, cumu-s obrajii, buzele, gura, limba, gîtul, pieptul, sînii, pîntecele, şoldurile, spatele, mijlocu-i gingaş, coapsele şi, în sfîrşit, picioarele ei, o, Maimuna !

Bismillah !

Părul ei, o, stăpîna mea ! Atîta-i de întunecat, că e mai negru decît despărţirea de prietenii dragi. Iar cînd e împletit în trei cozi pare că văd trei nopţi deodată.

Faţa ei ! Este albă ca ziua în care se reîntîlnesc nişte prieteni. Dacă mă uit la ea cînd străluceşte luna-n zare, îmi pare că mi se arată două luni deodată.

Obrajii-i sînt alcătuiţi dintr-o floare de bujor, despărţită în două corole ; pometii-i sînt însăşi purpura vinurilor, iar nasu-i e mai gingaş şi mai semeţ ca lama unei săbii de preţ.

Buzele-i sînt de-agată colorată şi de mărgean aprins ; iar limba-i — cînd şi-o mişcă — picură vorbă dulce ; iar sucul gurii ei e mai de rîvnit ca mustul de strugure : stinge şi setea cea mai arzătoare ! Aşa i-i gura.

Dar pieptu-i ! Binecuvîntat fie Creatorul ! E o ispită vie. Poartă doi sîni, sîni gemeni, din fildeşul cel mai curat, rotunzi de-i poţi cuprinde-n cele cinci degete de la o mînă.

Pîntecul ei are nişte gropiţe adumbrite şi-atît de armonios îmbinate, ca literele arăbeşti de pe pecetea unui scrib coft din Egipt. Şi din pîntecul

acesta izvodește un mijloc subțirel și mlădios. Dar iată-i și spatele...

Spatele ei! Of, of! tremur cînd mă gîndesc. E o grămadă atît de grea că o silește pe stăpînă-sa să se așeze la loc cînd se scoală și să se scoale iarăși cînd se culcă. Nu pot, cu-adevărat, stăpînă, să-ți dau a înțelege cum arată, decît cu ajutorul acestor stihuri ale poetului:

Măreț i-i spatele, vîrtos clădit —
De pare că și-ar cere, pe măsură,
Un trup și-un mijlocel mai împlinit
Decît acelă care îl îndură.

Pe amîndoi la fel ne chinuiește:
Pe ea — silind-o pururea să stea;
Pe mine pentru că mă și-ndîrjește,
Îndată ce gîndesc cumva la ea.

Așa i-i spatele! Și din el se desprind două falnice coapse, voinice și minunat arcuite, unite, sus, sub cununa lor. Pe urmă vin picioarele fermecătoare și-atîta de micuțe că mă minunez cum de pot ele să poarte atîta povară pusă asupra lor.

Cît despre mijlocu-i și despre temelia lui, o, Maimuna, ca să spun drept, nu nădăjduiesc că aș putea să ți le descriu cum arată, pentru că unu-i fără asemuire, cealaltă e desăvîrșită. Asta-i tot ceea ce, deocamdată, poate să-ți povestească limba mea; nici chiar prin semne nu mi-i în putință să te fac a pricepe cu temei belșugu-ntreg și strălucirea ei.

Și iată, cam așa arată, o, Maimuna, tînăra crăiasă El-Sett Budur, fiica regelui Ghaiur.

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă cum era, lăsă urmarea pe noaptea cealaltă.

Ea urmă:

...Și iată, cam așa arată, o, Maimuna, fiica regelui Ghaiur, domnița Budur.

Dar mai trebuie să-ți spun, o, Maimuna, că regele Ghaiur o iubește nespus de mult pe copila sa, El-Sett Budur, ale cărei frumuseți fără cusur eu doar ți le-am înșirat ; o iubește atîta de mult, încît îi place să-i născocească în fiece zi o nouă desfătare. Dar, tot făcînd așa zi cu zi, ajunsese a nu mai găsi nici un fel nou de-a o desfăta, și-atunci s-a gîndit să-i facă și altfel de bucurii, clădindu-i niște palate fermecate. Începu prin a-i clădi șapte palate, fiecare în alt fel lucrate și tot din altfel de materiale scumpe durate. Așa, întîiul dintre palate a poruncit să fie clădit numai din cleștar, al doilea din alabastru străveziu, al treilea din porțelan, al patrulea numai din mozaic de nestemate, al cincelea din argint, al șaselea din aur și al șaptelea din mărgăritare și din diamante. Și regele Ghaiur s-a-ngrijit ca fiecare palat să fie împodobit, în chipul cel mai potrivit cu felul în care fusese zidit, și a adunat acolo, la sfîrșit, toate desfătările care fac traiul fericit, de pildă, și mai cu seamă, îngrijindu-se de frumusețea havuzurilor și-a grădinilor.

Și-acolo, în acele palate, ca s-o veselească pe fiică-sa El-Sett Budur, o puse să locuiască, dar numai cîte un an în fiecare, ca să n-aibă vreme să se scîrbească de ele, și pentru ca fiecare plăcere să fie urmată, fără plictis, de altă plăcere.

Și-așa, frumusețea aceea crăiască, printre toate acele lucruri frumoase, nu putea decît să se desă-

vîrşească şi să ajungă, cu-adevărat, la treapta înaltă care m-a fermecat.

Nu te minuna, dar, o, Maimuna, dacă ţi-oi spune că toţi regii vecini ţării lui Ghaiur doreau cu-nflăcărare s-o ia în căsătorie pe tînăra nurlie. Ci trebuie să-ţi dau numaidecît încredinţare că domniţa este fată mare, căci pînă acum a îndepărtat, cu supărare, mereu, toate cererile care i se făceau prin tată-său. Şi de fiecare dată, drept răspuns la orice întrebare, se mulţumea să spună :

— Eu sînt propria mea regină şi sînt singura mea stăpînă. Cum aş putea suferi să văd un bărbat siluind un trup care abia se lasă a fi dezmierdat de uşoara mătasă ?

Şi regele Ghaiur, care mai degrabă ar fi murit decît s-o silească-n vreun fel pe Budur, nu găsea ce răspuns să-i mai dea. Şi se vedea silit, se-nţelege, să nu primească, dară, cererile nici unui rege, fie vecin de ţară, fie crai venit anume în regatul său, de la celălalt capăt de lume. Ba, într-o zi, cînd un tînăr rege, mai mare şi mai puternic decît ceilalţi, se înfăţişă cu daruri multe, fel de fel, regele Ghaiur îi vorbi de el fiicei sale Budur, ea, mîniată de astă dată, izbucni şi-i strigă dintr-odată :

— Văd bine că nu-mi mai rămîne decît un singur mijloc ca să sfîrşesc cu aceste chinuri necurmate. Am să iau paloşul cela de colo şi am să mi-l înfig în inimă. Pe Allah, asta-i singura mea scăpare !

Şi, cum se şi pregătea, în adevăr, să facă aşa, regele Ghaiur atîta se spăimîntă încît îi ieşi limba din gură, dete din mîini şi-şi roti împrejur ochii holbaţi. Se grăbi apoi s-o dea pe domniţa Budur în seama a zece bătrîne pline de înţelepciune şi de pricepere, una dintre ele fiind însăşi doica frumoasei Budur. Şi de-atunci, cele zece femei n-o

mai părăsesc pe domniță nicicînd, și veghează la ușa iatacului ei pe rînd.

Iată, stăpînă a mea, Maimuna, așa stau lucrurile acum. Iar eu mă duc mereu, în fiece noapte, să mă minunez de frumusețea ei și să-mi bucur simțirea privindu-i strălucirea. Și să nu socoți cumva că nu m-ar cerca ispita să mă sui peste ea și să mă bucur de tot ce-aș putea ; dar gîndesc că ar fi păcat să mă ating de o comoară atît de bine păzită, fără de voia celei care-o are. Așa, o, Maimuna, mă bucur de ea pe furiș, numai cînd doarme ; o sărut, de pildă, între ochi binișor, măcar că mă ispitește un dor s-o sărut cît mai apăsat. Ci tare mi-i teamă de mine, căci mă știu fără de nici o măsură odată ce mă pornesc ; așa că socot că-i mai bine să mă stăpînesc, ca să n-o vatăm cumva pe fecioară.

Te rog, dară, o, Maimuna, să vii cu mine s-o vezi pe prietena mea Sett Budur, ai cărei nuri au să te vrăjească, fără-ndoială, și a cărei desăvîrșire are să te răpească, dau chezășie. Haide, o, Maimuna, să admirăm pe El-Sett Budur, în țara regelui Ghaiur.

Așa grăi efritul Dahnaș, fiul iutelui Șamhuraș.

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă cum era, tăcu.

Ci într-a o sută optzecea noapte

Ea urmă :

...așa grăi efritul Dahnaș, fiul iutelui Șamhuraș. După ce tînăra efrită Maimuna ascultă această istorisire, în loc de răspuns, izbucni într-un hohot

de rîs batjocoritor, îi dete efritului o lovitură de aripă peste burtă, îl scuipă în obraz și-i zise :

— Ești de-a dreptul dezgustător cu pișorcoasa ta de fată ! Și cu adevărat mă și mir cum de-ai cutezat să-mi vorbești despre ea, atunci cînd trebuie să știi bine că ea n-ar putea înfrunta o clipă asemuirea cu tînărul cel așa de frumos pe care-l iubesc.

Și efritul, ștergîndu-și obrazul, grăi :

— O, stăpînă a mea, eu habar n-am despre tînărul care ți-e drag și, rugîndu-mă de iertare, nu-ți cer decît să-l văd, măcar că tare nu-mi vine să cred că ar putea să fie tot atît de frumos ca domnița mea.

Atunci Maimuna strigă :

— N-ai de gînd să taci, afurisitule ? Îți mai spun odată că flăcăul meu este atît de frumos că, de l-ai vedea, fie și în vis, te-ar apuca ducă-se pe pustii și ți-ar curge balele ca la o cămilă.

Și Dahnaș întrebă :

— Ci unde se află și cine poate fi ?

Maimuna grăi :

— O, stricatule ! Află că și el este în aceeași situație ca și domnița ta. Și-i închis în turnul cel vechi, la temelia căruia se află sălașul meu de sub pămînt. Dar să nu te amăgești cu nădejdea a-l vedea fără mine ; căci cunosc eu ticăloșia ta și nu ți-aș încredința nici paza unui dos de schimnic. Totuși am să mă învoiesc să ți-l arăt, ca să văd ce părere ai ; ia însă bine aminte că, de-ai să cutezi să minți și să vorbești împotriva a ceea ce ai să vezi, am să-ți scot ochii din cap și-am să fac din tine cel mai prăpădit dintre efriți. Pe deasupra, bineînțeles că trebuie să-mi plătești și un bun zălog, dacă se dovedește că cel ce mi-e drag este mai

frumos decît domnița ta ; și, ca să fiu dreaptă, primesc să-ți plătesc eu, dacă n-are să fie așa.

Dahnaș strigă :

— Primesc învoiala. Hai, așadar, cu mine s-o vezi pe El-Sett Budur, în țara tatălui ei, regele Ghaiur.

Dar Maimuna grăi :

— Este mai la-ndemînă să mergem la turn mai întîi, care-i dedesubt colo, sub noi, și să judecăm despre frumusețea prietenului meu. Pe urmă om hotărî !

Dahnaș răspunse :

— Ascult și mă supun !

Și îndată coborîră amîndoi din slăvile văzduhului drept în vîrful turnului și intrară pe fereastră în odaia lui Kamaralzaman.

Atunci, Maimuna spuse șoptit către efrit :

— Nu te mișca ! Și mai cu seamă poartă-te cuviincios !

Apoi, se apropie de tînărul adormit și ridică învelitoarea care-n acea clipă-l acoperea. După care se întoarse către Dahnaș și-i grăi :

— Uită-te, blestematule,-aci ! Și ia seama să nu cazi în bot, cît ești de lung.

Și Dahnaș întinse gîtul, apoi se dete napoi năucit ; pe urmă, iar își lungi gîtul și cercetă îndelung chipul și trupul frumosului flăcău ; după care își ridică fruntea și grăi :

— O, stăpînă a mea, Maimuna, acuma văd și eu că ai multă dreptate să crezi că iubitul tău este fără pereche de frumos ; căci, în adevăr, n-am mai văzut atîta desăvîrșire la vreun alt băiat ; și tu știi că eu îi cunosc pe cei mai frumoși dintre fiii oamenilor. Dar, o, Maimuna, tiparul în care a fost zămislit n-a fost spart decît după ce s-a croit și un exemplar femeiesc ; și-i însăși domnița Budur !

La vorbele acestea, Maimuna se năpusti asupra lui Dahnaş şi-i dete peste scăfîrlie o fulgerare de aripă, rupîndu-i un corn ; şi-i răcni :

— O, tu, cel mai mîrşav dintre efriţi, îţi poruncesc să te duci numaidecît în ţara regelui Ghaiur, la palatul domniţei Budur, şi s-o aduci pe crăiasă aici ; căci n-am de gînd să mă ostenesc a te însoţi pînă la micuţa aceea. Iar cînd ai s-o aduci aci, o s-o culcăm alături de tînărul meu prieten, şi îi vom compara cu propriii noştri ochi. Şi să te întorci degrabă, Dahnaş, altminteri te rup în fîşii şi te zvîrl drept hrană hienelor şi corbilor din pustii !

Atunci, efritul Dahnaş îşi luă de pe jos cornul rupt şi plecă amărît, scărpinîndu-se la fund. Apoi, străbătu văzduhurile ca o săgeată şi peste vreun ceas se întoarse cu sarcina lui în spinare.

Or, domniţa, dormind pe umerii lui Dahnaş, n-avea pe ea decît o cămaşă, iar trupu-i sclipea de alb ce era. Şi pe mînecile largi ale cămăşii, ţesută în fire subţiri de aur şi de mătase, erau brodate aceste stihuri frumos înşiruite :

Trei pricini nu-i îngăduie-n iubire
Să spună da, *oricui, dintr-o privire :*
Spaima de neştiut ; sila de ce-i
Demult ştiut ; şi frumuseţea ei !

Atunci Maimuna îi spuse lui Dahnaş :

— Pare-mi-se că, pe calea umblată, te-ai cam desfătat cu tînăra fată, căci n-ai venit prea degrabă, iar unui efrit de ispravă nu-i trebuie vreme de-un ceas să se ducă şi să se întoarcă, pe drumul cel mai scurt, din ţara Khaledanului în afundul Chinei. Fie ! Ci acum, ia te grăbeşte şi o pune pe mititica aceasta lîngă prietenul meu, ca să-i putem asemui.

Şi efritul Dahnaş o aşeză, cu multă băgare de seamă, pe domniţă pe pat şi-i ridică apoi cămaşa. Şi, cu adevărat, tînăra era tare frumoasă, întocmai cum o zugrăvise efritul Dahnaş. Iar Maimuna se putu încredința că asemănarea dintre cei doi era atît de desăvîrşită, încît i-ai fi crezut fraţi gemeni nedeosebindu-se între ei decît prin ceea ce aveau dinainte. Căci amîndoi aveau acelaşi chip ca luna, aceeaşi talie gingaşă şi-acelaşi spate-mbelşugat. Şi ea putu de-asemenea să vadă că dacă fetei îi lipsea dinainte ceea ce făcea podoaba flăcăului, apoi şi ea, la rîndu-i, avea două gurguie minunate...

Maimuna spuse, aşadar, lui Dahnaş :

— Văd că e drept să şovăieşti o clipă căruia dintre cei doi prieteni ai noştri să dai întîietate ; ci trebuie să fii orb ori smintit, cum eşti tu, ca să nu recunoşti că, între doi tineri la fel de frumoşi, unul femeie şi altul bărbat, bărbatul are întîietate asupra femeii ! Ce ai de spus, blestematule ?

Şi Dahnaş răspunse :

— În ce mă priveşte, ştiu ce ştiu şi văd ce văd, şi nicicînd n-am s-ajung să cred altceva decît ceea ce ochiul meu a văzut ! Dar, o, stăpînă a mea, dacă ţii să mint, am să mint, ca să-ţi fac pe plac.

Cînd efrita Maimuna auzi aceste vorbe ale lui Dahnaş, fu cuprinsă de o asemenea mînie încît izbucni în rîs. Şi gîndindu-se că nu va putea niciodată, pe calea unei simple cercetări, să cadă la înţeles cu încăpăţînatul de Dahnaş, îi zise :

— Poate că mijlocul de-a afla care dintre noi doi are dreptate este de a recurge la inspiraţia noastră. Cel care va alcătui stihurile cele mai frumoase întru lauda iubitului său, acela va avea negreşit dreptate. Primeşti ? Ori nu eşti în stare de-atîta subţirime, care nu-i dată decît celor cu simţăminte alese ?

Dar efritul Dahnaş grăi:

— O, stăpîna mea, asta-i tocmai ceea ce şi eu voiam să-ţi propun! Căci tatăl meu, Şamhuraş, m-a învăţat regulile alcătuirilor poeticeşti şi arta de a ticlui stihuri în ritmuri desăvîrşite. Ci ţie ţi se cuvine să începi, o, încîntătoare Maimuna!

Atunci, Maimuna se apropie de Kamaralzaman, care dormea, se apleacă asupra lui şi-l sărută pe buze încetişor; apoi îl mîngîie pe frunte şi, cu mîna în pletele lui, spuse privindu-l:

O, trup suav, în care se mlădie
Al ramurilor freamăt cu suspine,
Şi-nmiresmate flori de iasomie —
Ce trup de fată poate fi ca tine?

Tu, ochi de diamant care scînteie,
Ca-n noaptea neagră stelele senine,
Cutează oare ochii de femeie
Măcar să se asemuie cu tine?

Sărut al gurii tale-mbietoare,
Ca mierea dulce-a sfintelor albine,
Ce gură de fecioară-ar fi în stare
Să răcorească sufletul ca tine?

Ah, lasă-mă să-ţi mîngîi părul moale,
Şi carnea-mi arsă las-o să s-aline
De carnea ta, şi-apoi să văd răscoale
De stele, fulgerînd în ochi la tine.

După ce efritul Dahnaş ascultă versurile Maimunei, se minună cum nu se mai poate, apoi se cutremură, atît pentru a cinsti talentul efritei, cît şi pentru a-şi arăta emoţia la auzul acestor ritmuri atît de desăvîrşite. Dar nu zăbovi a se apropia, la rîndu-i, de prietena lui, Budur. Se apleacă peste

sînii ei goi şi-i sărută uşurel. Apoi, inspirat de farmecul fetei, spuse privind-o :

Ah, mirţii din Damasc, fecioară,
Cu foşnet lung, mă înfioară ;
Dar frumuseţea ta...

Ah, trandafirii din Bagdad,
Scăldaţi în clar de lună plină
Şi-n roua nopţilor, senină,
Tot sufletul mi-au îmbătat ;
Dar gura ta...

Ah, numai gura ta, iubită,
Şi frumuseţea ta-nflorită,
Cu zîmbetul lor m-au pierdut.
Şi restu-a dispărut !

După ce Maimuna auzi această ticluire, nu puţin se minună văzînd...

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi tăcu, sfioasă.

Ci într-a o sută optzeci şi doua noapte

Ea urmă :

...după ce Maimuna auzi această ticluire, nu puţin se minună văzînd la Dahnaş atîta har împerecheat cu atîta urîciune. Şi cum, măcar că era femeie, avea o anume putere de judecată, nu pregetă să-l laude pe Dahnaş, care se umflă în pene de bucurie. Pe urmă, ea îi spuse :

— În adevăr, o, Dahnaş, ai un suflet destul de gingaş în hoitul ăsta în care locuieşte ; ci să nu socoţi că poţi birui în arta de a face poezii, aşa cum nici Sett Budur nu poate birui în frumuseţe pe Kamaralzaman !

Atunci, Dahnaş, sugrumat, strigă :

— Aşa crezi cu-adevărat ?

Ea grăi :

— Negreşit !

El zise :

— Nu cred !

Ea zise :

— Na, ţine !

Şi cu o lovitură de aripă îi învineţi un ochi.

El grăi :

— Asta nu dovedeşte nimic !

Ea zise :

— Na ! Uite-mi dosul !

El zise :

— E destul de prăpădit !

La aceste cuvinte, Maimuna, de două ori jignită, voi să se repeadă asupra lui Dahnaş şi să-i sfîşie o anumită parte a trupului său. Ci Dahnaş, care se gîndise la o atare-ntîmplare, se schimbă, cît ai clipi, într-un purice şi, tăcînd chitic, se adăposti în pat, sub cei doi tineri. Iar Maimuna, temîndu-se să nu-i trezească, fu silită, ca să iasă la un capăt, să-i jure lui Dahnaş că n-are să-i facă nici un rău ; şi Dahnaş, în temeiul jurămîntului ei, se schimbă din purice iarăşi în ceea ce era, stînd însă mereu cu ochii în patru. Atunci Maimuna îi grăi :

— Ascultă, Dahnaş ! Nu văd alt mijloc de a încheia socoteala, decît chemînd pe un al treilea, care să hotărască cine are dreptate.

Dahnaş răspunse :

— Şi eu zic la fel !

Atunci Maimuna izbi în pămînt cu un picior şi numaidecît răsări în faţa lor un efrit înspăimîntător. Avea capul împodobit cu şase coarne, lungi de patru coţi fiecare, şi-avea şi trei cozi despicate, tot atît de lungi ; era şchiop şi ghebos, iar ochii-i erau înfipţi în mijlocul feţei aşezaţi de-a lungul, de sus în jos ; unul dintre braţe-i era lung de cinci coţi, celălalt numai de-o jumătate de cot ; iar mîinile-i, mai mari decît nişte căldări, se isprăveau cu nişte gheare de leu ; picioarele-i se terminau cu nişte copite, care-l făceau să umble ca un şchiop ; iar zebbu-i, de două ori mai mare ca al unui elefant, i se ivea pe după dos, bălăngănindu-se fălos. Îl chema Kaşcaş Ben-Facraş Ben-Atraş, din neamul lui Eblis Abu Hanfaş.

După ce pămîntul se închise la loc, efritul Kaşcaş o zări pe Maimuna şi îndată se ploconi pînă la podea dinaintea ei, şi stete apoi umil în faţa sa, cu mîinile încrucişate, şi o întrebă :

— O, stăpînă a mea, Maimuna, fiică a regelui nostru Domriat, sînt robul care-aşteaptă poruncile tale !

Ea grăi :

— Kaşcaş, vreau să fii judecător în neînţelegerea dintre mine şi-acest blestemat Dahnaş. Iaca *asta*-i şi *asta*-i. Să fii, deci, nepărtinitor şi, după ce ai să-ţi arunci privirea în acest pat, să ne spui cine ţi se pare mai frumos : prietenul meu sau această fată.

Atunci, Kaşcaş se întoarse către patul în care cei doi tineri dormeau liniştiţi şi goi, şi, la vederea lor, fu atît de tulburat, încît începu să joace ţinîndu-şi cu mîna dreaptă coada despicată în trei. După care grăi către Maimuna şi către Dahnaş :

— Pe Allah ! oricît i-aş cîntări, văd că sînt la fel de frumoşi şi că nu se deosebesc decît prin sex.

Ci, oricum, știu eu un mijloc, singurul care poate lămuri neînțelegerea.

Ei spuseră :

— Grăbește-te și ni-l arată !

El răspunse :

— Lăsați-mă-ntîi să cînt ceva în cinstea acestei fete care mă tulbură peste poate !

Maimuna grăi :

— Nu-i vreme acuma ! Afară doar dacă nu vrei cumva să ne spui cîteva versuri despre acest flăcău frumos.

Și Kașcaș spuse :

— Ar fi poate ceva cam necuviincios.

Ea răspunse :

— Cîntă, totuși, numai să fie versurile bine alcătuite și scurte !

Atunci Kașcaș cîntă aceste stihuri încurcate și obscure :

Flăcău frumos, mi-aduci aminte
Că unei singure iubiri
De-i dăruiești ce simți fierbinte,
Stingi vlaga caldelor simțiri.
Ia, inimă a mea, aminte !

Sărutul unei guri-fecioare
E dulce ; totuși, nu lăsa
Să ruginească ușa ; pare
Și gustul sării tot așa,
Pe buze mai puțin ușoare.

Atunci Maimuna grăi :

— N-am de gînd să încerc a-nțelege. Dar spune-ne degrabă care-i mijlocul de-a ști cine are dreptate.

Și efritul Kașcaș grăi :

— Părerea mea este că alt chip nu-i, decît a-i trezi, pe rînd, cînd pe unul, cînd pe altul, în vreme ce noi stăm deoparte, nevăzuţi ; n-aveţi să tăgăduiţi că acela dintre ei care va dovedi o dragoste mai arzătoare pentru celălalt şi se va arăta mai pătimaş în purtare, acela, de bună seamă, e cel mai puţin frumos, devreme ce el însuşi se va recunoaşte subjugat de farmecele celuilalt.

La aceste vorbe ale efritului Kaşcaş...

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a o sută optzeci şi treia noapte

Ea urmă :

La aceste vorbe ale efritului Kaşcaş, Maimuna strigă :

— O, ce idee minunată !

Şi Dahnaş strigă de asemenea :

— E cît se poate de bine !

Şi numaidecît se preschimbă iar în purice, dar de data aceasta ca să se ducă să-l pişte la gît pe frumosul Kamaralzaman.

La acea pişcătură, peste măsură de tare, Kamaralzaman se trezi din somn şi-şi duse iute mîna la locul pişcat ; dar, bineînţeles, nu putu să prindă nimic ; căci sprintenul Dahnaş, care acum se şi răzbunase oarecum pe pielea băiatului pentru toate ocările ce i le făcuse Maimuna, îşi luase grabnic forma lui de efrit nevăzut, ca să poată fi martor la cele ce urmau să se petreacă.

Și, cu adevărat, cele ce se petrecură fură lucruri vrednice de luat aminte peste măsură.

În adevăr, Kamaralzaman, somnoros, lăsînd în jos mîna ce nu prinsese puricele, atinse tocmai coapsa goală a tinerei fete. La acea atingere, tînărul deschise ochii mari, dar îndată îi închise la loc, de uimire și de tulburare. Pe urmă înălță iar capul și privi neasemuita frumusețe a necunoscutei ce dormea alături de el.

Se sprijini, așadar, într-un cot, pe perne și, uitînd într-o clipită sila pe care o simțise pînă atunci față de femei, începu să cerceteze pe rînd cu ochii vrăjiți frumusețea desăvîrșită a tinerei fete. O asemui în sinea lui mai întîi cu o cetățuie împodobită cu o cupolă, apoi cu un mărgăritar, apoi cu un trandafir ; căci nu știa să facă de prima dată o asemuire potrivită, de vreme ce niciodată nu vrusese să se uite la vreo femeie și era cu totul neștiutor în privința înfățișării și a farmecelor lor. Pricepu, totuși, curînd, că asemuirea din urmă era cea mai dreaptă, iar cea dinaintea ei era cea mai adevărată ; pe cînd cea dintîi îl făcu să zîmbească.

Apoi își zise : „Ia să văd, ce-ar fi s-o ating !" Și strigă :

— Totul se întîmplă după voia lui Allah !

Cuprinse, dar, fata în brațe, cugetînd așa : „Tare este de mirare că n-are pantalonașii pe ea". După care strigă, încîntat :

— Ya, Allah ! ce voinică mai e !

Și simți o înfiorare de plăcere așa de mare încît strigă :

— Pe Allah, trebuie numaidecît s-o trezesc ! Dar cum de nu s-o fi trezit încă, de cînd o tot alint ?

Or, ceea ce n-o lăsa pe fată să se trezească era vrerea lui Dahnaș, efritul, care-o cufundase anume

într-un somn atît de greu, spre a înlesni ceea ce făcea Kamaralzaman.

Aşadar, Kamaralzaman îşi puse buzele pe buzele tinerei Sett Budur şi le sărută îndelung ; şi, întrucît fata nu se deştepta, o mai sărută odată, şi încă odată, fără ca ea să arate nici cea mai mică simţire. Atunci începu să-i vorbească, zicîndu-i aşa :

— O, inima mea ! O, lumina mea ! O, sufletul meu ! Trezeşte-te ! Sînt Kamaralzaman !

Dar tînăra nu făcu nici măcar o mişcare.

Atunci Kamaralzaman, văzînd zădărnicia chemărilor lui, îşi zise : „Pe Allah ! Nu mai pot să aştept !"

Iacă-aşa ! Şi Maimuna, şi Dahnaş, şi Kaşcaş priveau. Iar Maimuna începea a se îngrijora, şi se şi pregătea, în caz că lucrul se împlinea, să socotească faptul fără de nici o însemnătate.

Aşadar, Kamaralzaman...

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă cum era, tăcu.

Ci într-a o sută optzeci şi patra noapte

Ea urmă :

...Aşadar, Kamaralzaman o înlănţui cu braţele şi era gata să facă cea dintîi încercare, cînd deodată tresări, îşi desfăcu braţele, clătină din cap şi gîndi : „De bună seamă că tată-meu, regele, a pus să-mi fie adusă această tînără în pat, ca să cerceteze ce înrîurire au femeile asupra mea ; şi pesemne că acum şade dincolo de perete şi pîndeşte să vadă

dacă a izbutit. Iar mîine are să vină la mine şi are să-mi spună : «Kamaralzaman, ziceai că ţi-i silă de însurătoare şi de femei ! Dar ce-ai făcut azi-noapte cu acea fată ? Ah, Kamaralzaman, îţi place să te dedai la desfrînări pe ascuns, dar nu primeşti să te însori, măcar că ştii cît de bucuros aş fi văzînd că ai şi tu urmaşi, iar scaunul meu de domnie rămîne nepoţilor mei !» Iar eu, atunci, aş fi privit ca un viclean şi un mincinos. Mai bine-i, dară, să mă stăpînesc de astă dată şi să aştept pînă mîine ; şi-atunci am să-i cer tătîne-meu să mă însoare cu această frumoasă fată. Şi în felul acesta, tată-meu are să fie fericit, iar eu am să mă pot bucura în voie de acest trup binecuvîntat."

Şi pe dată, spre marea bucurie a Maimunei, care începuse să fie foarte îngrijorată, şi spre amarnica supărare a lui Dahnaş, Kamaralzaman se mai plecă odată asupra tinerei Sett Budur, şi, după ce-o sărută pe gură, îi scoase din degetul cel mic un inel împodobit cu un frumos diamant şi şi-l puse pe degetul lui mic, ca semn că, de aci nainte, şi-o socotea pe tînără drept soţie. Apoi, după ce puse în degetul fetei inelul lui, îi întoarse cu multă părere de rău spatele şi adormi curînd.

Văzînd acestea, Maimuna nu mai putea de bucurie, pe cînd Dahnaş rămase năuc ; dar spuse Maimunei numaidecît :

— Asta nu-i decît jumătate de dovadă. Acuma-i rîndul tău !

Atunci, Maimuna se prefăcu pe dată în purice, sări pe coapsa tinerei Sett Budur, de acolo sui pînă la buric, apoi se întoarse din drum cam vreun lat de palmă şi se opri drept pe culmea muncelului care adumbreşte valea trandafirilor. Acolo, dintr-o singură pişcătură, în care îşi puse toată ciuda şi toată mînia, o făcu pe fată să sară de durere din

somn, deschizînd ochii mari, se ridică repede în şezut ducîndu-şi amîndouă mîinile la preacinstitul muncel. Dar numaidecît scoase un ţipăt de spaimă văzînd pe flăcăul culcat lîngă ea. Dar, după întîia privire pe care o aruncă asupra lui, trecu de la spaimă la admirare, de la admirare la plăcere, iar de la plăcere la o revărsare de bucurie care ajunse degrabă aproape ca o nebunie.

În adevăr, în spaima ei cea dintîi, gîndi în sineşi : „Nenorocită Budur, te-ai făcut de ocară pe totdeauna. Iată în patul tău un tînăr străin, pe care nu l-ai văzut niciodată. Ce cutezanţă din partea lui ! Ah ! Am să strig să vie numaidecît eunucii şi să-l arunce de la înălţimea ferestrelor în rîu. Totuşi, o, Budur, cine ştie dacă acesta nu este soţul pe care ţi l-a ales tatăl tău ? Priveşte-l, o, Budur, înainte de a trece la pedeapsa cea cruntă."

Şi atunci Budur aruncă o privire asupra tînărului şi, în urma acestei cercetări grăbite, rămase uluită de frumuseţea lui şi grăi :

— Ah, inima mea ! ce frumos e !

Şi pe dată fu atîta de fermecată, încît se plecă asupra gurii ce surîdea prin somn, o pecetlui cu un sărut pe buze, strigînd :

— Ya Allah ! pe acesta, da, mi l-aş vrea drept soţ ! De ce, oare, o fi zăbovit tata atît pînă să mi-l aducă ?

După care, tremurînd toată, luă mîna tînărului şi ţinînd-o în mîinile ei, îi vorbi dulce, ca să-l trezească, spunînd :

— O, lumină a ochilor mei, trezeşte-te, trezeşte-te ! vino şi îmbrăţişează-mă, vino, viaţa mea !

Dar cum Kamaralzaman, în urma vrăjii făcute asupra lui de către răzbunătoarea Maimuna, nu da nici un semn de trezire, frumoasa Budur socoti că ea era de vină, că nu punea destulă ardoare în

chemările ei. Și-așa, fără a-i mai păsa de-o vede ori ba cineva, își desfăcu cămașa de mătasă, se lipi de flăcău toată, îl cuprinse în brațe, se strînse lîngă el pătimașă, și îi șopti la ureche :

— Uite ce supusă sînt, și ce drăgălașă. Trezește-te și bucură-te !

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă cum era, tăcu.

Ci într-a o sută optzeci și cincea noapte

Ea urmă :

Dar, cum Kamaralzaman, mai mult ca oricînd cufundat în somn, nu-i răspundea deloc, frumoasa Budur își închipui pentru o clipă că aceasta nu era decît o prefăcătorie de-a lui, ca să-i facă o și mai mare surpriză ; și, pe jumătate rîzînd, îi spuse :

— Hai, nu te mai preface așa ! Oare tată-meu te-o fi învățat să te porți atît de răutăcios, ca să-mi învingi mîndria ? Da-i trudă zadarnică, zău ! Căci frumusețea ta, o, tinere căprior zvelt și încîntător, ea singură face din mine cea mai supusă roabă a iubirii.

Dar, cum Kamaralzaman rămînea mai departe nemișcat, Sett Budur, tot mai subjugată, adăugă :

— O, stăpîne al frumuseții, și eu trec drept frumoasă ! În jurul meu toți îmi admiră farmecele senine. Dar numai tu ai izbutit să aprinzi dorința în privirea liniștită a domniței Budur. De ce nu te trezești, tînăr fermecător ? De ce nu te trezești ? Uf ! Îmi vine să mor !

Și tînăra fată își strecură capul sub brațul tînărului și, drăgăstoasă, îl mușcă de gît și de ureche. Și, pe cînd săruta cu înflăcărare buzele flăcăului, se petrecu ceea ce se petrecu.

După care, Sett Budur îl acoperi cu sărutări pe iubitul ei adormit, fără a lăsa nici un loc pe care să nu fi pus buzele sale. Îi luă apoi mîinile și i le sărută una după alta ; pe urmă îl ridică, îl strînse la sîn și-i înconjură gîtul cu brațele ; și-n această îmbrățișare, trup lîngă trup și cu răsuflările amestecate, ea adormi zîmbitoare.

Asta fu. Și, nevăzuți, cei trei efriți nu pierdeau din ochi nici o mișcare. Și după ce faptul se săvîrși, Maimuna fu peste măsură de încîntată, iar Dahnaș nu mai făcu nici o greutate întru a recunoaște că Budur a mers mult mai departe cu înflăcărarea ei, și că îl făcuse astfel să piardă rămășagul. Dar Maimuna, sigură acum de victorie, se purtă cu mărinimie și-i spuse lui Dahnaș :

— În ce privește rămășagul ce mi-l datorezi, te iert, blestematule ! Ba am să-ți dau și hatișeriful care de-aci înainte are să-ți asigure liniștea deplină în drumurile tale prin văzduh. Dar ia seama să nu abuzezi de el și *nu mai săvîrși niciodată* ceea ce nu se cuvine !

După care, tînăra efrită se întoarse către Kașcaș și, cu glas dulce, îi spuse :

— Kașcaș, îți mulțumesc foarte mult pentru sfat. Drept urmare, te numesc căpetenia solilor mei ; și iau asupra mea sarcina de a-l face pe tatăl meu Domriat să încuviințeze hotărîrea mea.

Apoi adăugă :

— Acuma, înaintați amîndoi și luați pe această fată s-o duceți în palatul tatălui ei Ghaiur, stăpînul peste El-Buhur și peste El-Kusur. După progresele pe care le-a făcut sub ochii mei, îi dăruiesc

prietenia mea şi, de-aci înainte, am toată nădejdea în viitorul ei. Aveţi să vedeţi ce lucruri frumoase o să săvîrşească.

Iar cei doi efriţi răspunseră :

— Inşallah !

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi tăcu, sfioasă.

Ci într-a o sută optzeci şi şasea noapte

Ea urmă :

...cei doi efriţi răspunseră :

— Inşallah !

Se apropiară apoi de pat, o luară pe fată pe umerii lor şi zburară cu ea către seraiul regelui Ghaiur, unde ajunseră fără de zăbavă. Acolo o aşezară uşurel în patul ei, după care plecară fieştecare încotro avea cale.

La rîndu-i, Maimuna se întoarse la ea în fîntînă, după ce mai sărută odată ochii prietenului ei.

Aşa făcură cei trei.

Dar, în ce-l priveşte pe Kamaralzaman, el se trezi, în sfîrşit, în zori de zi, cu mintea încă bîntuită de întîmplările de peste noapte. Se suci la dreapta, se răsuci la stînga, dar, de bună seamă, nu dete nicăierea de tînăra fată. Atunci îşi zise : „Am avut dreptate cînd am socotit că tată-meu trebuie să fi pus la cale astea, ca să mă încerce şi să mă îmbie la însurătoare. Aşa că bine am făcut aşteptînd să-i cer învoire mai înainte, ca un fiu cuminte." Apoi îl chemă pe robul culcat dinaintea uşii, strigîndu-i :

— Hei, ia scoală-te !

Robul sări de unde era şi se repezi, pe jumătate încă adormit, să aducă stăpînului său ibricul şi lighenaşul. Kamaralzaman luă ibricul şi lighenaşul, se duse să se spele cu grijă după sfintele datini şi se întoarse să-şi facă rugăciunea de dimineaţă, mîncă oleacă şi ceti cîteva versete din *Coran*. După care, cu un aer nepăsător, îl întrebă pe rob :

— Sauab, unde ai dus-o pe fata de-azi-noapte ?

Robul, uluit, întrebă :

— Care fată, o, stăpîne Kamaralzaman ?

Kamaralzaman îi spuse ridicînd glasul :

— Îţi poruncesc, ticălosule, să-mi răspunzi fără de ocol ! Unde este fata care a petrecut toată noaptea cu mine în pat ?

Robul răspunse :

— Pe Allah, o, stăpîne, n-am văzut nici o fată şi nici un băiat. Şi, de altmintrelea, nimeni n-ar fi putut să intre aici, căci am dormit de-a curmezişul uşii.

Kamaralzaman strigă :

— Eunuc blestemat, acum şi tu cutezi a mă sfrunta şi a mă supăra ? Oh, blestematule, te-au învăţat să mă vicleneşti şi să mă minţi ! Îţi mai poruncesc odată să-mi spui adevărul-adevărat.

Atunci robul ridică mîinile către cer şi grăi :

— Singur Allah este atotputernic ! O, stăpîne al meu, Kamaralzaman, nu pricep nimic din ce mă întrebi.

Atunci Kamaralzaman îi strigă :

— Vino-ncoace, blestematule !

Şi cînd eunucul veni, Kamaralzaman îl înhăţă de gît, îl trînti la pămînt şi-l călcă în picioare cu atîta mînie, încît eunucul se răsuflă de spaimă. Atunci Kamaralzaman îi cără la picioare şi la pumni, pînă ce-l lăsă pe jumătate mort. Şi cum eunucul, în loc

de vreo lămurire, scotea ţipete înăbuşite, Kamaralzaman îi spuse :

— Aşteaptă oleacă !

Şi alergă de luă o funie groasă de cînepă, ce slujea la scoaterea apei din puţ, i-o trecu pe după subsuori, o înnodă straşnic, şi-l tîrî apoi pînă la gura puţului, îl zlobozi în fîntînă şi-l cufundă în apă de-a binelea.

Or, fiind iarnă, apa era tare rece şi aerul de asemenea tare-ngheţat. Aşa că eunucul începu să strănute de nu mai putea, cerînd îndurare. Dar Kamaralzaman îl mai cufundă de cîteva ori, strigîndu-i de fiece dată :

— N-ai să ieşi de-acolo pînă ce n-ai să-mi mărturiseşti adevărul. Altminteri, ai să mori înecat.

Atunci eunucul gîndi : „Fără îndoială că are să facă aşa cum spune". Apoi strigă :

— O, stăpîne al meu, Kamaralzaman, scoate-mă de-aici şi-am să-ţi spun adevărul tot !

Atunci prinţul îl trase afară şi-l văzu cum tremura ca o trestie-n vînt ; şi, atît de frig cît şi de spaimă, clănţănea amarnic din dinţi ; şi arăta jalnic, cu apa curgînd de pe el şiroaie şi cu nasul însîngerat.

Eunucul, simţindu-se deocamdată scăpat de primejdie, spuse prinţului, fără a pierde o clipă :

— Îngăduie-mi mai întîi să mă duc să-mi schimb hainele şi să-mi şterg nasul.

Kamaralzaman îi spuse :

— Du-te ! Dar să nu zăboveşti. Şi-ntoarce-te cît mai degrabă să-mi povesteşti tot.

Şi eunucul ieşi îndată şi alergă de-a dreptul la serai, la tatăl lui Kamaralzaman.

Regele Şahraman tocmai sta de vorbă cu marele lui vizir şi-i spunea :

— Oh, vizire, am petrecut o noapte grozav de rea, atîta mi-i de zbuciumată inima din pricina fiului meu Kamaralzaman. Şi tare mă tem să nu i se fi întîmplat vreun blestem în turnul acela vechi, atît de nepotrivit pentru un tînăr gingaş ca feciorul-meu.

Dar viziru-i răspunse :

— Fii liniştit ! Pe Allah, zău, n-are a i se întîmpla acolo nimic rău ! E mai bine-aşa, ca să-şi mai domolească din semeţie şi să-şi mai piardă din trufie.

Şi taman atunci se înfăţişă eunucul, în starea în care era, şi căzu la picioarele regelui, strigîndu-i aşa :

— O, sultane, măria ta ! nenorocirea a intrat în casa ta. Stăpînul meu, Kamaralzaman, s-a trezit din somn, nebun de-a binelea. Şi ca să-ţi dau dovadă de nebunia lui, iată : mi-a făcut *cutare* şi *cutare*, şi mi-a zis *cutare* şi *cutare*. Or, eu, pe Allah, n-am văzut intrînd la prinţ nici fată, nici băiat.

Auzind aşa, regele Şahraman nu se mai îndoi de presimţirile lui şi strigă către vizir :

— Oh, ce blestem ! Tu eşti de vină, cîine de vizir ! Tu mi-ai vîrît în cap gîndul acesta blestemat de a-mi întemniţa copilul, flacăra inimii mele. Ah, pui de lele, ridică-te şi-aleargă iute să vezi de ce-i vorba şi-ntoarce-te pe dată să-mi dai socoteală.

Vizirul ieşi valvîrtej, însoţit de eunuc şi porni către turn, cerînd într-una amănunte de la robul care îi tot spuse tot lucruri tare îngrijorătoare. Aşa că vizirul nu cuteză să intre în odaie la băiat, decît după multe măsuri de prevedere, strecurînd mai întîi capul şi apoi trupul, dar cu mare băgare de seamă. Dar care nu-i fu mirarea, cînd îl văzu pe

Kamaralzaman culcat liniştit în pat şi citind adîncit în *Coran* !...

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi tăcu sfioasă.

Ci într-a o sută optzeci şi şaptea noapte

Ea urmă :

..îl văzu pe Kamaralzaman stînd culcat liniştit în pat şi citind adîncit în *Coran*.

Se apropie şi, după salamalecul cel mai respectuos, se aşeză pe podea lîngă pat şi grăi :

— În ce spaimă ne-a mai băgat eunucul ăsta de păcură ! Închipuieşte-ţi că feciorul ăsta de tîrfă a venit, năuc, cu o înfăţişare de javră rîioasă, şi ne-a speriat povestindu-ne nişte lucruri pe care ar fi necuviincios să le rostesc de faţă cu tine. Aşa de rău ne-a tulburat liniştea, încît mă vezi şi-acuma tremurînd.

Kamaralzaman zise :

— N-a putut să vă tulbure, cu adevărat, atîta cît m-a tulburat pe mine mai adineaori ! Dar, o, vizire al tatălui meu, mult aş vrea să ştiu ce-a putut să vă povestească ?

Vizirul răspunse :

— Allah să-ţi ocrotească tinereţile ! Allah întărească-ţi minţile ! Depărteze de la tine tot ce-i faptă necugetată şi ferească-ţi limba de vorbe fără de duh ! Odraslei ăsteia de scuruit i s-a năzărit că ai înnebunit deodată şi că i-ai vorbit despre o tînără care şi-ar fi petrecut noaptea cu tine şi care

ți-ar fi fost pe urmă răpită, și alte sminteli de-acestea, și că ai sfîrșit prin a-l snopi în bătaie și a-l arunca în puț. O, Kamaralzaman, stăpîne al meu, ce neobrăzare — nu-i așa ? — din partea putregaiului ăstuia de arap !

La aceste vorbe, Kamaralzaman zîmbi și-i grăi vizirului :

— Pe Allah ! Ai de gînd, moșneag puturos, să isprăvești odată cu gluma asta nesărată, ori vrei să simți și tu la fel dacă apa din puț e bună de scăldat ? Ia aminte, îți zic, că de nu-mi spui numaidecît ce-ați făcut, tu și tata, cu iubita mea, fata cea cu ochi negri, frumoși, și cu obrajii fragezi și trandafirii, ai să-mi plătești șiretenia-ți încă și mai scump decît eunucul.

Atunci vizirul, cuprins de-o spaimă fără de margini, se trase de-a-ndăratelea și grăi :

— Numele lui Allah fie cu tine și în jurul tău ! Ya Kamaralzaman, de ce vorbești așa ? De ți-o fi fost mistuirea grea și te-a făcut să visezi urît, fie-ți milă ! scutură-te de visul acesta cît mai degrabă ! Ya Kamaralzaman, astea nu-s, în adevăr, vorbe cu judecată !

La vorbele acestea, tînărul se răsti :

— Ca să-ți adeveresc, o, șeic blestemat, că nu cu urechea am văzut-o pe tînăra fată, ci cu ochiul ăsta și cu ochiul cestălalt, și că nu cu ochii am pipăit și-am adulmecat trandafirii trupului ei, ci cu degetele astea, și cu nasul ăsta, na, ține !

Și-i arse un ghiont atît de năprasnic în burtă, de-l așternu lat la pămînt ; după care îl înhăță de barbă, pe care-o răsuci pe după mînă și, încredințat că așa n-are să-i scape, începu să-i care la pumni unul după altul, atît cîtu-l ținură puterile.

Nenorocitul de mare vizir, văzînd că odată cu barba i se duce și sufletul, își zise în sine : „Acuma

e trebuitor să mint. Altă cale n-am ca să scap din mîinile acestui tînăr nebun". Așadar îi spuse :

— O, stăpîne al meu, îți cer iertare că te-am înșelat. Ci vina-i a tatălui tău, care mi-a poruncit, sub amenințarea cu grabnica spînzurătoare, să nu cumva să-ți spun încă locul unde a dus-o pe tînăra fată. Dar, dacă vrei să-mi dai drumul, alerg numaidecît să-l rog pe tată-tău, regele, să te scoată din turn ; și să-i spun despre dorința ta de a te însura cu fata aceea : lucru ce are să-l bucure cum nu se mai poate !

La vorbele acestea, Kamaralzaman îi dete drumul și-i zise :

— Dacă-i așa, aleargă degrabă să-l vestești pe tata și adu-mi răspunsul îndată !

Cînd se văzu slobod, vizirul dete năvală afară din odaie, avînd grijă să răsucească de două ori cheia în ușă, și alergă, ieșit din minți și cu hainele sfîșiate, către sala scaunului împărătesc.

Regele Șahraman îl văzu pe vizir în acea stare de plîns și-i grăi :

— Te văd vrednic de milă și fără de turban. Și-mi pari tare vătămat. Se vede că ai pățit pesemne vreo belea.

Vizirul răspunse :

— Ce-am pățit eu, măria ta, nu e nimic pe lîngă ce-a pățit feciorul tău !

Regele întrebă :

— Ce-a pățit, oare ?

Vizirul spuse :

— E nebun de-a binelea, lucru-i vădit !

La vorbele astea, regele văzu lumina prefăcîndu-se-n negură dinaintea ochilor lui și strigă :

— Ajute-mă Allah ! Spune-mi degrabă, ce fel de nebunie l-a lovit pe copilul meu !

Și vizirul răspunse :

— Ascult şi mă supun !

Şi-i istorisi regelui toată întîmplarea, precum şi chipul cum izbutise să scape din mîinile lui Kamaralzaman.

Atunci pe rege îl cuprinse o cumplită mînie şi răcni :

— O, tu, cel mai păgubos dintre viziri, vestea ce mi-o aduci este pieirea capului tău ! Pe Allah, de-i adevărat că aceasta-i starea în care a ajuns feciorul meu, am să pun să fii răstignit în vîrful celui mai înalt minaret, ca să te învăţ să mai dai sfaturi atît de anapoda ca acelea care-s întîia pricină a acestei nenorociri.

Şi se repezi către turn şi, urmat de vizir, intră în odaie la Kamaralzaman.

Cînd Kamaralzaman îl văzu intrînd pe tată-său, se sculă numaidecît, în cinstea lui, sări jos din pat şi rămase cuviincios în picioare dinainte-i, cu braţele cruciş pe piept, după ce, ca un fiu, cuminte, îi sărută mîna. Iar regele, fericit că-şi vede feciorul atît de liniştit, îl cuprinse drăgăstos cu braţele pe după gît şi-l sărută între ochi, plîngînd de bucurie.

După care, îi spuse să se aşeze pe pat lîngă el şi, întorcîndu-se supărat către vizir, grăi :

— Acuma vezi că eşti cel mai ticălos dintre viziri ? Cum de-ai cutezat să vii să-mi spui că fiul meu e-*aşa* şi e-*aşa*, şi să-mi vîri spaima în inimă şi să-mi zdrumici de tot ficatul ?

Pe urmă adăugă :

— De almintrelea, ai să auzi pe dată, cu urechile tale, ce răspunsuri cuminţi are să-mi dea feciorul meu cel drag.

Privi apoi părinteşte către băiat şi îi zise :

— Kamaralzaman, ştii tu ce zi este astăzi ?

El răspunse :

— De bună seamă. E sîmbătă.

Regele aruncă o privire plină de mînie și de izbîndă către vizirul încremenit și-i spuse :

— Auzi au ba ?

După care întrebă iar :

— Dar mîine, Kamaralzaman, ce zi are să fie ? Știi oare ?

El răspunse :

— De bună seamă...

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ci într-a o sută optzeci și opta noapte

Ea urmă :

...De bună seamă ! Are să fie duminică, şi pe urmă luni, pe urmă marţi, miercuri, joi şi, la sfîrşit, vineri, ziua cea sfîntă.

Regele, mulțumit cum nu se mai poate, strigă :

— O, copile-al meu, o, Kamaralzaman, departe fie de tine orice semn rău ! Ci ia mai spune-mi : cum se cheamă în arăbeşte luna în care sîntem acum ?

Kamaralzaman răspunse :

— Se cheamă luna Zul-Kiidat. După care vine luna Zul-Hidjat ; pe urmă vine Moharram, apoi Safar, Rabialaual, Rabialthani, Gamadialuala, Gamadialthania, Ragab, Șaaban, Ramadan şi, în sfîrşit, Șaual.

Atunci regele, cum nu se poate mai bucuros și liniștit astfel în privința sănătății feciorului său, se întoarse către vizir, îl scuipă în obraz și-i zise :

— Tu, numai tu ești nebun, cobe bătrînă !

Vizirul clătină din cap și voi să răspundă ; se opri însă și-și zise : „Să mai așteptăm oleacă".

Or, regele grăi mai departe către fecioru-său :

— Copilul meu, închipuiește-ți că șeicul acesta, dimpreună cu eunucul ăsta de păcură, au venit să-mi spună *cutare* și *cutare* vorbe pe care cică le-ai fi rostit tu despre o fată ce și-ar fi petrecut noaptea cu tine ! Spune-le, dar, în față, că au mințit.

La vorbele acestea, Kamaralzaman zîmbi și spuse regelui :

— O, tată, află că, în adevăr, nu mai am nici răbdarea trebuincioasă, nici pofta să îndur mai mult gluma asta care a durat destul. Fie-ți milă și izbăvește-mă de umilință, căci îmi simt sufletul prea uscat de toate cîte m-ai făcut să îndur. Să știi, însă, tată, că acuma sînt hotărît să-ți dau ascultare și primesc să mă însor cu frumoasa fată pe care ai binevoit să mi-o trimiți azi-noapte spre a-mi ține tovărășie în pat. Am găsit-o vrednică a fi dorită, și numai văzînd-o mi-am-și simțit sîngele răscolit.

La aceste vorbe ale fiului său, regele strigă :

— Numele lui Allah fie cu tine și în jurul tău, copile al meu ! Și ferească-te de vrăji și de nebunie ! Ah, copile, ce vis urît ai visat de vorbești așa ? Fie-ți milă, copile al meu, liniștește-te. În viața mea n-am să te mai necăjesc vreodată ! Și blestemată fie însurătoarea și ceasul însurătorii și cei ce vor mai pomeni vreodată de însurătoare !

Atunci Kamaralzaman spuse tatălui său :

— Vorbele tale, o, tată, sînt sfinte pentru mine ! Dar mai întîi jură-mi, cu jurămîntul cel mare, că n-ai nici o știință despre întîmplarea mea de azi-noapte cu frumoasa fată care, cum am să-ți arăt îndată, a lăsat asupra-mi destule urme.

Și regele Șahraman grăi :

— Îți jur pe numele sfînt al lui Allah, dumnezeul lui Mussa și al lui Ibrahim, carele l-a trimis pe Mahomed între oameni, drept chezășie a păcii și mîntuirii lor. Amin !

Kamaralzaman repetă :

— Amin !

Dar îi spuse tatălui său :

— Acuma, ce-ai să zici cînd am să-ți arăt dovezile despre trecerea tinerei fete prin brațele mele ?

Regele grăi :

— Aștept !

Și Kamaralzaman urmă :

— Dacă, o, tată, cineva ți-ar spune : „Noaptea trecută am sărit din somn și-am văzut dinaintea mea pe cineva stînd gata să-și verse sîngele în luptă cu mine. Atunci eu, măcar că nu voisem să-l străpung, am făcut, fără voia mea, o mișcare ce a înfipt paloșul meu în pîntecele dezgolit al aceluia. Și dimineața, trezindu-mă, văzui că, în adevăr, paloșul era plin de sînge". Ce-ai spune, o, tată, celui care, vorbindu-ți astfel, ți-ar arăta că acesta-i adevărul ?

Regele zise :

— I-aș spune că sîngele, fără trupul potrivnicului, nu este decît o jumătate de dovadă.

Atunci Kamaralzaman grăi :

— O, tată, şi eu, azi dimineaţă, trezindu-mă, văzui că acesta-i adevărul ! Dar, dovadă încă şi mai de nătăgăduit, iată inelul tinerei. Pe cînd al meu, precum vezi, a dispărut.

La aceste vorbe, regele se repezi să cerceteze şi văzu că, în adevăr, aşa era...

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a o sută nouăzeci şi una noapte

Ea urmă :

...regele se repezi să cerceteze şi văzu că, în adevăr, aşa era. Şi mai gîndi : „Aci, neîndoielnic, trebuie să fie mîna vizirului". După care, se-ntoarse degrabă lîngă Kamaralzaman şi-i spuse :

— Acuma să vedem inelul.

Îl luă, îl suci şi-l răsuci, apoi îl înapoie lui Kamaralzaman, zicînd :

— Asta-i o dovadă care mă tulbură cu desăvîrşire.

Şi şezu vreme de un ceas fără a scoate o vorbă. Apoi, deodată, se repezi la vizir şi-i strigă :

— Tu, codoş bătrîn, tu ai pus la cale blestemăţia asta !

Dar vizirul căzu la picioarele regelui şi se jură pe cartea cea sfîntă şi pe dreapta credinţă că el n-avea nici un pic de vină în povestea aceea. Iar eunucul jură şi el la fel.

Atunci regele, nemaiputînd pricepe nimic, spuse către fiul său :

— Allah are să dezlege taina aceasta !

Dar Kamaralzaman, cu sufletul zbuciumat, răspunse :

— O, tată, te rog fierbinte, porunceşte să se cerceteze şi să se caute pretutindeni şi să mi se aducă îndărăt fata aceea a cărei amintire îmi umple sufletul de tulburare. Mă închin ţie, ai milă de mine şi găseşte-mi-o, altmintrelea mor !

Regele se porni pe plîns şi spuse către fiu-său :

— Ya Kamaralzaman, mare-i Allah şi numai el ştie cele neştiute ! Ci noi n-avem alta de făcut decît a ne întrista împreună, tu din pricina dragostei tale fără de nădejde, iar eu de zbuciumul tău şi de neputinţa mea de a-i găsi leac.

Apoi, regele, cu sufletul nemîngîiat, îşi luă de mînă feciorul şi-l aduse din turn în palat, unde se închiseră împreună. Şi nu mai voi să audă nimic despre treburile împărăţiei, ca să rămînă să plîngă laolaltă cu Kamaralzaman, ce căzuse la pat, chinuit de deznădejdea de a iubi astfel din tot sufletul său o fată necunoscută care, după nişte dovezi de dragoste atît de vădite, pierise într-un chip aşa de ciudat.

Apoi, regele, ca să fie şi mai la adăpost de oamenii şi de treburile palatului, şi ca să nu mai aibă a se dărui decît grijilor pentru iubitul lui fecior, puse să se clădească în mijlocul mării un serai ce nu se lega de ţărm decît printr-o punte lată de douăzeci de coţi, şi-l împodobi după trebuinţele lui şi ale feciorului lui. Şi numai ei doi acolo locuiau, departe de larmă şi sîcîieli, negîndindu-se decît la amarul lor. Şi spre a se mîngîia cît de cît, Kamaralzaman nu găsea nimica mai bun decît să citească frumoasele cărţi despre dragoste

și să spună stihuri de-ale unor poeți plini de har, ca acestea, dintre altele multe :

Multiscusită-nvingătoare
În bătălii cu trandafiri,
Căreia sîngele de floare
Cunună-i pune, de porfir,
În pletele strălucitoare —
Supuse-n cale-ți, fir cu fir,
Grădinile aromitoare
Se-nclină-n tandre unduiri,
Sub fecioreștile-ți picioare.

Domnița mea fără de pată,
Cu trup vrăjit, cum pe pămînt
Un altul nu-i, și care-mbată
Înmiresmînd oricare vînt,
Ah, boarea serii, dacă-odată
S-ar strecura pe sub veșmînt
Și te-ar cunoaște, fermecată,
N-ar mai ieși de-aci nicicînd.

Atît de zveltă ești, hurie,
Cu frumusețile-ți de foc,
Că salba-ți ar visa să-ți fie
Brîu petrecut peste mijloc ;
Și uită-te cum se mînie
Brățările, că n-au noroc
Lănțug de clopoței să fie,
Podoabă gleznelor, în loc.

Asta-i ceea ce s-a întîmplat cu Kamaralzaman și cu tatăl său, regele Șahraman !

Cît despre domnița Budur, iată ! Cele două duhuri au așezat-o în patul său din palatul tatălui ei, regele Ghaiur, cînd noaptea era pe sfîrșite. Așa

că peste trei ceasuri se lumină de zi şi domniţa Budur se trezi. Surîdea încă iubitului ei şi se întindea de plăcere, în acea clipă dulce de trezire numai pe jumătate, alături de iubitul pe care-l credea lîngă ea. Şi cînd, nainte de-a deschide ochii, întinse mîinile spre a-l îmbrăţişa pe după gît, nu cuprinse decît aer gol. Atunci se dezmetici de-a binelea şi nu-l mai zări pe frumosul flăcău pe care-l iubise în timpul nopţii. Şi, cu inima cutremurată, scoase un ţipăt năprasnic, care le făcu să alerge la ea pe toate cele zece femei menite s-o vegheze, printre care şi doica ei. Înconjurară patul speriate tare, iar doica o întrebă :

— Ce este, stăpîna mea ?

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a o sută nouăzeci şi treia noapte

Ea urmă :

...doica o întrebă :

— Ce este, stăpîna mea ?

Budur strigă :

— Tu mă întrebi, vicleano ce eşti, de parcă habar n-ai avea ! Spune-mi numaidecît, ce s-a făcut flăcăul minunat, care-a dormit noaptea asta în braţele mele ?

Doica, încurcată nevoie mare, bulbucă ochii a mirare, întinse gîtul ca să priceapă mai bine şi zise :

— O, domniță, Allah să te apere de orice lucru necuviincios ! Astea nu-s vorbe pe care să le mai fi auzit de la tine. Fă bine și vorbește mai lămurit, iar dacă nu-i vorba decît de o joacă care-o faci numai ca să glumești, spune-ne fără zăbavă.

Budur se ridică pe jumătate din pat și-i strigă mînioasă :

— Doică-piază-rea îți poruncesc să-mi spui numaidecît unde-i frumosul flăcău căruia, de bună voie, i-am dăruit azi-noapte trupul, și inima, și fecioria mea !

La aceste vorbe, doica văzu lumea întreagă pierind de dinaintea ochilor ei ; începu să se bată peste obraji și se aruncă la pămînt, dimpreună cu celelalte zece bătrîne ; și toate porniră să se vaiete în gura mare.

— Of, ce dimineață întunecată ! Vai de zilele noastre !

Ci doica, văicărindu-se, întrebă totuși :

— Ya Sett Budur, pe Allah ! vino-ți în fire și lasă gluma asta, nevrednică de o crăiasă !

Dar Budur se răsti :

— N-ai de gînd să taci, babă afurisită, și să-mi spui odată ce-ați făcut cu iubitul meu cel cu sprîncene arcuite, care și-a petrecut noaptea pînă în zori cu mine și care avea sub buric ceva ce eu nu am ?

Cînd doica și celelalte femei mai auziră și asta, strigară :

— Of, ce ocară ! Of, stăpînă a noastră, feri-te-ar Allah de fermecătură și de deochi ! În dimineața asta, gluma ta a întrecut orice măsură.

Și doica, lovindu-se cu pumnii în piept, grăi :

— O, stăpînă Budur, pentru numele lui Allah, nu mai vorbi așa ! De-ar ajunge o glumă ca asta la urechile măriei sale, ne-ar ucide numaidecît. Și nimic pe lume nu ne-ar mai izbăvi de mînia lui !

Dar Sett Budur, tremurînd, se răsti :

— Te mai întreb odată dacă ai de gînd ori ba să-mi spui unde se află acum frumosul băiat ale cărui urme le mai port încă pe trup ?

La asemenea întrebare, muierile toate se aruncară cu faţa la pămînt şi strigară :

— Ce jale de tinereţile ei ! Asta-i nebunie curată !

Vorbele lor o mîniară într-atîta pe domniţa Budur, încît smulse de pe perete o spadă şi se repezi asupra femeilor, să le străpungă. Ele atunci deteră buzna afară, claie peste grămadă, ţipînd şi urlînd, şi se năpustiră de-a valma, cu chipurile răvăşite, în iatac la rege. Şi, cu lacrimile în ochi, doica povesti regelui toate cîte spusese Budur, şi adăugă :

— Ne-ar fi omorît pe toate şi ne-ar fi prăpădit, de n-am fi luat-o la fugă.

Iar regele strigă :

— E un lucru nemaipomenit ! Dar ai văzut tu, cu ochii tăi, că a pierdut ceea ce a pierdut ?

Doica îşi acoperi faţa cu mîinile şi răspunse plîngînd :

— Am văzut ! Era plină de sînge !

Atunci regele zise iar :

— În adevăr, e nemaipomenit.

Şi, măcar că în acea clipă era desculţ şi n-avea pe cap decît turbanul de noapte, se repezi în odaia domniţei Budur.

Regele o privi aspru pe fiică-sa şi o întrebă :

— Budur, este adevărat ceea ce spun bătrînele astea nebune, că te-ai fi culcat azi-noapte cu oarecine, şi că porţi încă pe trup urmele trecerii lui : lucru care ar fi făcut să pierzi ceea ce ai pierdut ?

Ea răspunse :

— De bună seamă, tată, devreme ce tu însuţi ai voit aşa, şi de altfel tînărul era desăvîrşit ales, şi-atît de frumos încît ard de dorinţa să ştiu de ce mi l-ai luat după aceea. Iată, de altfel, inelul lui, pe care mi l-a dat, după ce l-a luat pe al meu.

Atunci regele, tatăl domniţei Budur, care gîndise întîi că fiică-sa-i numai pe jumătate nebună, işi zise : „Ba-i chiar nebună de-a binelea". Şi-o întrebă :

— Budur, n-ai de gînd să-mi spui odată ce-nseamnă purtarea asta a ta, atît de ciudată şi de puţin vrednică de o domniţă ca tine ?

Atunci Budur nu se mai putu stăpîni, îşi sfîşie cămaşa de sus pînă jos şi începu să plîngă şi să se lovească peste obraji.

Văzînd aşa, regele porunci eunucilor şi bătrînelor s-o lege de mîini ca s-o împiedice să-şi facă vreun rău şi, de va începe iar, s-o lege de fereastra de la odaia ei.

Pe urmă, regele Ghaiur, deznădăjduit, se întoarse în iatacul lui, cugetînd ce să facă să găsească leacul acelei nebunii de care credea că a fost lovită fiică-sa. Căci, ca şi-nainte, el o iubea, oricum, tot atît de fierbinte şi nu se putea deprinde cu gîndul că era nebună pentru totdeauna.

Adună, dar, la palat pe toţi învăţaţii din împărăţie, doftorii, astrologii, magii, pe cei ce cunoşteau pe de rost cărţile cele de demult, şi pe negustorii de leacuri, şi le grăi tuturor :

— Fiica mea El-Sett Budur se află în *cutare* şi *cutare* stare. Acela dintre voi care o va lecui, are s-o capete de la mine de soţie şi are să-mi fie urmaş la domnie după ce voi muri. Dar cel ce va intra la fiica mea şi nu va izbîndi a o lecui, aceluia i se va tăia capul.

Pe urmă porunci să se vestească aceasta în întreaga cetate și trimise crainici în toate zările împărăției lui, ca să se deie de știre la fel.

Și mulți doftori, și învățați, și magi, și vraci, și făcători de leacuri se înfățișară ; dar, peste un ceas, capetele lor retezate spînzurau de-asupra porții de la palat. Și în curînd patruzeci de capete de doftori și de vînzători de leacuri spînzurau așezate la rînd de-a lungul zidului palatului. Atunci, ceilalți își ziseră : „Ăsta-i semn rău. Și trebuie să fie boală de nelecuit." Și nimenea nu mai cuteză a se înfățișa, ca să nu se primejduiască a i se reteza gîtul. Asta pățiră doftorii, și asta era pedeapsa ce li se da în asemenea împrejurări.

Dar, în ceea ce o privește pe domnița Budur, ea avea un frate de lapte, fiul doicii sale și care se numea Marzauan. Or, Marzauan, măcar că era musulman dreptcredincios și cucernic, învățase solomonia și vrăjitoria, cărțile cele indienești și pe cele egiptiene, semnele talismanice și știința stelelor. După care, nemaiavînd nimic de învățat din cărți, pornise a călători și a străbate tărîmurile cele mai depărtate și-i cercetase pe oamenii cei mai pricepuți în științele tainice. Și așa își însușise toate cunoștințele omenești. După care, nemaiavînd să învețe nimic, porni iar la drum către țara lui, unde sosi bine sănătos.

Or, cel dintîi lucru pe care Marzauan îl zări cînd intră în cetate, fură căpățînile retezate ale doftorilor, atîrnate deasupra porții de la palat. Și, la întrebarea lui, trecătorii îi povestiră toată întîmplarea, precum și neștiința vădită a doftorilor, osîndiți pe bună dreptate.

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și tăcu, sfioasă.

Ea urmă :

... precum şi neştiinţa vădită a doftorilor, osîndiţi pe bună dreptate.

Atunci, Marzauan se duse la maică-sa şi, după îmbrăţişările de revedere, îi ceru amănunte despre cele întîmplate, iar maică-sa îi adeveri totul ; ceea ce îl mîhni nespus pe Marzauan, căci fusese crescut laolaltă cu Budur şi-o iubea cu o dragoste mai mare decît aceea pe care o simt îndeobşte fraţii pentru surorile lor. Stete dar şi cugetă vreme de un ceas ; după care ridică fruntea şi-o întrebă pe maică-sa :

— Ai putea să-mi ajuţi să intru tainic la ea, ca să-ncerc să aflu pricina bolii sale şi să văd de are leac, ori n-are ?

Şi maică-sa îi spuse :

— Lucru-i tare greu, o, Marzauan. Dar, de vreme ce asta ţi-i dorinţa, grăbeşte şi te-mbracă în haine de femeie şi vino după mine.

Marzauan se găti pe dată şi, îmbrăcat ca femeie, porni în urma maică-si spre serai.

Cînd ajunseră la uşa iatacului, eunucul pus acolo de pază voi să oprească pe aceea pe care n-o mai văzuse pînă atunci. Dar bătrîna îi strecură în mînă un dar şi-i grăi :

— O, căpetenie a seraiului, domniţa Budur, care-i atît de bolnavă, mi-a spus că-i e dor s-o vadă pe această fată a mea, ce i-i soră de lapte. Lasă-ne, dar, să trecem, o, taică al bunei-cuviinţe !

Iar hadîmbul, tot atît de măgulit de vorbele doicii, pe cît de mulţumit de dar, răspunse :

— Intraţi iute, dar să nu staţi mult.

Şi amîndoi intrară.

Cînd Marzauan ajunse dinaintea domniţei, îşi ridică vălul ce-i ascundea faţa, se aşeză pe podea şi scoase de sub haină un astrolab, nişte cărţi de farmece şi o lumînare. Şi se pregăti să alcătuiască întîi horoscopul domniţei Budur, mai nainte de-a o întreba ceva, cînd, deodată, tînăra fată i se aruncă de gît şi-l îmbrăţişă drăgăstoasă ; căci numaidecît îl recunoscuse. Apoi ea îi grăi :

— Cum, frate Marzauan, şi tu, ca toţi ceilalţi, mă crezi nebună ? Ah, nu crede asta, Marzauan ! Oare tu nu ştii ce spune poetul ? Ascultă aceste stihuri şi cugetă apoi la tîlcul lor :

„A-nnebunit ! şoptesc cu milă unii ;
Păcat de tinereţea ei pierdută !“
Eu le răspund : „Sînt fericiţi nebunii,
Căci viaţa lor, oricum, e mai plăcută
Decît a gloatei proaste şi mişele
Ce-şi bate joc de cei ce nu-s ca ea“.
Şi le-aş mai spune : „Leac smintelii mele
Iubitul meu e, să mi-l ştiu colea“.

După ce ascultă versurile, Marzauan înţelese pe dată că Sett Budur era îndrăgostită şi că aceasta era toată boala ei. Şi-i spuse :

— Omul iscusit nu are trebuinţă decît de un semn ca să priceapă. Povesteşte-mi fără zăbavă totul şi, cu voia lui Allah, am să-ţi fiu aducător de mîngîiere şi mijlocitorul izbăvirii tale.

Atunci Budur îi povesti amănunţit întîmplarea toată şi apoi izbucni în lacrimi, spunînd :

— Iată trista mea soartă, o, Marzauan ; şi nu mai trăiesc decît tot plîngînd, zi şi noapte, şi numai stihurile de dragoste pe care mi le îngîn mai izbutesc să-mi răcorească oleacă arsura din suflet.

La vorbele ei, Marzauan își plecă fruntea cugetînd și stete cufundat vreme de-un ceas în gîndurile lui. După care, ridică fruntea și spuse nemîngîiatei Budur :

— Pe Allah, văd limpede că cele ce mi-ai povestit sînt în totul adevărate ; dar, în adevăr, mi-i tare greu să înțeleg bine. Totuși trag nădejde să-ți vindec inima și să-ți aduc mulțumirea pe care-o dorești. Numai că, pe Allah, caută să ai răbdare pînă mă-ntorc. Și să fii bine încredințată că ziua în care voi fi iar lîngă tine are să fie totodată și cea în care îți voi aduce aici iubitul de mînă.

Și cu aceste vorbe, Marzauan plecă grăbit de la domniță, sora lui de lapte ; și, chiar în aceeași zi, părăsi cetatea regelui Ghaiur.

Odată ieșit dintre zidurile orașului, Marzauan călători o lună întreagă din cetate-n cetate și din ostrov în ostrov, și pretutindeni n-auzea oamenii vorbind decît despre povestea ciudată a domniței Budur. Dar după o lună de drumeție, Marzauan ajunse într-un oraș mare, așezat pe țărmul mării și care se numea Tarah. Și nu mai auzi pe nimeni vorbind despre Sett Budur ; ci, acolo, dimpotrivă, nu mai era vorba decît despre povestea nemaipomenită a unui prinț, fiul regelui acelor tărîmuri și care se numea Kamaralzaman. Și Marzauan ceru să i se povestească amănunțit acea întîmplare, și i se păru atît de asemănătoare în totul cu cea pe care o știa în legătură cu Sett Budur, încît întrebă numaidecît de locul unde anume se află acel fecior de crai. I se spuse că acel loc era tare departe și că pe două căi se putea ajunge acolo, una pe uscat și alta pe mare. Pe uscat ar fi trebuit șase luni ca să ajungă în acea țară Khaledan, unde se afla Kamaralzaman ; dar pe mare n-ar fi trebuit decît o lună. Atunci Marzauan, fără a mai aștepta, luă calea

mării, cu o corabie care tocmai pornea către acele ostroave din ţara Khaledan.

Corabia cu care plecase Marzauan avu vînt prielnic tot drumul ; ci tocmai în ziua cînd au ajuns în faţa cetăţii de scaun a împărăţiei, o furtună năprasnică răscoli valurile mării, zvîrli în slăvi corabia, ce se răsturnă cu fundul în sus, şi-apoi o izbi drept într-un colţ de stîncă. Dar Marzauan, printre multe însuşiri minunate, ştia şi să înoate ; astfel dintre toţi călătorii, numai el izbuti să scape cu zile, agăţîndu-se de catargul cel mare care se prăvălise în mare. Iar valurile învolburate îl tîrîră chiar pe limba de pămînt unde era clădit palatul în care locuia Kamaralzaman cu tătîne-său.

Or, ursita voi ca marele vizir, care venise a da regelui socoteală despre treburile împărăţiei, tocmai atunci să-şi arunce privirile pe fereastra dinspre mare. Şi văzîndu-l pe tînărul ce se străduia să răzbată la ţărm, porunci robilor să alerge să-l scape şi să-l aducă la el, după ce-i vor da mai întîi nişte haine să se schimbe şi un pahar de sorbet spre a-şi potoli zbuciumul.

Aşa că, nu peste mult timp, Marzauan intră în sala în care se afla vizirul. Şi, cum era bine făcut şi atrăgător la înfăţişare, plăcu numaidecît marelui vizir, care începu să-l întrebe de toate şi se lămuri pe dată ce multe lucruri cunoştea şi cît de înţelept era. Şi zise în sineşi : „De bună seamă că trebuie să se priceapă şi la leacuri“. Şi-i grăi apoi :

— Allah te-a adus la noi, ca să lecuieşti un bolnav care-i tare scump tatălui său...

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a o sută nouăzeci și șasea noapte

Ea urmă:

... ca să lecuiești un bolnav care-i tare scump tatălui său și care-i pentru noi toți pricina unei necurmate amărăciuni.

Marzauan îl întrebă:

— Despre ce bolnav vorbești?

Vizirul răspunse:

— Despre prințul Kamaralzaman, fiul regelui Șahraman, care chiar aici locuiește.

La aceste vorbe, Marzauan își zise: „Ursita mi-i mai prielnică decît nădăjduiam". Întrebă apoi pe vizir:

— Și de ce boală suferă fiul regelui?

Vizirul spuse:

— Din partea mea, după cîte-mi dau socoteală, suferă de sminteală. Ci tată-său pretinde că-i deocheat ori ceva apropiat, și-i gata să creadă povestea ciudată pe care i-a povestit-o fecioru-său.

Și viziru-i povesti lui Marzauan întîmplarea toată, de la începutul începutului.

După ce ascultă povestea toată, Marzauan fu bucuros cum nu se mai poate, căci nu mai avea nici o îndoială că prințul Kamaralzaman n-ar fi chiar tînărul ce petrecuse noaptea de pomină cu Sett Budur și care lăsase iubitei lui o amintire atît de vie. Se feri însă a-i dezvălui aceasta marelui vizir cît de cît, ci-i spuse numai atît:

— Hotărît că, de l-aș vedea pe tînăr, aș putea judeca mai bine ce fel de leac i se cuvine și cum l-aș putea vindeca, dacă Allah vrea!

Și vizirul îl duse, fără de zăbavă, la Kamaralzaman.

Or, cel dintîi lucru care sări-n ochii lui Marzauan, cînd îl văzu pe prinţul Kamaralzaman, fu nemaipomenita asemănare a acestuia cu domniţa Budur. Şi fu atît de uimit, încît nu se putu stăpîni să nu se minuneze :

— Ya Allah ! Binecuvîntat fie cel care a izvodit frumuseţi aşa de asemănătoare, înzestrîndu-le cu aceleaşi însuşiri şi cu aceleaşi desăvîrşiri !

Auzind vorbele acestea, Kamaralzaman, care sta întins în pat, fără pic de vlagă şi cu pleoapele pe jumătate închise, deschise ochii mari şi ciuli urechea. Iar Marzauan, băgînd de seamă tresărirea tînărului, întocmi pe loc nişte stihuri prin care să-l facă să priceapă, într-un chip învăluit, ceea ce nici regele Şahraman, nici marele vizir nu trebuiau să priceapă :

Încerc să cînt o frumuseţe-aleasă,
Pricină-a unui dor ce m-a răpus
Şi amintire care mă apasă
A celeia ce-a fost şi mi s-a dus.

Mi-au spus : „O, tu, rănit de-o rea săgeată,
A dragostei, ridică-te-acum iar !
Lăuta veseliei te aşteaptă
Şi plinul desfătărilor pahar."

Eu le răspund : „Ce fel de veselie
Mai pot să gust, devreme ce iubesc ?
Oare mai poate fi vreo bucurie,
Ca dragostea de care pătimesc ?

Iubita mea atîta mi-e de dragă,
Că blestem şi cămaşa de pe ea
Cînd îi atinge şoldul cîte-oleacă,
Ori trupu-i care-i însăşi viaţa mea.

Atîta mi-e de dragă-ncît paharul
Din care bea, cu chipul luminat,
Îl blestem că se bucură de harul
Sărutului pe care l-a furat.

Nu mă învinuiţi că port în mine
Atîtea flăcări şi-o iubesc atît.
De doru-i sufăr chinuri şi ruşine,
De dragul ei mi-e chipul mohorît.

De-aţi şti-o, ah ! E mai ispititoare
Decît Iosif lui Faraon cîndva,
Ca psaltul David lui Saul ; Fecioara
Maria n-a fost simplă cum e ea.

Iar eu sînt trist ca Iacob, cel departe
De fiul lui ; ca Iona-nchis în chit ;
Ca Iov, sărac şi ros de bube sparte ;
Sau ca Adam, de înger izgonit.

În boala grea, de care gem şi zac,
Numai iubita-mi poate-aduce leac !"

Cînd Kamaralzaman auzi aceste stihuri, simţi o răcoare mare pătrunzînd în lăuntrul lui şi liniştindu-i sufletul ; şi-i făcu semn lui tătîne-său să-l poftească pe tînăr să se aşeze alături şi-apoi să-i lase singuri. Iar regele, fericit că-şi vede feciorul ispitit de ceva, se grăbi să-l poftească pe Marzauan să se aşeze lîngă Kamaralzaman şi ieşi din sală, făcînd semn cu ochiul vizirului să-l urmeze.

Atunci Marzauan se plecă la urechea prinţului şi spuse :

— Allah m-a călăuzit aici, ca să slujesc de mijlocitor între tine şi aceea care ţi-i dragă. Şi ca să-ţi dau o dovadă despre aceasta, iată !

Și-i înșiră lui Kamaralzaman atîtea amănunte din noaptea petrecută cu tînăra fată, încît nu mai încăpea nici o îndoială. Și adăugă :

— Această fată se numește Budur, și-i fiica regelui Ghaiur, stăpîn peste El-Buhur și peste El-Kussur. Și-i sora mea de lapte.

La vorbele acestea, Kamaralzaman se simți atît de ușurat de suferința lui, încît simți puterile cum îi reînviază sufletul ; se ridică din pat, îl luă pe Marzauan de braț și-i spuse :

— Vreau să plec cu tine îndată către țara regelui Ghaiur.

Dar Marzauan îi zise :

— E cam departe și trebuie mai întîi să-ți recapeți puterile pe deplin. Apoi, vom porni împreună și tu însuți o vei lecui pe domnița Budur !

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ci într-a o sută nouăzeci și noua noapte

Ea urmă :

— ... și tu însuți o vei lecui pe domnița Budur !

Estimp, regele, mînat de nerăbdare, se întoarse în sală, și văzu chipul luminat al feciorului lui. Atunci, de bucurie, răsuflarea i se opri în gît ; și-această bucurie ajunse să întreacă orice închipuire atunci cînd își auzi fiul spunînd :

— Trebuie să mă îmbrac numaidecît și să merg la hamam.

Atunci regele se aruncă la pieptul lui Marzauan şi-l îmbrăţişă fără să-l întrebe ce leac folosise de izbutise atît de iute să dobîndească o izbîndă atît de mare. Şi numaidecît, după ce îl copleşi pe Marzauan cu daruri şi cu onoruri, porunci să fie aprinse luminile în toată cetatea, ca semn de bucurie, şi dărui tuturor dregătorilor şi tuturor slujitorilor de la serai o mulţime de haine de sărbătoare şi de daruri rare, şi puse să se deschidă toate temniţele şi să fie sloboziţi toţi cei închişi. Şi-aşa, întreaga cetate şi întreaga împărăţie trăiră zile de veselie şi de bucurie.

Iar cînd Marzauan socoti că prinţul îşi căpătase pe deplin întreaga-i sănătate, îl luă deoparte şi-i grăi :

— E vremea să pornim, că nu mai poţi aştepta. Pregăteşte-te, dar, şi hai !

Kamaralzaman răspunse :

— Ci tată-meu n-are să mă lase să plec ; căci mă iubeşte atît, încît nu se va hotărî niciodată să se despartă de mine. Ya Allah ! Ce mîhnire are să mă cuprindă ! Şi, de bună seamă, am să cad iar şi mai bolnav decît înainte.

Dar Marzauan îi răspunse :

— M-am gîndit şi la asemenea necaz ; şi-am să fac aşa ca nimica să nu ne zăbovească. Drept care, iată ce-am ticluit : o minciună binefăcătoare ! Ai să-i spui regelui că tare ai mai vrea să respiri aerul curat al cîmpului, la o vînătoare de cîteva zile în tovărăşia mea, întrucît ţi-i pieptul foarte slăbit de lunga vreme cît ai bolit la pat. Şi regele, de bună seamă, are să-ţi dea învoire.

La aceste cuvinte, Kamaralzaman se bucură cum nu se mai poate şi alergă pe dată să ceară învoire de la tătîne-său, care, în adevăr, pentru a

nu-l mîhni, nu îndrăzni să i se împotrivească. Însă-i grăi :

— Dar să nu lipseşti decît o noapte ! Căci lipsa ta mai îndelungată mi-ar pricinui atîta întristare, încît aş muri !

Apoi regele porunci să se pregătească, pentru feciorul lui şi pentru Marzauan, doi cai fără de asemănare şi alţi şase pentru schimb, precum şi o cămilă încărcată cu cele trebuincioase la vînătoare, şi altă cămilă încărcată cu burdufuri de apă şi cu bucate.

După care, regele sărută pe Kamaralzaman şi pe Marzauan, şi, pe rînd, îi sfătui, plîngînd, să aibă grijă unul de altul ; şi, după cele mai înduioşătoare luări de rămas bun, îi lăsă să plece din cetate cu tot alaiul lor.

Odată ajunşi în afara zidurilor cetăţii, cei doi tovarăşi, ca să amăgească slugile şi pe toţi cei trimişi să-i însoţească, se prefăcură a vîna ziua toată ; iar cînd se lăsă seara, porunciră să se ridice corturile, mîncară, băură şi dormiră pînă la miez de noapte. Atunci Marzauan îl trezi binişor pe Kamaralzaman şi-i şopti :

— Trebuie să ne folosim de faptul că slugile dorm şi să pornim !

Încălecară, dar, fiecare pe cîte-un cal de schimb odihnit, şi porniră la drum grăbit, nebăgaţi în seamă de nimenea.

Şi călăriră aşa, în goana mare, pînă-n zori de zi. Atunci, Marzauan îşi opri calul şi spuse prinţului :

— Opreşte şi tu şi descalecă !

După ce Kamaralzaman descălecă, Marzauan îi zise iar :

— Scoate-ţi degrabă şi cămaşă, şi şalvari !

Și Kamaralzaman își dezbrăcă, fără vorbă, cămașa și șalvarii. Și Marzauan îi spuse :

— Acum, dă-mi-le și așteaptă-mă oleacă !

Luă cămașa și șalvarii și se îndepărtă, pînă la o răscruce unde drumul se despărțea în patru. Pe urmă luă și un cal, pe care avusese grijă să-l aducă legat de calul lui, îl duse într-o pădure ce se întindea pînă acolo, îl înjunghie și mînji apoi cu sîngele lui și cămașă, și șalvari. După care, se întoarse iar la răscruce și aruncă veșmintele însîngerate în praful din drum. Cînd isprăvi, se întoarse la Kamaralzaman, care îl aștepta nemișcat și care îl întrebă :

— Tare aș vrea să știu ce ai de gînd.

Marzauan răspunse :

— Mai întîi să mîncăm oleacă.

Mîncară și băură, și apoi Marzauan spuse prințului :

— Iată ! Cînd regele are să vadă că două zile s-au depănat fără ca tu să te fi arătat și cînd slujitorii îi vor spune că am plecat amîndoi de cu noapte, are să trimită numaidecît după noi, iar cei trimiși au să găsească, fără doar și poate, cămașa și șalvarii tăi plini de sînge aici, la răscrucea unde drumul se împarte în patru, și unde, de altminteri, am avut grijă să las și cîteva bucăți de carne de cal, precum și două oase sfărîmate. Și-așa, nimeni n-are să mai stea la-ndoială că nu te-or fi sfîșiat niscaiva fiare, și că eu, de teamă, am plecat în goana mare.

Apoi adăugă :

— De bună seamă că această veste amarnică are să fie o lovitură năprasnică pentru tată-tău, dar tot atît de mare are să-i fie mai tîrziu bucuria, cînd va afla că ești viu și însurat cu Sett Budur.

La aceste vorbe, Kamaralzaman nu găsi nimic împotrivă şi grăi :

— O, Marzauan, planul tău este strălucit, iar şiretlicu-i bine iscusit. Dar cum vom face să plătim cele de trebuinţă la drum ?

Marzauan răspunse :

— De-asta să nu-ţi pese ! Am luat cu mine cele mai alese nestemate, din care chiar şi cea mai neînsemnată preţuieşte mai bine de două sute de mii de dinari.

Şi-şi văzură de cale încă o bună bucată de vreme, pînă ce, într-un sfîrşit, li se ivi dinainte cetatea regelui Ghaiur. Atunci deteră galop cailor şi intrară în cetate prin poarta mare a caravanelor.

Kamaralzaman ar fi vrut să meargă neabătut, drept la serai ; dar Marzauan îi spuse să mai aibă răbdare, îl duse la un han la care trăgeau străinii bogaţi, şi stete cu el acolo trei zile întregi, spre a se hodini bine de truda drumului. Marzauan se folosi de acest răgaz ca să întocmească pentru prinţ toate sculele trebuincioase unui astrolog, scule lucrate numai în aur şi în nestemate. Îl duse apoi la hamam şi, după ce-l îmbăie, îl îmbrăcă în straie de astrolog. Şi numai atunci, dîndu-i îndrumările de trebuinţă, îl duse pînă lîngă seraiul împărătesc şi-l lăsă singur acolo, iar el plecă să vestească pe mamă-sa de sosire, pentru ca ea, la rîndu-i, s-o vestească pe domniţa Budur.

Estimp, Kamaralzaman se îndreptă către poarta cea mare a palatului...

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ea urmă :

... Estimp, Kamaralzaman se îndreptă spre poarta cea mare a palatului și începu, dinaintea mulțimii de oameni grămădiți în piață și dinaintea străjerilor și a paznicilor porții, să strige cît putea de tare :

Sînt astrolog vestit în lumea mare ;
Sînt magul care n-are-asemănare ;
Sînt sfoara ce dă la o parte
Perdelele răufăcătoare ;
Sînt cheia care
Descuie lăzi, dulapuri și săltare ;
Sînt peana care-nseamnă semnele cele rare
Pe vrăji și pe răvașe atotvindecătoare ;
Sînt mîna care-ntinde cu mare-ndemînare
Nisipul care-arată și vremea viitoare ;
Și tot mîna mea scoate leacul din călămare ;
Și birui totdeauna numai cu o strigare ;
Alung fiece boală ascunsă-n mădulare.
Nu mă slujesc nici de asudătoare,
Nici de ceaiuri destupătoare,
Nici de furnicătoare,
Nici de strănutătoare,
Nici de licori amare,
Nici de urzicătoare ;
Nu mă slujesc decît de-o închinare,
De niște vorbe mijlocitoare,
De niște descîntece vrăjitoare,
Și izbîndesc vindecări de-a mirare,
Vrednice de desfătare —
Fără afumătoare

Ori alte fleacuri de-astea vătămătoare ;
Sînt magul cel mare,
Vestit peste tot sub soare ;
Veniți să-l vedeți vericare ;
Nu iau nici bani, nici odoare
Răsplătitoare ;
Căci fac totul pentru-o plată nepieritoare :
Slava cea fără de asemănare.

Auzind asemenea sforăitoare laude de sine, locuitorii orașului, și străjerii, și paznicii rămaseră înmărmuriți ; căci, de cînd fuseseră scurtați de cap cei patruzeci de doftori, toată lumea gîndea că trebuie să se fi stins de pe pămînt neamul lor, mai cu seamă că, de-atunci, nu mai văzuseră picior de doftor ori de mag.

Așa că-l înconjurară cu toții pe tînărul astrolog ; și cînd văzură frumusețea și chipul lui atît de fraged și toate celelalte desăvîrșiri, fură vrăjiți și totodată tare mîhniți ; căci le era teamă să nu pățească și el ce pățiseră cei de dinainte-i. Și cei ce se aflau mai aproape de carul îmbrăcat în catifea pe care sta el în picioare îl sfătuiră stăruitor să se îndepărteze de serai și-i grăiră :

— Stăpîne mag, pe Allah, oare tu nu știi ce soartă te-așteaptă, dacă mai întîrzii pe-aci ? Regele are să te cheme să-ți dovedești știința asupra fetei lui. Vai de tine și de tine ! Ai să pățești tot așa cum au pățit toți cei ale căror căpățîni retezate iată-le colo, spînzurate, deasupra ta !

Dar la toate îndemnurile lor, Kamaralzaman răspundea strigînd și mai răsunător :

Sînt magul cel mare,
Vestit peste tot sub soare.
Nu mă slujesc nici de ceaiuri destupătoare,

Nici de strănutătoare,
Nici de afumătoare,
Veniți să mă vedeți vericare !

Și-atunci, toți cei de față, măcar că nu se mai îndoiau de știința lui, tot tremurau gîndind c-au să-l vadă nebiruind boala aceea blestemată.

Și-ncepură a-și răsuci mîinile și a se văicări :

— Vai de tinerețele lui !

Or, estimp, regele, auzind larma din piață și văzînd mulțimea ce-l înconjura pe astrolog, chemă pe vizir și-i grăi :

— Du-te numaidecît și adu-mi-l aici !

Și vizirul îndeplini numaidecît ceea ce i se porunci.

Cînd Kamaralzaman ajunse în sala scaunului împărătesc, sărută pămîntul dinaintea regelui și-i înălță mai întîi slava cuvenită :

Opt însușiri, ce-ndeamnă la-nchinare,
Îngemănezi tu, în a ta ființă :
Știință, volnicie, elocință,
Avere, dărnicie, viclenie,
Har de a porunci, și biruință.

Auzind stihurile de preamărire, regele Ghaiur fu încîntat și privi cu luare aminte la astrolog. Acesta i se păru atît de frumos, încît măria sa închise o clipă ochii, apoi îi deschise și zise :

— Vino și te așază colea, lîngă mine !

Apoi adăugă :

— Vezi tu, copile, ți-ar sta mult mai bine fără aceste haine de vraci. Și, în adevăr, ți-aș da-o cu multă bucurie pe fiică-mea de soție, de-ai să izbutești s-o lecuiești. Ci tare mă îndoiesc că ai să izbîndești. Și, cum m-am juruit că nimeni dintre

cei care o vor fi văzut pe fiică-mea la faţă să nu rămînă în viaţă, afară doar dacă a izbîndit să o dobîndească de soţie, am să mă văd nevoit, împotriva inimii mele, să poruncesc a te supune aceleiaşi soarte şi să te trimit la moarte, ca şi pe cei patruzeci de dinaintea ta. Răspunde-mi, dar : primeşti cele hotărîte, au ba ?

La aceste cuvinte, Kamaralzaman răspunse :

— O, rege mult fericit, atîta cale-am drumeţit pînă pe-acest tărîm norocit, nu ca să tac, ci ca să arăt ce pot să fac cu meşteşugul meu vestit. Cunosc primejdia de la sfîrşit, dar n-am să dau îndărăt, negreşit !

Atunci regele porunci căpeteniei eunucilor :

— Du-l îndată la fata întemniţată, de vreme ce el însuşi asta cată !

Apoi, plecară amîndoi către iatacul domniţei şi eunucul, văzîndu-l pe tînăr că-şi grăbeşte paşii, îi zise :

— Sărmane nătărău, crezi tu, cu adevărat, că regele are să fie socrul tău ?

Şi Kamaralzaman grăi :

— Cred, zău ! Şi atîta-s de tare în ştiinţa mea că, de-aş vrea, aş putea s-o lecuiesc pe domniţă chiar de colea, şi să-ntorc dorul de viaţă în ea, ca să poată-ntreg pămîntul vedea iscusinţa şi priceperea mea !

Auzind acestea, eunucul, uimit peste măsură, îi zise :

— Ce ? Ai putea s-o vindeci fără a o vedea ? De-ar fi aşa, ce n-ai fi în stare-a putea !

Kamaralzaman răspunse :

— Măcar că dorinţa de-a o vedea pe domniţă, care are să fie soţia mea, mă împinge să intru cît mai grabnic la ea, am s-o lecuiesc rămînînd ascuns după o perdea din camera sa.

Eunucul îi zise :

— Isprava are să fie şi mai de-a mirare aşa !

Atunci, Kamaralzaman se aşeză jos, după perdeaua din iatacul domniţei Budur, scoase din seleaful de la brîu o foaie de hîrtie şi călămările şi scrise următoarea scrisoare...

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a două sute doua noapte

Ea urmă :

...scoase din seleaful de la brîu o foaie de hîrtie şi călămările şi scrise următoarea scrisoare :

„Aceste rînduri au fost scrise de mîna mea, a lui Kamaralzaman, fiul lui Şahraman sultan, regele musulman peste pămînturi şi peste ocean în insulele Khaledan,

Către Sett Budur, fiica regelui Ghaiur, stăpînul peste El-Buhur şi peste El-Kussur.

Ca să-i spun toate cîte, iubind-o, îndur.

De-ar fi să-ţi spun, o, domniţă, întreaga arsură pe care inima mea o îndură, n-ar fi nicăieri pe pămînt calam atît de tare cît să poată zugrăvi pe hîrtie poveste atît de uluitoare. Ci bine să ştii, o, minunato, că cerneala de s-ar sfîrşi, sîngele meu nu s-ar isprăvi, şi-n culoarea lui ţi-aş zugrăvi flacăra din mine, flacăra aceasta care mă mistuie din noaptea de vrajă cînd te-ai ivit în somnul meu şi m-ai înlănţuit de tine mereu.

Iată, îți trimit cu această scrisoare și inelul tău. Ți-l trimit ca dovadă de netăgăduit că eu sînt cel ars de ochii tăi, îngălbenit ca floarea de șofran, clocotind ca un vulcan, bîntuit de-al nefericirilor uragan, cel care strigă către tine aman, *semnînd cu numele lui, Kamaralzaman.*

Locuiesc în cetate, la marele han."

Cînd isprăvi să scrie această scrisoare, Kamaralzaman o împături, strecură inelul înlăuntru cu dibăcie, o pecetlui și-o înmînă eunucului, care intră îndată și-o dete domniței, spunîndu-i :

— O, stăpîna mea, colo, după perdea, se află un tînăr astrolog atît de cutezător încît se laudă că ar putea să lecuiască pe cineva și fără a-l vedea. Iată, de altfel, ce mi-a dat pentru tine.

Or, cum deschise acea scrisoare, domnița Budur recunoscu inelul și dete un țipăt cît putu de tare. Apoi, ca ieșită din minți, îl îmbrînci pe eunuc și se repezi să dea perdeaua-ntr-o parte. Și, dintr-o privire, văzu că tînărul astrolog era frumosul flăcău căruia i se dăduse cu totul, pe cînd el dormea. Și-atît de mare-i fu bucuria, încît de data aceasta era să înnebunească de-a binelea. Se aruncă la pieptul iubitului ei și se îmbrățișară ca doi porumbei ce-au stat despărțiți multă vreme.

Văzînd acestea, eunucul alergă la rege să-i ducă vestea despre cele întîmplate, spunîndu-i :

— Acest tînăr astrolog este cel mai învățat dintre toți astrologii. Ți-a lecuit fata fără măcar s-o fi văzut, stînd ascuns pe după o perdea, fără nimic altceva !

Regele strigă :

— Adevăratu-i ce-mi spui ?

Eunucul răspunse :

— O, stăpîne al meu, vino să vezi cu ochii tăi și să te încredințezi !

Atunci regele alergă în iatacul fiică-si și văzu că, în adevăr, era întocmai așa. Și-atîta se bucură, încît o sărută pe fată între ochi, că tare o mai iubea ! Pe urmă îl sărută și pe Kamaralzaman și-l întrebă din ce țară este. Kamaralzaman răspunse :

— Din insulele Khaledan și sînt chiar fiul regelui Șahraman !

Și-i povesti regelui toată întîmplarea lui cu Sett Budur.

Regele, auzind întîmplarea, grăi :

— Pe Allah ! Asta-i o întîmplare atît de uluitoare și atît de minunată, că, de-ar fi scrisă cu acul în colțul de dinlăuntru al ochiului, ar fi pricină de minunare pentru toți cei care-ar citi-o cu băgare de seamă !

Și porunci pe dată să fie scrisă în hronice de către diecii cei mai iscusiți de la palat, ca să rămînă de pomenire din veac în veac generațiilor viitoare.

După care, porunci numaidecît să vie cadiul și martorii și să scrie pe loc legămîntul de căsătorie al domniței Budur cu Kamaralzaman. Și mai porunci ca întreg orașul să fie împodobit și luminat vreme de șapte nopți și de șapte zile. Și-au mîncat, au băut și s-au bucurat. Iar Kamaralzaman și Sett Budur și-au împlinit toate dorurile lor și s-au drăgostit vreme lungă, înconjurați de bucuria tuturor și binecuvîntînd pe Allah cel atoatedătător.

Pînă ce, într-o noapte, după un ospăț la care fuseseră poftiți ca oaspeți dregătorii cei mai de seamă din insulele cele din afară și din insulele cele de dinlăuntru, și după ce Kamaralzaman se înfruptase încă și mai minunat decît de obicei din darurile soției sale, adormind, visă un vis în care-l

văzu pe tatăl său, regele Șahraman, cu fața scăldată în lacrimi și spunîndu-i cu alean :

— Așa m-ai părăsit tu, Kamaralzaman ? Uite, eu am să mor de dor !

Atunci Kamaralzaman sări din somn și o trezi și pe soție și începu să suspine adînc.

Și Sett Budur, îngrijorată, îl întrebă :

— Ce ai, o, lumină a ochilor mei ? De ți-e cumva rău de la stomah, am să-ți fierb numaidecît un ceai de anason. De te doare capul, îți pun îndată pe frunte niște oblojeli cu oțet. Iar de-ai mîncat prea mult aseară, ți-așez pe pîntece o pîine caldă înfășurată într-un șervet și-ți dau să bei apă de trandafiri, amestecată cu apă de flori...

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și tăcu, sfioasă.

Ci într-a două sute șasea noapte

Ea urmă :

...și-ți dau să bei apă de trandafiri, amestecată cu apă de flori.

Kamaralzaman răspunse :

— O, Budur, îndată ce se luminează de ziuă trebuie să plecăm către țara mea, căci regele, tatăl meu, este bolnav. Mi s-a arătat în vis și mă așteaptă plîngînd.

Budur răspunse :

— Ascult și mă supun !

Și, cu toate că era noapte neagră, se sculă numaidecît și se duse la tatăl ei, regele Ghaiur, care se

afla în haremul său, și-i trimise vorbă printr-un eunuc că vrea să-i vorbească.

Regele Ghaiur, cînd îl văzu pe eunuc ițindu-și capul pe ușă la acel ceas, rămase ca năuc şi întrebă:

— Ce năprasnă ai să-mi vestești, tu, chip de păcură ?

Eunucul răspunse :

— Domnița Budur dorește să-ți vorbească !

Regele răspunse :

— Așteaptă să-mi pun turbanul.

Pe urmă, ieși și-o întrebă pe Budur :

— Copila mea, ai înghițit oare niscaiva piper, de umbli pe drumuri la un ceas ca acesta ?

Ea răspunse :

— O, tată, am venit să-ți cer învoire să plec în zori către țara Khaledan, împărăția tatălui soțului meu Kamaralzaman.

El spuse :

— Nu mă împotrivesc, dacă făgăduiești să te întorci pînă-ntr-un an.

Ea răspunse :

— De bună seamă !

Și-i mulțumi lui tătîne-său pentru învoire, sărutîndu-i mîna, și-l chemă și pe Kamaralzaman, care și el îi mulțumi la fel.

A doua zi, de cu zori, pregătirile erau făcute toate, caii înșeuați și cămilele de povară încărcate. Regele Ghaiur își luă rămas bun de la fiică-sa Budur și-o lăsă în seama lui, să aibă grijă de ea ; apoi, le făcu daruri bogate la amîndoi, aur și diamante, și-i însoți o bucată de vreme. După care, se întoarse în cetate, nu fără a le fi dat cele din urmă sfaturi, plîngînd, și-i lăsă să-și vadă de cale.

Atunci, Kamaralzaman și Sett Budur, după lacrimile de rămas bun, nu se mai gîndiră decît la bucuria de a-l vedea pe regele Șahraman. Și-au că-

lătorit aşa prima zi, pe urmă a doua zi, pe urmă a treia zi, şi tot aşa, pînă ce treizeci de zile s-au împlinit.

Ajunseră atunci într-o pajişte nespus de frumoasă, care-i ispiti atît de tare încît poronciră să se aşeze acolo o tabără de hodină pentru o zi, două. Iar cînd cortul domniţei fu ridicat la umbra unui roşcov, Sett Budur, ostenită, intră înlăuntru îndată, mîncă ce mîncă şi adormi numaidecît.

Iar Kamaralzaman, după ce isprăvi de dat porunci şi după ce puse să se nalţe şi celelalte corturi ceva mai departe, pentru ca să se poată bucura în tihnă de linişte şi de singurătate alături de Budur, intră şi el în cort şi-şi văzu soţia dormind. Şi, văzînd-o aşa, îşi aduse aminte de cea dintîi noapte fermecată petrecută împreună cu ea în turn.

În adevăr, Sett Budur dormea întinsă pe covorul din cort, cu capul pe-o pernă de mătase roşie. Şi n-avea pe ea decît o cămaşă de culoarea caisei, din mătase străvezie de Mossul. Şi-o adiere de vînt i-o ridica uşurel, din cînd în cînd, pînă către buric ; şi-aşa, lăsa să i se vadă pîntecul frumos şi alb ca de nea, împodobit în locurile cele mai gingaşe cu nişte gropiţe în care de-abia ar fi putut încăpea o nucşoară de muscat.

Iar Kamaralzaman, fermecat, nu mai putu face alta decît să ticluiască următoarele stihuri :

Cînd stai culcată-n purpurele fine,
Obrazu-ţi pare-un răsărit de soare,
Iar ochii-ţi sînt seninul mării line.

Cînd între trandafirii de rubine
Şi-ntre narcise stai, n-au semănare
Nici palmierii-Arabiei cu tine.

Cu păru-ți plin de nestemate rare
Se desfășoară-n văluriri senine,
Mătase nu-i ca el strălucitoare.

După care ticlui și această minunată poezie :

Dormi ! E ora fermecată
Cînd, în tihnă, palmierii
Sorb azur. Amiaza doarme.
Dintr-un trandafir în floare,
Un bondar de aur soarbe
Voluptatea dulce-a mierii.
Tu visezi, surîzătoare.
Stai așa, în nemișcare !

Stai așa, în nemișcare !
Pielea ta strălucitoare
Strălucește aurie
Prin cămașa străvezie.
Printre palmieri străbate
Raza candidă de soare
Și — o, diamant ! — te-aprinde
Cu lumina-i lucitoare.

Stai așa, în nemișcare !
Numai sînii-ți să coboare
Și să urce — val de mare.
Sînii tăi, ca de zăpadă,
Să-i adulmec, ca pe-o boare,
Ca pe alba mării sare,
Sînii tăi, ah, sînii, lasă-i
Să se urce și coboare !

Lasă-ți sînii să respire !...
Tace rîul. Iar pe floare,
Împietrit, bondarul tace.
Arzătoarea mea privire

Fulgeră granata crudă-a
Celor două boabe rare,
Ca doi struguri — sînii tineri...
Ah, privirea-mi arzătoare !...

Ah, privirea-mi arzătoare !
Inima-mi să se-nfioare,
Cînd, asupra-ți, palmierii
Freamătă de fericire
Și te-acopăr flori de santal
Și de trandafiri, de pare-a
Păcii și-a singurătății
Blîndă binecuvîntare.

După ce improviză versurile acestea, Kamaralzaman se simți ars de dorință față de soția sa adormită, de care nu izbutea să se sature, întocmai cum gustul apei proaspete și curate este pururi rîvnit de gurile însetate. Se plecă, așadar, asupra-i, și tocmai își strecura mîna către umbra cea caldă a coapselor ei, cînd simți sub degete un fel de pietricică lucie. O trase de-acolo și văzu că era un grăunte de cornalină, legat cu un fir de mătase chiar deasupra văii trandafirilor. Și Kamaralzaman, uimit peste măsură, gîndi : „Dacă această cornalină n-ar avea însușiri deosebite, și dacă n-ar fi un lucru de mare preț în ochii domniței Budur, atunci Budur n-ar fi ascuns-o cu atîta grijă în locul cel mai scump al trupului ei. A făcut așa, pesemne, ca să nu fie silită să se despartă vreodată de ea. De bună seamă că fratele ei Marzauan, magul, i-a dăruit asemenea piatră, ca s-o apere de deochi și de pierderea sarcinii."

Apoi, Kamaralzaman, în loc să ducă mai departe mîngîierile începute, se simți atît de ispitit să cerceteze mai cu de-amănuntul piatra încît dezlegă

firul de mătase de care era agăţată, o luă şi ieşi din cort ca s-o privească la lumină. Şi văzu că acea cornalină era tăiată în patru feţe şi pe fiecare faţă erau gravate litere talismanice şi figuri necunoscute. Şi, cum o ţinea aşa, la înălţimea ochilor, ca s-o cerceteze mai cu de-amănuntul, deodată o pasăre mare se repezi ca un fulger din slăvile cerului şi i-o smulse din mînă...

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a două sute şaptea noapte

Ea urmă :

...şi i-o smulse din mînă. Pe urmă, se aşeză ceva mai încolo, în vîrful unui copac mare, şi-l privi, nemişcată şi batjocoritoare, ţinînd talismanul în plisc.

Uluirea lui Kamaralzaman fu atît de mare, încît rămase un timp cu gura căscată, nemaifiind în stare să facă nici o mişcare ; căci prin faţa ochilor îi trecu toată mîhnirea de care o şi vedea cuprinsă pe biata Budur. Dar, smulgîndu-se din buimăceală, nu mai stete o clipită în cumpănă. Apucă repede o piatră şi alergă către pomul în care se aşezase pasărea. Ajungînd la o depărtare potrivită pentru a zvîrli cu piatra în răpitoare, ridică braţul ca s-o ochească ; dar pasărea zbură din copacul acela şi se aşeză pe altul, ceva mai departe. Atunci, Kamaralzaman porni în urmărirea ei, dar pasărea zbură şi se aşeză pe al treilea copac. Şi Kamaral-

zaman își zise : „De bună seamă că a văzut piatra din mîna mea. Am s-o arunc, ca să-i arăt că nu vreau s-o lovesc." Și zvîrli piatra cît colo.

Cînd văzu pe Kamaralzaman că a aruncat piatra, pasărea coborî pe pămînt, dar tot la oarecare depărtare. Și Kamaralzaman își zise : „Iat-o că m-așteaptă !" Și alergă către ea ; dar, cînd s-o prindă, pasărea sări ceva mai încolo ; iar Kamaralzaman sări și el după ea. Și, pasărea sărea, și Kamaralzaman sărea și el, și pasărea sărea, și Kamaralzaman sărea, și tot așa din clipă în clipă, din vale în vale, din colină în colină, pînă la căderea nopții. Atunci Kamaralzaman strigă : „Nu e alt ajutor decît întru Allah cel atotputernic". Și se opri, gîfîind din greu. Iar pasărea se opri și ea, la fel, dar ceva mai încolo, pe vîrful unui muncel.

Kamaralzaman își simți fruntea asudată, mai mult de deznădejde decît de oboseală, și se gîndi că poate-ar fi mai bine să se întoarcă la cort. Dar își zise : „Preaiubita mea Budur ar fi în stare să moară de mîhnire cînd i-aș spune că s-a pierdut pe totdeauna acest talisman cu însușiri pe care eu nu le știu, dar pe care ea le socoate de mare însemnătate. Și-apoi, de m-aș întoarce acum, cînd întunericul e-atît de adînc, m-aș primejdui ori să mă rătăcesc, ori să fiu sfîșiat de fiarele nopții." Cufundat așa în gînduri negre, nu mai știa ce hotărîre să ia ; și, descumpănit cum era, se întinse la pămînt, sleit și frînt.

Dar nu conteni să ia seama mereu la pasărea ai cărei ochi scînteiau în noapte ciudat ; și oridecîteori făcea el vreo mișcare ori se ridica binișor cu gîndul s-o înhațe, pasărea bătea din aripi și țipa, ca pentru a-i spune că-l vedea. Așa că, pînă la urmă, Kamaralzaman, doborît de trudă și de zbucium, se lăsă în voia somnului pînă în zori.

De cum se trezi, Kamaralzaman hotărî să prindă cu orice preţ pasărea răpitoare şi porni iar s-o urmărească ; și începu iar să alerge după ea, dar cu tot atîta neizbîndă ca şi-n ajun. Și Kamaralzaman, cînd văzu înserarea coborînd, începu să se bată cu pumnii în piept strigînd :

— Am s-o urmăresc, cît timp îmi va mai rămîne suflarea în piept !

Culese apoi cîteva ierburi și cîteva rădăcini, şi se mulţumi cu ele drept hrană. Și-adormi, pîndind pasărea, şi pîndit, la rîndu-i, de ochii ei ce scînteiau în beznă.

Or, a doua zi, urmărirea iarăşi porni, din zori pînă-n seară, şi tot aşa pînă într-a zecea zi ; dar, în cea de-a unsprezecea zi dimineaţa, momit mereu de zborul păsării răpitoare, ajunse la porţile unei cetăţi aşezate pe un ţărm de mare.

Acolo, pasărea se opri. Puse cornalina talismanică jos, dinaintea ei, țipă de trei ori numele „Kamaralzaman", luă iar cornalina în plisc, se ridică în văzduh, se înălţă tot mai sus, îndepărtîndu-se, pînă pieri în depărtare peste mare.

Văzînd aceasta, Kamaralzaman fu cuprins de o asemenea mînie încît se aruncă la pămînt, cu faţa-n jos, și plînse vreme lungă zguduit de suspine.

Și după ce stete așa ceasuri în şir, se hotărî să se ridice și se duse la un pîrîiaş ce curgea pe-aproape, să se spele pe mîini şi pe faţă, şi să se limpezească, după regulile cele îndătinate ; luă apoi drumul către cetate, cu gîndul la durerea iubitei sale Budur şi la toate presupunerile pe care și le va fi făcînd ea despre pieirea lui şi a talismanului.

Pe urmă, Kamaralzaman trecu porţile şi intră în cetate. Și începu să străbată uliță după uliță, fără

ca vreunul dintre numeroșii locuitori pe care-i întîlnea să-l fi privit cu bunăvoință, așa cum face un musulman față de străini. Așa că-și urmă drumul prin cetate mai departe și ajunse în cealaltă parte a orașului, la poarta ce da spre grădini.

Și găsind deschisă poarta la una dintre grădini, mai mare decît celelalte, intră și văzu venindu-i în întîmpinare pe grădinarul care îl salută cu salamalecul musulman. Iar Kamaralzaman, la rîndu-i, îi ură și el bună pace și răsuflă ușurat auzindu-l vorbind arăbește. Și, după ce schimbară aceste salamalecuri, Kamaralzaman îl întrebă pe bătrîn :

— Dar ce-i cu locuitorii de pe-aici, de sînt toți atîta de încruntați la față și au niște priviri de te-nghează și tare neprimitoare ?

Moșneagul cel blajin îi răspunse :

— Binecuvîntat fie Allah, copile, că te-a scos din mîinile lor cu zile ! Oamenii care locuiesc în această cetate sînt niște năvălitori veniți de prin țările cele negre ale apusului. Au sosit pe mare, într-o zi, au coborît la țărm pe neașteptate și au măcelărit pe toți musulmanii din cetate. Se închină la lucruri de nepriceput, vorbesc o limbă barbară și neînțeleasă, și se hrănesc cu tot felul de spurcăciuni, de pildă cu brînză stricată și cu vînat împuțit. Și nu se spală niciodată ; căci la naștere, niște oameni tare urîți și îmbrăcați în straie cernite le stropesc capul cu apă, și această spălare, însoțită de niște gesturi ciudate, îi scutește să se mai spele vreodată, cîte zile li-i dat de trăit. Și, ca să nu fie ispitiți cumva a se spăla, au dărîmat fără zăbavă toate hamamurile și toate fîntînile din cetate ; și-au clădit pe locurile lor prăvălii, ținute de niște tîrfe, care vînd, drept băutură, un fel de zoaie galbene și înspumate, ce trebuie să fie niscaiva ud dospit, de nu și mai rău. Iar muierile lor, o, copile al meu,

sînt cea mai afurisită pacoste ! Ca şi bărbaţii, ele nu se spală cu dinadins, numai îşi sulemenesc obrajii cu var stins şi cu praf din coji de ouă ; şi nu poartă nici rufe, nici şalvari, care să le ferească dedesubturile de pulberea de pe drumuri. Din această pricină, fiule, atîta-s de puturoase, de nici focul iadului n-ar izbuti să le scoată duhoarea din oase. Iată, fiule, printre ce neam de oameni trebuie să-mi sfîrşesc o viaţă pe care tare anevoie am izbutit s-o mîntuiesc de prăpăd. Căci, aşa cum mă vezi, eu sînt singurul musulman care-a mai scăpat cu zile aici ! Ci să-i mulţumim Celui Preaînalt că ne-a hărăzit să ne naştem într-o credinţă tot atît de neprihănită ca slăvile cerului de unde ne-a fost venită !

După ce spuse aceste cuvinte, grădinarul, văzînd faţa slăbită a tînărului Kamaralzaman, socoti că trebuie să-i fie tare foame ; îl duse, dar, în căsuţa lui săracă din fundul grădinii şi-i dete cu mîna lui să mănînce şi să bea. După care, începu să-l cerceteze pe ocolite ce întîmplare l-a abătut pe-acolo...

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a două sute opta noapte

Ea urmă :

...începu să-l cerceteze pe ocolite ce întîmplare l-a abătut pe-acolo.

Kamaralzaman, plin de recunoştinţă faţă de bunătatea grădinarului, nu-i ascunse nimic din toate cîte pătise şi-şi isprăvi istorisirea izbucnind în lacrimi.

Moşneagul se strădui cît putu să-l mîngîie şi îi grăi :

— Copile, fără îndoială că domniţa Budur va fi fost plecat mai departe către regatul tatălui tău, în Khaledan. Tu, aici, în casa mea, vei avea căldura dragostei, adăpost şi linişte, pînă ce-ntr-o zi Allah are să trimită o corabie care va putea să te ducă la insula cea mai apropiată, numită Insula de Abanos. Şi-atunci, din Insula de Abanos pînă în ţara Khaledanului nu mai este depărtare prea mare şi-ai să găseşti acolo destule corăbii cu care să călătoreşti. Am să-ncep, dar, chiar azi, să merg în port, zi de zi, pînă ce-oi găsi vreun neguţător care să primească să te ia cu el pînă la Insula de Abanos. Căci, ca să găsim unul care-ar vrea să meargă pînă în ţara Khaledan, ar trebui să treacă ani şi ani.

Şi grădinarul nu zăbovi să facă aşa cum zisese ; dar zile şi luni trecură, fără ca el să fi izbutit să găsească o corabie care să plece către Insula de Abanos.

Iată, aşa păţi Kamaralzaman.

Cît despre Budur, ea trecu prin nişte întîmplări aşa de minunate şi de uluitoare, o, preafericitule rege, încît mă grăbesc să mă întorc la ea.

Cînd se trezi din somn, întîia mişcare a domniţei Budur fu să deschidă braţele, ca să-l strîngă la piept pe Kamaralzaman. Şi mare-i fu uimirea cînd nu-l află lîngă ea ; şi fu încă şi mai uimită cînd îşi văzu pantalonaşul desfăcut şi cînd băgă de seamă că lipsea sforicica de mătase cu coralina talismanică. Dar gîndi că soţul ei, care încă nu văzuse acea

cornalină, o fi luat-o afară, ca să se uite la ea mai de aproape. Așa că aşteptă răbdătoare.

Dar, de la o vreme, văzînd că prinţul Kamaralzaman nu se întorcea, începu a se îngrijora tot mai tare şi, curînd, fu cuprinsă de o jale adîncă. Iar cînd se lăsă seara, fără ca soţul ei să se fi întors, nu mai ştiu ce să creadă despre lipsa lui. Și îşi zise : „Ya Allah ! Ce lucru aşa de neobişnuit s-o fi întîmplat, oare, de l-a silit pe Kamaralzaman să plece din preajma mea, el, care nu putea să stea un ceas fără mine ? Și cum se face de-a luat şi talismanul cu el ? Ah, afurisit talisman, numai tu eşti pricina nenorocirii noastre. Și tu, blestematule Marzauan, frate al meu, bătu-te-ar Allah că mi-ai dăruit un lucru aşa de afurisit !"

Dar cînd Sett Budur văzu că nici după două zile nu i se întorsese soţul, în loc să-şi piardă firea, aşa cum fac cele mai multe femei în atare împrejurări, ştiu să găsească, în nenorocirea aceea, o tărie pe care semenele ei n-o au de obicei. Și nu spuse nimic nimănui, despre Kamaralzaman şi despre lipsa lui, de teamă să nu fie părăsită ori prost slujită de robii ei ; îşi închise în suflet amarul şi porunci roabei care-o slujea să nu scoată o vorbă faţă de careva. Apoi, ştiind cît de bine se aseamănă ea cu Kamaralzaman, îşi dezbrăcă pe dată hainele de femeie, scoase dintr-o ladă hainele lui Kamaralzaman şi se îmbrăcă cu ele.

Își puse mai întîi o frumoasă haină vărgată, croită pe talie şi deschisă la gît ; îşi legă peste mijloc un seleaf ţesut cu fir de aur, înfipse în el un pumnal cu mînerul de jad încrustat în rubine ; îşi înfăşură pe cap un turban de mătase pe care-l strînse în jurul frunţii, cu trei şnururi din păr moale de cămilă şi, după ce se găti aşa, luă în mînă un bici, se îndreptă din şale şi porunci roabei

să se îmbrace în hainele pe care le dezbrăcase şi să meargă în urma ei. Aşa, toată lumea, văzînd-o pe însoţitoare, putea să-şi spună: „Asta-i Sett Budur!“ Ieşi apoi afară din cort şi dete semnalul de plecare.

Sett Budur, schimbată astfel în Kamaralzaman, călători aşa, cu întregu-i alai după ea, zile şi zile nenumărate, pînă ce ajunse la o cetate aşezată pe un ţărm de mare. Porunci atunci să se aşeze corturile la porţile oraşului şi întrebă:

— Ce oraş este acesta?

I se răspunse:

— Este cetatea de scaun a Insulei de Abanos.

Ea întrebă:

— Şi cine-i rege aici?

I se răspunse:

— Este regele Armanos.

Ea întrebă:

— Are copii?

I se răspunse:

— N-are decît o fată, cea mai frumoasă fecioară din întreaga împărăţie şi numele ei este Haiat-Alnefus...

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a două sute noua noapte

Ea urmă:

...cea mai frumoasă fecioară din întreaga împărăţie şi numele ei este Haiat-Alnefus.

Atunci, Sett Budur trimise un sol la regele Armanos, cu o scrisoare prin care-l vestea de sosirea sa ; şi, în acea scrisoare, ea se da tot prinţul Kamaralzaman, fiul regelui Şahraman, stăpînul ţării Khaledan.

Cînd află vestea, regele Armanos, care totdeauna păstrase legăturile cele mai bune cu puternicul rege Şahraman, fu fericit că-l poate primi cu cinste în cetatea sa pe prinţul Kamaralzaman. Şi îndată, urmat de alaiul fruntaşilor de la curtea sa, porni în întîmpinare către corturile domniţei Budur, pe care-o primi cu tot respectul şi cu toată cinstea ce socotea că le aduce feciorului unui rege prieten. Şi cu toate şovăielile domniţei Budur care se străduia să nu primească găzduirea binevoitoare pe care i-o oferea la serai, pînă la urmă regele Armanos o hotărî să-l însoţească. Şi intrară laolaltă în cetate cu mare alai. Şi trei zile în şir, întregul serai se desfătă împărăteşte, petrecînd în ospeţe şi într-o strălucire cum nu s-au mai pomenit. Şi numai după aceea regele Armanos se aşeză la taifas cu Sett Budur, ca să afle cum a călătorit şi s-o-ntrebe ce are de gînd să facă.

Or, în acea zi, Sett Budur, tot sub înfăţişarea lui Kamaralzaman, se dusese la hamamul din palat, unde nu voise să primească ajutorul nici unui băiaş. Şi ieşise de acolo minunat de frumoasă şi de strălucitoare ; iar frumuseţea ei, sub acea înfăţişare de flăcău, era aşa de nemaipomenit de fermecătoare încît lumea toată, la trecerea ei, îşi oprea răsuflarea şi binecuvînta pe Creator.

Aşadar, regele Armanos se aşeză lîngă Sett Budur şi stete de vorbă cu ea o bună bucată de vreme. Şi fu atît de vrăjit de farmecul şi de vorba ei, încît îi spuse :

— Fiul meu, într-adevăr Allah te-a trimis în împărăția mea ca să fii mîngîierea bătrîneților mele și ca să-mi ții loc de fiu căruia să-i las moștenire scaunul meu de domnie. Vrei, dar, copile al meu, să-mi faci această bucurie și s-o primești de soție pe singura mea fată, Haiat-Alnefus ? Nimeni pe lume nu e mai vrednic ca tine de bogățiile și de frumusețea ei ! Și de-abia a împlinit vîrsta de măritat, căci numai luna trecută a intrat în al doisprezecelea an. E o floare fără de asemănare și m-aș bucura tare să te văd mirosind-o ! Primește-o, fiul meu, și numaidecît îți las ție scaunul de domnie, ale cărui poveri grele nu mai pot să le duc la anii mei cei mulți.

Această propunere și această ofertă mărinimoasă și atît de neașteptată o puseră pe Sett Budur la grea încurcătură. Dintru-ntîi, nu știu cum să facă, să nu-și dea pe față tulburarea ce-o frămînta ; plecă ochii-n pămînt și rămase așa un răstimp, cugetînd în sineși așa : „Dacă i-aș răspunde că eu sînt Kamaralzaman și că sînt însurat cu Sett Budur, mi-ar spune că Sfînta Carte îngăduie să ai patru soții legiuite ; dacă i-aș dezvălui adevărul că sînt femeie, ar fi în stare să mă silească să mă mărit cu el, și toată lumea ar afla vestea și m-aș face de ocară ; dacă nu i-aș primi această ofertă părintească, dragostea lui s-ar schimba în ură crîncenă și-ar fi în stare, după ce aș pleca de la palatul lui, să-mi întindă cine știe ce capcană, ca să mă piardă. Mai bine-i, dar, să primesc propunerea, lăsînd să se împlinească ceea ce mi-i scris. Și cine știe ce-mi ascunde nepătrunsul ? Oricum, ajungînd rege, voi fi dobîndit o împărăție foarte frumoasă, pe care să i-o dărui lui Kamaralzaman cînd are să se întoarcă. Iar în ce privește îndeplinirea datoriei de soț față de

tînăra Haiat-Alnefus, soţia mea, mă voi mai gîndi şi poate voi găsi vreun mijloc ca să aranjez lucrurile.“

Ridică deci fruntea şi, cu obrazul acoperit de o roşeaţă pe care regele o socoti drept sfială şi tulburare, de înţeles la un tînăr atît de curat, ea răspunse :

— Sînt un fiu preasupus, care răspunde prin supunere şi ascultare la orice dorinţă a regelui său.

La aceste cuvinte, regele Armanos, în culmea bucuriei, hotărî ca nunta să aibă loc chiar în acea zi. Începu prin a lăsa scaunul împărăţiei lui Kamaralzaman, de faţă cu toţi emirii şi dregătorii, şi căpeteniile de oaste, şi musaipii lui şi porunci pristavilor de oaste să vestească aceasta în toată cetatea, şi trimise olăcari în toată împărăţia lui să dea de ştire tuturor locuitorilor.

Atunci, cît ai clipi din ochi, fu rînduită, şi la palat, şi în cetate, o sărbătoare cum nu s-a mai pomenit ; şi în strigăte de bucurie şi-n sunete de tilinci şi de ţimbale, fu scris şi senetul de căsătorie al noului rege cu Haiat-Alnefus.

Iar cînd se lăsă seara, bătrîna regină, înconjurată de alaiul ei de femei, ce strigau „liu-liu-liu“ de bucurie, o aduse pe Haiat-Alnefus în iatac la Sett Budur, pe care ele o credeau Kamaralzaman. Atunci Sett Budur, se-nţelege, sub înfăţişarea-i de tînăr rege, înaintă zîmbind către soţia sa şi-i ridică, pentru întîia oară, iaşmacul de pe obraz.

Şi toate femeile care erau de faţă, la vederea unei perechi aşa de frumoase, fură atît de fermecate încît păliră de dorinţă şi de tulburare.

Iar cînd datinele acestea fură-mplinite, mama domniţei Haiat-Alnefus şi toate femeile din alaiul ei, după ce le urară multă fericire tinerilor şi

aprinseră toate făcliile, plecară binişor, lăsînd pe noii căsătoriţi singurei în odaia de nuntă...

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a două sute zecea noapte

Ea urmă :

...plecară binişor, lăsînd pe noii căsătoriţi singurei în odaia de nuntă.

Sett Budur fu încîntată de înfăţişarea plină de prospeţime a tinerei Haiat-Alnefus ; şi dintr-o singură privire o găsi, în adevăr, ispititoare, cu ochii ei negri şi mari, speriaţi, cu faţa-i senină, cu sînii de copilă ce abia se zăreau sub cămăşuţa străvezie. Iar Haiat-Alnefus surîse sfios văzînd că plăcuse soţului ei, măcar că tremura toată de o tulburare stăpînită, şi îşi lăsă ochii în jos, abia cutezînd să se mişte între văluri şi pietre scumpe. Şi băgă şi ea de seamă îndată frumuseţea desăvîrşită a tînărului cu obraji de fecioară şi care-i păru mai minunat decît cele mai frumoase fete de la palat. Aşa încît o mare tulburare îi cuprinse întreaga fiinţă, cînd îl văzu apropiindu-se binişor şi aşezîndu-se lîngă ea, pe larga saltea aşternută jos, pe covor.

Sett Budur luă mînuţele fetei în mîinile sale, se aplecă uşor şi-o sărută pe gură. Dar Haiat-Alnefus nu îndrăzni să-i întoarcă dulcele sărut, ci închise ochii şi suspină fericită. Şi Sett Budur îi puse capul pe braţul ei, o strînse la piept şi-i

cîntă încetișor cîntece de leagăn atît de melodioase încît copila ațipi cu zîmbetul pe buze.

Atunci, Sett Budur o dezbrăcă de haine și-i scoase podoabele toate, o culcă, și-apoi se întinse și ea alături, strîngînd-o în brațe. Și amîndouă dormiră așa, pînă dimineața.

Și-ndată ce se trezi, Sett Budur, care se culcase aproape îmbrăcată și chiar cu turbanul pe cap, se grăbi să-și îndeplinească la repezeală purificările rituale, dat fiind că ea făcea numeroase băi pe furiș, ca să nu se trădeze, se împodobi cu însemnele regale și se duse în sala de judecată, ca să primească închinarea tuturor curtenilor, să orînduiască treburile împărăției, să curme nedreptățile, să firitisească dregători și să mazilească slujbași. Printre alte multe ușurări ce le socoti de neîntîrziat, desființă dijmele și vămile, și împărți daruri bogate ostașilor, prostimii și moscheelor. Și-așa, toți noii ei supuși o îndrăgiră pe dată și-i urară viață lungă și îmbelșugată.

Estimp, regele Armanos și soția sa alergară să afle vești de la fiica lor, Haiat-Alnefus și o întrebară dacă soțul ei s-a purtat gingaș cu ea și dacă nu cumva se simțea obosită ; căci se feriră s-o întrebe dintru-nceput despre lucrul cel mai de seamă. Haiat-Alnefus le răspunse :

— Soțul meu s-a purtat tare duios. M-a sărutat pe gură, iar eu am adormit în brațele lui, legănată de cîntece. Ah, ce gingaș a fost !

Atunci Armanos întrebă mirat :

— Asta-i tot ce s-a întîmplat, fata mea ?

Ea grăi :

— Da !

Mama întrebă și ea :

— Atunci, nici nu te-i fi dezbrăcat de tot ?

Ea răspunse :

— Nu !

Atunci, tatăl şi mama se uitară unul la altul, nu mai spuseră nimic şi plecară. Şi-atîta-i cu ei.

Cît despre Sett Budur, după ce isprăvi treburile, se întoarse în iatac la Haiat-Alnefus şi-o întrebă :

— Ce ţi-au spus, frumoasa mea, tatăl şi mama ta ?

Ea răspunse :

— M-au întrebat de ce nu m-am dezbrăcat.

Budur îi spuse :

— Nu-i nimic ! Te-ajut eu, numaidecît !

Şi, bucată cu bucată, o dezbrăcă toată, pînă şi de cămaşă, o luă în braţe, şi aşa, goală, se culcă cu ea în pat.

Apoi, Budur o sărută dulce pe ochii amîndoi şi-o întrebă :

— Haiat-Alnefus, mieluşeaua mea, ia spune-mi îţi plac bărbaţii ?

Ea răspunse :

— N-am văzut niciodată vreunul, afară, de bună seamă, de eunucii de la palat. Dar, se pare că aceia nu sînt bărbaţi decît pe jumătate. Ce le-o fi lipsind oare ?

Budur răspunse :

— Le lipseşte ceva ce şi ţie îţi lipseşte, lumină a ochilor mei !

Haiat-Alnefus întrebă cu mirare :

— Mie ? Pe Allah, ce-mi lipseşte ?

Budur îi răspunse :

— Un deget.

La vorbele acestea, micuţa Haiat-Alnefus, speriată, dete un ţipăt înăbuşit, îşi scoase mîinile de sub macat şi întinzîndu-şi cele zece degete le cercetă cu ochi holbaţi de spaimă. Dar Budur o strînse la piept, o sărută pe frunte şi-i spuse :

— Pe Allah, o, Haiat-Alnefus, am glumit !

Și-o acoperi cu sărutări, pînă ce-o liniști. Atunci îi spuse :

— Sărută-mă, iubita mea !

Și Haiat-Alnefus își apropie buzele fragede de buzele domniței Budur și, înlănțuite amîndouă așa, dormiră pînă dimineața.

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ci într-a două sute unsprezecea noapte

Ea urmă :

...și, înlănțuite amîndouă așa, dormiră pînă dimineața.

Atunci Budur plecă iar să vegheze la treburile împărăției ; iar tatăl și mama micuței Haiat-Alnefus veniră să afle vești de la fiica lor.

Mai întîi întrebă regele Armanos :

— Ei, bine, copilă, binecuvîntat fie Allah ! Văd că te afli încă tot în pat ! Te simți trudită tare ?

Ea răspunse :

— Ba nicidecum ! Am dormit minunat în brațele frumosului meu soț, care m-a dezbrăcat goală-goluță și m-a sărutat duios pe tot trupul. Ya Allah, tare plăcut mai era ! Peste tot simțeam mii de furnicături și de fiori. Numai că m-a speriat cumplit cînd mi-a spus că-mi lipsește un deget. Dar a glumit. Atît de mult mi-au plăcut mîngîierile lui, și mîinile lui erau atît de moi pe pie-

lea goală, iar buzele-i erau aşa de fierbinţi şi de dulci pe buzele mele, că pînă-n zori nici n-am mai ştiut de mine, de mi se părea că sînt în rai.

Atunci o întrebă şi maică-sa :

— Dar ştergarele unde-ţi sînt, copila mea ? Ai sîngerat tare ?

Şi tînăra răspunse cu mirare :

— N-am sîngerat deloc !

Auzind-o ce spune, tatăl şi mama, în culmea deznădejdii, începură să-şi dea cu palmele peste obraji, strigînd :

— Of, ce ocară ! Of, păcatele noastre ! De ce-şi bate joc de noi soţul tău şi de ce te dispreţuieşte atîta ?

Apoi, încet-încet, regele fu cuprins de o mare mînie şi plecă strigînd către soţia sa cu o voce atît de tare încît fu auzit şi de fată :

— Dacă nici la noapte Kamaralzaman nu-şi face datoria de soţ faţă de fata noastră şi nu ne scapă astfel de ocară, am să-l pedepsesc crunt pentru necuviinţa sa. Îl alung şi din serai, şi nu ştiu, zău, de n-am să-l pedepsesc şi mai rău !

După ce spuse acestea, regele Armanos ieşi din iatacul fetei uluite, urmat de soţia sa, căreia i se lungise nasul pînă-n podea.

Aşa că atunci cînd se lăsă înserarea şi Sett Budur intră în iatac la Haiat-Alnefus, o găsi tare amărîtă, cu capul înfundat în perne şi zguduită de suspine. Se apropie de ea, o sărută pe frunte, îi şterse lacrimile şi-o întrebă ce are de e atîta de necăjită ; şi Haiat-Alnefus îi răspunse cu voce pierită :

— O, stăpîne iubit, tata vrea negreşit să te dea jos din scaunul de domnie, să te izgonească din serai, şi cine mai ştie ce să-ţi mai facă. Şi toate astea numai din pricină că nu-ţi împlineşti nu

știu ce datorie de soț față de mine, ca soție, și nu vrei să-i scapi, astfel, de ocară numele și neamul ! Și vrea ca lucrul să fie săvîrșit chiar în noaptea asta. Iar eu, iubite stăpîne al meu, dacă ți-am spus ce-au zis ei, n-am făcut-o ca să te silesc să faci ce nu vrei, ci numai spre a cunoaște și a te feri de primejdia ce te paște. Că eu, ziua toată, am tot stat și-am plîns, gîndind la pedeapsa pe care o pregătește tata împotriva ta. Of, mă rog ție, grăbește-te și ia-mi acea feciorie, și fă, cumva, ca ștergarele cele albe să se înroșească, așa cum vrea maică-mea. Iar eu mă încredințez cu totul priceperii tale și-mi pun toată făptura și tot sufletul în mîna ta. Ci, pentru aceasta, stăpîne al meu drag, să-mi spui ce trebuie să fac !

Auzind așa, Sett Budur își zise : „Am ajuns la soroc ! Văd bine că nu mai am alt mijloc de scăpare. Îmi pun în Allah nădejdea toată." Și grăi către fată :

— Lumină a ochilor mei, mă iubești mult ?

Ea răspunse :

— Ca pe bolta cerului înstelată !

Budur o sărută pe buze și o întrebă iar :

— Și mai cît ?

Ea-i răspunse, înfiorată toată :

— Nu știu. Dar mult, hotărît !

Budur întrebă iar :

— Dacă mă iubești atît, te-ai bucura dacă, în loc de soț, ți-aș fi frate ?

Copila bătu din palme și grăi :

— Aș muri de fericire.

Budur urmă :

— Dar dacă ți-aș fi nu frate, ci soră ; dacă aș fi fată ca tine, în loc să fiu băiat, m-ai mai iubi tot atît, inima mea ?

Haiat-Alnefus îi răspunse :

— Ba încă şi mai mult, căci aş sta mereu cu tine, ne-am juca laolaltă, am dormi în acelaşi pat şi nu ne-am despărţi niciodată.

Atunci, Budur o strînse pe copilă la piept, îi acoperi ochii cu sărutări şi-i spuse :

— Ei bine, Haiat-Alnefus, ai fi tu în stare să păstrezi numai pentru tine o taină, dovedindu-mi astfel dragostea ce-o ai faţă de mine ?

Tînăra grăi :

— Întrucît te iubesc, mi-i totul uşor.

Atunci, Budur o luă pe copilă în braţe şi o sărută pe buze pînă cînd amîndouă rămaseră fără răsuflare, apoi se ridică în picioare şi-i spuse :

— Priveşte-mă, Haiat-Alnefus, şi fii sora mea.

Şi, totodată, cu o mişcare iute, îşi descheie, de la gît pînă la brîu, haina, lăsînd să ţîşnească afară doi sîni strălucitori, încununaţi de bumburuzele lor. Apoi grăi :

— Ca şi tine, copila mea, sînt femeie, vezi bine. Şi de m-am îmbrăcat ca bărbat, am făcut-o din pricina unei întîmplări ciudate, pe care am să ţi-o povestesc îndată.

Apoi se aşeză la loc, luă fata pe genunchi şi-i depănă toată povestea ei, de la început pînă la sfîrşit. Dar ar fi-n zadar s-o mai spunem iar.

Cînd micuţa Haiat-Alnefus auzi acea poveste, rămase nespus de uimită şi, întrucît se afla tot în braţele domniţei Budur, îi luă bărbia în mînuţa ei şi îi spuse :

— O, surioară, ce viaţă plăcută o să petrecem împreună, aşteptîndu-l pe iubitul tău Kamaralzaman ! Deie Allah să se întoarcă la noi cît mai degrabă, ca să ne fie fericirea întreagă !

Şi Budur îi spuse :

— Allah să-ţi audă rugăciunea, inima mea, iar eu am să te dărui lui Kamaralzaman ca a doua

soţie, şi, tustrei, vom trăi astfel în cea mai desăvîrşită fericire !

Apoi se îmbrăţişară, iar Haiat-Alnefus nu mai contenea a se minuna şi a spune :

— Ya Allah ! Acuma pricep eu ! Ia gîndeşte-te tu că, ori de cîte ori îi întrebam pe robi : „La ce slujeşte asta ? la ce slujeşte aceea ?" ei clipeau din ochi şi nu-mi răspundeau nimic. Alteori, spre ciuda mea, plescăiau din limbă, şi tot nu-mi răspundeau nimic. Iar eu, de mînie, îmi zgîriam obrajii şi ţipam tot mai tare : „Spuneţi-mi şi mie la ce slujeşte aceea !" Atunci, la ţipetele mele, venea mama în grabă, întreba de ce ţip, şi robii îi spuneau : „Ţipă că vrea să ne silească a-i spune la ce slujeşte aceea". Şi-atunci maică-mea, regina, în culmea indignării, măcar că îmi ceream iertare, îmi da jos pantalonaşii şi-mi trăgea o bătaie bună peste fund, strigîndu-mi : „Iată la ce slujeşte aceea !" Iar eu, pînă la sfîrşit, am ajuns să cred, negreşit, că aceea slujeşte numai la chelfănit. Şi tot aşa am păţit şi cu celelalte.

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a două sute douăsprezecea noapte

Ea urmă :

Atunci, cum se apropia ceasul venirii tatălui şi a mamei, Haiat-Alnefus întrebă pe Budur :

— Surioară, ce trebuie oare să spun mamei, care iarăşi are să-mi ceară să-i arăt sîngele fecioriei ?

Budur zîmbi şi grăi :

— Asta-i treabă uşoară !

Şi plecă pe furiş afară, căută un puişor de găină, îi tăie capul şi mînji apoi cu sîngele lui ştergarele şi coapsele fetei ; pe urmă spuse :

— Nu vei avea decît să le arăţi asta ! Căci datina nu pretinde decît atît şi nu îngăduie a se cerceta mai mult.

Atunci intrară la fiica lor regele şi regina, gata să izbucnească de mînie, şi împotriva ei, şi împotriva soţului ei. Dar, cînd zăriră ceea ce zăriră, se înseninară şi se veseliră, apoi deschiseră larg uşile iatacului, ca să intre toate femeile, care izbucniră îndată în strigăte de bucurie şi în „liu-liu-liu"-uri de fericire, iar mama, mîndră nevoie-mare, puse pe o pernă de catifea ştergarele înroşite şi, urmată de întregul alai, făcu înconjurul haremului. Şi toată lumea află astfel fericita întîmplare, iar regele orîndui o petrecere mare şi puse să se junghie, pentru cei săraci, sodom de oi şi de cămile tinere.

La rîndu-le, regina şi oaspetele ei se întoarseră la Haiat-Alnefus şi, lăcrimînd, o sărutară cu toatele între ochi. Şi după ce o duseră la hamam, o înveliră în broboade, ca să nu răcească, şi rămaseră cu ea pînă seara.

Iar Sett Budur îşi vedea mai departe, zi cu zi, de domnie, în scaunul împărătesc al Insulei de Abanos. Şi se făcea tot mai iubită de către supuşii ei, care o credeau bărbat şi se rugau la Cel Atotputernic să-i deie viaţă lungă. Iar cînd venea seara, se întorcea bucuroasă lîngă micuţa ei prietenă Haiat-Alnefus, o lua în braţe şi se culca lîngă ea pe saltea. Aşa făceau cele două fete încîntătoare.

Estimp, Kamaralzaman şedea în casa blajinului grădinar musulman, de dincolo de zidurile cetăţii locuite de neprimitorii năvălitori veniţi din ţările din Apus. Iar tătîne-său, regele Şahraman, din insulele Khaledan, după ce-a văzut în pădure rămăşiţele însîngerate, nu se mai îndoia de pierderea iubitului său Kamaralzaman. Îmbrăcă straie cernite, şi el, şi întreaga lui împărăţie, şi puse să se clădească un monument funerar în care se închise pentru a plînge moartea copilului său.

La rîndu-i, Kamaralzaman, cu toată tovărăşia bătrînului grădinar, care făcea tot ce putea spre a-l însenina şi a-l îmbărbăta să nădăjduiască în sosirea vreunei corăbii care să-l ducă la Insula de Abanos, trăia în tristeţe şi-şi amintea cu jale de zilele cele frumoase de odinioară.

Şi într-o bună dimineaţă, pe cînd grădinarul plecase ca de obicei, să dea o raită prin port în căutarea corăbiei care să-l ia pe oaspetele lui, Kamaralzaman sta amărît în grădină şi-şi spunea stihuri, privind cum se jucau păsările, cînd, deodată, luarea aminte îi fu atrasă de nişte croncănituri răguşite pe care le scoteau două păsări mari. Îşi ridică privirile către copacul de unde venea acel croncănit şi văzu o luptă înverşunată, cu năprasnice lovituri de pliscuri, de gheare şi de aripi. Dar în curînd, una dintre păsări căzu fără viaţă drept înaintea lui, la pămînt, pe cînd învingătoarea îşi luă zborul către depărtări.

Ci iată că, îndată, două alte păsări, încă şi mai mari, coborîră dintr-un copac din apropiere, de unde priviseră lupta, şi se aşezară lîngă pasărea răpusă, una la cap, cealaltă la picioarele ei, apoi amîndouă îşi înclinară cu tristeţe capul şi se porniră, vădit, pe plîns.

Văzîndu-le astfel, Kamaralzaman rămase tare înduioşat, îşi aminti de soţia lui, Sett Budur, şi, de jalea acelor păsări, începu să plîngă şi el.

După o vreme, Karamalzaman le văzu pe cele două păsări săpînd cu ghearele şi cu pliscurile o groapă în care o înmormîntară pe pasărea moartă. După care plecară în zbor. Ci, nu peste mult, se întoarseră iar la groapă, ţinînd, una de aripi, cealaltă de picioare, pasărea ucigaşă care se zbătea să scape, ţipînd cumplit. Fără să-i dea drumul, o puseră pe mormîntul păsării moarte şi cu cîteva lovituri de plisc o sfîşiară, răzbunînd astfel omorul, îi smulseră măruntaiele şi zburară, lăsînd-o să se zbată în chinurile morţii, acolo, în ţărînă...

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a două sute şaisprezecea noapte

Ea urmă:

...zburară, lăsînd-o să se zbată în chinurile morţii, acolo, în ţărînă.

Iar Kamaralzaman rămăsese împietrit de uimire, privind întîmplarea aceea atît de neobişnuită. Apoi, după ce păsările zburară, mînat de curiozitate, se apropie de locul unde zăcea sfîrtecată pasărea ucigaşă şi, privindu-i stîrvul, văzu strălucind, în rînza ei ruptă, ceva roşu care-i atrase luarea aminte. Se aplecă şi, luînd lucrul acela strălucitor, se prăbuşi la pămînt, leşinat de

tulburare : găsise talismanul de cornalină al domniței Budur !

Cînd își veni în simțire, strînse la piept scumpul talisman, pricină a atîtor necazuri, suspine, păreri de rău și dureri, și strigă :

— Deie Allah ca aceasta să fie o prevestire de fericire și un semn că am s-o găsesc și pe iubita mea Budur !

Sărută apoi talismanul și-l duse la frunte ; pe urmă, îl învăli cu grijă într-o bucată de pînză și-l legă de braț, ca nu cumva să-l mai piardă de-aci nainte. Și începu să sară în sus de bucurie.

Cînd se potoli, își aduse aminte că bunul grădinar îl rugase să scoată din rădăcini un roșcov bătrîn, ce nu mai da nici frunze, nici fructe. Își încinse, așadar, mijlocul cu o sfoară de cînepă, își suflecă mînecile, luă o secure și un coș, și se apucă de îndată de treabă, retezînd cu îndîrjire rădăcinile bătrînului roșcov. Dar deodată simți fierul securii izbind în ceva tare și auzi un zgomot surd răbufnind prelung de sub pămînt. Dete atunci degrabă la o parte țărîna și pietrele, și scoase astfel la iveală o placă mare de bronz, pe care Kamaralzaman o ridică numaidecît. Și atunci descoperi o scară cu zece trepte, destul de înalte, tăiate în stîncă. Și după ce rosti vorbele alungătoare de rău „la ilah ill'Allah", coborî fără zăbavă treptele și dete de o criptă largă și pătrată, cum se clădeau în vechime, pe vremile cele de demult ale lui Thammud și Aad. Și-n acea mare criptă boltită găsi douăzeci de oluri uriașe, rînduite frumos de-a lungul pereților. Săltă capacul celui dintîi și văzu că era plin pînă-n gură cu drugi de aur roșu. Săltă apoi capacul celui de-al doilea și-l găsi plin pînă-n gură cu pulbere de aur. Și se uită și-n celelalte optsprezece

și le află pe toate pline, rînd pe rînd, fie cu drugi, fie cu pulbere de aur.

Kamaralzaman, dezmeticindu-se din uluire, ieși din criptă, așeză placa la loc, își sfîrși lucrul, udă pomii după obiceiul pe care-l luase de a-l ajuta pe grădinar, și nu conteni munca decît seara, cînd bătrînul lui prieten se întoarse acasă.

Cele dintîi vorbe pe care i le spuse grădinarul fură acelea prin care-i anunța vestea cea bună. Într-adevăr, el îi spuse :

— O, copile al meu, mă bucur că pot să-ți vestesc întoarcerea ta apropiată în țara musulmanilor. Am găsit, în sfîrșit, o corabie pe care au închiriat-o niște negutători bogați și care are să ridice pînzele peste trei zile ; și-am vorbit cu căpitanul, care a primit să te ducă pînă la Insula de Abanos.

Auzind știrea, Kamaralzaman se bucură nespus, sărută mîna grădinarului și-i zise :

— Taică, așa cum tu-mi dai o veste bună, și eu, la rîndu-mi, am să-ți spun ceva care te va bucura...

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ci într-a două sute nouăsprezecea noapte

Ea urmă :

...și eu, la rîndu-mi am să-ți spun ceva care te va bucura, socot, măcar că tu nu suferi de lăcomia oamenilor din acest veac, și inima ți-i străină

de orice deşertăciune. Oboseşte-te, numai, să vii cu mine în grădină, şi-am să-ţi arăt, taică, ce noroc îmbelşugat îţi trimite soarta cea milostivă.

Şi îl duse pe grădinar la locul unde fusese roşcovul cel uscat, ridică placa de deasupra şi, în pofida uimirii şi a spaimei lui, îl hotărî pe bătrîn să coboare în criptă, apoi descoperi dinainte-i cele douăzeci de oluri pline cu drugi şi cu pulbere de aur. Şi bătrînul grădinar ridică mîinile şi căscă ochii mari, spunînd, dinaintea fiecărui ol :

— Ya Allah !

Apoi, Kamaralzaman îi grăi :

— Iată că omenia ta este răsplătită de către Cel Atoatedătător ! Mîna pe care un străin a întins-o către tine, ca să-l ajuţi în nenorocire, tot ea face să curgă acuma aurul în casa ta. Aşa răsplăteşte soarta cea binevoitoare faptele care poartă pecetea unei frumuseţi curate şi a unei inimi bune.

La vorbele acestea, bătrînul grădinar, fără-a putea să rostească un cuvînt, începu să plîngă şi lacrimile lunecau pe lunga lui barbă, prelingîndu-i-se pe piept. Izbuti într-un sfîrşit să vorbească şi grăi :

— Copile-al meu, ce vrei tu să facă un bătrîn ca mine cu acest aur şi cu aceste bogăţii ? Sînt sărac, ce-i drept, dar sînt mulţumit cu ce am, şi-aş fi cu totul fericit dacă ai binevoi să-mi dai numai o drahmă ori două, ca să-mi cumpăr un giulgiu pe care, cînd oi muri, în singurătatea mea, să-l aşez lîngă mine, pentru ca vreun trecător milos să-mi înfăşoare în el rămăşiţele pămînteşti, în aşteptarea judecăţii de apoi.

De data aceasta fu rîndul lui Karamalzaman să plîngă. Apoi grăi către moşneag :

— O, taică al meu cu mîini înmiresmate, sfînta singurătate în care se scurg paşnicii tăi ani șterge de dinaintea ochilor tăi legile dreptăţii şi ale nedreptăţii, ale adevărului şi ale neadevărului, făcute pentru turma celor ce se trag din Adam. Ci eu mă întorc între oamenii cei cruzi, și nu trebuie să uit aceste legi, ca să nu fiu sfîșiat. Aurul deaici, taică, este al tău întru totul, căci şi pămîntul în care a fost găsit este al tău, după sfînta lege a lui Allah! Dar, dacă vrei tu, iau eu jumătate, iar tu cealaltă jumătate. Altmintrelea, nu mă voi atinge de nimic.

Atunci bătrînul grădinar răspunse :

— Fiule, aici m-a născut maică-mea, acum nouăzeci de ani, şi-apoi a murit. Și ochiul lui Allah a ocrotit paşii mei și-am crescut la umbra acestei grădini şi la șopotul pîrîului strămoșesc. Și mi-s dragi acest pîrîu şi această grădină, fiule, şi aceste frunze ce freamătă, și acest soare, acest pămînt părintesc, unde umbra mea se așterne slobodă și se simte acasă, și noaptea, cînd luna îmi surîde peste acești copaci pînă dimineaţa, toate astea îmi vorbesc, fiule! Și ți le spun şi ţie, anume ca să cunoşti și tu pricina ce mă ţine aici și nu mă lasă să plec cu tine către ţările musulmane. Sînt cel din urmă musulman de pe aceste locuri unde au trăit strămoșii mei. Aici vreau să albească şi oasele mele, şi fie-i hărăzit celui din urmă musulman să moară cu faţa întoarsă către soarele care luminează acum un pămînt spurcat, murdărit de fiii păgîni ai Apusului întunecat.

Aşa grăi bătrînul cel cu mîinile tremurătoare. Apoi adăugă :

— În ce priveşte olurile acestea scumpe la care te tot gîndeşti, ia-le, devreme ce tu vrei aşa, pe cele dintîi zece, şi lasă-le pe celelalte zece în

criptă. Ele vor fi răsplata celui ce va aşeza în pămînt giulgiul în care voi dormi. Ci nu asta-i totul! Nu acesta-i greul! Greul este a încărca olurile pe corabie fără a băga cineva de seamă şi fără a stîrni lăcomia oamenilor cu suflete întunecate ce locuiesc în cetate. Or, iată că în grădina mea măslinii sînt încărcaţi de roadă; iar acolo unde pleci tu, în Insula de Abanos, măslinele sînt rare şi foarte preţuite. Am să cumpăr, aşadar, douăzeci de chiupuri mari, pe care le vom umplea pe jumătate cu drugi şi cu nisip de aur, şi restul îl vom acoperi pînă la vîrf cu măsline din grădina mea. Și numai aşa vom putea să le ducem, fără de teamă, la corabia gata de plecare.

Acest sfat fu pe dată urmat de Kamaralzaman, care-şi petrecu ziua toată pregătind chiupurile cumpărate. Și cînd nu-i mai rămase de umplut decît ultimul chiup, îşi zise: „Talismanul cel fermecat nu-i la loc destul de ferit în jurul braţului meu; mi-ar putea fi furat în vreme ce dorm; ori aş putea să-l pierd altcum! Mai bine-i, de bună seamă, să-l pun pe fundul acestui chiup; apoi am să-l acopăr cu drugii şi cu praful de aur, iar deasupra am să aşez măsline." Și aşa şi făcu, iar la urmă acoperi ultimul chiup cu un capac de lemn alb; şi, pentru ca la nevoie să-l osebească uşor dintre celelalte douăzeci, îl însemnă cu o crestătură în partea de jos, apoi, ispitit de ceea ce făcea, săpă cu cuţitul pe lemn întregul său nume, „Kamaralzaman", cu litere frumos întreţesute.

Sfîrşind treaba, rugă pe bătrînu-i prieten să înştiinţeze pe oamenii de pe corabie să vină a doua zi ca să ia chiupurile. Bătrînul îi îndeplini rugămintea îndată şi-apoi se întoarse acasă, ostenit oleacă, şi se culcă scuturat de o înfrigurare şi de un tremur uşor.

A doua zi dimineață, bătrînul grădinar, care în viața lui nu zăcuse de nimica, se simți și mai rău decît în ajun, dar nu voi să-i spună lui Kamaralzaman, ca să nu-l mîhnească la plecare. Rămase întins pe salteaua lui, pradă unei slăbiciuni mari, și înțelese că nu mai avea mult pînă să-și împlinească veleatul.

Pe la amiază, veniră în grădină oamenii de pe corabie și-i cerură lui Kamaralzaman, care se dusese să le deschidă poarta, să le arate ce aveau de luat. Iar el îi duse și le arătă cele douăzeci de chiupuri puse în șir lîngă gard, și le spuse :

— Sînt pline cu măsline de cel mai bun soi. Vă rog, dar, să aveți grijă să nu se strivească.

Apoi, căpitanul, care venise laolaltă cu oamenii lui, îi spuse lui Kamaralzaman :

— Și, mai cu seamă, stăpîne, nu cumva să zăbovești mîine dimineață ; căci vîntul are să sufle dinspre uscat, iar noi avem să ridicăm pînzele numaidecît.

Luară chiupurile și plecară...

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ci într-a două sute douăzeci și doua-noapte

Ea urmă :

...Luară chiupurile și plecară.

Atunci Kamaralzaman intră la grădinar și-l găsi tare palid, însă senin la chip. Îl întrebă cum se simte și află astfel că prietenul său era suferind.

Şi, cu toate vorbele pe care bolnavul i le spunea ca să-l liniştească, îl cuprinse o grea îngrijorare. Îi dete să bea tot soiul de zemuri de buruieni verzi, dar fără mare folos. Şi rămase în preajma lui ziua toată, şi-l veghe noaptea-ntreagă, privind cum boala se înrăutăţea mereu. Aşa încît, către zori, bunul grădinar, care abia mai avu putere să-l cheme la căpătîiul lui, îl luă de mînă şi-i grăi :

— Kamaralzaman, fiul meu, ascultă ! Nu este alt Dumnezeu decît Allah ! Şi Domnul nostru Mahomed este trimisul lui !

Apoi îşi dete sufletul.

Atunci, Kamaralzaman izbucni în lacrimi şi rămase multă vreme aşezat lîngă el şi plîngînd. Se ridică, într-un sfîrşit, îi închise ochii, îi dete îngrijirile cele de pe urmă, îi întocmi un giulgiu alb, săpă o groapă şi îngropă acolo pe cel din urmă musulman din acea ţară ajunsă pe mîna necredincioşilor.

Şi numai după aceea se hotărî să se ducă la corabie.

Îşi luă merinde de drum, închise poarta grădinii, luă cheia cu el şi alergă în port ; dar soarele se ridicase de mult sus pe cer, aşa că bietul Kamaralzaman nu mai apucă decît să vadă corabia, cu toate pînzele întinse, lunecînd dusă de vîntul prielnic către largul mării.

La priveliştea aceasta, durerea lui Kamaralzaman nu mai avu margini ; ci nu lăsă să se vadă nimic, ca să nu rîdă de el mulţimea cea ticăloasă din port ; şi se întoarse trist în grădina al cărei singur stăpîn şi moştenitor rămase după moartea

bătrînului. Şi, ajungînd în căsuţa săracă, se prăbuşi pe saltea, plîngînd pentru soarta lui, pentru cea a iubitei sale Budur şi pentru talismanul pe care-l pierduse a doua oară.

Amărăciunea lui Kamaralzaman, aşadar, fu nemărginită cînd se văzu silit de ursită să mai rămînă în acea ţară neprietenoasă pînă cine ştie cînd ; iar gîndul c-a pierdut pe totdeauna talismanul domniţei Budur îl învălui într-o deznădejde încă şi mai grea ; îşi zicea : „Nenorocirile mele au început odată cu pierderea talismanului ; şi norocul mi s-a întors atunci cînd l-am găsit ; şi-acuma, dacă l-am pierdut iar, cine mai ştie ce amaruri au să se abată asupra capului meu !“ Ci, pînă la urmă, strigă : „Nu este alt ajutor decît la Allah, preaînaltul !“ După care se ridică şi, ca nu cumva să piardă şi celelalte zece oluri din comoara de sub pămînt, se duse şi cumpără alte douăzeci de chiupuri, puse în ele pulberea şi drugii de aur şi le umplu apoi vîrf cu măsline, spunîndu-şi : „Vor fi astfel gata pentru ziua menită de Allah plecării mele !“ Şi se apucă iară să stropească legumele şi arborii cei roditori.

Asta s-a întîmplat cu Kamaralzaman !

Estimp, corabia, dusă de un vînt prielnic, ajunse în curînd la Insula de Abanos. Şi trase la ţărm drept la capătul limbii de pămînt pe care se ridica palatul unde locuia prinţesa Budur, sub numele de Kamaralzaman.

Cînd văzu corabia aceea venind cu toate pînzele desfăşurate şi cu flamurile în vînt, Sett Budur se simţi împinsă de o dorinţă nestăpînită să meargă s-o cerceteze, mai cu seamă că nutrise

mereu nădejdea că îl va afla într-o bună zi pe soțul său, Kamaralzaman, pe puntea vreuneia dintre corăbiile care veneau de peste mare. Porunci, dar, la cîțiva musaipi s-o însoțească și se urcă pe puntea corăbiei, despre-care i se spusese de-altminteri că era încărcată cu tot soiul de mărfuri rare.

Cînd ajunse pe punte, porunci să vie la ea căpitanul și-i spuse că voia să cerceteze corabia. Apoi, după ce se încredință că printre călători nu se afla Kamaralzaman, îl întrebă, din curiozitate, pe căpitan :

— Ce-ai mai adus pe nava ta, căpitane ?

El răspunse :

— O, stăpîne, pe lîngă negutătorii călători, avem magaziile pline de stofe dintre cele mai minunate și cu mătăsuri din toate țările, catifele brodate și atlazuri scumpe, pînzeturi zugrăvite ca odinioară ori ca azi, foarte plăcute la vedere, și multe alte mărfuri de preț ; avem doftorii chinezești și indienești, prafuri și frunze de leac și de descîntec, alifii, coliruri, unsori și balsamuri alese ; avem pietre nestemate, perle, ambră galbenă și mărgele ; avem arome de toate soiurile și mirodenii rare, mosc, chihlimbar și tămîie, grăunțe de mastic, smirnă tare și parfumuri de fel de fel de flori ; și mai avem camfor, coriandru, cardamoame, cuișoare, scorțișoară de Serendib, tamar indienesc și ienibahar ; și-am mai încărcat, în portul din urmă, și niște măsline de soi, din cele numite „gîtlane", cu pielița subțire, cu carnea dulce și ca untdelemnul la culoare...

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ea urmă :

...cu pielița subțire, cu carnea dulce și ca untdelemnul la culoare.

Cînd domnița Budur auzi de măsline, după care-i lăsa gura apă, îi tăie vorba căpitanului și-l întrebă, cu ochii scînteind de poftă :

— Și-aveți multe măsline de-acestea gîtlane ?

El răspunse :

— Avem douăzeci de chiupuri mari.

Ea zise :

— Sînt mari de tot, spune-mi ! Și-aveți cumva printre ele și măsline umplute, de cele care-mi plac mai tare decît cele cu sîmburi ?

Căpitanul căscă ochii și zise :

— Eu socot că-n chiupuri trebuie să fie și deacelea !

Auzind așa, domnița Budur grăi :

— Tare aș dori să cumpăr unul din aceste chiupuri.

Căpitanul răspunse :

— Măcar că stăpînul lor a pierdut plecarea corăbiei și nu prea pot hotărî în voie în privința măslinelor, regele stăpînul nostru are dreptul să ia ce-i place.

Și strigă :

— Hei, flăcăi ! Ia aduceți din cală unul dintre cele douăzeci de chiupuri cu măsline !

Și-ndată marinarii scoaseră din cală și aduseră un chiup dintre cele douăzeci.

Sett Budur puse să se scoată capacul și fu atîta de încîntată de cum arătau măslinele, încît strigă:

— Vreau să le cumpăr pe toate douăzeci. Cam cît ar putea să coste după prețul din suk ?

Căpitanul răspunse :

— După prețul pieții de-acum, din Insula de Abanos, măslinele prețuiesc o sută de drahme chiupul.

Sett Budur porunci cămărașilor săi :

— Plătiți căpitanului o mie de drahme de fiecare chiup.

Și adăugă :

— Cînd ai să te întorci în țara negustorului, să-i plătești negreșit măslinele.

Și plecă, urmată de hamalii încărcați cu chiupurile de măsline.

Cea dintîi grijă a domniței Budur, cînd ajunse la serai, fu să meargă la iubita ei Haiat-Alnefus și s-o vestească de cumpărarea măslinelor. Iar cînd chiupurile, după poruncile date, fură aduse în harem, Budur și Haiat-Alnefus, nemaiputînd de nerăbdare, poruncină să se aducă o tavă mare și puseră roabele să ridice binișor întîiul chiup și să-l deșerte pe tavă, în așa fel încît să se întocmească o grămadă frumos orînduită, în care să se poată deosebi ușor măslinele cu sîmburi de cele ce ar fi fost, poate, umplute.

Și care nu fu mirarea și încîntarea domniței Budur și a prietenei ei văzînd că mîinile fetelor scot din chiupuri măsline amestecate cu drugi și cu nisip de aur ! Dar uimirea lor a fost întrucîtva întunecată de părerea de rău la gîndul că măslinele ar putea fi vătămate din pricina acestui amestec. Așa că Budur porunci să fie aduse și alte tăvi și să fie deșertate și toate celelalte chiupuri, unul cîte unul, pînă la cel de al douăzecilea. Dar cînd roabele răsturnară și pe cel de al douăzecilea chiup și cînd, pe fundul acestuia, se văzu

numele lui Kamaralzaman, și cînd talismanul scînteie printre măslinele deșertate, Budur scoase un strigăt, îngălbeni de tot și căzu leșinată în brațele micuței Haiat-Alnefus. Recunoscuse cornalina pe care-o purtase odinioară prinsă la baierul de mătase al pantalonașului ei.

Cînd, în urma îngrijirilor date de Haiat-Alnefus, se trezi din leșin, luă cornalina talismanică și o duse la buze, suspinînd de fericire; apoi, ca nu cumva să se dea în vileag față de roabe, porunci tuturora să plece și spuse prietenei sale:

— Iată, dragoste a inimii mele, talismanul ce mi-a pricinuit despărțirea de soțul meu drag. Ci, așa cum am găsit talismanul, tot la fel gîndesc că am să-l găsesc și pe acela a cărui sosire ne va umple pe amîndouă de fericire.

Și trimise să fie adus la ea căpitanul corăbiei, care se înfățișă numaidecît, sărută pămîntul dinainte-i și așteptă să fie întrebat. Și Budur îi grăi:

— Poți tu să-mi spui, o, căpitane, ce face în țara lui stăpînul chiupurilor de măsline?

El răspunse:

— Este ajutor de grădinar și urma să se îmbarce pe vas, odată cu măslinele sale, pe care le aducea ca să le vîndă aici; dar a pierdut plecarea corăbiei.

Budur zise:

— Ei bine, căpitane, află că, gustînd măslinele, dintre care cele mai frumoase sînt, în adevăr, cele umplute, am înțeles că acela care le-a pregătit nu poate fi decît fostul meu bucătar; căci numai el se pricepea să facă o umplutură atîta de picantă și de gustoasă totodată, care-mi place nespus. Și acel blestemat de bucătar, într-o bună zi a fugit, de teamă să nu fie pedepsit, din pricină că-l betejise pe un băiat de la el de la bucătărie, încercînd

cu el nişte împreunări cu totul nepotrivite. Trebuie, dar, să ridici pînzele iar şi să mi-l aduci aici cît mai degrabă cu putinţă pe acel ajutor de grădinar ce socot a nu fi altul decît fostul meu bucătar, făptuitorul ticăloşiei. Și-am să te răsplătesc cu dărnicie, dacă ai să împlinești cu mare sîrguinţă porunca mea ; de nu, n-am să-ţi mai îngădui nicicînd să calci prin împărăţia mea ; iar de vei cuteza să vii, voi porunci să fii ucis, dimpreună cu toţi oamenii tăi.

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ci într-a două sute douăzeci și opta noapte

Ea urmă :

...voi porunci să fii ucis, dimpreună cu toți oamenii tăi.

La vorbele acestea, căpitanul nu putu să răspundă decît că ascultă şi că se supune, și, măcar că neaşteptata întoarcere îl păgubea în negoţul pe care-l făcea, gîndi că, oricum, la înapoiere, regele are să-l despăgubească, așa că desfășură pînzele numaidecît şi Allah îi ursi o plutire atît de fericită, încît, peste puţine zile, ajunse la cetatea necredincioşilor și coborî pe mal, la vreme de noapte, cu marinarii cei mai voinici pe care-i avea. Și numaidecît se duse, cu ceata lui, la grădina lui Kamaralzaman şi bătu la poartă.

Kamaralzaman tocmai își sfîrşise munca zilnică și, tare trist, cu lacrimi în ochi, sta și-și spunea

versuri despre despărţire. Dar, auzind bătăi în poartă, se sculă şi se duse să întrebe:

— Cine-i acolo?

Căpitanul îşi prefăcu glasul şi răspunse:

— Un sărman de-al lui Allah!

La acest răspuns plîngător, rostit pe arăbeşte, Kamaralzaman îşi simţi inima zvîcnind şi deschise. Dar numaidecît fu înhăţat şi legat cobză; iar grădina îi fu năpădită de marinarii care, văzînd cele douăzeci de chiupuri rînduite ca şi întîia oară, se repeziră şi le luară. Apoi se-nturnară cu toţii la corabie şi ridicară pînzele-ndată.

Atunci, căpitanul, înconjurat de oamenii lui, se apropie de Kamaralzaman şi-i zise:

— Aha, tu eşti rîvnitorul de flăcăi care l-a vătămat pe băiatul de la bucătăria regelui! La sosirea corăbiei, te-aşteaptă o ţeapă gata pregătită să-ţi facă şi ţie la fel: de nu cumva vei fi rîvnind ca încă de pe acum să fii tras în spangă de către flăcăii aceştia stătuţi!

Şi-i arătă pe marinarii ce-şi făceau cu ochiul privindu-l, căci li se părea un chilipir minunat, numai bun de înhăţat.

La aceste vorbe, Kamaralzaman, care, cu toate că fusese dezlegat după urcarea pe corabie, nu rostise nimic, lăsîndu-se în voia soartei, nu mai putu îndura asemenea învinuire şi strigă:

— Ferească-mă Allah! Au nu ţi-i ruşine să vorbeşti aşa, căpitane? Închină-te Profetului!

Căpitanul răspunse:

— Binecuvîntarea lui Allah şi rugăciunea fie cu el şi cu toţi ai lui! Dar tu eşti cel ce-a vătămat băiatul!

La aceste cuvinte, Kamaralzaman strigă iar:

— Pază mi-i Allah!...

Căpitanul grăi:

— Allah aibă-ne întru mila sa! Stăm cu toţii sub paza lui!

Kamaralzaman adăugă:

— Oh, ascultaţi-mă: jur pe viaţa Profetului — cu el fie rugăciunea şi pacea! — că nu pricep nimic din învinuirea voastră şi că n-am pus niciodată piciorul în această Insulă de Abanos, unde mă duceţi, şi nici în palatul regelui de-acolo! Închinaţi-vă Profetului, oameni buni!

Atunci toţi murmurară:

— Binecuvîntat fie numele Lui!

Dar căpitanul zise iar:

— Atunci n-ai fost niciodată bucătar şi n-ai vătămat nici un băiat, în viaţa ta?

Kamaralzaman, foc de mînie, scuipă şi strigă:

— Mă pun sub ocrotirea lui Allah! Faceţi cu mine ce veţi vroi, căci limba mea n-are a se mai clinti ca să răspundă la asemenea întrebări!

Şi nu mai scoase o vorbă.

Atunci căpitanul răspuse:

— În ce mă priveşte, sarcina mea se va încheia odată ce te voi preda regelui. De eşti nevinovat, te-i descurca şi tu cum vei putea!

Estimp, corabia ajunse cu bine la Insula de Abanos şi numaidecît căpitanul coborî pe ţărm, îl duse pe Kamaralzaman la palat şi ceru să intre la rege. Şi îndată fu primit în sala tronului.

Cînd Sett Budur privi spre cel pe care-l aducea căpitanul, îl recunoscu dintr-o singură privire pe iubitul ei Kamaralzaman. Păli deodată toată şi se făcu galbenă ca şofranul. Şi toţi socotiră că se schimbase aşa din pricina mîniei ce-o avea faţă de cel ce betejise pe băiat. Privi îndelung la Kamaralzaman, fără-a putea spune ceva, în vreme

ce el, în haina-i veche de grădinar, sta cu totul nedumerit și înfricoșat. Și nici gîndea că se afla dinaintea celei pentru care vărsase atîtea lacrimi și îndurase atîtea necazuri, și supărări, și răutăți.

Sett Budur, izbutind, în sfîrșit, să se stăpînească, se întoarse către căpitan și-i grăi :

— Păstrează pentru tine, drept preț al credinței tale, banii ce ți i-am dat pentru măsline.

Căpitanul sărută pămîntul și vorbi :

— Dar cu celelalte douăzeci de chiupuri ce le mai am în cală ce să fac ?

Budur grăi :

— Dacă mai ai douăzeci de chiupuri, trimite-mi-le numaidecît. Și vei căpăta încă o mie de dinari de aur.

Și-i porunci să plece.

După care, se întoarse către Kamaralzaman, care sta cu ochii plecați și porunci musaipilor :

— Luați-l pe-acest tînăr...

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ci într-a două sute și treizecea noapte

Ea urmă :

...Luați-l pe-acest tînăr și duceți-l la hamam ! Îmbrăcați-l pe urmă în haine alese, iar mîine dimineață să-l aduceți dinaintea mea la deschiderea divanului.

Și totul fu îndeplinit numaidecît.

La rîndu-i, Sett Budur se duse la iubita ei Haiat-Alnefus şi-i grăi :

— Mieluşeaua mea, iubitul nostru a sosit. Pe Allah, am ticluit un plan minunat, aşa ca, atunci cînd ne va recunoaşte, faptul să nu fie ca o lovitură cu urmări rele pentru cineva care se vede ajuns, aşa, deodată, din grădinar rege. Şi-i un plan atît de iscusit că, de-ar fi scris cu acul în colţul dinlăuntru al ochiului, ar fi o bună învăţătură pentru cei ce vor să înveţe !

Haiat-Alnefus fu aşa de bucuroasă, încît se aruncă în braţele domniţei Budur ; şi amîndouă, în acea noapte, stetera cuminţi, ca să-l poată întîmpina în toată prospeţimea pe iubitul inimii lor.

Şi a doua zi dimineaţă, Kamaralzaman, îmbrăcat într-o haină măreaţă, fu adus la divan.

Iar baia de la hamam îi aduse iară pe faţă întreaga-i strălucire semeaţă, pe cînd hainele uşoare şi bine croite îi scoteau în vileag talia subţire şi întreaga-i desăvîrşire. Aşa încît toţi emirii, toţi dregătorii şi toţi mai-marii n-avură de ce să se mire cînd auziră pe rege poruncind marelui vizir :

— Să dai acestui tînăr o sută de robi să-l slujească şi să-i dai din vistieria împărătească banii cuveniţi rangului în care îl înalţ acum !

Şi-l numi vizir peste viziri, şi-i dărui toate cele de trebuinţă, şi cai, şi catîri, şi cămile, fără a mai pomeni de lăzile şi de dulapurile pline. După care plecă.

A doua zi, Sett Budur, tot sub numele de rege al Insulei de Abanos, porunci să vie dinaintea ei vizirul cel nou, şi-l scoase din slujbă pe marele vizir ; apoi îl numi în locul lui pe Kamaralzaman. Iar Kamaralzaman intră pe dată în divan şi sfatul se desfăşură sub cîrmuirea lui.

Dar, la sfîrşitul acelui divan, Kamaralzaman se cufundă în gînduri şi-şi zise în sine: „De bună seamă că hatîrurile cu care mă copleşeşte acest tînăr rege şi prietenia deplină ce mi-o arată faţă cu toată această lume trebuie să aibă vreo pricină anume. Dar care să fie acea pricină? Marinarii m-au luat pe sus şi m-au adus învinuindu-mă că aş fi vătămat un băiat şi bănuind că aş fi fost cîndva bucătar al acestui rege. Iar regele, în loc să mă pedepsească, mă trimite la hamam, mă numeşte în slujbe şi toate celelalte. O, Kamaralzaman, care or fi pricinele adevărate ale unei întîmplări atît de ciudate?"

Mai cugetă aşa o vreme şi, la sfîrşit, strigă: „Pe Allah! Am ghicit pricina, dar blestemat fie Eblis! E neîndoielnic că acest rege, care-i foarte tînăr şi foarte frumos, mă crede un păcătos doritor de băieţi; şi numai din această pricină arată atita bunăvoinţă faţă de mine. Dar, pe Allah, nu pot primi să îndeplinesc asemenea slujbă. Am să caut să mă lămuresc ce planuri are, şi, dacă am să văd că în adevăr asta vrea, am să-i dau îndărăt pe loc tot ceea ce mi-a dăruit, părăsesc slujba de mare vizir şi mă întorc la grădina mea!"

Şi Kamaralzaman porni numaidecît să-l caute pe rege şi-i grăi:

— O, preafericitule rege, l-ai copleşit, în adevăr, pe robul tău cu slujbe şi cu hatîruri ce nu se dau, de obicei, decît unor preacinstiţi bătrîni, înălbiţi în înţelepciune; pe cînd eu nu sînt decît un băieţandru ca atîţia alţi băieţandri. Or, dacă toate astea n-ar avea o pricină tainică, atuncea ar fi cea mai mare minune dintre toate minunile de pe lume.

La aceste cuvinte, Sett Budur zîmbi, îl privi pe Kamaralzaman cu ochi galeşi şi-i grăi :

— De bună seamă, o, vizirul meu preafrumos, este o pricină ! Şi pricina-i plăcerea pe care frumuseţea ta a aprins-o deodată în inima mea. Căci sînt, cu adevărat, fermecat întru totul de chipul tău gingaş şi senin.

Şi Kamaralzaman răspunse :

— Allah să-ţi deie viaţă lungă, măria ta ! Ci robul tău are o soţie care i-i dragă şi după care plînge în fiecare noapte, de cînd o întîmplare tare ciudată l-a depărtat de ea. De aceea, măria ta, robul îşi cere învoire să dea îndărăt măriei tale slujbele împărăţiei cu care ai binevoit să-l cinsteşti, apoi să-i îngădui să-şi vadă de cale.

Dar Sett Budur îl luă pe tînăr de mînă şi-i spuse :

— O, vizirul meu preafrumos, stai colea jos ! De ce-mi vorbeşti, oare, despre drumuri şi despre plecare ? Rămîi aici, lîngă cel care arde de dorul ochilor tăi şi-i gata oricînd, de vrei să-i împărtăşeşti dragostea, să împartă cu tine scaunul lui împărătesc. Căci, să ştii, eu n-am fost numit rege decît pentru dragostea ce mi-a mărturisit-o bătrînul rege şi pentru drăgălăşenia pe care la rîndul meu i-am arătat-o. Caută, dar, şi învaţă şi tu, o, tinerelule, deprinderile de la noi, în acest veac în care se dă întîietate, pe drept, făpturilor frumoase. Şi nu uita vorbele cele atît de adevărate ale unuia dintre poeţii noştri cei mai de seamă...

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi tăcu sfioasă.

Ea urmă :

...Și nu uita vorbele cele atît de adevărate ale unuia dintre poeții noștri cei mai de seamă :

Veacul nostru amintește vremurile-acelea, ah,
Cînd trăia moș Loth, vestitul, ruda celui care,-n viață,
Fost-a Abraham, prieten al măritului Allah !
Și bătrînul Loth, cu barba lui de sare, avea față
De fecior, ca trandafirii luminoși cînd dau în floare.
În orașul lui fierbinte, unde îngerii, pasămite,
Poposeau adesea, moșul găzduia pe fiecare
Dîndu-și, spornic, tuturora, fetele-i neostoite.
Ceru-l descotorosise de-o soție-asupritoare,

Preschimbînd-o-n stean de sare fără zbucium și alean.
Drept zic : veacul nostru-i veacul dulce-al celor mici de ani !

Cînd Kamaralzaman auzi aceste versuri și le pricepu tîlcul, rămase cu totul nedumerit, obrajii i se înroșiră și grăi :

— O, măria ta, robul tău își mărturisește că nu simte nici o ispită pentru asemenea lucruri cu care nu s-a putut deprinde. Și-apoi, sînt și prea mic ca să pot îndura măsuri și greutăți ce nu le-ar putea duce nici spatele unui hamal !

La vorbele acestea, Sett Budur pufni într-un rîs nestăpînit, după care-i zise lui Kamaralzaman :

— Eu, o, gingaşule flăcău, să-ţi spun drept, nu înţeleg deloc sfiala ta. Ascultă, dar, ce am să-ţi zic în această privinţă : fie că eşti prea mic, fie că eşti prea mare. De eşti încă mic şi n-ai atins vîrsta răspunderilor, nu poţi fi învinuit cu nimic ; căci nu pot fi osîndite faptele fără de urmări ale celor mici, şi nici nu se cade a fi privite cu ochi crunt ; de eşti la vîrsta răspunderilor — şi eu mai degrabă aşa socot, auzind cu cîtă chibzuinţă vorbeşti — atunci ce tot şovăi şi te sfieşti, devreme ce eşti slobod să faci ce vrei cu trupul tău şi poţi să te dedai cu el la orice-ţi place, şi devreme ce nimic nu se poate întîmpla dacă nu ţi-i scris ? Gîndeşte-te că mai cu seamă eu ar trebui să mă sfiesc, căci sînt mai mic decît tine...

După ce Kamaralzaman mai auzi şi aceste cuvinte, i se făcu negru dinaintea ochilor, lăsă capu-n pămînt şi grăi către Sett Budur :

— O, rege plin de slavă, ai în palatul măriei tale destule femei şi roabe tinere, şi destule fecioare tare frumoase, cum nici un rege din vremile noastre nu are. De ce să le dai uitării pe toate şi să nu mă vrei decît pe mine ? Au nu ştii că eşti slobod să faci cu femeile orice-ţi place ?

Ci Sett Budur zîmbi, închizînd ochii pe jumătate, apoi grăi :

— Nimica nu este mai adevărat decît cele cu care mă îmbii tu, o, vizire al meu preafrumos ! Dar ce-i de făcut, cînd gustul nostru-i plin de toane, cînd simţirile ni se subţiază ori ni se schimbă, şi cînd plăcerile noastre capătă altă fire ?

Dar să lăsăm încolo o gîlceavă care nu poate să ducă la nimic și să ascultăm un pic ce spun, în privința aceasta, poeții noștri cei mai buni :

Ia uite-n suk — ispite arătoase :
Răscoapte fructe. Colo, stînd pe frunze
De palmier, smochinele pătrunse,
Cu fundul brun, ispititoare, grase.

Ci ia te uită dincolo, pe tavă,
La rodul dulce-al sicomorilor :
Ce fructe, zugrăvite parcă-n slavă :
Cît de trandafiriu e fundul lor !

Un al doilea a spus :

Să-ntrebi pe-o fetișcană : de ce, oare,
Atunci cînd sînii-ncep să-i deie-n pîrg,
Rîvnește doar lămîile-acrișoare,
Iar la harbuji ori rodii nu-și dă sîrg ?

Un altul a spus :

Oh, tu mi-ești singura iubire,
Copile ! Frumusețea ta
Alean mi-i, mai presus de fire ;
E singura credință-a mea
Și singura mea mîntuire !

De dragul tău, am dat uitării
Toate femeile, pe rînd.
Văzîndu-mă-nchinat răbdării,
Prietenii — sărmani de gînd ! —
Socot că-s pradă lepădării
Și schimnic că m-oi fi făcînd.

Un altul a spus :

Ia seama și ferește-te vreodată
Să faci nepotrivită-asemănare
Între obrazul spilcuit de fată
Și cel al căpriorului acesta.
De-atari vederi doar un mișel e-n stare —
Deosebirea este foarte mare.

Căci pe femeie-o iei pe dinainte ;
Iar ea la fel. Dar căpriorul n-are
Cum face-așa — se pleacă înainte,
Și-ncovoindu-se în felu-acesta,
Pămîntu-ntreg îl ia-n îmbrățișare —
Deosebirea este foarte mare.

Un altul a spus :

Cînd ceri la Allah îndurare
Ori sfînta-i binecuvîntare,
Spre slavă brațele ridici
Și strigi ceea ce vrei să strigi.

Femeile nu fac așa !
Cînd vor să capete ceva
De la iubitul lor — nu strigă,
Ci doar picioarele-și ridică !

Un altul, în sfîrșit, a spus :

Ades femeia cade-n nerozie :
Pentru că are și ea fund, socoate
Că, la nevoie, prin analogie,
De-l dăruiește, birui-va, poate.

I-am dovedit unei astfel de proaste
Că în atare socoteli se-nșală.
Venise într-o zi, să mă adaste,
Cu-o vulvă, drept să spun, fără greșală.

Am lămurit-o : „Eu fug ca de streche
De ceea ce vrei tu". Dar ea-mi răspunse :
„Știu, veacul nostru lasă moda veche.
Ci nu-i nimic ! Cunosc cele ascunse !"

Se-ntoarse-apoi, lăsînd vederii mele
Un zgău adînc, ca marea cea bătrînă.
Ci eu rostii atunci, cu vorbe grele :
„Îți mulțumesc din inimă, stăpînă !

Ești, văd, destul de largă-primitoare !
Ci teamă mi-i să nu mă pierd deodată
Într-o spărtură ce-i cu mult mai mare
Ca-n zidul de cetate-asediată !"

Un altul a spus :

Copile dulce, rob al meu, știi bine :
Te-am slobozit, ca altfel să-mi slujești ;
Căci tu măcar nu zămislești în tine
Niscaiva ouă, și nici nu clocești.

Ah, spaimă mi-i de-un pîntec de femeie
Vîrtoasă-n coapse, care mi-ar plodi
Atîția țînci, că n-ar ști să le deie
Pămîntul adăpost la cîți ar fi.

Un altul a spus :

Atîta îmi făcu ochi dulci nevasta
Și-atîta-și jucă șoldurile greu,
Că mă lăsai tîrît să-nfrunt năpasta
Pe-un pat de care m-am ferit mereu.

Zadarnic însă. Căci n-avu norocul
Să scoale băiețelul jinduit.
Atunci, aprinsă la obraz ca focul,
Țipă : „De nu-l văd repede-ntărit,

Și de nu intră-a-și face datoria,
Să nu te miri cînd, mîine-n zori de zi,
Ai să găsești că mi-a trecut mînia
Și-n frunte-ți niște coarne vei găsi !“

După ce Kamaralzaman ascultă toate aceste versuri, înțelese prea bine că nu mai avea cum să se amăgească în privința țelurilor frumoasei Sett Budur, pe care-o credea rege, și văzu că nu i-ar fi slujit la nimic să i se mai împotrivească. Și-apoi, se simți ispitit să afle și el, în sfîrșit, ce-i cu acea modă nouă despre care vorbea poetul...

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ci într-a două sute treizeci și patra noapte

Ea urmă :

Răspunse, așadar :

— O, rege al veacului, devreme ce ții atît de mult la o asemenea treabă, eu ce să mai zic ?... Oricum, în ce mă privește, vreau să-mi făgăduiești limpede că nu-mi vei mai cere niciodată să săvîrșesc o faptă pentru care mă rog dinainte de iertarea lui Allah cel atotiertător.

Și Sett Budur glumi mai departe :

— Îți făgăduiesc, negreșit ! Și vreau și eu să cer îndurare lui Allah cel îndurător, a cărui bunătate este fără de margini, să ne ajute a ieși din negurile greșelii către lumina adevăratei înțelepciuni.

Apoi adăugă zîmbind cu viclenie :

— Ci trebuie să dăm dreptate poetului care a spus :

Ne-nvinuiește lumea, prietene iubit,
Că săvîrșim ce încă noi nici n-am săvîrșit,
Și pune-n seama noastră mulțime de păcate
Și-atîtea rele cîte prin gînd le trec, pe toate.

Prietene, hai dară, să fim atît de buni,
S-adeverim odată aceste mari minciuni,
Și, dacă ne vorbește așa, de rău, tot natul,
Hai să gustăm, încalte, odată doar, păcatul.

Ne-om pocăi, pe urmă, sătui de ce-am făcut.
Prietene, hai dară și să trudim, tăcut,
Să-i liberăm, pe-aceia ce stau și ne defaimă,
De vina-nvinuirii nedrepte, ca de-o spaimă.

Și se ridică repede și-l tîrî către saltelele întinse pe covor, pe cînd el tot mai încerca să se împotrivească și clătina din cap cu o înfățișare îndurerată și suspinînd : „Nu-i alt ajutor decît întru Allah ! Nimic nu se împlinește fără de porunca lui !“

Și, cum Sett Budur, nerăbdătoare, îl tot îmbulzea, se pomeni deodată răsturnat pe saltea. Și regele îi spuse :

— Ai să vezi că nici îngerii n-ar fi-n stare să-ți dăruie o noapte asemănătoare.

Atunci Kamaralzaman simţi că şoldurile regelui erau mai moi la pipăit decît untul şi mai dulci decît mătasea. Ci în zadar căută el pretutindeni, şi-n jur, şi-mprejur, că tot nu putu găsi minaretul. Şi gîndi în sine : „Ya Allah ! ascunse-s lucrurile tale ! Cum poate fi, oare, o boltă fără de minaret ?“ Apoi îşi zise : „Pesemne că regele acesta frumos nu-i nici bărbat, nici femeie, ci-i vreun eunuc alb“. Şi-i grăi regelui :

— Măria ta, nu ştiu cum, dar nu găsesc minaretul !

La vorbele acestea, Sett Budur fu cuprinsă de un rîs atît de nestăvilit, că era mai-mai să leşine...

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă ca-ntotdeauna, tăcu.

Ci într-a două sute treizeci şi cincea noapte

Ea urmă :

...Sett Budur fu cuprinsă de un rîs atît de nestăvilit, că era mai-mai să leşine. Apoi deodată se opri şi, cu dulcele-i glas de totdeauna, spuse lui Kamaralzaman :

— O, soţul meu drag, ce repede ai uitat tu nopţile noastre cele minunate !

Şi se sculă repede, aruncă de pe ea departe hainele de bărbat şi turbanul, şi se arătă cum era, cu păru-i despletit pe spate.

Văzînd-o aşa, Kamaralzaman o recunoscu pe soţia sa Budur, fiica regelui Ghaiur. Şi el o îmbră-

ţişa şi ea-l îmbrăţişa, şi el o strîngea şi ea-l strîngea, apoi, amîndoi, plîngînd de bucurie, se pierdură în sărutări pe saltea. Şi ea-i spunea aceste versuri :

Acesta mi-e iubitul ! Priviţi-l : a sosit !
E-un dansator cu trupul zvelt şi desăvîrşit.
Priviţi-l cum pluteşte în mersu-i, ca vrăjit.

Acesta-i ! Să nu credeţi cumva că s-ar mai plînge
De sarcina ce-acuma între picioare-l strînge,
Sub care şi-o cămilă, de-atît frămînt, s-ar frînge.

Priviţi-l, dar ! În cale-i aşterne-voi, covor,
Obrajii mei în floare. Ah, dulcele meu dor,
Ţărîna de pe talpe-ţi mi-i ochilor odor !

Fecioare, voi, din ţara Arabiei — văzui
Cum joacă răsăritul de soare-n ochii lui.
Cum să-i mai uit dulceaţa cum alta-n lume nu-i ?...

După care, regina Budur îi povesti lui Kamaralzaman tot ce i se întîmplase, de la început pînă la sfîrşit ; şi el făcu la fel ; apoi el o certă şi-i grăi :

— Este, în adevăr, nemaipomenit ceea ce mi-ai făcut în noaptea asta !

Ea răspunse :

— Pe Allah ! Am glumit doar !

Şi se apucară iar de zbenguielile lor uşoare, cu braţe şi picioare, pînă la răsărit de soare.

Atunci, regina Budur se duse la regele Armanos, tatăl tinerei Haiat-Alnefus, şi-i povesti-ntreaga-ntîmplare, încredinţîndu-l că Haiat-Alnefus, fiica lui, era tot fecioară, întocmai ca mai înainte !

Cînd regele Armanos, stăpînul Insulei de Abanos, auzi cele povestite de Sett Budur, fiica regelui Ghaiur, se minună cu mirare mare şi porunci

ca povestea uluitoare să fie scrisă cu litere de aur pe pergamenturile cele mai rare.

Se întoarse apoi către Kamaralzaman și-i puse-ntrebare :

— O, fiu al regelui Șahraman, vrei tu să te-nrudești cu mine, primind ca a doua soție pe fiica mea, Haiat-Alnefus, care-i fecioară desăvîrșită, așa cum s-a spus ?

Kamaralzaman îi dete răspuns :

— Mai întîi să mă sfătuiesc cu soția mea Sett Budur, căreia îi datorez cinstire și iubire !

Și se întoarse către regina Budur, ca s-o întrebe :

— Îngădui tu ca Haiat-Alnefus să-mi fie a doua soție ?

Budur îi răspunse :

— De bună seamă ! Căci doar eu ți-am păstrat-o, ca să sărbătoresc întoarcerea ta ! Și-am să fiu bucuroasă a fi chiar și a doua în casă, căci datorez multă recunoștință lui Haiat-Alnefus pentru drăgălășenia și bunătatea sa !

Atunci Kamaralzaman se întoarse către regele Armanos și-i spuse :

— Soția mea, Sett Budur, îmi dă încuviințare, fără murmur, mărturisind că ar fi bucuroasă tare să fie, la nevoie, chiar și roaba lui Haiat-Alnefus !

La vorbele acestea, regele Armanos își simți inima plină de bucurie și se duse îndată să se așeze în scaunul de judecată, și porunci să vie toți vizirii și emirii și musaipii și navabii din împărăție, și le povesti povestea lui Kamaralzaman și a domniței Budur, frumoasa-i soție, de la început pînă la sfîrșit. Pe urmă le aduse la cunoștință hotărîrea de-a i-o da lui Kamaralzaman pe Haiat-Alnefus, ca a doua soție, și de a-l numi totodată sultan al Insulei de Abanos, în locul soției sale,

regina Budur. Și toți sărutară pămîntul dinaintea lui și-i răspunseră fără-nconjur :

— De vreme ce prințul Kamaralzaman este soțul domniței Budur, care-a domnit mai înainte în acest scaun, îl primim, se-nțelege, ca rege, și sîntem bucuroși a-i fi robi credincioși !

La aceste cuvinte, regele Armanos chicoti și se veseli cu nestăvilită veselie și porunci pe dată să vie cadiii, martorii și fruntașii toți din împărăție și puse să se scrie senetul de căsătorie al lui Kamaralzaman cu Haiat-Alnefus. Și nunta lor fu prilej de mare bucurie și de petreceri de-a mirare ; și se-njunghiară mii și mii de vite pentru cei săraci și nenorociți, și s-au împărțit daruri multe la fiecare, întregului norod și oștilor toate. Așa că nimeni din împărăție n-a pregetat să ureze viață lungă și fericire regelui Kamaralzaman și celor două soții ale lui, Sett Budur și Haiat-Alnefus.

La rîndul lui, Kamaralzaman cîrmui regatul cu tot atîta dreptate cu cîtă își mulțumea și pe cele două soții, petrecîndu-și cîte-o noapte cu fiecare, pe rînd.

Iar Sett Budur și Haiat-Alnefus trăiră-mpreună în ințelegere, dăruindu-și nopțile soțului lor, iar ceasurile de peste zi petrecîndu-le între ele.

După care, Kamaralzaman trimise olăcari la tatăl său, regele Șahraman, să-l vestească despre cîte-i fusese dat să pățească și să-i spună că are de gînd să vină să-l vadă cît mai curînd, de îndată ce va fi cucerit de la niște necredincioși un oraș de dincolo de mare, unde musulmanii băștinași fuseseră măcelăriți de acei ticăloși.

Estimp, regina Budur și regina Haiat-Alnefus rămaseră însărcinate și dăruiră soțului lor, fie-

care, cîte un băiețel, frumos ca luna-n azur. Și trăiră astfel în fericire pînă la sfîrșitul zilelor lor.

Aceasta este minunata poveste a lui Kamaralzaman și a domniței Budur.

Și, surîzînd, Șeherezada tăcu.

Iar micuța Doniazada, cea cu obrajii de obicei albi, se înroșise cu totul, mai ales către sfîrșitul poveștii, și sta cu ochii măriți de plăcere și de rușine, iar pînă la urmă își acoperi fața cu amîndouă mîinile, privind însă printre degete.

Și-n vreme ce Șeherezada, ca să-și dreagă glasul, își muia buzele într-o cupă cu sirop de stafide, Doniazada bătu din palme și strigă :

— O, surioară, ce păcat că minunata poveste s-a sfîrșit atît de repede. Este întîia de acest fel pe care-o aud din gura ta. Și nu știu ce am de roșesc așa.

Iar Șeherezada, după ce sorbi din băutură, surîse cu coada ochiului către surioara ei și spuse :

— Dar ce-are să mai fie cînd ai să auzi povestea lui Aluniță !... Ci n-am să ți-o povestesc decît după povestea Frumosului-Fericit și a Frumoasei-Fericite.

La vorbele acestea, Doniazada sări în sus de bucurie și de nerăbdare, strigînd :

— O, surioară, te rog, povestește-ne mai întîi povestea Frumosului-Fericit și a Frumoasei-Fericite, ale căror nume m-au și fermecat !

Atunci regele Șahriar, a cărui întristare pierise încă de la cele dintîi cuvinte ale poveștii domniței Budur, pe care-o ascultase cu multă luare-aminte, grăi :

— O, Șeherezada, povestea domniței Budur, mă simt dator să-ți spun, m-a încîntat și m-a bucurat ; ba, mai mult : m-a stîrnit să aflu și mai multe despre acea modă nouă de care vorbea Sett Budur în proză și în versuri. Așa că, dacă în poveștile pe care ni le făgăduiești, rostu-

rile acestei mode sînt lămurite și prin alte amănunte necunoscute mie, poți să începi numaidecît!

Dar cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă cum era, tăcu.

Iar regele Șahriar gîndi în sine: „Pe Allah! n-am s-o ucid pînă ce nu voi fi auzit și alte amănunte despre moda cea nouă care, pînă acum, îmi pare plină de întunecime și de încurcături!"

Ci într-a două sute treizeci și șaptea noapte

Doniazada spuse cu nerăbdare:

— O, Șeherezada, surioara mea, hai, începe!

Iar Șeherezada zîmbi sorei sale și, întorcîndu-se către regele Șahriar, povesti.

POVESTEA FRUMOSULUI-FERICIT ȘI A FRUMOASEI-FERICITE

Se povestește — dar Allah știe mai bine — că trăia în orașul Kufa un om care era socotit printre locuitorii cei mai bogați și mai de vază din cetate. Și numele lui era Primăvară.

Încă din întîiul an al căsătoriei sale, negustorul Primăvară văzu binecuvîntarea Celui Preaînalt coborînd asupra casei lui, prin nașterea unui băiat tare frumos, care veni pe lume cu surîsul pe buze. Fapt pentru care i se și dete acelui copil numele de Frumosul-Fericit.

Într-a șaptea zi după nașterea copilului, negustorul Primăvară se duse în sukul de sclavi, ca să cumpere o roabă pentru soția sa. Ajungînd în mijlocul pieții celei mari, aruncă o privire asupra femeilor și a băieților aduși spre vînzare și zări, în mijlocul unei cete, o roabă cu chipul tare drăguț și care-și purta în spinare, legată cu o cingătoare largă, copila adormită.

Negustorul Primăvară gîndi atunci : „Allah e mărinimos !“ și se duse de-a dreptul la misit și-l întrebă :

— Cît costă roaba aceea cu fetița ei ?

Misitul răspunse :

— Cincizeci de dinari, nici mai mult, nici mai puțin.

Primăvară zise :

— O cumpăr. Scrie învoiala și ia banii.

După ce hîrtia fu scrisă pe loc, negustorul Primăvară grăi blajin tinerei roabe :

— Urmează-mă, fiica mea !

Și o duse acasă la el.

Cînd soția îl văzu pe Primăvară venind cu sclava, îi zise :

— O, bărbate drag, de ce această cheltuială de prisos, devreme ce eu, măcar că abia m-am ridicat după lăuzie, tot pot să-ți țin casa ca și înainte ?

Negutătorul Primăvară îi răspunse cu blîndețe :

— O, nevastă, am cumpărat roaba numai pentru copila pe care-o duce în spinare și pe care o vom crește laolaltă cu fiul nostru Frumosul-Fericit. Și să știi că, judecînd după cît am văzut din trăsăturile ei, fetița, cînd va fi mare, n-are să aibă pereche ca frumusețe în toate țările Irakului, Persiei și Arabiei.

Atunci soția lui Primăvară se-ntoarse către roabă și o întrebă blînd :

— Cum te cheamă ?

Ea răspunse :

— Mă cheamă Îmbelșugare, o, stăpîna mea !

Soția negustorului fu foarte mulțumită de numele acesta și zise :

— Pe Allah, ți se potrivește ! Dar pe fetița ta cum o cheamă ?

Ea răspunse :

— O cheamă Noroc !

Atunci, soţia lui Primăvară, bucuroasă cum nu se mai poate, grăi :

— De-ar fi adevărat ce spui ! Şi deie Allah ca, odată cu venirea ta, să sălăşluiască norocul şi îmbelşugarea în casa celor care te-au cumpărat, o, chip luminos ce eşti !

După care, se întoarse către soţul ei Primăvară şi-l întrebă :

— Întrucît datina cere ca stăpînii să dea nume roabelor pe care le cumpără, ce nume te gîndeşti să dai fetiţei ?

Primăvară răspunse :

— Hotărăşte tu.

Ea răspunse :

— S-o numim Frumoasa-Fericită !

Primăvară răspunse :

— Foarte bine. Nu am nimic împotrivă.

Şi astfel, copila fu numită Frumoasa-Fericită şi fu crescută împreună cu Frumosul-Fericit, fără nici o deosebire. Şi amîndoi se făceau din zi în zi tot mai frumoşi ; şi Frumosul-Fericit îi spunea fetiţei de roabă „soră", iar ea îi spunea lui „frate".

Cînd Frumosul-Fericit ajunse la vîrsta de cinci ani, se hotărî să aibă loc ceremonia tăierii sale împrejur. Pentru aceasta părinţii lui aşteptară praznicul naşterii Profetului — cu el fie rugăciunea şi mîntuirea ! — spre a se da acestei sfinte rînduieli toată cinstirea şi toată strălucirea cuvenite. Aşadar, tăierea împrejur a Frumosului-Fericit se îndeplini în chip sărbătoresc, iar el, în loc să plîngă, mai-mai că găsi lucrul plăcut şi, aşa cum de altminteri făcea în orice împrejurări, zîmbea dulce. Atunci alaiul cel numeros al rubedeniilor, al prietenilor şi al tuturor cunoscuţilor lui Primăvară şi al soţiei sale, cu prapurii şi cu

clarinetele-n frunte, străbătu străzile Kufei, Frumosul-Fericit stînd sub un palanchin roșu, așezat pe spinarea unui catîr învăluit de sus pînă jos în fotaze de atlaz. Iar lîngă el ședea micuța Frumoasa-Fericită, care-i făcea vînt cu o batistă de mătase. În urma palanchinului veneau prietenele, vecinele și copiii care umpleau văzduhul cu „liu-liu-liu-liu"-urile lor vesele, în vreme ce preacinstitul Primăvară, mîndru nevoie mare, ducea de căpăstru catîrul fălos și cuminte.

Cînd ajunseră acasă, musafirii veniră rînd pe rînd să ureze negustorului Primăvară cele de cuviință și, înainte de-a pleca, ziseră :

— Binecuvîntarea și fericirea fie cu tine ! Deie-ți Allah viață cît mai lungă, îmbelșugată și plină de bucurii !

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și tăcu sfioasă.

Ci într-a două sute treizeci și opta noapte

Ea urmă :

...Deie-ți Allah viață cît mai lungă, îmbelșugată și plină de bucurii !

Apoi anii se scurseră în fericire, iar cei doi copii ajunseră la vîrsta de doisprezece ani.

Atunci Primăvară se duse la fiul său Frumosul-Fericit, ce se juca împreună cu Frumoasa-Fericită, îl luă de-o parte și-i zise :

— Copilul meu, iată că, din mila lui Allah, ai împlinit doisprezece ani ! Așa că de azi încolo

nu-ţi mai este îngăduit s-o numeşti soră a ta pe Frumoasa-Fericită, căci sînt dator acuma să-ţi spun că ea este fata roabei noastre Îmbelşugare, măcar că am crescut-o în acelaşi leagăn cu tine şi ne-am purtat faţă de ea ca şi cum ar fi fost copila noastră. Iar ea, de astăzi înainte, trebuie să-şi acopere faţa cu iaşmacul, căci, după cum mi-a spus mama ta, Frumoasa-Fericită a împlinit săptămîna trecută vîrsta măritişului. Şi mama ta urmează să-i caute un soţ, care să fie pentru noi rob credincios.

Auzind acestea, Frumosul-Fericit spuse tatălui său :

— Devreme ce Frumoasa-Fericită nu este sora mea, vreau s-o iau eu însumi de soţie !

Primăvară răspunse :

— Trebuie să ceri învoire de la mama ta.

Atunci, Frumosul-Fericit se duse la maică-sa, îi sărută mîna, pe care apoi o duse la frunte, şi grăi :

— Vreau s-o iau de soţie tainică pe Frumoasa-Fericită, fiica roabei noastre Îmbelşugare.

Şi mama Frumosului-Fericit răspunse :

— Frumoasa-Fericită este a ta, fiul meu ! Căci tatăl tău pentru tine a cumpărat-o.

Frumosul-Fericit, fiul lui Primăvară, alergă îndată la cea care-i fusese ca o soră şi o luă de mînă. Şi el o iubi, şi îl iubi şi ea ; şi, în aceeaşi seară, dormiră împreună ca doi soţi fericiţi.

Şi, lucrurile urmînd tot aşa, trăiră amîndoi cît se poate de fericiţi, încă cinci ani binecuvîntaţi. Şi în tot oraşul Kufa nu era altă tînără mai frumoasă, nici mai gingaşă, decît tînăra soţie a fiului lui Primăvară. Şi nici nu era alta la fel de învăţată ca ea. Căci, cu adevărat, Frumoasa-Feri-

cită își închinase toate ceasurile ei de răgaz să învețe *Coranul*, științele, frumoasa scriere kufică, precum și scrierea obișnuită, literatura și poezia, cîntul din lăute și din țimbale. Și-atîta de iscusită ajunsese în arta cîntecului, încît știa să cînte în mai bine de cincisprezece feluri osebite, și-ar fi putut, pornind de la un singur cuvînt din cel dintîi stih al unui cîntec, să izvodească ceasuri în șir, ba chiar și o noapte întreagă, nesfîrșite alte armonii ce vrăjeau cu frumusețea ritmurilor și a duioșiei lor.

Și de cîte ori Frumosul-Fericit și roaba lui, Frumoasa-Fericită, nu veneau, la ceasurile de arșiță, să se așeze în grădina casei lor pe marmura lucitoare din jurul havuzului, unde răcoarea apei și a pietrei îi umplea de desfătare ! Acolo mîncau harbuji zemoși, cu miez ce se topea în gură, și migdale, și alune, și semințe prăjite și sărate, și multe alte lucruri plăcute. Și se opreau să miroase trandafirii și iasomiile sau ca să-și spună stihuri fermecătoare. Și-atunci, Frumosul-Fericit o ruga pe roaba lui să înceapă vreun cîntec ; iar Frumoasa-Fericită lua ghitara cea cu patru perechi de strune, din care știa să scoată sunete fără de asemuire. Și amîndoi își cîntau cîntece ca acesta, dintre multe altele minunate :

„Frumoaso, flori și păsări plouă ! Vîntul,
Hai să ne ducă, să umblăm pămîntul,
Către Bagdadul plin de minarete.“

„O, nu, emire-al meu ! Colea-n grădină,
Cu mîinile la ceafă, pe-ndelete,
Sub palmieri de aur și lumină,
Doar tihna unui vis să ne desfete.“

„Hai, preafrumoaso! Plouă nestemate
Prin frunze-albastre; crengile se-ndoaie,
Ca arcul, în azur. Ah, minunat e!
Ridică-te și scutură șuvoaie
De stropi, ce ți se rătăcesc prin plete."

„Ah, nu, emire-al meu! Las' să te-mbete
Înmiresmatu-mi sîn, ca floarea dulce!
Ah, lasă pe genunchii-mi să se culce
Drag capul tău! Și-ascultă-n seară-așa,
Cum cîntă vîntul lin: «Ya leil-la-la...»"

Alteori, cei doi tineri îngînau stihuri ca acestea, acompaniindu-se numai cu dafful:

„Sînt fericită și ușoară,
Ca dansatoarea-n dans, cînd zboară!
Opriți-vă suspinul pe flaut, buze moi!
Opriți-vă sub deget, ghitare dulci, și voi!
Stați s-ascultați cum cîntă pletoșii palmieri
Ca niște fete zvelte, cu păru-n adieri;
Se-ngînă în surdină, iar șoapta frunzei lor
Răspunde înserării și vîntului ușor.
Ah, fericită-s și ușoară,
Ca dansatoarea-n dans, cînd zboară!"

„Soția mea fără de pată,
Mireasmă binecuvîntată,
La cîntecul tău dulce vin pietrele jucînd
Și singure se-așază în zid măreț, pe rînd.
Cel care zămislit-a pe-acest pămînt iubirea,
Îngăduie-ne pururi să soarbem fericirea,
Soția mea fără de pată,
Mireasmă binecuvîntată!"

„Eu doar pentru iubirea noastră
Îmi dau cu zugrăveală-albastră,
Împodobindu-mi chipul și pleoapele cu khol;
De dragul tău, lumino, fac degetele-mi stol
Și-n hinna purpurie mereu mi le vopsesc:
Să-ți pară fructe roșii de gingifar domnesc,
Ori dulci curmale coapte ce ție le menesc;
Cu-arome de tămîie — și sîni, și șold îmi scald,
Să-ți pară și mai proaspăt trupul meu, și mai cald,
Sub buza-ți dulce și măiastră.
Eu doar pentru iubirea noastră!...“

Și-astfel feciorul lui Primăvară și fiica Îmbelșugării își petreceau serile și diminețile într-o viață de alint, la adăpost de toate grijile...

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ci într-a două sute treizeci și noua noapte

Ea urmă:

...într-o viață de alint, la adăpost de toate grijile.

Dar, vai! ceea ce-i scris pe frunte omului de degetele lui Allah, mîna omului nu poate șterge; și aripi de-ar avea cineva, tot n-ar izbuti să scape de ursita lui.

Așa și Frumosul-Fericit și Frumoasa-Fericită avură de îndurat o bună bucată de vreme neca-

zurile soartei. Pînă la urmă însă, binecuvîntarea cerească cu care veniseră pe pămînt avea să-i scape de năpasta cea fără de milă.

În adevăr, valiul orașului Kufa, pus acolo în numele califului, auzi vorbindu-se despre frumusețea Frumoasei-Fericite, soția fiului neguostorului Primăvară. Și își zise în sine : „Trebuie numaidecît să aflu un mijloc de-a pune mîna pe această Frumoasă-Fericită, despre ale cărei desăvîrșiri și măiestrie la cîntare aud numai vorbe de laudă ! O fată ca ea ar fi un dar măreț de făcut stăpînului meu emirul dreptcredincioșilor, Abd El-Malik Ben-Meruan !

Așadar, într-o zi, valiul Kufei hotărî să-și înfăptuiască gîndul ; drept care, porunci să vină la el o bătrînă tare vicleană, care, de obicei, avea sarcina să facă rost de roabe tinere. Și valiul îi grăi :

— Ia să te duci la casa negutătorului Primăvară și să te bagi pe sub pielea roabei fiului lui, tînăra numită Frumoasa-Fericită, despre care se spune că-i atît de pricepută în arta cîntării și-atîta de frumoasă. Și trebuie, într-un chip ori în altul, să mi-o aduci aici, căci vreau s-o trimit în dar califului Abd El-Malik !

Și bătrîna răspunse :

— Ascult și mă supun !

Și plecă îndată să se pregătească pentru cele ce avea de făcut.

A doua zi, de cu zori, se îmbrăcă în haine de pănură și își petrecu pe după gît un ditamai șirag de mătănii, cu mii de mărgele, își agăță la cingătoare o tidvă de apă, luă în mînă o cîrjă și porni cu pași tîrșîiți către casa lui Primăvară,

oprindu-se din cînd în cînd ca să suspine cu pocăință: „Mărire lui Allah! Nu-i alt Dumnezeu decît unul Allah! Nu este mîntuire decît întru Allah! Allah este mai presus de toți!“ Și așa se purtă necontenit pe tot drumul, drept pildă aleasă tuturor trecătorilor, pînă ce ajunse la poarta casei lui Primăvară. Bătu în poartă și grăi:

— Allah e darnic! O, Atoatedătătorul! O, Atoatebinefăcătorul!

Veni atunci portarul, un preacinstit bătrîn, vechi slujitor al lui Primăvară, să deschidă. O văzu pe baba cea cuvioasă și, după ce o cercetă, nu-i află pic de cucernicie pe chip, ba dimpotrivă! Și, la rîndu-i, nici el nu plăcu bătrînei, care-i aruncă o privire poncișă. Și portarul simți pînă-n oase acea privire și, ca să abată de la el piaza rea, rosti în gînd descîntecul: „Cele cinci degete de la mîna mea stîngă fie în ochiul tău drept, iar cele cinci degete de la dreapta mea fie în ochiul tău stîng!“ Pe urmă, o întrebă cu glas tare:

— Ce vrei, mătușă?

Ea răspunse:

— Sînt o biată bătrînă care nu cunoaște altă grijă, decît sfînta rugă. Ci, iată, văd că se apropie ceasul rugăciunii și-aș vrea să intru în această casă spre a-mi îndeplini cucernicile datorii în această zi sfîntă.

Vrednicul portar se burzului și-i grăi repezit:

— Cară-te iute! Aici nu-i nici moschee, nici paraclis! Este casa negustorului Primăvară și a feciorului său Frumosul-Fericit!

Bătrîna răspunse:

— Asta știu și eu! Ci poate fi moschee ori paraclis mai vrednic de închinăciune decît binecunoscuta locuință a lui Primăvară și a feciorului său, Frumosul-Fericit? Și să mai știi, o, tu, por-

tar cu chip uscat, că eu sînt o femeie cunoscută la Damasc, în palatul emirului dreptcredincioșilor ! Și-am pornit la drum către locurile sfinte și ca să mă rog în toate locurile vrednice de evlavie.

Dar portarul răspunse :

— Se prea poate să fii femeie cucernică, dar asta nu-i pricină ca să intri aici. Cată-ți de cale încotro ai pornit !

Ci bătrîna se ținu tare și stărui atîta, pînă ce larma vorbelor ei ajunse la urechile Frumosului-Fericit, care ieși să vadă ce-i cu acea gîlceavă și-o auzi pe bătrînă spunînd portarului :

— Cum de se poate să împiedici pe o femeie ca mine să intre în casa Frumosului-Fericit, fiul lui Primăvară, atunci cînd pînă și ușile cele mai străjuite ale emirilor și ale dregătorilor celor mari îmi sînt totdeauna deschise ?

Auzind aceste vorbe, Frumosul-Fericit zîmbi, cum îi era obiceiul, și o rugă pe bătrînă să intre. Atunci bătrîna îl urmă și intră împreună cu el în iatacul Frumoasei-Fericite. Bătrîna îi ură bună pace cît se poate de fierbinte și, de la întîia privire, rămase înmărmurită de frumusețea ei.

Cînd Frumoasa-Fericită o văzu pe sfînta bătrînă intrînd, se grăbi să se ridice în cinstea ei, îi răspunse respectuos la salamalec și-i zise :

— Fie-ne venirea ta aici semn de noroc, maică bună ! Binevoiește să stai !

Ci ea răspunse :

— Ceasul rugăciunii a fost vestit, copila mea. Îngăduie-mi să mă rog !

Și se întoarse îndată cu fața către Mecca și îngenunche pentru rugăciune. Și rămase așa pînă seara, și nimenea nu cuteză s-o tulbure dintr-o atîta de sfîntă îndeletnicire. Și, de altminteri, ea

însăşi era atît de cufundată în rugăciune, că nu lua aminte la nimic din cele ce se petreceau în juru-i.

Pînă la urmă, Frumoasa-Fericită îşi luă inima în dinţi, se apropie cu sfială de sfîntă şi-i spuse cu glas înduioşat :

— Maică, odihneşte-ţi oleacă genunchii, măcar un ceas !

Bătrîna răspunse :

— Cine nu-şi trudeşte trupul în lumea aceasta n-are a nădăjdui la odihna hărăzită celor neprihăniţi.

Frumoasa-Fericită, încredinţată pe deplin de cucernicia ei, spuse iară :

— O, maică, binevoieşte a ne cinsti masa şi primeşte a împărţi cu noi pîinea şi sarea !

Ea răspunse :

— M-am legat să ajunez, fiica mea. Nu pot să-mi calc legămîntul. Nu te mai îngrija, dară, pentru mine, şi du-te la soţul tău. Voi, cei care sînteţi tineri şi frumoşi, mîncaţi şi beţi şi fiţi fericiţi...

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a doua sute patruzecea noapte

Ea urmă :

...Voi, cei care sînteţi tineri şi frumoşi, mîncaţi şi beţi şi fiţi fericiţi !

Atunci, Frumoasa-Fericită se duse la stăpînul ei şi-i zise :

— O, stăpîne, mă rog ţie, hai şi stăruie pe lîngă aceastâ sfîntă să rămînă pentru totdeauna la noi, căci chipu-i istovit în cucernicie ne va lumina casa.

Frumosul-Fericit răspunse :

— Fii pe pace. Am şi pus să i se pregătească o odaie cu o rogojină nouă şi cu o saltea, precum şi cu un lighean şi un ibric. Şi nimeni n-are s-o tulbure cu nimic.

Iar bătrîna îşi petrecu noaptea întreagă rugîndu-se şi citind cu glas tare din *Coran*. Apoi, cînd se lumină de ziuă, se spălă şi se duse la Frumosul-Fericit şi la iubita lui şi le spuse :

— Vin să-mi iau rămas bun de la voi. Allah să vă aibă în paza lui !

Dar Frumoasa-Fericită îi zise :

— O, măicuţă, cum poţi să ne părăseşti fără de nici o părere de rău, cînd noi amîndoi ne şi bucuram văzîndu-ne casa binecuvîntată pentru totdeauna prin venirea ta şi cînd îţi pregătisem cea mai bună odaie, unde să-ţi faci rugăciunile netulburată de nimeni ?

Bătrîna răspunse :

— Allah să vă ocrotească pe amîndoi şi reverse pururea asupră-vă binefacerile şi îndurarea lui ! Devreme ce milostenia musulmană ţine în inima voastră un loc de cinste aşa de ales, sînt fericită să-mi aflu adăpostire în găzduirea voastră. Aş vrea doar să vă rog să spuneţi portarului vostru, care are o faţă atît de posacă şi-atît de puţin binevoitoare, să nu mă mai împiedice a intra aici la ceasul cînd voi vroi. Acuma mă duc încetişor să văd locurile sfinte din Kufa, unde am să înalţ rugă lui Allah să vă răsplătească după faptele voastre cele bune ; pe urmă am să mă întorc şi să mă îndulcesc cu omenia voastră.

Și plecă, după ce ei amîndoi îi luară mîinile și le duseră la buze și la frunte.

Ah, biată Frumoasă-Fericită, de-ai ști tu pricina pentru care bătrîna aceasta de păcură a intrat în casa ta, și negrele gînduri pe care le nutrește împotriva fericirii și a liniștii tale! Dar care-i făptura în stare să ghicească cele ascunse și să dezvăluiască cele ce nu se văd?

Așadar, bătrîna cea afurisită plecă și se duse drept la palatul valiului și îndată i se și înfățișă acestuia. Atunci el o întrebă:

— Ei, ce-ai izbîndit, tu cea care deznozi și pînzele de păianjen, vicleană iscusită și desăvîrșită?

Bătrîna zise:

— Orice-aș face, stăpîne, stau sub ocrotirea privirilor tale. Iată: am văzut-o pe tînăra Frumoasa-Fericită, roaba fiului lui Primăvară. Nu-i pîntec pe lume care să mai fi zămislit asemenea frumusețe!

Valiul se minună:

— Ya Allah!

Bătrîna urmă:

— E plămădită din desfătări. E o revărsare de gingășii și de farmece neprihănite!

Valiul strigă:

— Of, lumină a ochilor mei! Of, bătaie a inimii mele!

Bătrîna urmă:

— Dar ce-ai mai zice cînd i-ai auzi și glasul, mai limpede ca șopotul de izvor! Și ce-ai face cînd i-ai vedea ochii de antilopă și privirile sfioase!

El strigă:

— N-aș putea decît s-o privesc cu toată uimirea de care sînt în stare, căci îți mai spun o dată:

am menit-o stăpînului nostru califul. Grăbeşte-te, dar, să izbîndeşti !

Ea zise :

— Îţi cer pentru aceasta răgaz de-o lună.

Şi valiul răspunse :

— Ai acest răgaz, dar să fie cu izbîndă ! Şi ai să capeţi de la mine o răsplată ce are să te mulţumească. Pînă una alta, ia colea o mie de dinari, drept arvună a bunăvoinţei mele !

Bătrîna puse mia de dinari la cingătoare şi, din acea zi, începu să vină mereu acasă la Frumosul-Fericit şi Frumoasa-Fericită. Iar aceştia, la rîndu-le, îi arătau zi de zi tot mai multă cinstire şi respect.

Şi urmînd tot aşa zi de zi, bătrîna ajunse sfetnica nelipsită a casei. Ea spuse, aşadar, într-o zi, Frumoasei-Fericite :

— Fiica mea, pîntecele tău încă n-a cunoscut rodirea. Vrei să vii cu mine să ceri binecuvîntarea sfinţilor schimnici, a şeicilor cei iubiţi de Allah, a pustnicilor şi a ulimilor ce sînt în legătură cu Cel Preaînalt ! Schimnicii aceştia, copila mea, îmi sînt prietenoşi, iar eu cunosc puterea lor nemărginită de a săvîrşi minuni şi de a înfăptui, în numele lui Allah, cele mai uimitoare fapte. Lecuiesc pe orbi şi pe ciungi, învie morţii, plutesc prin văzduh, umblă pe valuri. Iar în ce priveşte rodnicia femeilor, aceasta-i harul cel mai neînsemnat cu care i-a învrednicit Allah ! Şi-ai să capeţi ceea ce doreşti, numai atingînd pulpana mantiei ori sărutînd mărgelele mătăniilor lor.

La vorbele acestea ale bătrînei, Frumoasa-Fericită simţi zvîcnindu-i în suflet dorul de-a fi mamă şi zise :

— Trebuie să cer de la stăpînul meu, Frumosul-Fericit, îngăduință să ies. Să așteptăm întoarcerea lui.

Dar bătrîna răspunse :

— Spune-i numai soției socrului tău, și-i deajuns.

Atunci tînăra se duse la soacra ei, mama Frumosului-Fericit, și-i zise :

— O, stăpînă, mă rog-ție, în numele lui Allah, îngăduie-mi să mă duc cu această sfîntă bătrînă la schimnicii prieteni cu Allah, și să le cer binecuvîntarea la sfîntul lor lăcaș. Și îți făgăduiesc că am să fiu acasă înainte de întoarcerea stăpînului meu, Frumosul-Fericit.

Atunci soția lui Primăvară răspunse :

— Copila mea, gîndește-te la necazul stăpînului tău, dacă s-ar întoarce și nu te-ar găsi acasă ! Mi-ar spune : „Cum de-a putut Frumoasa-Fericită să iasă din casă fără de îngăduința mea ? Este întîia oară cînd se întîmplă aceasta !"

Atunci bătrîna sări numaidecît cu gura și spuse mamei Frumosului-Fericit :

— Pe Allah, facem numai o raită în fugă pe la locurile sfinte și n-am s-o las nici măcar să se așeze o clipă pentru a se hodini, că o și aduc îndărăt fără zăbavă.

Atunci mama Frumosului-Fericit își dete învoirea, măcar că suspinînd.

Bătrîna luă, dară, pe Frumoasa-Fericită și o duse de-a dreptul la un chioșc răzleț, din grădina seraiului, o lăsă singură acolo pentru o clipă și alergă să-l vestească de sosire pe valiu, care se duse numaidecît la chioșc...

Cînd povestea ajunse aici, Șcherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ea urmă:

...să-l vestească pe valiu, care se duse numaidecît la chioşc şi rămase năuc în prag, atîta îl uimi frumuseţea pe care-o zări.

Cînd Frumoasa-Fericită văzu intrînd un străin, se grăbi să-şi acopere faţa cu iaşmacul. Şi deodată izbucni în plîns, căutînd zadarnic cu privirea o ieşire pe unde să fugă.

Atunci, cum bătrîna nu se ivea de nicăieri, Frumoasa-Fericită pricepu că a fost înşelată de ticăloasă şi îşi aduse aminte de nişte vorbe ce i le spusese bătrînul portar despre ochii cei plini de viclenie ai cuvioasei.

Iar valiul, odată încredinţat că Frumoasa-Fericită era chiar aceea pe care o vedea dinainte, ieşi, închizînd uşa în urma lui, şi se duse să dea cîteva grabnice porunci. Scrise o scrisoare califului Abd El-Malik Ben-Meruan, după care dete scrisoarea şi pe tînăra fată în seama căpeteniei străjilor lui, poruncindu-i ca numaidecît să ia calea Damascului.

Atunci, căpetenia străjilor o luă pe sus pe Frumoasa-Fericită, o sui pe o cămilă sprintenă, încălecă şi el dinainte, pe-aceeaşi cămilă şi, urmat de cîţiva robi, plecă în graba mare către Damasc. Iar Frumoasa-Fericită, pe tot drumul, îşi ascunse capul sub văl şi, suspinînd în tăcere, nu luă aminte nici la opriri, nici la zdruncinături, nici la popasuri, nici la plecări. Iar căpetenia străjilor nu izbuti să scoată de la ea o vorbă ori un semn pînă la Damasc.

Aşa că trase de-a dreptul la seraiul emirului dreptcredincioşilor, dete scrisoarea şi roaba în

seama căpeteniei cămăraşilor, luă dovada de primire şi se întoarse la Kufa aşa cum venise.

A doua zi, califul intră în harem şi le înştiinţă pe soţia şi pe sora lui de sosirea noii roabe, spunîndu-le :

— Valiul de la Kufa îmi trimite în dar o tînără roabă ; şi-mi scrie că această roabă, cumpărată de el, este o fiică de rege răpită din ţara ei de nişte negustori de robi.

Şi soţia îi răspunse :

— Allah să-ţi sporească bucuria şi darurile sale !

Şi sora califului întrebă :

— Cum o cheamă ? Este neagră ori albă ?

Califul răspunse :

— Încă n-am văzut-o.

Atunci, sora califului, Sett Zahia, întrebînd în care iatac se afla tînăra, se duse îndată s-o vadă. Şi-o găsi ghemuită, cu obrajii arşi de soare şi scăldaţi în lacrimi, şi aproape fără de cunoştinţă. Văzînd-o aşa, Sett Zahia, care avea inimă duioasă, fu cuprinsă de milă, se apropie de tînără şi o întrebă :

— De ce plîngi, surioară ? Nu ştii tu că de-acum înainte aici eşti la adăpost de orice şi că vei duce o viaţă uşoară şi fără de griji ? Unde-ai putea să nimereşti mai bine decît în seraiul emirului dreptcredincioşilor ?

La aceste vorbe, fata roabei Îmbelşugare ridică ochii plini de uimire şi întrebă :

— Dar, o, stăpîna mea, în ce oraş mă aflu acuma, dacă aici este seraiul emirului dreptcredincioşilor ?

Sett Zahia răspunse :

— În cetatea Damascului. Ce, tu nu ştiai ? Şi negustorul care te-a vîndut nu ţi-a spus că ai

fost cumpărată pentru califul Abd El-Malik Ben-Meruan ? Da, surioară, tu eşti de-acum înainte în stăpînirea emirului dreptcredincioşilor, care mi-e frate. Şterge-ţi, dar, lacrimile şi spune-mi care ţi-i numele.

Auzind acestea, tînăra nu-şi mai putu stăpîni suspinele ce-o înăbuşeau şi murmură :

— O, stăpînă, în ţara mea mă numeau Frumoasa-Fericită !

Tocmai spunea acestea, cînd intră califul, se apropie de Frumoasa-Fericită, îi zîmbi cu blîndeţe, se aşeză lîngă ea şi-i grăi :

— Ridică-ţi vălul de pe faţă, copilă !

Dar Frumoasa-Fericită, în loc să-şi descopere faţa, se înspăimîntă numai la gîndul acesta şi, cu o mînă tremurîndă, îşi trase iaşmacul pînă sub bărbie. Iar califul binevoi să nu se supere şi spuse către Sett Zahia :

— Îţi încredinţez această tînără şi nădăjduiesc că-n cîteva zile ai s-o deprinzi cu tine şi ai s-o faci să nu mai fie aşa de sfioasă.

Pe urmă mai aruncă o privire către Frumoasa-Fericită, dar nu putu vedea, în afară de feregeaua în care sta strîns înfăşurată, decît încheieturile gingaşe ale mîinilor ei. Gîndi că asemenea încheieturi minunate nu puteau fi decît ale unei frumuseţi desăvîrşite. Şi plecă.

Atunci Sett Zahia o luă pe Frumoasa-Fericită şi o duse la hamamul palatului şi, după ce o îmbăie, o îmbrăcă în haine frumoase şi-i înfipse în plete cîteva şiruri de perle şi de nestemate ; după care stătu alături de Frumoasa-Fericită ziua întreagă, străduindu-se s-o deprindă cu ea. Dar Frumoasa-Fericită, măcar că era tare tulburată de bunăvoinţa ce-i arăta sora califului, nu izbutea să-şi stăvilească lacrimile, dar nu voia nici să

mărturisească pricina mîhnirii sale, gîndind că mărturisirea tot nu i-ar schimba cu nimic soarta. Păstră, dar, în suflet durerea ei ascuţită şi se mistuia aşa zi şi noapte, pînă ce, nu peste multă vreme, căzu greu bolnavă. Și nimeni nu mai trăgea nădejde s-o scape, după ce-şi încercaseră asupra ei ştiinţa toţi doftorii cei mai de faimă din cetatea Damascului.

Estimp, Frumosul-Fericit, fiul lui Primăvară, întorcîndu-se seara acasă şi întinzîndu-se, cum avea obiceiul, pe divan, strigă :

— Hei, Frumoasă-Fericită !

Dar, pentru întîia oară, nimeni nu-i răspunse. Atunci se ridică repede și strigă încă o dată :

— Hei, Frumoasă-Fericită !

Dar nimeni nu răspunse. Și nici nu cuteza nîmeni să intre la el. Căci toate roabele se ascunseseră şi nici una nu îndrăznea să facă vreo mişcare. Atunci Frumosul-Fericit se duse la iatacul mamei sale și intră val-vîrtej. O găsi pe maică-sa stînd tare tristă cu faţa sprijinită în mîini, pierdută în gînduri. Văzînd-o astfel, neliniştea lui crescu şi mai mult şi întrebă cu spaimă :

— Unde este Frumoasa-Fericită ?...

Dar, drept orice răspuns, soţia lui Primăvară izbucni în lacrimi şi-apoi suspină :

— Allah să ne ocrotească, fiul meu !. În lipsa ta, Frumoasa-Fericită a venit și mi-a cerut îngăduinţă să plece cu bătrîna, spunîndu-mi că vrea să se ducă la un sfînt schimic ce făptuieşte minuni. Și nu s-a mai întors. Ah, fiul meu, de cînd bătrîna aceea a intrat în casa noastră, inima mea n-a mai cunoscut tihna ! Tot aşa şi portarul nostru, slugă bătrînă și de credinţă care ne-a crescut pe toţi, n-a putut-o privi niciodată cu ochiul liniştit. Mereu mi se tot părea că bătrîna aceea are

să ne aducă vreo nenorocire, cu atîtea rugi și cu privirile-i viclene.

Dar Frumosul-Fericit îi tăie maică-si vorba, întrebînd-o :

— Cînd anume a plecat Frumoasa-Fericită ?

Ea răspunse :

— Azi de dimineață, după ce tu ai plecat la suk.

Și Frumosul-Fericit strigă :

— Iată, mamă, la ce slujește să ne schimbăm obiceiurile și să dăm femeilor niște libertăți cu care ele nu știu ce să facă ! Ah, mamă, de ce i-ai îngăduit Frumoasei-Fericite să iasă din casă ? Cine știe pe unde s-o fi rătăcit, dacă n-o fi căzut în vreo apă, ori de nu s-o fi prăbușit peste ea vreun minaret ? Alerg numaidecît la valiu, să-i cer să facă cercetări grabnice.

Și Frumosul-Fericit, tulburat peste fire, alergă la palat, unde valiul îl primi fără de zăbavă, din respect față de tată-său, negustorul Primăvară, care trecea drept unul dintre cei mai de vază navabi ai orașului. Și Frumosul-Fericit, uitînd să mai rostească salamalecul de cuviință, spuse valiului :

— Roaba mea a plecat de-acasă încă de azi dimineață împreună cu o bătrînă pe care-o găzduisem la noi, și nu s-a mai întors. Am venit să te rog a mă ajuta s-o caut.

Valiul, prefăcîndu-se plin de bunăvoință, răspunse :

— De bună seamă, fiul meu ! Sînt gata să fac orice, din prețuire față de preacinstitul tău părinte. Du-te și-l caută din partea mea pe șeicul caraulelor orașului și spune-i cum stau lucrurile. E om tare iscusit, trecut prin multe și, fără nici o îndoială, în cîteva zile are să-ți găsească roaba.

Atunci, Frumosul-Fericit alergă la căpetenia caraulelor și-i spuse :

— Vin să-ți spun din partea valiului să-mi găsești roaba care-a plecat de-acasă și nu s-a mai întors.

Căpetenia caraulelor, așezat pe covor, cu picioarele încrucișate sub el, fîrnăi de două-trei ori și întrebă :

— Și cu cine-a plecat ?

Frumosul-Fericit răspunse :

— Cu o bătrînă care arată *așa* și *așa*. Și această bătrînă este îmbrăcată cu o haină de pănură și poartă la gît un șirag de mătănii făcut dintr-o sumedenie de mărgele.

Căpetenia caraulelor zise :

— Pe Allah, spune-mi unde se află bătrîna și mă duc pe dată să caut roaba !

La aceste vorbe, Frumosul-Fericit răspunse :

— Păi de unde să știu eu unde-i bătrîna ? Aș mai fi venit aici, de-aș fi știut unde este ?

Căpetenia își schimbă poziția picioarelor, încrucișîndu-le sub el invers și zise :

— Fiul meu, numai Allah cel atoateștiutor poate să vadă cele nevăzute.

Atunci Frumosul-Fericit strigă :

— Pe numele Profetului ! numai pe tine te fac răspunzător de toate ! Și dacă va trebui, am să mă duc iarăși la valiu, ba și la emirul dreptcredincioșilor, ca să le spun cine ești !

Celălalt răspunse :

— Poți să te duci unde socoți ! Eu n-am învățat vrăjitoria, ca să pot vedea cele ce nu se văd.

Atunci Frumosul-Fericit se întoarse la valiu și-i spuse :

— Am fost la șeicul caraulelor, și s-a petrecut *cutare* și *cutare* lucru.

Şi valiul zise :

— Nu-i cu putinţă ! Hei, străjeri, duceţi-vă şi-aduceţi-mi pe feciorul ăla de cîine !

Şi cînd fu adusă căpetenia, valiul îi zise :

— Îţi poruncesc să cercetezi cu de-amănuntul şi s-o găseşti pe roaba Frumosului-Fericit, fiul lui Primăvară ! Trimite-ţi călăreţii în toate părţile ; aleargă tu însuţi şi caută pretutindeni ; dar trebuie s-o găseşti !

Şi-i făcu totodată cu ochiul, să nu se ostenească deloc ; apoi se întoarse către Frumosul-Fericit şi-i zise :

— Tu, fiule, de-acum înainte nu ai a-ţi mai cere roaba decît de la barba mea. Şi dacă, cine ştie cum — căci totul este cu putinţă — roaba nu va fi găsită, am să-ţi dăruiesc în locu-i, zece fecioare frumoase ca huriile, cu sînii tari şi cu şoldurile ca de piatră. Şi-am să-l silesc şi pe şeic să-ţi deie din haremul lui zece roabe tinere, neprihănite ca ochiul meu. Numai linişteşte-ţi sufletul, căci să ştii bine că soarta are să-ţi deie totdeauna ceea ce ţi-i menit şi că, pe de altă parte, n-ai să capeţi nicicînd ceea ce nu ţi-i hărăzit...

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a două sute patruzeci şi doua noapte

Ea urmă :

...n-ai să capeţi nicicînd ceea ce nu ţi-i hărăzit !

Atunci, Frumosul-Fericit îşi luă rămas bun de la valiu şi se întoarse acasă deznădăjduit, după ce

rătăci toată noaptea în căutarea Frumoasei-Fericite. Iar de-a doua zi fu silit să rămînă în pat, pradă unei mari sfîrşeli şi unor friguri ce se înrăutăţiră zi de zi, pe măsură ce i se spulbera şi cea din urmă brumă de nădejde în legătură cu cercetările poruncite de valiu. Şi doftorii chemaţi să-l vadă răspunseră :

— Boala lui n-are alt leac decît întoarcerea soţiei.

Estimp, sosi în cetatea Kufei un vraci persan, foarte priceput la boli şi în meşteşugul droguri- lor, în cititul în stele şi în cel cu nisipuri de ghicit.

Şi neguţătorul Primăvară alergă să-l cheme la fiul său. Iar învăţatul persan, după ce fu cinstit de către Primăvară cu cea mai aleasă primire, se apropie de Frumosul-Fericit şi-i spuse :

— Dă-mi mîna !

Şi-i luă mîna, îi cercetă bătăile inimii o bună bucată de vreme, îi privi cu luare-aminte chipul, surîse apoi şi se întoarse către neguţătorul Primăvară, spunîndu-i :

— Boala feciorului tău sălăşluieşte în inima lui.

Şi Primăvară răspunse :

— Pe Allah, adevăr grăieşti, o, doftore !

Învăţatul adăugă :

— Şi boala are ca pricină pierderea unei făpturi dragi. Ei bine, cu ajutorul puterilor celor tainice, am să vă spun locul unde se află acum acea făptură.

Şi, rostind aceste vorbe, persanul se lăsă pe vine, scoase dintr-un săculete o pungă cu nisip, pe care-l aşternu dinainte-i. Pe urmă aşeză în mijlocul nisipului cinci pietre albe şi trei pietre negre, două vergi de fildeş şi o unghie de tigru, le înşirui pe un rînd, apoi pe două rînduri, apoi pe trei rîn-

duri, le privi țintă rostind niște vorbe în limba persană și zise :

— O, voi cei care mă ascultați, să știți că făptura aceea se află acum la Bassra !

Apoi se răzgîndi și zise :

— Nu ! Cele trei rîuri pe care le văd colea m-au înșelat. Se află la Damasc, într-un mare serai și zace de aceeași boală ca și feciorul tău, o, preacinstitule negustor !

La aceste vorbe, Primăvară strigă :

— Și ce trebuie să facem noi, o, preaslăvitule vraci ! Îndură-te și ne lămurește, și nu vei avea a te plînge de dărnicia mîinilor lui Primăvară. Căci, pe Allah, am să-ți dau atîta cît să-ți ajungă a trăi în bogăție trei vieți de om !

— Liniștiți-vă inimile amîndoi ! Și pleoapele să vi se înviorezе și să vă acopere fără de grijă ochii! Căci mă însărcinez să-i adun iarăși laolaltă pe cei doi tineri, și lucru-i mai lesnicios de împlinit decît ți-ai putea închipui.

Pe urmă, adăugă, grăind către Primăvară :

— Scoate de la cingătoare patru mii de dinari !

Și Primăvară își desfăcu îndată băierile pungii și puse dinaintea persanului patru mii de dinari și încă o mie pe deasupra, iar persanul zise :

— Acuma, că avem cu ce face față la toate cheltuielile, vreau să plec numaidecît către Damasc, dimpreună cu feciorul tău. Și, de-o vrea Allah, avem să ne întoarcem cu aceea care i-i dragă.

Apoi se întoarse către flăcăul ce zăcea în pat și-l întrebă :

— O, fiu al preacinstitului Primăvară, care ți-i numele ?

El răspunse :

— Frumosul-Fericit !

Persanul zise :

— Ei bine, Frumosule-Fericit, scoală-te și alungă din sufletul tău orice neliniște, căci de-acum poți socoti că roaba ți-a și fost înapoiată.

Și Frumosul-Fericit, schimbat dintr-o dată de înrîurirea cea bună a doftorului, se sculă din pat și se așeză pe un scaun. Iar vraciul adăugă :

— Întărește-ți, așadar, nădejdea și inima. Alungă orice griji. Mănîncă, bea și dormi ! Și peste-o săptămînă, odată înzdrăvenit, am să mă întorc ca să te iau cu mine la drum.

Și își luă rămas bun de la Primăvară și de la Frumosul-Fericit, și se duse să se pregătească și el de plecare.

Atunci, Primăvară îi mai dete fiului său alte cinci mii de dinari și-i cumpără cămile pe care porunci să se încarce mărfuri scumpe și viguri de mătăsuri de la Kufa, atît de frumos colorate ! Și-i dărui cai pentru el și pentru însoțitori. Și, cînd trecu săptămîna, cum Frumosul-Fericit urmase întocmai spusele învățatului și se înzdrăvenise de minune, Primăvară socoti că fecioru-său putea porni fără de nici un neajuns pe drumul Damascului. Frumosul-Fericit își luă, așadar, rămas bun de la tată-său, de la mamă-sa, de la Îmbelșugare și de la portar și, însoțit de rugile pe care brațele tuturor alor săi le chemau asupra-i, plecă din Kufa împreună cu învățatul persan.

Or, Frumosul-Fericit, pe-atunci, ajunsese în floarea tinereții, iar cei șaptesprezece ani ai lui îi copereau obrajii rumeni cu un puf ca mătasea· lucru ce-l făcea încă și mai frumos și ispititor, ce nu putea nimenea să-l privească fără să nu se minuneze. Așa încît învățatul persan nu rămase nici el prea multă vreme nesimțitor la farmecele flăcăului și se îndrăgosti de el din tot sufletul și, cît

ţinu călătoria, se lipsi pe sine, în folosul tînărului, de orice plăcere. Şi, cînd îl vedea mulţumit, se simţea bucuros peste măsură...

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a două sute patruzeci şi treia noapte

Ea urmă :

...cînd îl vedea mulţumit, se simţea bucuros peste măsură.

În aceste împrejurări, călătoria fu uşoară şi plăcută, şi-aşa ajunseră la Damasc.

Numaidecît învăţatul persan se duse cu Frumosul-Fericit în sukul cel mare şi închirie, pe loc, o prăvălie arătoasă pe care puse s-o facă îndată ca nouă. Apoi puse să se rînduiască nişte rafturi frumoase, aşternute cu catifea, pe care aşeză cu pricepere preţioasele-i sticluţe, dictamurile, balsamurile, prafurile, borcanele cu zemuri, leacurile împotriva otrăvurilor, păstrate în aur curat, găvanele de porţelan persienesc cu străluciri aurii în care se coceau alifii vechi făcute din fierturi scoase din trei sute de soiuri de buruieni rare ; şi, între borcanele cele mari, între retorte şi alambicuri, aşeză astrolabul de aur.

După ce se îmbrăcă în mantia-i de vraci şi-şi înfăşură în jurul capului turbanul cel mare, cu şapte rotocoale, apoi se apucă să-l îmbrace şi pe Frumosul-Fericit, care trebuia să-i slujească de ajutor, pregătind reţetele, pisînd în piuliţă, punînd

în pungi și scriind leacurile așa cum îl îndruma el. Pentru aceasta, îl îmbrăcă el însuși cu o cămașă de mătase albastră, cu o vestă de cașmir, îi atîrnă pe după mijloc un șorț de mătase rozalie împodobit cu fire de aur și-i spuse să-i stea mereu la îndemînă. Apoi îi zise :

— Frumosule-Fericit, începînd de-acuma n-ai să-mi mai spui decît tată, iar eu am să-ți spun fiul meu, ca nu cumva locuitorii din Damasc să creadă că ar fi între noi pricepi tu ce.

Și Frumosul-Fericit răspunse :

— Ascult și mă supun !

Or, de cum deschiseră prăvălia, în care persanul avea să primească bolnavii veniți să-i lecuiască, începură să dea năvală locuitorii din toate părțile, unii ca să spună ce-i durea, alții numai ca să se minuneze de frumusețea flăcăului. Și toți erau deopotrivă uimiți și vrăjiți, auzindu-l pe Frumosul-Fericit vorbind cu doftorul în limba persienească, pe care ei n-o cunoșteau și care li se părea tare dulce în gura frumosului ucenic. Dar ceea ce-i uluia cu totul pe oaspeți era felul în care vraciul persan ghicea toate bolile.

În adevăr, doftorul se uita cîteva clipe în albul ochilor bolnavului venit la el, pe urmă îi da în mînă un ol mare de cleștar și-i spunea :

— Pișă-te !

Și bolnavul se urina în ol, iar persanul ridica olul la înălțimea ochilor și îl cerceta, apoi spunea :

— Ai *cutare* și *cutare* lucru !

Și bolnavul totdeauna striga :

— Pe Allah ! E-adevărat !

Ceea ce făcea ca toată lumea să ridice brațele, spunînd :

— Ya Allah ! Ce învățat uluitor ! N-am mai auzit să se mai fi pomenit vreodată despre ase-

menea lucruri. Cum de poate cineva să cunoască așa bolile, după ud ?

Așa încît nu-i de mirare că, după cîteva zile, doftorului persan i s-a dus vestea printre toți maimarii și printre toți bogătanii din cetate, pentru știința lui fără de seamăn, și că zvonul despre toate minunile lui răzbătuse și la urechile califului și ale surorii sale El-Sett Zahia.

Și iată că, într-o zi, pe cînd vraciul sta în mijlocul prăvăliei și dicta niște leacuri Frumosului-Fericit, care sta lîngă el cu calamul în mînă, o femeie de vază, călare pe un măgar înșăuat cu șea de atlaz roșu, se opri la ușă, legă frîul măgarului de inelul de aramă deasupra oblîncului, apoi făcu semn învățatului să vină și să-i ajute a descăleca. El se ridică numaidecît și se repezi s-o ia de mînă, ajutîndu-i să se dea jos de pe măgar, și-o aduse în prăvălie. Și o pofti să ia loc, după ce Frumosul-Fericit îi puse la îndemînă o pernă, surîzînd gingaș.

Atunci femeia scoase de sub haină o sticluță plină cu ud și întrebă pe persan :

— Tu ești, o, preacinstite șeic, doftorul venit din Irak, pentru a săvîrși atîtea minunate lecuiri în Damasc ?

El răspunse :

— Eu însumi, da, robul tău.

Ea zise :

— Nimeni nu este rob decît lui Allah ! Află, dar, o, maestre fără de asemuire întru știință, că în sticluța aceasta este lucrul ce-l vezi și care-i al unei cadîne, fecioară încă, a stăpînului nostru, emirul dreptcredincioșilor. Doftorii de aici n-au putut să ghicească pricina bolii care-a doborît-o la pat încă din întîia zi a venirii ei în serai. Așa că El-Sett Za-

hia, sora stăpînului nostru, m-a trimis să-ţi aduc sticluţa aceasta ca să afli pricina cea necunoscută.

La aceste vorbe, doftorul zise :

— O, stăpînă, trebuie să-mi spui numele bolnavei, ca să-mi pot face anumite socoteli şi să pot hotărî care ceas e cel mai prielnic cînd să-i dau să bea leacurile.

Ea răspunse :

— Numele ei este Frumoasa-Fericită.

Atunci doftorul începu să înşire pe o bucată de hîrtie ce-o ţinea în mînă o mulţime de socoteli, unele cu cerneală roşie, altele cu cerneală verde. Adună apoi cifrele roşii, pe urmă pe cele verzi, le adună pe urmă laolaltă şi spuse :

— O, stăpînă, am aflat boala ! Este o tulburare cunoscută sub numele de „zbaterea băierilor inimii".

La aceste vorbe, femeia strigă :

— Pe Allah, este adevărat ! Căci băierile inimii ei se zbuciumă atît de tare, de le auzim !

Doftorul adăugă :

— Ci, înainte de-a hotărî leacurile, trebuie să ştiu din ce ţară este bolnava. Lucru-i de mare însemnătate, căci numai aşa pot cunoaşte, după ce-mi voi face toate socotelile, cît de tare ori cît de uşor are să apese greutatea aerului asupra băierilor inimii ei. Şi, ca să pot cîntări întocmai în ce stare se află aceste băieri plăpînde, mai trebuie să ştiu şi de cînd se află bolnava la Damasc, precum şi ce vîrstă anume are.

Femeia răspunse :

— A fost crescută, pe cît se pare, în cetatea Kufa, din Irak. Are şaisprezece ani, căci, din cîte ne-a spus, s-a născut în anul în care a ars sukul

din Kufa. Iar la Damasc se află numai de cîteva săptămîni.

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi tăcu sfioasă.

Ci într-a două sute patruzeci şi patra noapte

Ea urmă :

...la Damasc se află numai de cîteva săptămîni.

Auzind acestea, învăţatul persan spuse către Frumosul-Fericit, a cărui inimă bătea ca o piuă :

— Fiul meu, pregăteşte leacurile *cutare* şi *cutare*, după formula lui Ibn-Sina, punctul şapte.

Atunci femeia se întoarse către flăcău şi, după ce îi cercetă mai cu luare-aminte chipul, îi spuse :

— Pe Allah ! Copile, bolnava noastră îţi seamănă tare mult, iar faţa ei este la fel de frumoasă ca şi-a ta !

Apoi zise către învăţat :

— Spune-mi, preacinstite persan, flăcăul acesta este fiul ori robul tău ?

El răspunse :

— Este fiul meu, o, preacinstită doamnă, şi robul tău !

Şi femeia, deosebit de măgulită de atîta cinstire, răspunse :

— În adevăr, nu ştiu de ce să mă minunez mai mult aici : de ştiinţa ta, o, doftore fără seamăn, ori de urmaşul tău !

Apoi își continuă conversația cu învățatul, în vreme ce Frumosul-Fericit termina de făcut punguțele cu leacuri și le punea într-o cutie în care strecură un bilet prin care, în cîteva cuvinte, o vestea pe Frumoasa-Fericită de sosirea lui la Damasc împreună cu doftorul persan. La urmă, pecetlui cutia și, pe capacul ei, scrise numele său și locul unde se afla, cu litere kufice, pe care locuitorii din Damasc nu știau să le citească, dar pe care Frumoasa-Fericită le cunoștea, căci știa la fel de bine și scrierea arabă obișnuită și pe cea kufică. Iar vrednica bătrînă luă cutia, puse zece dinari de aur pe masa doftorului, își luă rămas bun de la amîndoi și se duse de-a dreptul la serai, unde intră numaidecît în iatacul bolnavei.

O găsi cu ochii pe jumătate închiși și cu lacrimi în colțurile pleoapelor, ca totdeauna. Se apropie de ea și-i spuse :

— Ah, fata mea, fie ca leacurile ce-ți aduc să-ți facă tot atîta bine cîtă plăcere mi-a făcut mie chipul celui ce le-a pregătit. Este un tînăr frumos ca un înger, iar prăvălia în care se află el este un loc de desfătări. Iată cutia ce mi-a dat-o pentru tine.

Atunci Frumoasa-Fericită, ca să nu pară uricioasă, întinse mîna, luă cutia și-i privi capacul într-o doară ; dar culoarea feței i se schimbă deodată, cînd văzu scris pe capac în scriere kufică : *„Sînt Frumosul-Fericit, feciorul lui Primăvară din Kufa“*. Avu însă destulă tărie în inima ei ca să nu leșine ori să se dea în vileag. Și grăi către bătrînă surîzînd :

— Spuneai că-i un flăcău frumos ? Cum arată ?

Ea răspunse :

— Este alcătuit din atîtea gingășii că mi-i peste putință să ți-l zugrăvesc. Are niște ochi ! Și niște

sprîncene ! Ya Allah ! Dar ceea ce vrăjeşte sufletul este o aluniţă pe care o are la colţul din stînga al buzei şi o gropiţă ce i se adînceşte, cînd surîde, pe obrazul drept.

La aceste cuvinte, Frumoasa-Fericită nu mai avu nici o îndoială că acela nu putea fi decît stăpînul ei multiubit, şi spuse :

— De vreme ce-i aşa, fie-i chipul vestitor de bine ! Dă-mi leacurile !

Şi le luă şi, surîzînd, le înghiţi pe toate dintr-o dată. Şi atunci văzu şi bileţelul, pe care-l deschise şi-l citi. Şi numaidecît sări din pat şi strigă :

— Buna mea maică, mă simt vindecată. Leacurile astea sînt făcătoare de minuni. Oh, ce zi binecuvîntată !

Şi bătrîna grăi :

— Aşa-i ! Pe Allah ! Sînt o binecuvîntare a Celui Preaînalt !

Şi Frumoasa-Fericită adăugă :

— Fă bine, te rog, şi adu-mi degrabă ceva de mîncat şi de băut, căci simt că mor de foame, după ce de-aproape o lună nu m-am atins de nimic !

Atunci, bătrîna, după ce porunci roabelor să aducă Frumoasei-Fericite o mulţime de tăvi încărcate cu tot felul de fripturi, de fructe şi de băuturi, alergă să-l vestească pe calif de lecuirea tinerei roabe prin ştiinţa nemaipomenită a doftorului persan. Şi califul zise :

— Du-te degrabă şi du-i din partea mea o mie de dinari !

Şi bătrîna alergă să îndeplinească porunca, după ce trecu mai întîi pe la Frumoasa-Fericită, care-i dete şi ea un dar pentru doftor, într-o cutie pecetluită.

Cînd bătrîna ajunse la prăvălie, înmînă doftorului cei o mie de dinari din partea califului, iar cutia o dete Frumosului-Fericit, care o deschise şi ceti cele ce cuprindea. Dar tulburarea lui fu aşa de mare încît izbucni în hohote de plîns şi se prăbuşi leşinat : căci Frumoasa-Fericită, într-un bilet, îi povestea pe scurt toată întîmplarea, şi cum fusese răpită, din porunca valiului, şi trimisă în dar califului Abd-El-Malik, la Damasc.

Văzînd acestea, bătrîna cea de treabă îl întrebă pe vraci :

— Dar ce-i cu feciorul tău, de-a izbucnit în plîns şi pe urmă a leşinat ?

El răspunse :

— Ci cum vrei, cinstită stăpînă, să fie altfel, de vreme ce Frumoasa-Fericită, pe care am lecuit-o, este a aceluia pe care-l crezi fiul meu şi care nu-i altul decît fiul vestitului neguţător Primăvară din Kufa ? Iar venirea noastră la Damasc nici n-a avut altă ţintă decît ca s-o căutăm pe tînăra Frumoasa-Fericită, care-a dispărut într-o zi, răpită de-o blestemată de bătrînă cu ochi trădători ! Aşa încît, noi, acuma, o, maică a noastră, ne punem nădejdea cea mai mare în bunăvoinţa ta şi nu ne îndoim că avem să te vedem ajutîndu-ne să dobîndim îndărăt cel mai sfînt dintre bunuri !

Pe urmă adăugă :

— Şi ca un zălog al recunoştinţei noastre, ia, pînă una alta, cei o mie de dinari ai califului. Ai tăi sînt ! Iar viitorul are să-ţi arate că, pe deasupra, recunoştinţa pentru binele ce ni-l faci stă la loc de cinste în inima noastră...

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ea urmă :

...recunoştinţa pentru binele ce ni-l faci stă la loc de cinste în inima noastră.

Atunci, buna femeie se grăbi mai întîi să-l ajute pe doftor a-l aduce în simţire pe Frumosul-Fericit leşinat, şi-i spuse :

— Puteţi să vă bizuiţi pe bunăvoinţa şi pe ajutorul meu.

Şi-i părăsi, ca să se întoarcă degrabă la Frumoasa-Fericită, pe care-o găsi strălucind de bucurie şi de sănătate. Se apropie de ea zîmbind şi-i zise :

— Copila mea, de ce n-ai avut de la început încredere în măicuţa ta ? Dar şi cîtă dreptate aveai să verşi lacrimile sufletului din cauza despărţirii de stăpînul tău, gingaşul Frumosul-Fericit, fiul lui Primăvară din Kufa.

Şi, văzînd uimirea de pe chipul fetei, se grăbi să adauge :

— Copila mea, poţi să te bizui pe tăcerea şi pe bunăvoinţa mea, ca de mamă, faţă de tine. Jur că am să te ajut să fii iar cu cel ce ţi-i drag, de-ar fi să-mi dau pentru asta şi viaţa ! Linişteşte-ţi, dar, sufletul şi las-o pe bătrînă să facă, pentru binele tău, aşa cum ştie ea !

O părăsi apoi pe Frumoasa-Fericită, care-i sărută mîinile plîngînd de bucurie, şi se duse să facă un pachet în care puse nişte haine femeieşti, giuvaieruri şi toate cele trebuitoare pentru o deghizare, şi se întoarse la prăvălia doftorului, unde-i făcu semn Frumosului-Fericit să vină cu ea mai de-o parte.

Atunci Frumosul-Fericit o duse în fundul prăvăliei, îndărătul unei perdele, şi bătrîna îi spuse ce plănuise să facă, iar el socoti că totul era cît se poate de bine şi se lăsă călăuzit după acel plan al ei.

Bătrîna îl îmbrăcă aşadar pe Frumosul-Fericit în hainele femeieşti ce le aduse şi-i alungi ochii cu khol şi cu oleacă de negru; îi făcu mai mare aluniţa de pe obraz ; îi petrecu apoi nişte brăţări la mîini şi-i prinse giuvaieruri în părul acoperit cu un văl subţire de Mossul ; cînd termină, mai aruncă o privire asupra înfăţişării lui şi găsi că, gătit aşa, era tare ispititor şi cu mult mai frumos decît toate femeile, din seraiul califului, la un loc. Şi-i spuse :

— Binecuvîntat fie Allah întru creaturile lui ! Acuma, fiul meu, trebuie să te deprinzi a umbla ca o tînără fecioară, călcînd numai cu paşi mărunţei, ducînd şoldul drept înainte şi dîndu-l îndărăt pe cel stîng, făcînd totodată ca fundul să-ţi tremure uşor. Ia încearcă oleacă să faci aşa, înainte de-a pleca !

Atunci, Frumosul-Fericit începu să umble prin prăvălie mişcîndu-se cum i se spusese şi izbîndi aşa de bine, încît buna bătrînă se minună :

— Maşallah ! Femeile ar putea de-aci nainte să nu se mai laude cu nimic ! Of, ce mişcări minunate şi ce legănări ispititoare de şolduri ! Dar, pentru ca lucrul să fie desăvîrşit pe de-a-ntregul, trebuie să dai feţei tale o înfăţişare mai galeşă, înclinîndu-ţi capul ceva mai mult şi privind mai cu coada ochiului. Aşa ! De minune ! Acuma poţi să mă urmezi.

Şi plecă împreună cu el la palat.

Cînd ajunseră la uşa de intrare, în latura palatului unde se afla haremul, căpetenia hadîmbilor le ieşi înainte şi le spuse :

— Nici o făptură străină nu are voie să intre aici fără porunca emirului dreptcredincioşilor. Înapoi, dar, cu această tînără, ori, dacă vrei, intră tu singură !

Dar bătrîna spuse :

— Au unde ţi-i înţelepciunea, o, cunună a paznicilor ? Tu, cel care de obicei păreai întruchiparea bunului-simţ şi a bunei-cuviinţe, grăieşti acuma, aşa, deodată, atît de nepotrivit cu înfăţişarea ta aleasă ! Au nu ştii, o, tu cel dăruit cu purtări atît de alese, că aceasta-i roaba Sett Zahiei, sora califului, stăpînul nostru, şi că Sett Zahia, de-ar afla despre lipsa ta de cuviinţă faţă de roaba ei cea mai dragă, te-ar alunga numaidecît din slujbă, ba ar porunci să ţi se taie şi capul ? Şi numai tu ai fi pricina năpastei tale !

Apoi bătrîna se întoarse către Frumosul-Fericit şi-i spuse :

— Haide, roabă ! Nu lua aminte la lipsa aceasta de cuviinţă a căpeteniei noastre şi, mai cu seamă, să nu spui o vorbă stăpînei ! Hai, vino !

Şi îl luă de mînă şi-l duse înlăuntru, pe cînd el inclina galeş capul şi-n dreapta şi-n stînga, învăluind într-o privire zîmbitoare pe şeful eunucilor, care clătina din cap.

Cînd ajunseră în curtea haremului, bătrîna spuse Frumosului-Fericit :

— Fiule, ţi-am pregătit o odaie chiar înlăuntrul haremului şi acuma trebuie să te duci pînă acolo singur. Ca să găseşti odaia, intră pe uşa aceasta, străbate coridorul în care ai să dai, ia-o pe urmă la stînga, apoi la dreapta, şi iarăşi la dreapta, numără cinci uşi, iar pe cea de-a şasea deschide-o ; acolo-i

odaia care ţi-a fost pregătită şi unde are să vină şi Frumoasa-Fericită, pe care mă duc s-o vestesc. Şi mă însărcinez să vă ajut pe urmă să ieşiţi amîndoi din serai, fără să bage de seamă nici străjerii, nici hadîmbii.

Atunci Frumosul-Fericit intră în coridor şi, tulburat cum era, greşi şi o apucă la dreapta, apoi la stînga pe un alt coridor, şi intră în cea de-a şasea odaie...

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi tăcu sfioasă.

Ci într-a două sute patruzeci şi şasea noapte

Ea urmă :

....şi intră în cea de-a şasea odaie.

Ajunse astfel într-o sală înaltă, cu o boltă largă deasupra şi cu pereţii împodobiţi cu versete scrise în litere de aur ce se înşirau în mii de linii desăvîrşite. Din boltă pînă jos, toată sala era îmbrăcată în mătase, ferestrele erau acoperite cu nişte perdele subţiri şi străvezii, iar pe jos erau aşternute covoare mari de Korasan şi de Caşmir. Pe taburete erau aşezate cupe cu fructe, iar de-a dreptul pe covoare se înşirau tăvile acoperite cu ştergare sub care se ghiceau, după înfăţişare şi după miros, acele vestite plăcinte, desfăt al gusturilor celor mai pretenţioase, şi pe care, dintre toate oraşele, numai cetatea Damascului ştia să le înzestreze cu atîtea plăcute însuşiri.

Or, Frumosul-Fericit era departe de a bănui ceea ce îi meniseră în această sală puterile necunoscute. În mijlocul sălii nu se afla decît un jilț îmbrăcat în catifea, și altceva nimic. Așa că, Frumosul-Fericit, necutezînd să se întoarcă îndărăt, de teamă să nu-l întîlnească cineva rătăcind pe coridoare, se așeză în jilț așteptîndu-și soarta.

Nu stete așa decît puțină vreme, cînd deodată îi ajunse la ureche un foșnet de mătăsuri ce se răsfrîngea pînă-n boltă. Și văzu intrînd, prin una dintre ușile lăturalnice, o tînără cu înfățișare împărătească, îmbrăcată numai în hainele sale de casă, fără iașmac pe față și fără nici un văl pe cap. În urmă-i venea o roabă măruntică și cu picioarele goale, cu părul împodobit cu flori și ținînd în mînă o lăută din lemn de sicomor. Și acea crăiasă nu era alta decît însăși Sett Zahia, sora emirului dreptcredincioșilor.

Cînd Sett Zahia îl văzu pe Frumosul-Fericit cu iașmacul pe față, stînd în jilțul din sală, se apropie binevoitoare și întrebă :

— Cine ești tu, străino ! Și de ce stai așa, cu iașmacul pe față, aici, în harem, unde nici un ochi străin nu te poate vedea ?

Dar Frumosul-Fericit, care se sculase numaidecît în picioare, nu cuteză să scoată o vorbă și gîndi să se prefacă mut. Și Sett Zahia îl întrebă :

— O, tînără cu ochii atîta de frumoși, de ce nu-mi răspunzi ? De ești cumva vreo roabă alungată din serai de către fratele meu, emirul dreptcredincioșilor, spune-mi fără de sfială și-am să pun o vorbă bună pentru tine, căci califul îmi împlinește totdeauna toate voile.

Dar Frumosul-Fericit nu îndrăzni să răspundă nimic. Iar Sett Zahia socoti că tînăra tăcea din

pricină că se afla de față și roaba cea micuță, care privea cu ochi holbați de mirare la făptura cu iașmacul pe față și-atît de sfiicioasă.

Îi spuse deci :

— Drăguță, du-te în fața ușii și să nu lași pe nimeni să intre aici, oricine ar fi.

Și, după ce roaba ieși, Sett Zahia veni lîngă Frumosul-Fericit, care, fără să vrea, se înfășură și mai tare în văluri, și-i grăi :

— Acuma, copilo, spune-mi cine ești, cum te cheamă și care-i pricina pentru care ai venit în sala aceasta unde numai eu și emirul dreptcredincioșilor intră ? Povestește-mi fără sfială tot ce ai pe suflet, căci te găsesc tare frumoasă, iar ochii tăi îmi plac foarte mult. Da, da ! îmi pari cu adevărat fermecătoare, copila mea.

Și Sett Zahia o cuprinse pe tînără pe după mijloc, o trase spre ea, dar deodată rămase înmărmurită văzînd că pieptul fetei era neted ca al unui băiat, și se dete îndărăt, nepricepînd cum stă treaba.

Atunci Frumosul-Fericit socoti că-i mai cuminte să vorbească și, luînd mîna Sett Zahiei, o duse la buze și zise :

— O, stăpîna mea, mă las cu totul în voia bunătății tale și mă pun sub aripa ta, cerîndu-ți ocrotire !

Sett Zahia spuse :

— Te iau sub ocrotirea mea. Vorbește !

El zise :

— O, stăpînă, nu sînt fată ; mă numesc Frumosul-Fericit, fiul negustorului Primăvară din Kufa. Și-am venit aici, cu primejdia vieții, ca s-o văd pe soția mea, Frumoasa-Fericită, roaba pe care valiul de la Kufa mi-a răpit-o și i-a trimis-o în dar emi-

rului dreptcredincioşilor. Pe viaţa Profetului, o, stăpînă, fie-ţi milă de robul tău şi de soţia lui !

Şi Frumosul-Fericit izbucni în lacrimi.

Dar Sett Zahia o şi chemase pe roaba cea măruntică şi-i spusese :

— Micuţa mea, aleargă degrabă la iatacul Frumoasei-Fericite şi spune-i aşa : „Stăpîna mea, Zahia, te cheamă".

Pe urmă se întoarse...

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi tăcu, sfioasă.

Ci într-a două sute patruzeci şi şaptea noapte

Ea urmă :

...Pe urmă se întoarse către Frumosul-Fericit şi-i zise :

— Tinere, fii liniştit ! N-au să ţi se întîmple decît lucruri plăcute.

Estimp, bătrîna cea bună se dusese la Frumoasa-Fericită şi-i spusese :

— Hai repede, fata mea ! Stăpînul tău drag se află în odaia pe care i-am pregătit-o !

Şi-o duse, galbenă la obraz de tulburare, în odaia unde ştia că aşteaptă Frumosul-Fericit. Dar ce jale fu pe ele cînd nu-l găsiră acolo ! Bătrîna spuse atunci :

— Pesemne că s-o fi rătăcit prin coridoare ! Întoarce-te, copila mea, în iatacul tău, în vreme ce eu alerg să-l caut...

Și tocmai atunci iată și roaba cea mărunțică veni la *Frumoasa-Fericită*, *pe care-o găsi tremurînd* toată și îngălbenită ; și-i spuse :

— O, Frumoasă-Fericită, te cheamă stăpîna mea Sett Zahia !

Atunci Frumoasa-Fericită nu se mai îndoi de pieirea ei și a iubitului ei, și porni, clătinîndu-se, pe urma drăgălașei fetițe cu picioare goale.

Dar, de cum intră în sală, sora califului veni la ea, cu zîmbetul pe buze, o luă de mînă, o duse lîngă *Frumosul-Fericit*, *care sta tot cu* iașmacul pe față, și le spuse amîndurora :

— Iată fericirea !

Și cei doi tineri se recunoscură pe dată și căzură leșinați unul în brațele celuilalt.

Atunci, sora califului, ajutată de roaba cea micuță, îi stropi cu apă de trandafiri, pînă ce-și veniră în simțiri, și-i lăsă singuri. Iar cînd se întoarse, după vreun ceas, îi găsi strîns îmbrățișați și cu ochii plini de lacrimi de fericire și de recunoștință pentru bunătatea ei. Atunci Sett Zahia le spuse :

— Acuma trebuie să sărbătorim întîlnirea voastră și să bem împreună pentru veșnicia fericirii voastre !

Și pe dată, la un semn, roaba cea mărunțică umplu veselă cupele cu un vin minunat și le întinse. Băură, și-apoi Sett Zahia le spuse :

— Tare vă mai iubiți, copiii mei ! Așa că nu se poate să nu știți și versuri minunate despre dragoste și despre cei ce se iubesc. Mi-ar plăcea să-mi cîntați ceva ! Luați lăuta asta. Și, cînd unul, cînd altul, dați glas pe rînd sufletului din lemnul ei !

Atunci, Frumosul-Fericit și Frumoasa-Fericită sărutară mîinile surorii califului și, după ce stru-

niră lăuta, cîntară, cînd unul, cînd altul, aceste minunate stihuri :

— „Sub vălul meu de Kufa
Ţi-aduc cununi de floare
Şi roade poleite
Cu pulbere de soare.

— Cît aur porţi în tine
Întreg Sudanul n-are,
Iubire fără pată
Şi fără-asemănare !

— Lumină-ţi împleteşte
În plete sfîntul soare ;
Ţi-s ochii catifele
De la Damasc, uşoare.

— Priveşte ! Vin la tine
Cu ceasul de-nserare,
Cînd aerul foşneşte
Prielnic la visare,

Cînd străvezie cade
Mătasea nopţii-n zare,
Cînd murmur lin suspină
În frunze şi-n izvoare.

— Ah, te-am găsit, gazelă
A nopţilor stelare !
De ochii tăi şi bezna
Se-aprinde, orbitoare !

Ah, ochii tăi, iubito,
Ah, ochii tăi, în care
M-afund ca rîndunelaua
În zboru-i peste mare !

— Apropie-te galeș
Și-adună dulcea floare,
Ca trandafirul dulce,
Pe buza-mi arzătoare !

Ca floarea să mă scutur
Și-n stinsă legănare
Să mă dezvălui ție
Din creștet la picioare !

— Iubito scumpă !...
— Iată :
Sînt pîrgă-aromitoare,
Curmală gata coaptă,
Și taină, și chemare.
Culege-mă ! Și-ți fi-voi
Ca un întins de mare,
Larg străbătut de vînturi
Și păsări în vîltoare !

Cele din urmă note ale cîntecului de-abia se stinseră pe buzele Frumoasei-Fericite, topită de fericire, că deodată perdelele se traseră la o parte și califul însuși intră în sală.

Văzîndu-l, tustrei se ridicară numaidecît și sărutară pămîntul dinaintea lui. Și califul le zîmbi tuturor, veni să se așeze între ei pe covor și porunci micuței roabe să toarne vin în cupe. Apoi spuse :

— Să bem laolaltă și să sărbătorim astfel însănătoșirea Frumoasei-Fericite !

Și, ridicînd cupa de aur, spuse :

— De dragul ochilor tăi, Frumoasă-Fericită !

Și bău încetișor. Puse apoi cupa de-o parte și, zărind-o cu iașmacul pe față pe sclava pe care nu o cunoștea, o întrebă pe sora lui :

— Cine-i oare tînăra aceasta, al cărei chip îmi pare atît de frumos sub iaşmacul subţire?

Sett Zahia răspunse:

— Este o tovarăşă de care Frumoasa-Fericită nu se poate despărţi, nevenindu-i nici să mănînce, nici să bea, dacă n-o ştie pe ea alături!

Atunci califul dete la o parte iaşmacul tînărului şi rămase uimit de frumuseţea lui. Frumosul-Fericit, în adevăr, încă nu avea fir de păr pe obraz, ci numai un început de pufuşor ce-i aşternea o umbră fermecătoare pe albul feţei, ca să nu mai pomenim şi de stropul de mosc care-i surîdea în bărbie.

Aşa încît, califul cu totul vrăjit strigă:

— Pe Allah, o, Zahia, deseară chiar, vreau s-o am pe tînăra aceasta, şi-am să-i dau, ca şi Frumoasei-Fericite, un iatac vrednic de frumuseţea ei şi-am să-i rînduiesc traiul ca al soţiei mele legiuite!

Şi Sett Zahia răspunse:

— De bună seamă, frate, această tînără este vrednică de tine!

Apoi adăugă:

— Iată că tocmai îmi vine în minte să-ţi povestesc o întîmplare pe care am citit-o într-o carte de-a unui învăţat de-al nostru.

Şi califul întrebă:

— Ce întîmplare?

Sett Zahia spuse:

— Află, o, emire al dreptcredincioşilor, că trăia odată în oraşul Kufa un tînăr numit Frumosul-Fericit, fiul lui Primăvară...

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi tăcu sfioasă.

Ea urmă :

...un tînăr numit Frumosul-Fericit, fiul lui Primăvară. Şi Frumosul-Fericit avea o roabă tare frumoasă, pe care-o iubea şi care-l iubea şi ea, căci crescuseră amîndoi în acelaşi leagăn şi-şi aparţinuseră unul altuia încă de la începutul tinereţii lor. Şi-au trăit ei fericiţi ani în şir, pînă ce într-o zi vremea li s-a întors împotrivă, răpindu-l pe unul de lîngă celălalt. Iar unealta năpastelor ursitei fu o bătrînă. Ea o răpi pe tînăra roabă şi o dete pe mîna valiului cetăţii. Şi valiul o trimise degrabă plocon regelui de pe acele vremuri. Dar feciorul lui Primăvară, aflînd de pierderea celei pe care-o iubea, nu mai avu tihnă pînă ce n-ajunse la iubita lui, chiar în palatul regelui, în mijlocul haremului. Ci tocmai cînd cei doi se bucurau că s-au găsit iar şi vărsau lacrimi de bucurie, regele intră pe neaşteptate în sala unde se aflau ei şi-i găsi stînd laolaltă. Mînia lui fu fără de margini şi, nemaicăutînd să se lumineze cum stau lucrurile, porunci să li se reteze capul pe loc, la amîndoi. Dar, urmă Sett Zahia, întrucît învăţatul care a scris povestea nu-şi spune şi părerea lui despre pedeapsa dată de rege, aş vrea, o, emire al dreptcredincioşilor, să te întreb cum judeci tu purtarea acelui rege şi să aflu ce ai fi făcut tu în locul lui, în atare împrejurări.

Emirul dreptcredincioşilor Abd El-Malik Ben-Meruan răspunse fără a şovăi :

— Regele acela ar fi trebuit să se ferească a pedepsi atîta de pripit ; şi ar fi făcut mai bine iertîndu-i pe cei doi tineri, pentru trei temeiuri : întîiu-i că cei doi tineri se iubeau de mult ; al doilea-

că amîndoi erau oaspeţi ai acelui rege, devreme ce se aflau în seraiul lui ; şi-al treilea-i că un rege nu trebuie să săvîrşească nimica, decît cu chibzuinţă şi cu luare-aminte. Eu socotesc, aşadar, că acel rege a săvîrşit o faptă nevrednică de un rege adevărat !

La aceste cuvinte, Sett Zahia se aruncă în genunchi dinaintea fratelui ei şi grăi :

— O, emire al dreptcredincioşilor, tu însuţi, fără să ştii, ai judecat în privinţa faptei ce vei avea s-o îndeplineşti. Mă rog ţie, pe sfînta amintire a strămoşilor noştri şi a slăvitului nostru părinte neprihănit, să fii drept în pricina pe care am să ţi-o înfăţişez.

Şi califul, cu uimire mare, spuse soră-si :

— Poţi să-mi vorbeşti cu toată încrederea. Dar ridică-te !

Şi sora califului se ridică, se întoarse către cei doi tineri şi le spuse :

— Sculaţi-vă în picioare !

Şi ei se sculară în picioare, şi Sett Zahia spuse fratelui ei :

— O, emire al dreptcredincioşilor, această tînără atît de gingaşă şi de sfioasă, care stă acoperită cu iaşmacul, nu-i altcineva decît tînărul Frumosul-Fericit, fiul lui Primăvară. Iar Frumoasa-Fericită este fata care a fost crescută laolaltă cu el şi care mai tîrziu a ajuns soţia lui. Şi răpitorul ei nu este altul decît valiul de la Kufa, al cărui nume este Ben Yussuf El-Thekafi. El a minţit în scrisoarea în care îţi spunea că a cumpărat roaba cu zece mii de dinari. Îţi cer să-l pedepseşti şi să-i ierţi pe aceşti doi tineri, care merită să fie iertaţi. Dăruieşte-mi iertarea lor, amintindu-ţi că-ţi sînt oaspeţi şi că se află sub ocrotirea umbrei tale !

La aceste cuvinte ale surorii lui, califul spuse :

— De bună seamă ! N-am de obicei să-mi iau vorba îndărăt !

Se întoarse apoi către Frumoasa-Fericită şi-o întrebă :

— Frumoasă-Fericită, recunoşti că acesta ţi-i stăpînul, Frumosul-Fericit ?

Ea răspunse :

— Aşa-i cum spui, o, emire al dreptcredincioşilor !

Şi califul hotărî :

— Vă redau pe unul celuilalt !

După care se uită la Frumosul-Fericit şi îl întrebă :

— Dar ai putea măcar să-mi spui cum de ai izbutit să pătrunzi aici şi cum de ai aflat că Frumoasa-Fericită se află în seraiul meu ?

Frumosul-Fericit răspunse :

— O, emire al dreptcredincioşilor, dăruieşte-i robului tău cîteva clipe de luare aminte şi are să-ţi spună toată povestea lui.

Şi-i spuse pe dată califului toate cîte se petrecuseră, de la început pînă la sfîrşit, fără a lăsa nimica la o parte.

Califul se minună peste poate şi vroi să-l vadă şi el pe vraciul persan a cărui mijlocire fusese atît de minunată. Şi-l numi doftor al seraiului de la Damasc şi-l acoperi cu daruri şi cu cinstire. Şi vreme de şapte zile şi şapte nopţi nu-i lăsă pe Frumosul-Fericit şi pe Frumoasa-Fericită să plece din seraiul lui. Şi dete în cinstea lor ospeţe măreţe şi-i trimise apoi la Kufa încărcaţi cu daruri şi onoruri. Şi-l mazili pe fostul valiu şi numi în locu-i pe Primăvară, tatăl Frumosului-Fericit. Şi-aşa trăiră cu toţii în mare fericire o viaţă lungă şi tihnită, pînă la venirea celei ce despărţeşte toate.

Cînd Șeherezada se opri din povestit, regele Șahriar strigă :

— O, Șeherezada, povestea aceasta m-a încîntat, și versurile, mai ales, m-au fermecat. Dar tare mă miră, în adevăr, că n-am aflat în ea nimica despre acea modă de-a iubi despre care pomeneai !

Șeherezada zîmbi gingaș și spuse :

— O, preafericitule rege, tocmai asemenea lucruri, pe care ți le-am făgăduit, se află în povestea lui Aluniță, pe care sînt gata să ți-o povestesc, dacă tot mai suferi încă de nesomn !

Și regele Șahriar strigă :

— Ce tot spui tu, o, Șeherezada ? Pe Allah, oare nu știi că, și de-ar fi să mor de somn, tot aș sta să ascult povestea lui Aluniță ? Grăbește-te, dară, și-ncepe !

Însă în acea clipă Șeherezada văzu zorii mijind și lăsă această poveste pe noaptea următoare.

Redactor : NICOLAE TEICĂ
Tehnoredactor : ELENA CĂLUGĂRU

Apărut 1970. Hîrtie ziar rotativ de 50 g/m². Format 700×920/32. Coli tipar 10. A. nr. 7.746.

Tiparul executat sub comanda nr. 674 la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii", Piața Scînteii nr. 1, București
Republica Socialistă România

o mie și una de nopți

Ultimele apariții ale
«Bibliotecii pentru toți»

Caragiale — *O scrisoare pierdută*
Delavrancea — *Paraziții*
Meliusz József — *Orașul pierdut în ceață*, 2 vol.
Adèle de Boigne — *Memorii (Povestirile unei mătuși)*, 3 vol.
H. Sienkiewicz — *Prin foc și sabie*, 4 vol.
• • • — *Proză fantastică franceză*, 3 vol.
(I. *Elixirul de viață lungă*; II. *Mina fermecată*; III. *Moarta îndrăgostită*)

Viitoare apariții

Gib I. Mihăescu — *Donna Alba*
Ioan Alexandru — *Pămînt transfigurat*
Ariosto — *Teatru*
H. Walpole — *Castelul din Otranto*
H.M. Stanley — *În căutarea lui Livingstone*
Roberto Payró — *Marile isprăvi ale nepotului lui Juan Moreira*

Lei 5

editura minerva